

31

ANUL XXVIII (1260)
2 AUGUST 1979**Flacăra**Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste**Victoriile****noastre****istorice****Egali****toți fiii patriei**

Rezolvarea problemei naționale în România, în spiritul marxismului creator, și încheierea, pe această bază, a unității de nezdruccinat a întregului popor constituie una dintre marile victorii politice ale orânduirii noastre socialiste, ale Partidului Comunist Român. Ea este rezultatul cuceririi puterii politice de către clasa muncitoare, al lichidării claselor exploatare și exploatarea omului de către om, al instaurării relațiilor de tip nou, socialist și al luptei neobosite a partidului comunist pentru lichidarea oricăror forme de discriminare națională.

Această realitate ne situează țara — așa cum sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu — „printre puținele țări din lume în care s-a asigurat în mod real deplina egalitate în drepturi a tuturor cetățenilor, fără deosebire de naționalitate”. Ca urmare, în procesul revoluției și construcției socialiste s-a realizat unitatea trainică a tuturor membrilor societății. Parte integrantă a construcției socialiste și, în același timp, condiție a avansării procesului revoluționar al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, în direcția comunismului, întărirea continuă a unității frățesti dintre toți oamenii muncii constituie un adevărat izvor de forță al României contemporane.

În toți acești ani de istorie nouă, problema națională și-a găsit rezolvarea prin măsuri corespunzătoare fiecărei etape de dezvoltare a societății românești contemporane. Principiul de la care a pornit partidul în rezolvarea problemei naționale este determinat de realitatea obiectivă: România este un stat național unitar în care, alături de români, formind majoritatea covârșitoare a populației, trăiesc și oameni de altă origine etnică.

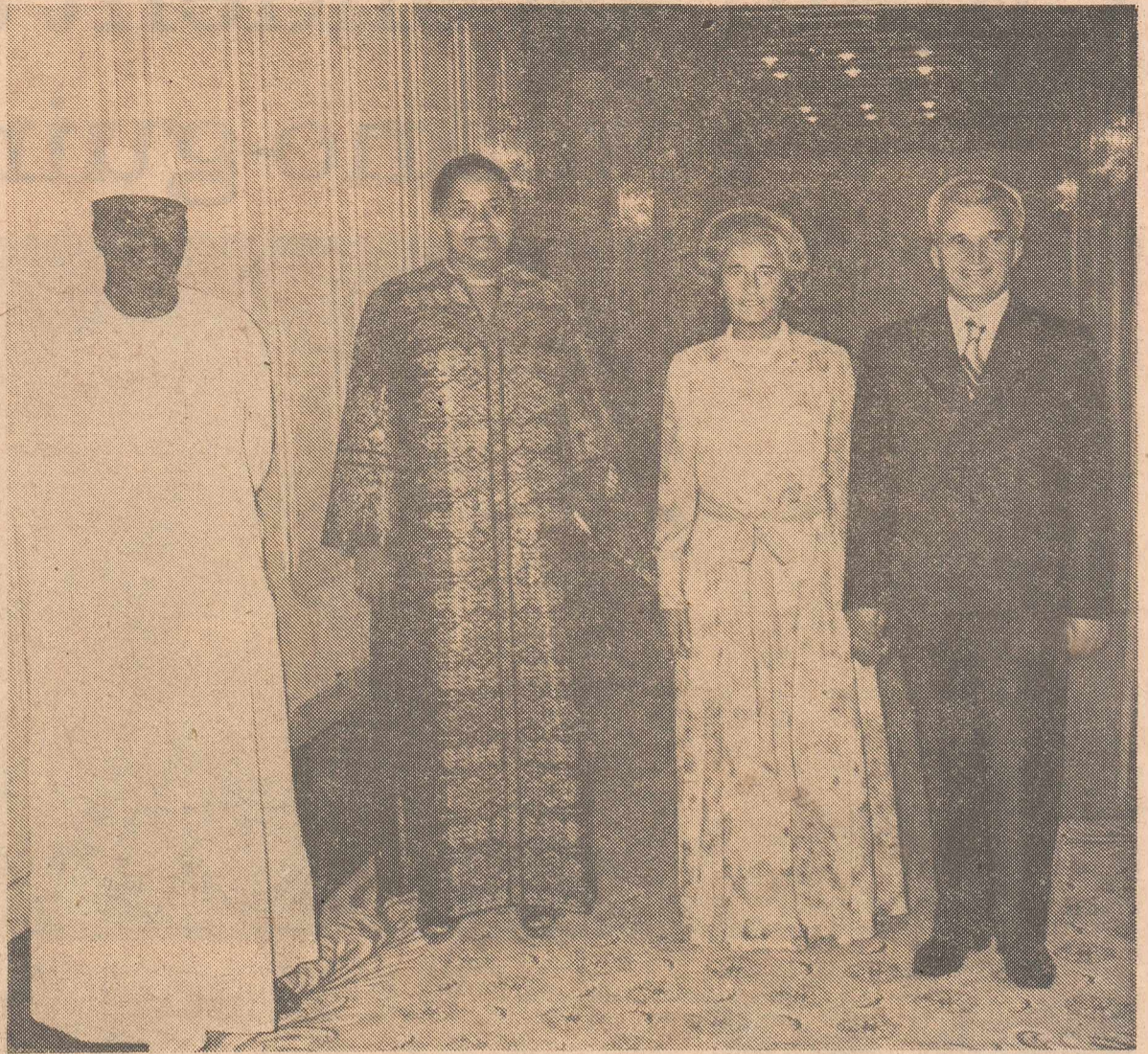
Astfel, potrivit datelor recensământului din ianuarie 1977 structura națională a populației țării era următoarea: 88,1% români, 7,9% maghiari, 1,7% germani, 0,25% ucraineni, 0,11% evrei și alții. Naționalitățile conlocuitoare au o pondere în populația totală a țării de aproximativ 11,9%.

Necesitatea integrării organice a naționalităților conlocuitoare din România în ansamblul societății este determinată de o serie de trăsături comune cu ale națiunii române, cum ar fi: comunitatea vieții economice, teritoriale, politice. Subordonind problema națională construcției socialiste, Partidul Comunist Român a militat cu consecvență pentru asigurarea egalității depline în drepturi a tuturor fiilor țării, indiferent de originea lor etnică.

(Continuare în pag. 6)

MIHAI ARSENE și VICTOR OPASCHI

ROMÂNIA — GUINEEA, un nou dialog la nivel înalt

Minerii, acești oameni ai altitudinilor

Vreo 27 000 de oameni ocupă cotidian abatajele subterane și carierele de la suprafață ale cărbunelui Gorjului. Vreo 20 000 sint navetiști. Vin cu trenurile, vin, mai ales, cu autobuzele, cu camioanele, pe drumuri ce coboară radiar de pe dealurile pietroase din jur, pe drumuri ce urcă din șesurile înflorite ca niște chilimuri, vin din orașe, vin din sate, vin din cetăți moderne, vin din folclor, vin din întreaga zonă, vin din întregul Gorj. Platforma Rovinariilor, capitala Gorjului mineresc, e o răscruce a migrațiilor, veșnic plină de filfierea de aripi metalice a convoaielor de mașini care vin și pleacă, circulând pe cărări suprapuse, pe țărături de apă, pe creste de dealuri, strigându-se, căutându-se, adunându-se, ritmându-și vast zborurile, ca niște uriașe convoaie de zburătoare. Pentru stabilizarea minerilor, pentru scurtarea drumului dintre casă și mină, se construiesc, la ceasul de față, trei orașe. În trei puncte importante ale zonei. Până când cuiburile de piatră vor fi durate, Rovinariii rămân o răscruce aeriană la care par a-și da întâlnire, cotidian, toate păsările, din toate zările.

Forțăm, poate, metafora vorbind despre migrație, despre zbor, în cazul minerilor, oameni care, prin definiție, nu-s

nicidecum ai văzduhului, ai altitudinilor, ci ai pământului și ai subpământului. Zborul, dealtfel, rivnește sau presupune schimbarea decorului (vezi oamenii șantierelor, veșnicii călători prin țară, cei comparați de toți cu păsările migratoare!), pe când minerii realizează schimbarea pe verticală, stînd locului, dar ridicînd mereu mai sus (sau coborînd mereu mai adînc!) gigantica lor construcție. Nu e, de fapt, o contradicție, fiindcă zborul, la orice altitudine ar fi, nu mișcă lumea, ci se mișcă numai pe sine, lăsînd lumea așa cum e. În cazul minerilor, zborul, adică schimbarea, ia în considerare chiar pământul de sub tălpi, încercîndu-se a-l ridica — prin prefacere cu ajutorul ideilor și al faptei — la altitudinea unui ideal.

Idealul lor, al minerilor Gorjului, înscris idealului unei țări întregi, este energia. Ei, cei 27 000 (și miile care vor mai sosi, aici, inaugurînd noile mine ale bazinului), vor trebui, conform proiectului de Directive ale Congresului al XII-lea al partidului, să atingă, în anii ce vin, niște valori ale noului, adică niște cifre

(Continuare în pag. 7)

ILIE PURCARU

DIN SUMAR :

Teodor Balș :

„ZILELE GENEZEI”

evocare a unor
momente din fier-
bintele august 1944

Octavian Stoica :

„SE CLĂDEȘTE PEN-
TRU AZI ȘI SE
GINDEȘTE PENTRU
MIINE”un reportaj de-
spre istoria con-
temporană a Bir-
lădui

Dinu Săraru :

„M-AM DEZVĂȚAT
DE DORUL DE FIU”
— ZICE MARIA UN-
TARU ȘI EXPLICĂ
DE CEo meditație por-
nind de la un fapt
concret, privind
drama instrăinării
de țară

Paginile 13-20 — Ediție specială

● O condiție a dezvoltării:

ENERGIA!

● Sursa ei cea mai sigură:

ECONOMISIREA!

Pagina 32

BUCUREȘTI — CAPITALA ROMÂNIEI

● o nouă împărțire administrativ-teritorială ●

Un mare succes al electronografiei românești

Cunoscută și recunoscută în cercurile de specialitate din întreaga lume pentru nouitatea și originalitatea metodelor de investigație, electronografia, creația colectivă a grupului de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu, s-a bucurat recent de un nou și răsunător succes internațional. Este vorba de prezentarea unor comunicări la Simpozionul național de acupunctură de la Beijing și la cel de-al IV-lea Congres internațional de psihotronică din Brazilia.

Electronografia, reamintim cititorilor noștri, s-a născut cu cinci ani în urmă într-un mic laborator al Institutului pentru protecția muncii din cadrul Ministerului Industriei Chimice, unde medicul Florin Dumitrescu, împreună cu un grup restrâns de colaboratori, și lucrînd cu mijloace aproape artizanale, a izbutit să construiască, după o concepție profund originală, primul electronograf. Aparatul anunța și demonstra la data respectivă o

nouă cale pentru cercetarea fenomenelor biofizice, inaugurînd seria fabuloaselor incursiuni în universul energetic al ființelor vii. Apoi, rînd pe rînd, în decursul anilor următori, au luat naștere electronografia la nivel celular, electronografia în electroluminiscență, electronografia prin efect ponderomotor, prin blocarea emisiei de lumină, prin efect electrostatic, electronografia cu cristale lichide. A fost demonstrată, de asemenea, posibilitatea depistării precoce a unor maladii, imposibilă de realizat prin mijloacele clasice cunoscute.

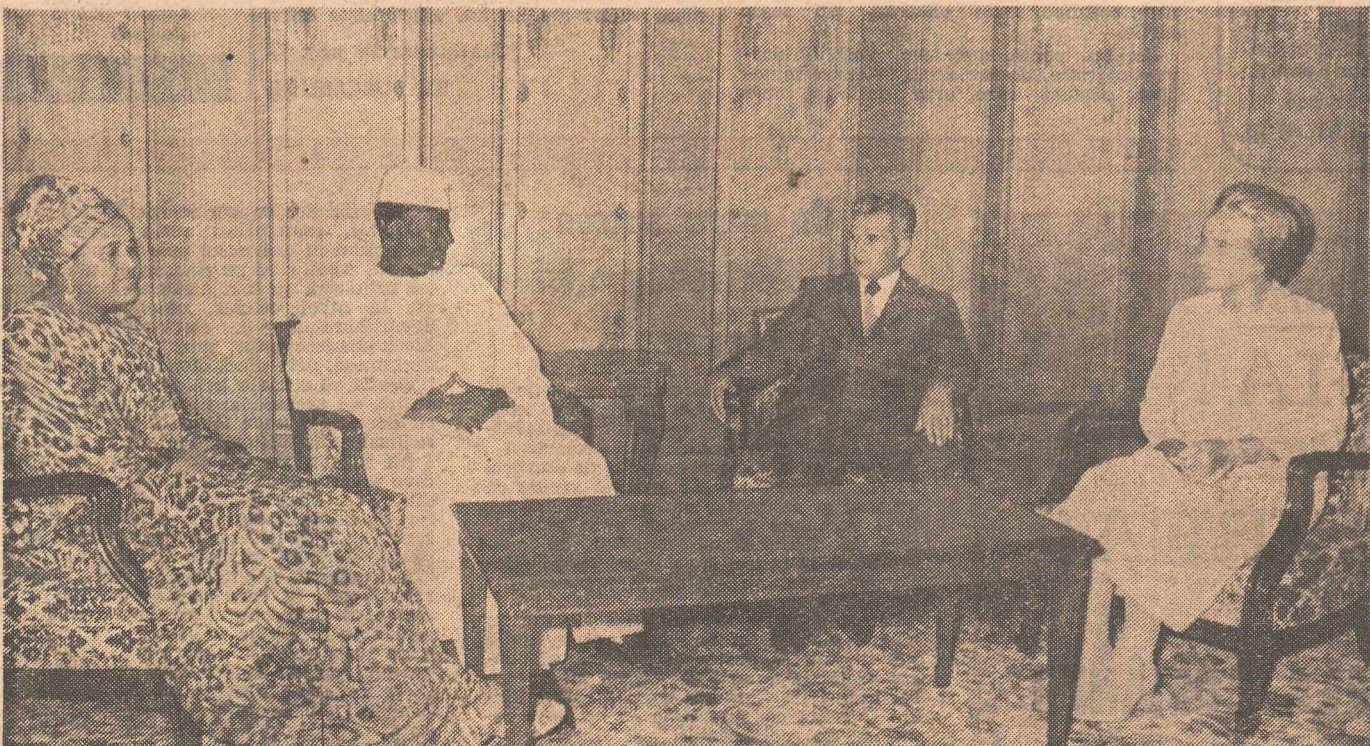
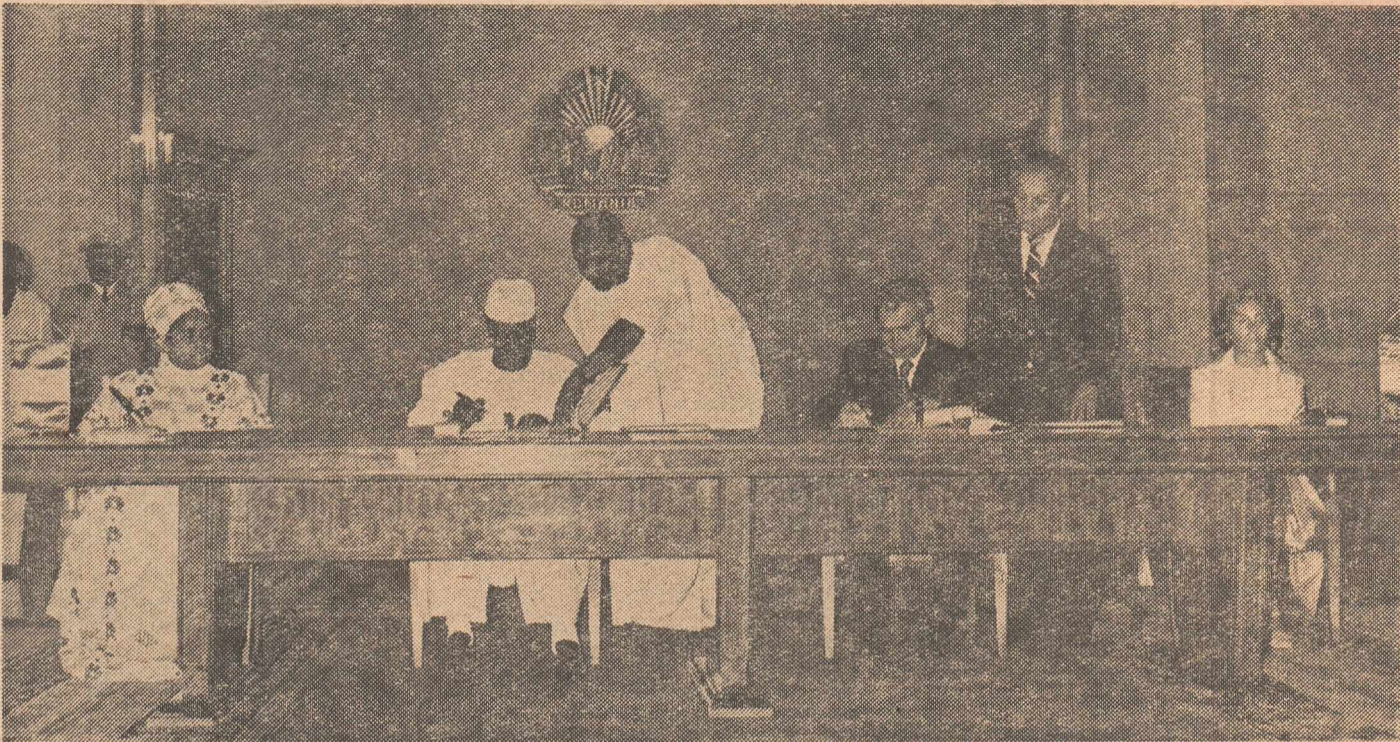
Au urmat, de asemenea, succesele pe care această nouă ramură a biofizicii, gădă și realizată de specialiștii români, le-a înregistrat la congresele și întrunirile de specialitate de la New York, Montreal, San Remo, Berlinul occidental, București, Tokio, Shanghai, Palma de Mallorca. Succese răsunătoare la care se adaugă, așa cum aminteam la începutul acestor rînduri, cele repurtate în China și Brazilia. Din delegația țării noastre, prezentă la Simpozionul național de acupunctură de la Beijing (1-7 iunie a.c.), organizat de Ministerul Sănătății din Republica Populară Chineză, au făcut parte medicul Florin Dumitrescu și doctorul Traian Mircea, de la Spitalul

(Continuare în pag. 8)

LIVIU TIMBUS

Cursul ascendent al relațiilor româno-guineeeze

Timp de câteva zile — 26—29 iulie — la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, România socialistă a avut ca oaspeți pe tovarășul Ahmed Sekou Touré, secretar general al Partidului Democrat din Guineea, președintele Republicii Populare Revoluționare Guineea, împreună cu tovarășa Andrée Touré, în vizită oficială de partid și de stat în țara noastră. A fost o vizită care s-a înscris în orientarea politică statornică a României de a dezvolta relații de prietenie și colaborare cu toate statele lumii și în virtutea căreia țara noastră întretine și dezvoltă relații de colaborare și cooperare cu aproape toate statele continentului african. Pentru impulsivitatea acestui curs, pentru materializarea importanțelor acțiuni reciproce avute în vedere este bine stabilit rolul deosebit ce revine dialogului la nivel înalt. Deci, dacă în urmă cu 5 ani, vizitând Guineea, conducerea noastră superioară de partid și de stat a cunoscut, la fața locului, eforturile pe care poporul guineez prieten le desfășoară, sub conducerea partidului său, pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru ridicarea bunăstării și fericirii sale, vizitând România, reprezentanții poporului guineez au avut, la rândul lor, prilejul să cunoască unele din realizările poporului român în edificarea socialismului, sub conducerea partidului său comunist, unele din preocupările actuale ale poporului nostru.

Despre primirea deosebit de caldă și de prietenească cu care au fost întâmpinați pretutindeni în România tovarășul Ahmed Sekou Touré și tovarășa Andrée Touré am luat cunoștință cu toții, prin participarea directă sau prin intermediul radioului și televiziunii. Despre aceste manifestări, despre această stare de spirit a vorbit în cuvinte emoționante președintele Sekou Touré în cuvântarea rostită la marea adunare populară de la Slatina: „De cînd ne aflăm pe pămîntul patriei dumneavoastră ne simțim într-o tensiune revoluționară permanentă, degajată dintr-o realitate revoluționară. Înțelegem marile schimbări care s-au efectuat în viața poporului dumneavoastră, schimbări pe care dumneavoastră le aprobați prin bucuria unanimă și sinceră a tuturor și a fiecăruia dintre dumneavoastră. Există țări al căror nivel de dezvoltare tehnică este mai mare decît al dumneavoastră, însă ale căror popoare au pierdut bucuria de viață, încrederea în viitor. Or, nu există bucurie fără bucuria poporului și a omului, fără încrederea în viitor. Salutăm deci și felicităm în același timp pe artizanii acestei bucurii românești, fapt care a generat expresia de astăzi a bucuriei, fericirii și încrederii pe care o manifestă în viitor“.

Vizita în țara noastră a președintelui Republicii Populare Revoluționare Guineea s-a aflat, într-adevăr, pe tot parcursul ei, sub semnul unei calde prietenii. Într-o atmosferă de caldă înțelegere și stimă reciprocă s-au desfășurat, la Palatul Republicii, în zilele de 26 și 27 iulie, convorbirile oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Ahmed Sekou Touré. Într-o continuare a dialogului dintre cei doi șefi de stat consacrat extinderii și aprofundării relațiilor de prietenie și colaborare pe multiple planuri dintre România și Guineea s-au constituit vizitele în Capitală și în țară. La una din marile producătoare de utilaje din țara noastră — Uzinele „Semănătoarea“ — la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea, sau în județul Olt, în mijlocul muncitorilor din „Cetatea aluminiului“, oaspeți ai țărănilor cooperatori din Stolcănesti, sau într-un itinerar dunărean de la Turnu Măgurele la Giurgiu, solii poporului guineez au avut posibilitatea să cunoască nemijlocit aspectele ale procesului de industrializare accelerată a României, ale dezvoltării agriculturii, au avut posibilitatea să prospecteze direct cadrul concret de cooperare economică dintre cele două țări. Pentru că așa cum s-a desrins încă din prima zi a vizitei, din toasturile rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Ahmed Sekou Touré la dîneul oficial oferit în onoarea înalților oaspeți guineezi, alături de schimbul de păreri privind dezvoltarea economică și socială a României și Guineei, această vizită a oferit și un cadru deosebit de fertil pentru a identifica căile și mijloacele de promovare mai intensă a colaborării româno-guineeze, de a ridica la un nivel superior cooperarea în producție dintre cele două țări. O evoluție în spiritul Tratatului de prietenie și colaborare dintre România și Guineea, corespunzătoare bunelor raporturi generale dintre partidele și popoarele român și guineez. „Doresc să menționez cu multă satisfacție cursul ascendent al relațiilor româno-guineeze — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la dîneul oficial. Fără îndoială că vizita dumneavoastră va constitui un

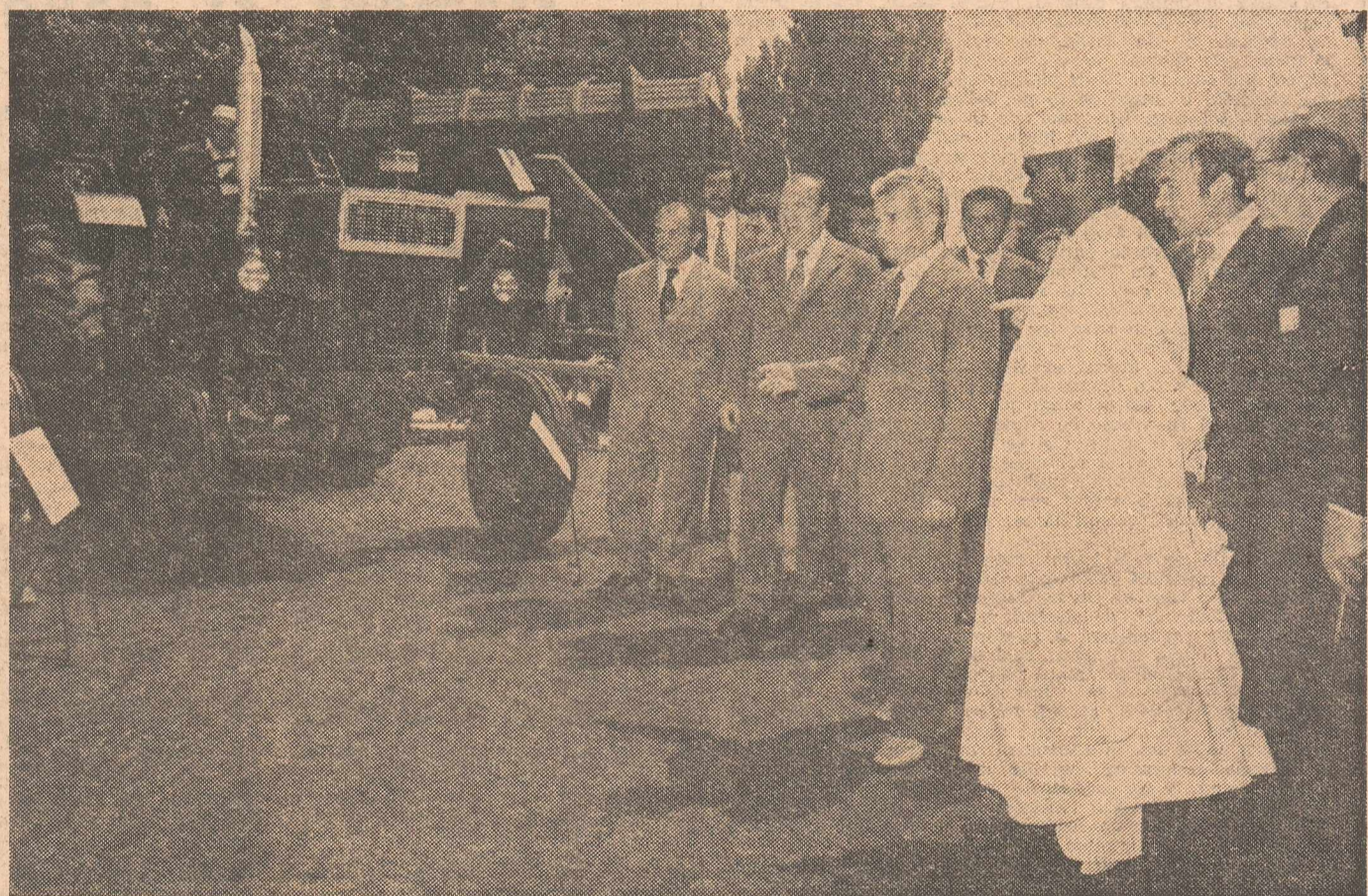
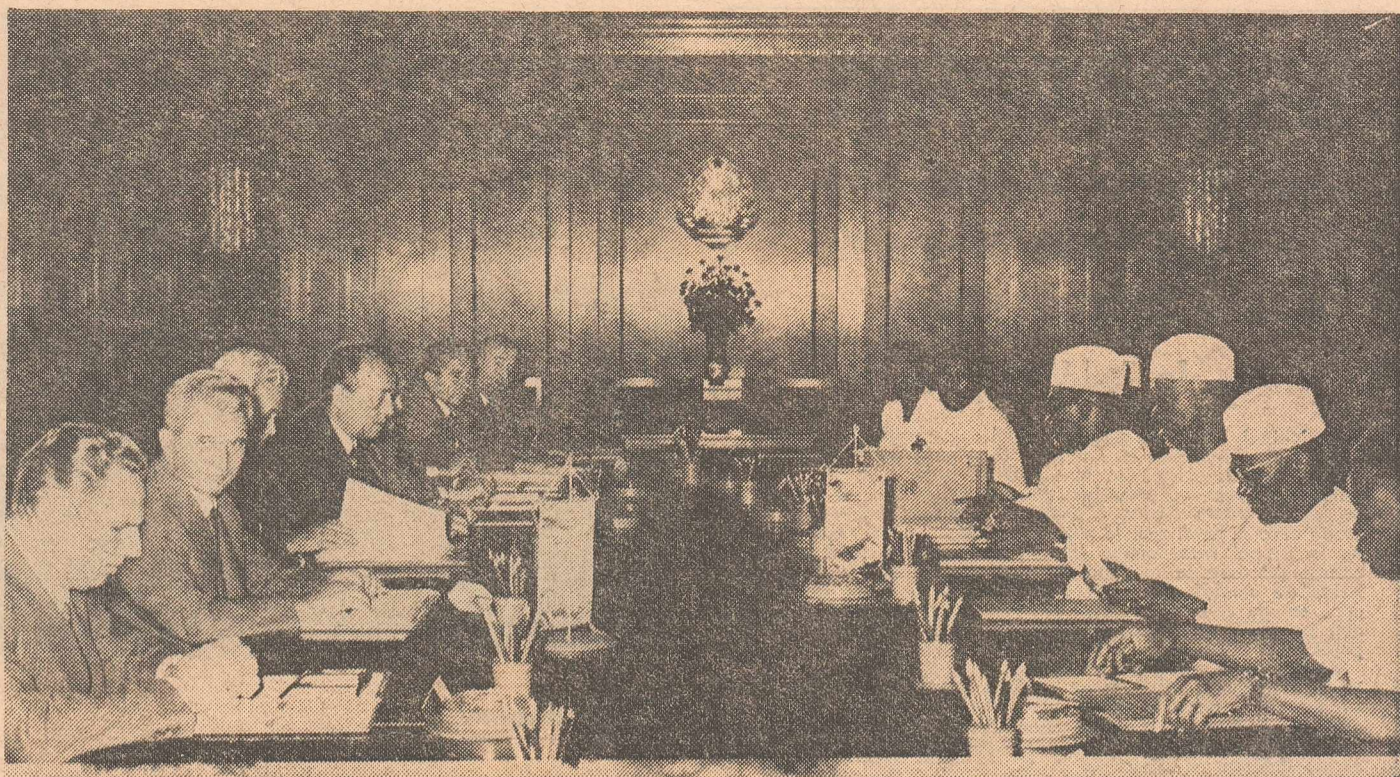
Un moment important în relațiile dintre țările noastre, va da un impuls și mai puternic atât colaborării și cooperării economice, tehnico-științifice și culturale, cât și conlucrării pe plan internațional. La rândul său, tovarășul Ahmed Kou Touré releva cu același prilej: dezvoltarea cooperării între partidele, guvernele noastre, între sindicatele, organizațiile de femei și de tineret, între organizațiile noastre, va asigura ca relațiile dintre Guineea și România să aibă caracter larg și popular, să fie permanente și active".

Animată de această dorință de a adânci și mai mult în viitor relațiile prietene și de solidaritate militantă între cele două țări și popoare, în urma convorbirilor pe care le-au avut cei doi conducători de partid și de stat semnat la 29 iulie, în cadrul unei ceremonii care a avut loc la Palatul Republicii, Declarația solemnă comună și Comunicatul comun. În cadrul aceleiași semnificații, în prezența celor doi șefi de partid și de stat, Acordul de cooperare între Partidul Comunist Român și Partidul Democrat din Guineea, Aide-mémoire-ul privind dezvoltarea în continuare cooperării economice și comerciale între Republica Socialistă România și Republica Populară Revoluționară Guineea, Acordul privind transporturile aeriene civile, Programul de schimburi culturale și științifice și Convenția de colaborare între radioteleviziunea română și radioteleviziunea guineeză. Așa cum relevă Comunicatul comun, constatând că există condițiile necesare pentru dinamizarea și întărirea în continuare a cooperării economice și tehnico-științifice, precum și a schimburilor comerciale dintre cele două țări, cei doi șefi de stat au reafirmat hotărârea lor de a acționa pentru amplificarea cooperării bilaterale în domeniul minier, agricol, industrial, pentru identificarea și concretizarea, pe baze reciproc avantajoase, de noi acțiuni bilaterale și multilaterale în măsură să ducă la o mai eficientă utilizare a posibilităților pe care le oferă economiile României și Guineei. Deosebit în acest context, în cadrul multiplelor decizii concrete adoptate în urma recentului dialog la nivel înalt român-guineez de la București, pe cea referitoare la cooperarea în vederea exploatarea și valorificării zăcămintelor de aur, a altor minereuri, pentru executarea de obiective agricole, industriale și în alte domenii. „Dumneavoastră aveți stăzi o tehnică și o tehnologie avansate — afirma președintele Guineei la marea adunare populară de la Slatina. Noi avem materii prime. Trebuie să ne asociem pentru ca această tehnică și tehnologie, utilizând materiile noastre prime, să contribuie la realizarea de produse necesare atât Guineei, cât și României“.

Alături de aceste probleme complexe și bogate ale relațiilor bilaterale, ale socializării — poporul guineez optând, după cum se știe, pentru calea socialistă de dezvoltare — în cadrul dialogului la nivelul cel mai înalt au fost abordate pe larg și probleme actuale ale vieții internaționale. „Am ajuns — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită la marea adunare populară de la Slatina — la concluzii comune asupra tuturor problemelor; pot spune că există o identitate de păreri sau poziții foarte pronunțate în toate marile și complicatele probleme ale vieții internaționale“. Au fost examinate probleme ale securității europene, dar și probleme ale continentului african, a fost exprimată preocuparea pentru pericolul pe care-l prezintă intensificarea cursei înarmărilor, existența unor zone conflictuale în lume. Din această analiză aprofundată, din care nu au lipsit aprecierile extrem de concrete — Orientul Mijlociu, lupta pentru independență a popoarelor din Zimbabwe și Namibia, de exemplu — s-au desprins concluzii clare, de o deosebită însemnătate teoretică și valoare politică pentru vremurile noastre. Este vorba de afirmarea tot mai puternică a voinței popoarelor de a se dezvolta liber, stăpîne pe bogățiile lor naționale, pe destinele proprii, de a conlucra pe bază de deplină egalitate într-un climat de securitate și pace, de a se opune politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste de dominație și asuprire, imperativul cel mai arzător al zilelor noastre fiind, din această perspectivă, unirea tot mai strînsă a eforturilor tuturor popoarelor, întărirea conlucrării și solidarității forțelor înaintate de pretutindeni.

Un imperativ al cărui țel este dintre cele mai nobile: realizarea unei lumi a dreptății sociale, a egalității între popoare, a colaborării fructuoase, prietenești, între toate națiunile lumii. Rezultatele rodnice cu care s-a încheiat vizita tovarășului Ahmed Sekou Touré și a tovarășei Andrée Touré în țara noastră, discuțiile purtate și documentele semnate în cursul acesteia răspund tocmai unui asemenea nobil țel. Pentru că, marcând un moment de excepțională însemnătate în cronică relațiilor dintre cele două țări, dezvoltarea și adâncirea relațiilor de prietenie, solidaritate militantă și cooperare între statele, partidele și popoarele noastre constituie, totodată, o contribuție la întărirea păcii și cooperării internaționale.

DOINA FRUNTELĂ

Cultul muncii, cultul valorii

Un reportaj cu numai trei personaje care au izbutit să înfrângă distanța de la haldă la holdă

Un peisaj lunar, o geografie care se împlineste parcă din reziduurile unor vise urite... Înălțele coșuri ale Craiovei industriale abia se mai văd și, dacă s-ar porni și vântul din vest, valurile involburate de praf le-ar șterge de tot din privire. Între o centură de diguri, ridicată cu o trudă care a ținut zeci și sute de oameni în loc, răpindu-i de la munci mai fertile, provocând totodată ruina unor utilaje pe care le credeam invincibile, se întinde marea haldă de cenușă a Termocentralei de la Ișalnița. În fiecare an ea sporește cu 2,5 milioane tone. Adusă până aici prin transport hidropneumatic, cenușa aceasta a cuprins deja 260 ha și asaltul ei nu oferă nimănui un răgaz.

Dacă punem mina pe creion și hirtie și așezăm în balanța aritmetică elementare paguba scoaterii din circuitul agricol a celor 260 ha cu valoarea valului de energie electrică infuzat în sistemul energetic național de Termocentrala de la Ișalnița, desigur, rezultatul ne-ar determina să ne culcăm pe o ureche și să adormim fără grijă. Și norocul nostru, din acest punct de vedere, stă în faptul că există și oameni dintr-o bucată, lucizi, foarte fermi chiar când unii îi consideră panicați, care nu te lasă neam să adormi. Și un astfel de om, dintr-o bucată, ferm și lucid, este și conf. univ. dr. Nicu Marin de la Universitatea din Craiova. Exact când te-ai întors liniștit pe partea cealaltă, el pune mina pe creion și hirtie și reface socoteala amintită într-alfel: ia în calcul, întâi, rezervele exploatabile de lignit din bazinul carbonifer al Olteniei; împarte apoi aceste rezerve la cele trei mari termocentrale de la Rogojelu, Turceni și Ișalnița; în sfârșit, rezultă că ultima, până la epuizarea cărbunelui, ar produce cam atita cenușă cât ar fi suficientă să acopere întreaga suprafață a județului Dolj cu un strat de o palmă.

Situația haldelor în expansiune, nu numai a celor împinse peste noi de termocentrale, ci și a celor care se clădesc în jurul centrelor siderurgice și al bazinelor de exploatare carboniferă, s-a mai discutat, nu o dată. S-a propus compactarea cenușilor în cărămizi sau în alte materiale de construcție, s-a propus folosirea lor ca îngrășăminte agricole, numai eventualitatea transformării lor în bibelouri nu s-a propus și, nu de puține ori, s-a pierdut din vedere că de mare poate fi daraua în raport cu ocaua. Și în vreme ce consfăturile, simpozioanele și mesele rotunde s-au ținut și se țin lanț, haldele au crescut și cresc intruna. Și vor crește mereu. Răstimp în care, departe de orice tumult publicistic, conf. univ. dr. Nicu Marin a sesizat pericolul real al invaziei lor și, atunci când i s-a oferit posibilitatea, nu a așezat punctul pe „...”, ci pe „I”.

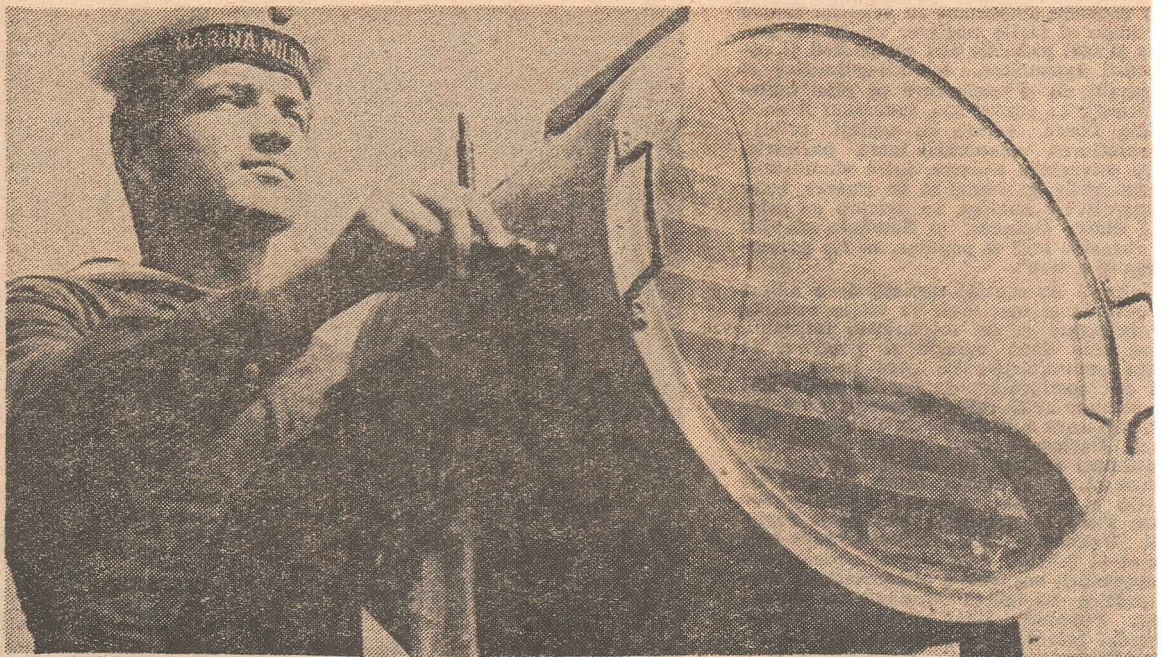
Cercetările pe care le întreprinde, sub auspiciile Institutului de cercetări pedologice din București și ale Universității din Craiova, în cadrul unui poligon experimental de la Rovinari, pe sterilități rezultate din decopertările exploațiilor carbonifere, zădăresc de 11 ani. Încă din 1970, Nicu Marin a obținut cele dintii recolte pe halde: au rodit și griul și porumbul; au rodit nu numai plantele anuale, ci și cele perene; promit și plantele tehnice și pomii fructiferi. Și de atunci, din inima unei vaste exploații miniere, din centrul unei zone în care decopertările afectează 23 000 ha, interlocoșii noștri nu conțenește să recomande depunerea îngrijită a materialelor geologice. De asemenea, el nu conțenește să recomande conservarea atentă a acelei bogății inestimabile pe care, indeobște, o numim humus și pe care natura o produce în ritmul infernal... de un milimetru la 600 de ani.

Pe același drum, dar în alte condiții, adică aici, pe cenușa Termocentralei de la Ișalnița, a pornit cu curaj și conf. univ. dr. Ion I. Popescu, specialist în fitotehnie. Despre debutul cercetărilor lui a lansat o legendă chiar prietenul său, Nicu Marin: lui Ion I. Popescu i-ar fi venit gândul să transforme haldele de cenușă într-un cimp roditor, întâi și întâi, în timp ce arunca undița în apele lacului de acumulare din vecinătatea lor imediată. Și, cu toate că recunoaște că e un pescar năvălit, Ion I. Popescu nu se sfiește să spuhere această legendă. „Adevărul — fmi spune — este că orice investigație de genul acesta se abordează frontal, fără îndurare sau milă. O cercetare — mai spune —, cit de strict ar fi ea specializată îți preține să arunci în luptă întreaga ta experiență de viață. Chiar și amintirile din copilărie îți pot fi de folos. Și era fatal să-mi amintesc faptul că sint fiu de ceferist, că tatăl meu a fost cândva impiegat de mișcare în stația Strehăia și că mama, lipsindu-l o grădină adevărată, cultivă ceapă, ardei și fasole chiar pe zgura descărcată din vechile locomotive cu aburi. Adevărul este că am pornit de la amintirea aceasta...”

A început cercetările, incununate azi de succes, în urmă cu numai cinci ani, în vase de vegetație. Griul a murit cel dintii. Apoi s-a lăsat învins rozul. Dar secara a rezistat și când a mutat-o în poligonul din mijlocul haldei ea s-a dovedit a fi în măsură să fixeze cenușa. Au prins apoi în cenușa aceasta — care are în ea ceva fosfor, ceva potasiu și suficiente microelemente, însă azot mai puțin — și vița-de-vie, și piersicul, și cireșul, și sfecla-de zahăr, și topinamburul, și tutunul, și chiar chiparoasa. Toate plantele, desigur, au fost ajutate într-un chip care ne-ar pretinde un roman ca să-l înfățișăm pe hirtie.

Dar nimic nu poate fi mai tonic pentru un cercetător într-ale agriculturii decât faptul că munca lui ajunge să incinte țărani, că ideile lui ajung să prindă cheag acolo, jos, în lumea țărănilor. Dir. clipa aceea, ordinea lucrurilor se reîntoarce cu picioarele pe pământ. Și un astfel de țaran este Ion Popescu — potrivirea de nume este de-a dreptul întâmplătoare — un soi de delegat al Cooperativei agricole de producție din Ișalnița pe lângă sandramaua în jurul căreia cei doi cercetători ai Universității craiovene se încăpăținează să reinstaureze în drepturile ei rodnicia. Între pământul pe care-l cudețera el altădată și tipsia gri pe care veghează azi cultura între care l-au acceptat agronomii s-a interpus un strat de cenușă gros de 19 metri. El știe că rădăcinile plantelor ce le are în grijă nu vor mai ajunge nicodată la pământul care a fost. S-au născut în cenușă și pe cenușă vor trebui să se descurce și de acum înainte. Și parcă în Ion Popescu crește și inima de bucurie când vede că plantele de sub jurisdicția sa, într-adevăr, se descurcă.

MIHAI PELIN ■

De Ziua Marinei

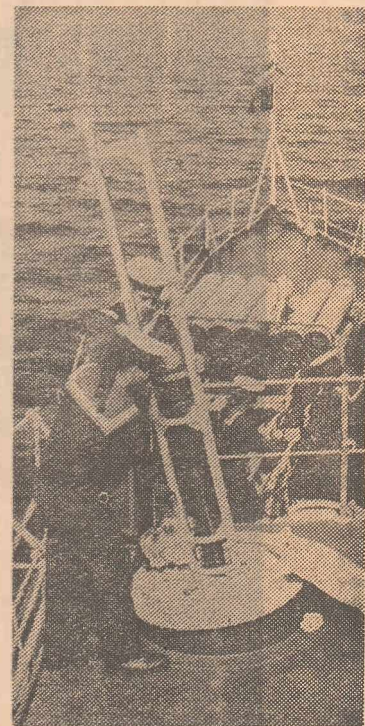
Oameni și nave

Duminică 5 august, în condițiile întimpinării de către întregul nostru popor a jubileului de la 23 August și a Congresului al XII-lea al partidului, sărbătorim Ziua marinei Republicii Socialiste România. Cu acest prilej, ca semn de prețuire a muncii și devotamentului lor, îi omagiem, cu toată căldura inimilor noastre, pe muncitorii, tehnicienii, proiectanții și inginerii constructori navali, pe curajoșii și iscușiții navigatori ai flotei comerciale și de pescuit, personalul portuar și, bineînțeles, pe marinarii militari care-și fac din apărarea hotarelor pe apă ale patriei noastre libere și independente supremul țel al vieții lor. La sărbătoarea lor, acești îndrăgostiți de nave și de ape, ce-și fac din muncă răspuns la cuvântul și avântul patriei, se înfățișează cu succese deosebite. Să ne referim, bunăoară, la realizări mai recente și în perspectivă ale marinei noastre comerciale.

În 1960, capacitatea întregii noastre flote comerciale echivala cu cea a unui mineralier de circa 55 000 tdw; în 1965, cu cea a petrolierului „Independența” de 150 000 tdw; în prezent, a ajuns la 2 520 000 tdw; la încheierea actualului cincinal, flota comercială va atinge un tonaj de aproape 3 500 000 tdw, ceea ce va permite ca, în 1980, volumul de mărfuri transportate să fie de două ori mai mare față de cel din 1978. Aproape toate navele flotei, măturile a energiei și inteligenței poporului nostru, au fost construite în șantierele din Constanța, Galați, Mangalia, Brăila și Drobeta-Turnu Severin. Conform prevederilor proiectului de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R. cu privire la Planul național unic de dezvoltare economică-socială a României și pe baza indicațiilor date de tovarășul Nicolae Ceaușescu la recentele întilniri cu navalistii din Constanța și Mangalia, în 1985, capacitatea flotei comerciale a țării noastre va ajunge la 7 milioane tdw, iar în 1990, va ajunge la 11—12 milioane tdw. În dotarea flotei noastre comerciale vor intra nave noi românești, de mare tonaj, realizate la nivelul tehnologiilor de construcție și de manipulare existente pe plan mondial. Navele maritime românești fac escale în peste 300 de porturi străine — frecvent în peste 100 — de pe toate continentele, porturi dintre care am menționa: Shanghai (China), Kobe (Japonia), Sydney (Australia), Abidjan (Coasta de Fildeș), Morehead City (S.U.A.), Tubarao-Victoria (Brazilia). Dintre cei peste 6 000 de navigatori ai flotei noastre comerciale, ce poartă la catarg cu competență, mândrie și un înalt patriotism tricolorul românesc pe mărele și oceanele lumii, numim pe Dumitru Tache, de pe petrolierul „Independența”, Ștefan Fraitaș și Ion Eremia, de pe mineralierul „Bocea”, Gabriel Rus, de pe cargoul „Tirgu Lăpuș”.

Flota comercială fluvială a țării noastre dispune, la ora actuală, de circa 570 nave de transport, cunoscând în acest cincinal, în comparație cu cel precedent, o creștere de 46 la sută la navele propulsate. Ținând pasul cu progresul tehnic, structura flotei s-a îmbunătățit și ea prin creșterea puterii navelor și, mai cu seamă, a ponderii flotei de împingere, care a ajuns la peste 54 la sută, contribuind astfel la realizarea de importante economii în transportul de mărfuri. În primii trei ani ai actualului cincinal s-au transportat pe fluviu de 2,5 ori mai multe mărfuri față de 1970; pentru anul viitor se prelină o dublare față de nivelul atins anul trecut, iar în 1985, când flota noastră comercială fluvială va fi de circa 2,5 ori mai mare față de cea din prezent,

se vor transporta pe Dunăre de 2,2 ori mai multe mărfuri în comparație cu cantitatea transportată în cursul anului 1980. Prin extinderea capacității portuare, la Cernavodă, Sud-Agigea, Midia, Sulina, Mangalia și Tulcea, inclusiv prin darea în folosință a marelui canal Dunărea — Marea Neagră, va crește simțitor și volumul de mărfuri manipulate în porturile maritime și fluviale românești. Vor continua în ritm susținut dezvoltările în porturile Călărăși, Mahmudia, Hirșova, Zimnicea și Drobeta-Turnu Severin, iar în porturile Cernavodă, Giurgiu, Orșova, Moldova Veche și Drencova vor fi puse în exploatare noi capacități de trafic. Prin realizarea investițiilor în porturile menționate, în 1980 se va ajunge la o creștere a traficului naval de 2,5 ori față de 1975, iar în cincinalul 1981—1985, capacitatea de trafic atinsă în 1980 se va dubla. Este, credem, de la sine înțeles că aceste succese, și cele dobândite, și cele în perspectivă certă, încorporează și ilustrează puterea minții și a bratelor unui popor pe deplin stăpîn de destinele sale și, mai presus, puterea de a gândi limpede și de a acționa ferm a partidului nostru comunist, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub a cărui conducere înțeleaptă România socia-

listă cunoaște și va cunoaște o puternică, multilaterală înflorire.

În consens cu înaltele răspunde pentru destinul prezent și viitor de aur al patriei, pentru întărirea capacității de apărare a pământului acesta pe care ne-am așezat de milenii, a cuceririlor revoluționare a suveranității naționale ale poporului român, marinarii militați asemenea tuturor ostașilor fără transpun cu fermitate în viață a dinul comandantului suprem al forțelor noastre armate, tovarăș Nicolae Ceaușescu, privind doborârea unei calități noi, superioare în pregătirea de luptă și politică în toate domeniile de activitate.

...Căpitanul-locotenent Virgil Stoica, unul dintre cei 9 copii aduși pe lume de părinții săi din satul Luca, de pe meleaguri buzoiene, a făcut cunoștință cu marea și cu navele abia când a ajuns la Institutul de marină. Ofițer energic, îndrăzneț și studios, cu un comportament exemplar și în familie și în societate, a ajuns repede la Academia militară, pe care a absolvit-o cu brio, în prezent comandă echipajul unor moderne nave de luptă. La lansările de rachete din acest an, spre exemplu, ca și la cele anterioare efectuate inclusiv pe marea răscolită de vânt, a reușit să lovească în nlin tinte navale aflate la zeci de kilometri depărtare. Una dintre tinte, dovedită a înaltei calificări a echipajului său, a fost pur și simplu rătănită de două și scufundată. Contribuția acestui ofițer comunist la menținerea titlului de frunte de către unitatea de nave din care face parte este de necontestat. Recent participând la un marș de instrucție cu nava-scoală „Mircea” în Marea Neagră, Marea Mediterană și în Oceanul Atlantic, el și-a adus contribuția și la pregătirea unor viitoare cadre de marină, printre care și a elevilor-caporalii Marian Bardan, Cornel Pulbere și Ion Boeriu și de ofițeri de marină aflați în plină activitate, din a căror experiență a învățat și el.

...Locotenentul-major Emil Tigănuș și locotenentul Vasile Tigănuș frați, — ai căror părinți, muncitori constructori, au lucrat la hidrocentralele de la Bicaz și de la Argeș și acum muncesc la construirea canalului Dunărea — Marea Neagră — au adus cu ei și pe timpul studiilor la liceul militar, și la institutul de marină și aici, la navele de luptă, acel spirit muncitoresc, revoluționar, de dăruire totală carierei pe care și-au ales-o, spirit deprins în peregrinările cu părinții, în mijlocul muncitorilor de pe șantierele unde au crescut. I-am văzut, nu o dată, pe mare bună sau bintuită de furtună, ziua și noaptea, inclusiv pe ninsoare viscolită, acționând cu voință, dirigenți și adesea cu inversunare, totdeauna cu luciditate și pricepere, în misiunile de minare, dragaj, trageri, împreună cu subordonații lor, misiuni cotate, de regulă, cu calificative înalte. În prezent, primul, cunoscut ca un ofițer harnic nu numai la bordul navei, ci și în agricultură, la stringerea recoltei este comandantul unei nave cu destinație complexă. Căsătorit cu fiica unui ofițer de grăniceri și tată a doi copii, el se numără printre cele mai întregre cadre ale noastre. Fratele său mai mic, după încheierea campaniilor de mare la nave ca specialist arme sub apă, a fost detașat în economia națională, unde a participat la construcția combinatului petrochimic de la Năvodari.

Cu asemenea ofițeri și cu mulți alții ca ei se mândrește nu numai marina, ci noi toți, țara întreagă. De aceea, acum, de ziua lor, le urăm tuturor marinarii din marina militară și civilă a patriei noastre: „Bun cart, înainte!”

Colonel I. CLENCIU ■

Mihai Constantinescu

Cînt pentru că altfel nu pot să trăiesc!

— **Sinteti elevul lui George Enescu.**
— Este bine să precizez de la început că de fapt n-am fost elevul direct al maestrului George Enescu, dar m-am bucurat de o fericită împrejurare în care maestrul Enescu m-a remarcat. În 1942 s-a ținut un concurs de preselecție la Conservatorul din București în vederea unui concurs internațional care avea loc la Weimar și membrii juriului erau marii noștri profesori și maestri ai școlii naționale de muzică: la vioară Vasile Filip, Alexandru Teodorescu, Enacovici, la pian Florica Musicescu, la violoncel Dimitrie Dinicu la compoziție Mihail Jora (care era și rector în perioada aceea) și Dimitrie Cuclin. Bineînțeles, prezida maestrul George Enescu. Eu am fost selectat dintre candidații care s-au prezentat și prin urmare am mers la Weimar.

— **Ce caracter și ce importanță avea acel concurs internațional?**

— Era un concurs internațional al tinerilor instrumentiști europeni, la care limita superioară de vîrstă era 23 de ani. Limita inferioară nu avea importanță. Eu aveam atunci 15 ani. Concursul se ținuse din trei în trei ani. Am ieșit al doilea la vioară, pe primul loc clasându-se germanul Otto Schernack. Cînd m-am întors de la Weimar laureat și posturile de radio au anunțat știrea că un român a cîștigat premiul al doilea la acest important concurs, maestrul Enescu s-a interesat în continuare de mine. Am fost dus atunci prima oară în casa dînsului. Aproape în fiecare joi eram prezent la masa de prînz și aveam privilegiul să asist la repetițiile maestrului de vineri seara. Timp de patru ani l-am ascultat, în felul acesta, în permanență, atît acasă cit și la memorabilele lui concerte de la Ateneu. Nu-mi dădea lecții obișnuite ci mă lăsa să-l „fur meseria”, uneori făcîndu-mi marea cinste de a mă acompania la pian. Meseria noastră dacă rămîne numai la „învățat”, nu este destul. Ea trebuie și „furată” cînd există un adevărat maestru de la care să ai ce „fura”. Desigur, nu poți „fura” integral, fiindcă nu poți copia o personalitate; dar lîngă o mare personalitate, propria personalitate — dacă o ai — se definește și mai bine și se consolidează.

— **V-am auzit vorbind de un alt mare profesor al dumneavoastră: Vasile Filip. Cînd ați devenit ucenicul dînsului?**

— De fapt, am fost și elevul „indirect” al lui Enescu devenind în 1953, la vîrsta de 26 ani, după o carieră concertistică consolidată, elevul marelui maestru Vasile Filip, astăzi la venerabila vîrstă de 80 de ani, elev direct al lui George Enescu și unul dintre creatorii școlii românești de vioară. Nu am crezut că sînt prea „bătrîn” spre a redeveni elev atunci cînd m-am aflat în fața acestui profesor. De fapt, în artă ești toată viața elev!

Maestrul Vasile Filip, care este și compozitor de piese intrate în repertoriul violonisticilor noastre (deși Uniunea compozitorilor n-a găsit de cuviință să se onoreze pe sine incluzîndu-l între membrii săi!), m-a obligat să-mi reconsider toată violonistica acumulată, cu repertoriul ei major, și să mă înscriu astfel pe linia tradițională a marii școli românești de vioară. Îl consider, după Pester, decisiv pentru formația mea deplină și pentru sinteza pe care am încercat să o realizez între cele două mari școli violonistice ale Europei răsăritene — română și rusă — pe care să-mi fie permis să le asez alături și la egalitate cu școala belgo-franceză (Isaye, Jacques Thibaud), vieneză (Fritz Kreisler), germană (Hans Sitt, Adolph Busch, Georg Kulenkampf), cehă (Sevcik, Ondricek, Kubelik, Josef Suk) — cele mai mari din Europa și așa zice din lume.

Dați-mi voie să fac o paranteză: am fost foarte mirat (spre a folosi un eufemism) cînd am constatat că în recent apărutul **Dictionar de muzică** scos de Editura științifică și enciclopedică, Vasile Filip, pe care-l consider un adevărat ctitor al școlii violonistice naționale, lipsește cu desăvîșire, cum lipsește și profesorul Ionel Geantă. Nu este vorba de omiterea deliberată a unei categorii — a marilor profesori — pentru că alte nume din această categorie nu lipsește din dictionar! Consemnez nedumerirea mea, precum și pe aceea de a nu vedea specificat, la Ciprian Porumbescu, faptul că este autorul muzicii imnului de stat al țării noastre și al altor me-

Născut în anul 1926. Violonist de mare renume, a concertat în România și în alte 24 de țări. Artist emerit (1964). Membru în juriile unor prestigioase concursuri naționale și internaționale. În fotografie (în dreapta) alături de Lucian Blaga.

lodi patriotice și muncitorești, foarte cunoscute și îndrăgite.

— **Sinteti și profesor la conservator, la rîndul dumneavoastră creator de „școală” în violonistica românească. De cînd ați început cariera didactică și unde?**

— Am devenit pentru prima oară cadru didactic în 1951, la Conservatorul „Gheorghe Dima” din Cluj, în împrejurări „independente de voința mea” cum se zice de obicei. Cei ce m-au trimis voiau să facă mai mult loc la București unor persoane care li se părea că nu încep de mine. Eram pe atunci deja numit solist de stat la Filarmonica din Brașov. Nu locuim la Brașov, dar veneam să-mi susțin concertele. Aceasta îmi permitea să activez și la București și atunci „binevoitorii” s-au gîndit că, de la Cluj, va fi mai greu să fac asta. Și m-au „înaintat” și geografic! Acum, peste ani, le sînt chiar recunoscător deoarece acestei „inițiative” îi datorez nu numai inaugurarea carierei didactice dar și fericirea de a fi stat trei ani în gazdă la Lucian Blaga (1951—1954) și de a mă fi putut astfel apropia, după George Enescu, de o altă „expresie integrală” a geniului nostru românesc. Am avut adesea ocazia să vorbesc cu el — pentru mine Blaga n-a fost „mut ca o lebădă” — și cum eu însumi cultivam încă de pe băncile liceului muza poetică, întimitatea lui Blaga a prilejuit accentuarea unei aspirații spre adîncuri, spre esențe, spre „stihial” cum spunea el, de care n-a rămas străină, cred, nici arta violonistului. Ar fi hazardat să trec pe Blaga printre maestrii mei, dar pot să-l trec printre marile modele ale conștiinței mele. Aveam atunci 24 de ani — va închipuiți cum priveam la Blaga cu ochii vîrstei marilor aspirații! — și pînă la 27 de ani am rămas lîngă el, reintîlnindu-l după aceea de nenumerate ori, în cadrul unei afecțiuni, cred reciproce, care a fost una dintre cele mai mari bucurii ce mi le-a dăruit viața.

— **Cînd ați stat la Cluj, ați mai cîntat la București?**

— Am cîntat în toată țara, afară de București, deși debutul meu cu Filarmonica din București și cu orchestra radio avusese loc cu mult înainte.

— **Cînd și în ce împrejurări ați revenit pe scenele bucureștene?**

— În 1954, Venise la București vestitul dirijor maghiar Szomogy László însoțit de un pianist maghiar care urma să susțină un concert cu orchestra radio. Eu mă aflam întîmplat într-o sală de repetiție a Ateneului, unde repetam concertul în Re major de Beethoven — pe care mi-l revizuisem total cu maestrul Vasile Filip ajutat la pian de Josef Pruner. Auzindu-mă, Szomogy László mi-a propus să cînt eu cu el în locul pianistului maghiar care urma să cînte la un alt concert. Cum nu se putea refuza o asemenea cerere — îmi amintesc și acum data: 22 aprilie 1954, pentru că o consider începutul adevărat al carierei mele — am reapărut alături de ma-

rele dirijor, lumea zîmbind cu subînțeles și aplaudind la sfîrșit — cred — mai multe lucruri deodată! Așa am revenit pe podiumurile bucureștene, de unde nu am mai avut, după această dată, motive să dispar. În toamna aceleiași an m-am reintors la București, continuînd a fi solist al Filarmonicii din Brașov pînă în 1958. În 1959 am intrat ca solist la Filarmonica din București prin concurs, post pe care-l dețin și astăzi. În 1968 mi-am reluat cariera didactică paralel cu cea de solist, de astă dată la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, unde mai funcționez și acum.

— **Ați avut ocazia să cunoașteți desigur pe reprezentanții tuturor școlilor violonistice contemporane și ați verificat în turneele dumneavoastră virtuțile școlii românești pe care o reprezentați. Știu că ați fost în 1976 și membru al juriului concursului internațional „Johann Sebastian Bach” de la Leipzig, unde ați putut asculta violoniști din toată lumea, reprezentanți ai celor mai mari școli contemporane. Există un specific al școlii românești de vioară, care să o distingă?**

— Școala violonistică românească a fost întemeiată de George Enescu. Ei îi aparține încă unul dintre cei mai mari violoniști ai secolului: Yehudi Menuhin.

Enescu a fost, ca interpret, o personalitate așa de mare, încît a determinat ca și Casals, cam la aceeași oră a istoriei artei interpretative, gustul și arta interpretativă universală. De pildă, cînd Enescu a cîntat prima dată în Germania pe Bach, nemții după cite știu n-au fost de acord cu anumite inovații, pe care le implica viziunea lui artistică. Acum, ei au adoptat-o în cea mai mare măsură! Iată cum Enescu a contribuit la modificarea gustului actual, fiind vorba — să nu uităm — de Bach în Germania!

Ca și în alte domenii de activitate a spiritului uman există perenitate și caducitate și în arta interpretării. Enescu aparține perenității și prin el școala violonistică românească a impus linia de înțelegere a unui dîntre cei mai mari compozitori ai lumii.

— **Am ajuns, în felul acesta, la propriul mesaj artistic, pe care vă străduiți să-l transmiteți elevilor. Am avut ocazia să ascult și să scriu recent despre violonista Corina Bura și am citit lucruri elogioase despre ceea ce se pare că este senzaționala dumneavoastră descoperire: tînărul Gabriel Croitoru de 14 ani. Există deja în violonistica noastră o „Școală Mihai Constantinescu”. Cîteva cuvinte despre elevii dumneavoastră!**

— În afară de cei doi pe care l-ați citat — fiecare ocupînd locul lui în tînăra artă interpretativă românească — vă mai pot da cîteva nume (citez în ordinea în care l-am avut elevi): **Cristina Ardeleanu**, profesoară la Școala de muzică nr. 2 din București, căreia i l-am încredințat pe Gabriel Croitoru; **Octavia Zaharia**, **Panu Buzoianu** — si ei profesori la aceeași școală — **Mihaela Vlad**, violonistă în Filarmonica „Oltenia” din Craiova, care duce o intensă și foarte apreciată activitate solistică, **Rodica Marin**, profesoară la Școala de muzică din Sibiu, care pe lîngă o rodnică activitate pedagogică susține și o intensă activitate concertistică, **Tudor Nicolae**, recent absolvent al conservatorului, ocupînd unul dintre primele locuri la examenul de stat, selectat pentru concursurile internaționale din anul acesta „Paganini” de la Genova, Italia, și „Sion” din Elveția. Aș menționa și pe **Denisa Răgălie** care, încă studentă, a susținut concerte simfonice la diferite filarmo-nici din țară. Cu Corina Bura, Gabriel Croitoru, Mihaela Vlad și Rodica Marin am cîntat concertul pentru două viole în Re minor de Bach. Este „ormiul” pe care-l acord, ca profesor, celor care se consacră dificilei cariere de interpret.

N-aș vrea să închei această listă de nume fără a sublinia cu satisfacție o anumită contribuție a mea la impunerea în viața concertistică a țării a unor pianiste de deosebită valoare. Ivonne Dumitrescu-Frankenfeld, profesoară la Liceul de muzică „George Enescu”, cu care colaborez începînd din toamna trecută. Pînă acum am înscris pe afiș două mari nume: Vivaldi și Brahms. Recitalurile susținute au fost relevante îndeajuns de presă ca să mai insist.

Eu însă nu sînt singurul profesor de vioară din țara asta! În jurul altor profesori — mai refer în special la colegul meu Ștefan Gheorghiu — s-a în-jghebat un nucleu de mari talente și speranțe românești, și sînt convins că ele vor ajunge să afirme în continuare prestigiul artei noastre violonistice. Bucuria noastră, a celor ce ne-am început cariera pe cînd puteam fi numărați pe degete, este de a fi ajuns să vedem, la vîrsta maturității noastre, o superbă recoltă de talente (și poate mai mult decît talente uneori) care l-ar fi făcut fericit pe marele nostru Enescu.

DAN ZAMFIRESCU ■

Cuget, deci exist

Gîndirea care justifică

Recenta cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României a reafirmat în termeni clari dimensiunea prospectivă a științelor sociale, critica pe care trebuie s-o întreprindă acestea, din perspectiva viitorului, realității deja existente. Într-un context mai larg, vizînd raporturile cercetării științifice în genere cu realitatea constituită, dimensiunile prospective ale gîndirii creatoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Cercetarea în domeniul științelor sociale, economice, trebuie să-și propună, în raport cu schimbările și cu transformările care au loc în domeniul forțelor de producție și relațiilor sociale, cu noile descoperiri științifice, să conceapă și să prevadă noi direcții de dezvoltare a societății”. Alături de alte exigente formulate anterior: **cutezanța investigației în științele sociale, permanența punere sub semnul întrebării a tezelor în raport cu dinamica realității, dreptul la greșală în cercetare, necesitatea confruntării punctelor de vedere, această reafirmare a dimensiunii critice a științelor sociale în raport cu realitatea prezentă se înscrie în permanentul efort al partidului nostru, în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., de a elimina din concepțiile și principiile cercetării marxiste deformările dogmatice, printr-o întoarcere revoluționară la sensurile originare ale marxismului. Una dintre aceste grave deformări într-o perioadă a constat în inversarea raportului fundamental al marxismului cu realitatea, al gîndirii social-politice cu practica social-politică. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea la Plenară, gîndirea marxistă, ca instrument de investigare a realității, se caracterizează tocmai prin ambiția și capacitatea de a depăși critic realitatea prezentă, de a căuta deci în permanență, dincolo de prezent, viitorul, cu alte cuvinte, de a descoperi în prezent ceea ce-l va nega în mod necesar. Or, contrar acestei trăsături definitorii a gîndirii marxiste, care a făcut din tezele și conceptele sale instrumente de stăpînire a realității, într-o anumită perioadă cercetarea din domeniul științelor sociale și economice a fost redusă la justificarea practicii social-politice existente, la apologia neconditionată a prezentului. Gîndirea se punea în mișcare nu pentru a descoperi în realitatea prezentă direcțiile de dezvoltare viitoare, nucleul neliniștit în care se pregătește deja depășirea prezentului, ci pentru a justifica deciziile politice deja luate. În acest fel raportul dintre investigație și obiectul de investigat era complet inversat, concluziile erau de fapt premise, adică aprecieri ale realității și obiective politice deja stabilite. Lipsită de largă deschidere spre viitor pe care o oferă prezentului gîndirea marxistă a realității, de permanentul indemn către dinamism politic, către autodepășire, venind dinspre teorie, acțiunea politică a rămas, deseori, prin mijloace și obiective, în urma realității, nereușind s-o depășească, să-i prevadă direcțiile de mișcare și deci nereușind să-și pregătească din prezent răspunsurile adecvate la întrebările pe care avea să i le pună viitorul, sau, și mai rău, îngîmfată, a căutat să impună prezentului devenit deja viitor iluziile trecutului. A avut de suferit însă și cercetarea din domeniul științelor sociale, redusă în obiectivele sale la permanenta justificare a practicii politice prezente și deci condamnată din start să nu dea momente de referință în istoria gîndirii contemporane.**

Gîndirea care justifică a avut consecințe negative și pentru climatul cercetării științifice. Orientarea investigației nu spre descoperirea realității, ci spre justificarea realității, transformarea concluziilor în premise și a premiselor în concluzii a redus la minimum efortul de inteligență și îndrăzneală al cercetării. Știute fiind deja concluziile, investigația e lipsită de tensiunea creatoare a lucrului încă nedescoperit, gîndirea se mulțumește să repete la nesfîrșit aceleași lucruri. Ea a intimidat pe cercetătorii mai îndrăzneți, mai talentați, pe cei ce au văzut în prezent un moment pe care viitorul îl va depăși în mod necesar.

Strălucit exemplu de gînditor marxist prin îndrăzneala abordării realității contemporane, prin firescul cu care pune la îndoială de fiecare dată teze depășite de realitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a stabilit prin reafirmarea dimensiunii prospective critice a marxismului sarcini deosebit de complexe cercetătorilor din domeniul științelor sociale. Căci gîndirea care prospectează, care caută să depășească prezentul presupune un maxim efort de inteligență și cultură, un continuu contact cu realitatea și, mai ales, o continuă cutezanță.

ION CRISTOIU ■

De ieri se aplică etapa a doua a majorării retribuțiilor

Beneficiari: 7 milioane de oameni ai muncii, între cei dintii — minierii

Hotărârea Plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii din 5 iulie a devenit realitate:

De ieri s-a trecut la aplicarea în mod eşalonat, pe ramuri, la majorarea retribuțiilor din cea de-a doua etapă prevăzută pentru actualul cincinal. Și tot de ieri au intrat în vigoare o serie de îmbunătățiri care au fost aduse Legii retribuțiilor după cantitatea și calitatea muncii. Partidul și statul nostru au făcut acum și astfel o nouă dovadă a grijii lor permanente față de ridicarea nivelului de trai al poporului, bornă de neocolit în calea unei societăți care și-a propus cea mai ambițioasă, dar și cea mai nobilă performanță a tuturor timpurilor: edificarea omului uman. Este acesta un gest care se sprijină pe realități — și încă palpabile — este în același timp și dovedea forței unei societăți pe care am gândit-o și o perfecționăm în libertate, cu o angajare nu numai fermă, ci mai ales exemplară. Este în aceeași ordine de idei o nouă confirmare a faptului că secretarul general al partidului nostru, președintele României și primul om al muncii din această țară a muncii este bărbatul despre care, cu certitudine, generațiile viitoare se vor ralia la convingerea formulată de către noi, cei de astăzi. Anume că din întreaga istorie a construirii socialismului la noi, președintele Nicolae Ceaușescu rămâne personalitatea care a ostenit cel mai mult și cu cei mai mari eforturi întru binele oamenilor și locurilor dintre Carpați și Dunăre. Argument? În acest cincinal toate categoriile de oameni ai muncii beneficiază de cea mai mare creștere a veniturilor — și în primul rând a retribuției — din istoria construcției socialiste în România. Prima etapă încheiată cu trei luni mai devreme decât se prevăzuse inițial a asigurat majorarea retribuțiilor tarifare, în medie, cu 17 la sută pe economie, dar creșterile cele mai mari sînt următoarele: 19,2 la sută — industria minieră; 18,8 la sută — în siderurgie; 18,7 la sută — în construcții montaj; 17,7 la sută în industria constructoare de mașini; 17,6 la sută — în industria chimică. Retribuția tarifară minimă a crescut de la 1114 lei

în 1975, la 1290 lei în 1978, anul în care cu 2011 lei retribuție medie netă a depășit prevederile din program. Retribuția tarifară minimă pe economie va ajunge la sfîrșitul actualului cincinal la 1425 lei, iar retribuția medie netă la 2238 lei. Foarte important: în această a doua etapă care a demarat ieri, 1 august, pentru 4 categorii de oameni ai muncii din 4 ramuri industriale — minierii, petroliștii, siderurgiștii și constructorii de mașini — în total 600.000 oameni, retribuțiile au fost majorate în medie — pe întregul cincinal — cu aproape 33 la sută, de această majorare urmînd să beneficieze mai mult de 7 milioane de oameni ai muncii. Concomitent, tot de ieri — în cadrul îmbunătățirilor aduse legii retribuțiilor — a început să se introducă în fiecare ramură economică o categorie în plus față de cea existentă. Astfel, în ramurile unde existau 5 categorii s-a introdus categoria a 6-a, în ramurile cu 6 categorii s-a introdus categoria a 7-a ș.a.m.d. Cine va promova în aceste categorii superioare? Cei mai buni muncitori, dintre cei care, pînă la data majorării, se aflau în ultima categorie existentă, în limita a 5-8 la sută din numărul muncitorilor calificați, diferențiat pe ramuri. Este vorba de muncitori cu o înaltă calificare, cu vechime și experiență în meserie și care execută lucrări de tehnicitate deosebită.

Concomitent, toate rețelele tarifare de retribuție au fost îmbunătățite, mărindu-se diferența de retribuție dintre treptele și dintre categorii la fiecare categorie fiind prevăzute numai două trepte. Pentru stimularea perfecționării calificării profesionale și sporirea posibilităților de promovare a maistrilor, începînd de ieri s-a introdus și funcția de maestru principal specialist. La aceasta se va parveni prin concursul organizat pentru maistrii principali, care au cel puțin 5 ani vechime în funcție, o înaltă competență și — deloc de neglijat — se bucură de autoritate în colectivul de muncă. Dintre îmbunătățirile aduse Legii retribuțiilor o vom consemna și pe aceea conform căreia la personalul tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ la toate funcțiile retribuite pe clase și gradații — s-a introdus o gradație în plus, față de numărul de gradații existent pînă la data majorării. Începînd cu 1979 oamenii muncii din toate unitățile economice vor beneficia de venituri suplimentare în

raport cu rezultatele obținute în unitatea în care sînt încadrați. Cum? Sub formă de participare la beneficii.

Dar, pînă atunci, iată ne oprim azi la cei

care asigurînd țării „piinea industriei” primesc la rîndu-le o piine din ce în ce mai albă, mai mare și mai sățioasă. I-am numit pe minierii care — splendidă coincidență — cu nici o săptămînă înainte de ziua consacrată lor, Ziua minerului, au primit din partea societății o nouă dovadă a prețurii de care se bucură profesia și munca lor. Începînd de ieri, celor aproape 140.000 de lucrători din industria minieră le-a fost sporită retribuția cu 15,9 la sută, procent superior nu numai mediei pe economie, ci chiar și prevederilor inițiale stabilite pentru industria minieră. Care sînt — începînd de ieri — noile cîștiguri ale personalului minier? Trei exemple concrete sînt, credem, mai edificatoare decît un articol de o mie de cuvinte. Astfel:

UN AJUTOR DE MINER

— categoria 4, treapta II, care lucrează la fronturi direct productive, încadrat pe rețeaua tarifară „mine subteran A” —

	Cîștigul înainte de majorare	Cîștigul după majorare	Sporul de cîștig
Retribuția tarifară	3 092 lei	3 628 lei	536 lei
Sporul de vechime* (12 la sută)	371 lei	435 lei	64 lei
Adausul de acord (8 la sută)	247 lei	290 lei	43 lei
TOTAL	3 710 lei	4 353 lei	643 lei

* În industria minieră — subteran — sporul de vechime poate ajunge pînă la 12 la sută, față de 10 la sută în restul economiei naționale.

UN MINER

— categoria 5, treapta I, care lucrează la fronturi direct productive din unități subordonate M.M.P.G., încadrat pe rețeaua tarifară „mine subteran B” —

	Cîștigul înainte de majorare	Cîștigul după majorare	Sporul de cîștig
Retribuția tarifară	3 052 lei	3 574 lei	522 lei
Sporul de vechime (12 la sută)	366 lei	429 lei	63 lei
Adausul de acord (8 la sută)	244 lei	286 lei	42 lei
TOTAL	3 662 lei	4 289 lei	627 lei

UN MINER

— categoria 5, treapta II, care lucrează la fronturi direct productive, încadrat pe rețeaua tarifară „mine subteran A” —

	Cîștigul înainte de majorare	Cîștigul după majorare	Sporul de cîștig
Retribuția tarifară	3 467 lei	4 043 lei	576 lei
Sporul de vechime (12 la sută)	416 lei	485 lei	69 lei
Adausul de acord (8 la sută)	277 lei	323 lei	46 lei
TOTAL	4 160 lei	4 851 lei	691 lei

Dealtfel este binecunoscut faptul că, de la aplicarea etapei I de majorare a retribuțiilor și pînă ieri, 1 august, minierii au beneficiat și de alte măsuri de creștere a veniturilor.

Și nu numai minierii. Noua majorare care se aplică de ieri va duce la creșterea retribuției medii nominale nete în 1980, față de 1975, cu 643 lei, realizîndu-

da-se o depășire de 173 lei. Este încă o dovadă a rezultatelor remarcabile obținute în sporirea producției materiale, în creșterea eficienței economice deci, este răspunsul și angajamentul pe care țara le dă conducerii țării.

MIRCEA MARIUS ■

Egali toți fiii patriei

(Urmare din pagina 1)

aceasta constituind principala cheazășie a unirii eforturilor lor în opera de făurire a noii societăți.

Pe plan politic, asigurarea deplinei egalități a tuturor cetățenilor este ilustrată, între altele, de reprezentarea corespunzătoare a naționalităților conlocuitoare în forurile supreme de conducere ale partidului și statului — Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Marea Adunare Națională, Consiliul de Stat, Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste, în organe centrale și locale ale partidului, statului și organizațiilor de masă. La diferite nivele, participarea efectivă a naționalităților conlocuitoare se exercită în mod concret prin prezența lor activă în procesul producției materiale, la elaborarea deciziilor și opțiunilor cu privire la conducerea activității economice și social-culturale, la transpunerea în viață a politicii partidului în unitățile de bază și administrativ-teritoriale, dar și în contribuția, la nivel macrosocial, la elaborarea întregii politici, interne și externe, la conducerea politică și administrativă, la întreaga viață materială și spirituală a țării. Cit privește participarea nemijlocită la puterea politică și de stat, ea înseamnă, înainte de toate, cuprinderea unui număr echitabil de reprezentanți ai naționalităților conlocuitoare în toate organele — de partid, de stat, în organizațiile de masă și obștești.

În organele și în aparatul de partid, în organizațiile de masă și în presă și desfășoară activitatea circa 89 la sută români, 7,4 la sută maghiari, 1,6 la sută germani, 2 la sută — alte naționalități. Este o reprezentare echitabilă a naționalităților, ce reflectă însăși structura socială și națională a populației țării. Și în componența organelor de stat poate fi constatată aplicarea principiului reprezentării proporționale, echitabile. În Marea Adunare Națională, organul suprem al puterii de stat, unicul organ legiuitor al țării, au fost aleși 349 deputați, 302 fiind români, 29 — maghiari, 9 — germani, alți 9 reprezentînd alte naționalități conlocuitoare. De

asemenea, în Consiliul de Stat, organul suprem de stat cu activitate permanentă, vicepreședintele și unul dintre membri este maghiar, un altul este german.

Egalitatea pe plan politic se întemeiază și se consolidează neîncetat prin infaptuirea egalității în plan economic; ea se reflectă în primul rînd în ridicarea gradului de dezvoltare economico-socială a țării. „Numai în cadrul colectivității, al dezvoltării generale a patriei, al ridicării gradului de civilizație a țării — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — se pot asigura și condiții superioare de manifestare a naționalităților”.

Pe fondul unor ritmuri constant înalte de dezvoltare economică a patriei, unele județe, altădată înapoiate din punct de vedere economic, au înregistrat, în anii construcției socialiste, indici cu mult superiori mediei generale, iar investițiile alocate de la buget au fost, pentru aceste județe, simțitor sporite. Astfel, de pildă, județele Bistrița-Năsăud, Covasna, Harghita, Satu-Mare au înregistrat, în anii 1971—1975, un ritm mediu anual de creștere a producției globale industriale de peste 15%, iar județul Sălaj, de peste 21% față de 12,9% cit reprezenta media pe țară.

Ca urmare a aplicării consecvente a acestei politici a fost posibil ca, într-o perioadă istorică scurtă, toate județele țării să înregistreze o creștere economică susținută, în cadrul dezvoltării de ansamblu a economiei, asigurînd mărirea gradului de ocupare a populației și condiții superioare de trai și civilizație.

Posibilitățile locuitorilor de naționalitate maghiară, germană — ca și ale celor de altă naționalitate, dealtfel — de a se instrui în limba lor maternă, de a participa la viața social-economică, politică, culturală a țării, de a-și cultiva propriile lor tradiții și de a contribui la îmbogățirea continuă a tezaurului civilizației noastre socialiste sînt asigurate prin însuși cadrul în care se desfășoară întreaga viață culturală a țării.

Astfel, în rețeaua învățămîntului cu predare în limbile naționalităților conlocuitoare sînt cuprinse toate tipurile de școli din învățămîntul de cultură gene-

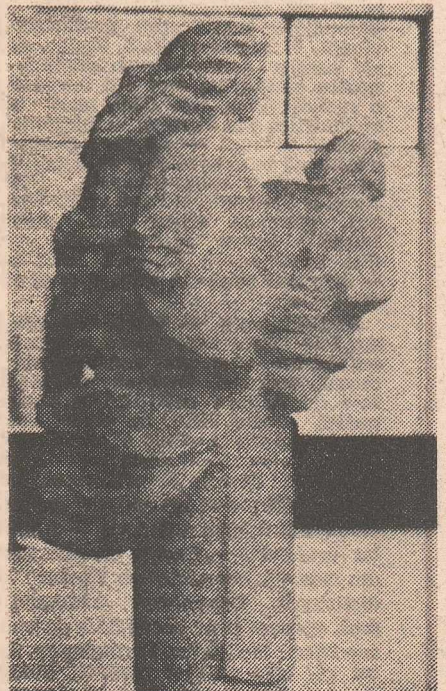
rală (grădinițe, școli generale, licee), precum și unități de învățămînt de specialitate, profesional și superior. În anul școlar 1977—1978, rețeaua de învățămînt cu limba de predare maghiară cuprindea 1098 de grădinițe, 1271 de școli generale, 112 licee și secții liceale. Locuitorii de origine germană, în număr de aproximativ 350.000 (la începutul anului 1977), au beneficiat în anul școlar 1977—1978 de 692 de secții cu limba de predare germană și, de asemenea, de două licee serale și trei secții de învățămînt fără frecvență, de două secții în învățămîntul superior. În învățămîntul universitar studiază în prezent 7497 studenți de naționalitate maghiară și 2208 studenți de naționalitate germană.

Viața culturală și științifică a țării este deschisă tuturor locuitorilor săi. Pentru maghiari, germani și alte naționalități, activitatea editorială se realizează nu numai în limba română, ci și în limba lor proprie — în nouă edituri din țară. Una dintre acestea, „Kriterion”, se află exclusiv la dispoziția naționalităților conlocuitoare.

În anii socialismului, presa scrisă și vorbită în limbile naționalităților conlocuitoare s-a dezvoltat și s-a diversificat. Naționalitățile conlocuitoare din țara noastră dispun de un număr de 51 de ziare și reviste editate în limba maternă, cu un tiraj de aproape 720.000 de exemplare la o apariție; 32 de publicații, cu un tiraj de peste 560.000 de exemplare la apariție, sînt editate în limba maghiară. Cititorul de limbă germană de acum trei decenii avea la dispoziție un singur ziar de provincie; c.1 de azi are 19 ziare și reviste, precum și emisiuni speciale permanente la radio și televiziune. Totalul acestor emisiuni în limbile naționalităților conlocuitoare trece de 6.000 ore/an.

Un număr de 14 teatre și instituții muzicale își desfășoară activitatea în limbile naționalităților conlocuitoare; șase teatre de stat funcționează în limba maghiară; două teatre dramatice și unul de păpuși dau spectacole în limba germană. La Institutul de artă teatrală și cinematografică „I.L. Caragiale” din București se organizează periodic (la patru ani) o clasă cu limba de predare germană.

Instituirea, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, — reluarea, în condiții noi, a unei valoroase tradiții —, a Festivalului național „Cintarea României”, aflat în prezent la cea de-a doua ediție, adevărat festival al muncii și al creației artistice, permite înmănușarea talentelor și energiilor maselor largi din întreaga țară, stimulîndu-le capacitatea de creație, de perfecționare a măiestriei lor

ILIE BERINDEI: Maternitate

Minerii, acești oameni ai altitudinilor

(Urmare din pag. 1)

ale producției care mută cu mult mai sus orizontul ideilor și al faptelor. Din cele 85-88 de milioane de tone de cărbune prevăzute la orizontul anului 1985, 85 la sută le va constitui lignitul. Izvorul lignitului românesc e aici, în Gorj. Drept pentru care planul Combinatului minier Olteniă, care acum este de 29,2 milioane de tone/an, va deveni de două ori și jumătate mai mare. Va deveni, cu alte cuvinte, de cîteva ori mai înalt.

Am vizitat, în aceste zile fierbinți de întrecere, închinată aniversării Eliberării și marelui Forum al comunistilor, platformele Rovinari, ale Motrulei, ale Jiului, am fost martorul unei munci, ai unei creații de o amploare, de o intensitate, de o febră cu totul aparte, care mi s-a părut a suprapune bălălia pentru cărbune cu un autentic cîmp de bălăie. Am fost martorul eforturilor unor oameni care, prinși în marea, dramatică lor încleștare cu pămîntul, desființează de fapt, pe zi ce trece, opoziția dintre pămînt și cer, ridicînd pămîntul mereu mai sus, ridicîndu-l cu etaje de fapte, ridicîndu-l la altitudinea cifrelor viitorului. Fără să aibă timp să vadă că de acolo, de sus, din unghiul păsărilor, de la înălțimea cerului (pe care ei nu-l privesc, ei fiind ocupați doar cu adîncurile), pămîntul pe care-l transformă arată nemaipomenit de frumos.

Am realizat această imagine chiar de sus, dintr-un balcon de beton al marii termocentrale din Rovinari, cea mai mare cetate a energiei (putere instalată: 1.720 MW) din cîte se află astăzi în România. O termocentrală hrănită cu cărbunele Gorjului, pe care-l ridică la altitudinea energiei. O cetate a altitudinilor, cu coșuri de fum înalte de 220 de metri, cu turnuri de răcire de 110 metri, cu cazane de abur (construite în premieră de industria românească) înalte de 92 de metri, grele de cîte 11.000 de tone, cu capacități de 1.035 tone-abur pe oră. Prin construcția acestei cetăți (al cărei ultim grup de 330 MW, de construcție românească, a fost racordat sistemului național de energie doar cu cîteva luni în urmă), avînd ca turnuri-străjere coșurile de 220 de metri, străvechea vale a Rovinarilor a căzut cu două sute douăzeci de trepte mai jos, iar privelistea nouului s-a ridicat cu tot pe atîtea trepte. E un monumental spectacol al construcției energetice la români, făcut pe măsura unui cadru monumental, adică a marii Văi a Jiului gorjencesc, de niste oameni pe care îi putem numi, fără să șovăim la cuvînt, monumentali.

De aici, de sus, ceea ce jos îți apare ca o amfiteatru, haotică tălăzuire de oameni și de mașini, ca o frenetică, derutantă mișcare de planuri, aparent fără țintă, fără scop, capătă, deodată, ritm, coerență, rigoare, capătă limpezime, capătă ordine, capătă calm, capătă echilibru. Prin două mari porți ale marii cetăți, două gigantice benzi magistrale, ca

doau fluvii, curg încontinuu, vîrsînd cărbune. Afluenții lor sînt alte și alte benzi transportoare, afluenți bogăți (colectînd cărbune din carierele Gîrla, Poiana, Tismana, Betelega, Roșia-Jiu, Peșcana), afluenți rezezi, vertiginosi (alergînd sub cer cu viteze de 4-6 metri pe secundă), afluenți care, dacă s-ar pune cap la cap, ar atinge aproape 100 de kilometri. Un uriaș sistem vascular, prin care circulă seva pămîntului, singele gras și negru al cărbunelui, grăbindu-se spre întîlnirea cu energia. Un sistem, cum spuneam, de fluvii și afluenți, care umplu cu larma lor grea, ca un uruț fecund, născut din continua mișcare a erelor geologice scoase la zi, întreg spațiul acestei văi a cărbunelui făcînd ca aerul bătrîn al finitului să vibreze profund, să perpetueze pînă de departe această muzică. O domină termocentrala, ce convertește surdiele armonii venite de pretutîndeni într-un registru grav, conducîndu-le spre aceeași unică rezolvare de simfonic: energia.

Depășind aceste riuri ale cărbunelui, mergînd pe firul lor către izvoare, întîlnim, la fel, un mare și somptuos spectacol al tehnicii, al mecanizării, un spectacol în care totul, de la amănunt pînă la corelația între giganti, ține de cele mai noi cuceriri ale vîecului. Abatajele subterane sînt echipate cu combine, cu complexe mecanizate de tăiere, susținere și încălzire, minele „la zi” cu linii tehnologice de excavare, transport și haldare, auxiliara mecanică a mașinii umane e atît de puternică, de complexă și de completă încît, de la an la an, efortul fizic al omului s-a restrîns la dimensiuni tot mai mici, spre beneficiul concepției, al creației, al ideii. Cu o astfel de tehnică, sarcinile cuprinse în proiectul de Directive și în proiectul Programului-Directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei devin neșovăit înfăptuibile.

Cu o astfel de tehnică și, firesc, cu oamenii care o comandă. Cei 27.000 de mineri ai Gorjului, cei mai tineri din glorioșul detașament al minerilor țării, au cucerit, în acești ultimi ani, o calificare și o experiență, inclusiv o conștiință a muncii, evoluînd în salturi arătoase, adeseori bruște, „arzînd etapele”, sub presiunea unor fierbinți somații ale producției, dar care-au sfîrșit prin a le consacra siguranța înaintării spre viitor.

Sînt numai cîteva ani de cînd, la 10 ianuarie 1975, în cariera Betelega, s-a experimentat cel dintîi excavator-gigant, cu o capacitate de producție de 300 metri cubi pe oră (cel dintîi dintr-o serie care, ulterior, avea să ajungă la tipuri ce ating 2.000 mc/oră). Un astfel de excavator este, într-adevăr, un gigant, e înalt cît un bloc cu 10 etaje, e greu de 3.500 de tone, e, mai cu seamă, pentru cel care-l minuieste, un perpetuu examen, cerînd cunoștințe superioare, gîndire mobilă, perspiciuitate și iscusință, cerînd calități ce se dobîndesc prin învățatură, prin rîvnă, prin aspru zel, prin aspre tatuări de inițiere. Cel care s-a suit pe el, în acea zi de ianuarie, „făcîndu-i proba” — probînd, de

fapt, că „nasc și în Gorj” specialiștii ai tehnicilor de vîrf ale mineritului — a fost un tînăr, de felul lui dintr-un sat al zonei, pe nume Petre Tilvescu. L-au urmat, în timp, la Betelega și în alte cariere, alții și alții, perfecționînd accl început, printr-o continuă escaladare pe scara tehnicii. Excavatoristul Tilvescu, cu alte cuvinte, a fost, în timp, depășit, adică realizările din accl an '75 au fost depășite, ambițiile au crescut, performanțele au crescut, oamenii au crescut. Dar Tilvescu? Ce s-a întimplat cu el? Căuindu-l, astăzi, printre excavatoriști, nu-l mai găsim. Îl găsim la conducerea carierei Poiana, ca maistrul principal, adjunct de șef de sector. Cine ar mai recunoaște acum, sub înfățișarea matură, dăltuă, cu cearcane care ascund insomnia, griji, răspunderi înalte pentru soarta producției, dar și pricepere, dar și siguranța de a le stăpîni, pe tînărul care, plin de emoție, a apăsât, cu abia niște ani în urmă, butoanele de comandă ale necunoscutului? În epocă, excavatoarele-gigant funcționau doar cîteva coasuri pe zi. Acum, ele, aceste excavatoare, inclusiv benzile care le slujesc, merg „în sarcină” cîte 18-20 de ore din 24, timpii afectatîi întîrzierii, reparațiilor și reviziilor reducîndu-se la strictul tehnic. Tînărul inginer Nicolae Ion, șef de sector, ne face atenți, aici, la Poiana, asupra unei întreceri care-l opune pe excavatoristul șef de brigadă Aurel Luca (nume cu o mai veche faimă pe statele muncii) mai tînărului Vasile Vlădoianu, comandantul unei brigăzi de tineri, în rîndul cărora se află și niste tineri, două femei-electrician, soții ale excavatoristilor din echipă. Vlădoianu cel tînăr, cel care l-a provocat la întrecere pe „asul Luca”, lucrează, nu spune ing. Nicolae Ion, „în forță”, umăr la umăr cu „asul”, uneori surclasîndu-l. Ultima cifră de care dispune șeful sectorului: în ziua de 7 iulie a.c., excavatorul lui Vlădoianu a mers, producînd încontinuu, 18 ore și 25 de minute, ceea ce, raportat la faptul că cei ce-l conduc sînt niste tineri, niste fii de țărani gorjenii, calificați de puțină vreme, spune mult.

Spune mult și faptul că interlocutorul nostru, el însuși tînăr, absolvent acum cîteva ani al Institutului de mine din Petrosani, a urmat, în acești cîteva ani (pe care i-a petrecut nu petrecînd, ci muncînd din greu, muncînd în mină!), încă un institut, cel de științe economice. L-a urmat, ne spune, „constrîns de niste nevoi”, de niste somații ale producției, care-i pretînd inginerului minier, aflat într-un post de conducere, cunoștințe superioare de economic, de organizare a muncii. Așa cum minerului de azi al Gorjului îi pretînd să fie stăpîn pe un sistem de cunoștințe (de tehnică, de mecanică, de electronică, de fizică, de geologie, de hidraulică etc.) cu care, cîndva, nici inginerii nu se prea făleau.

Pe aceeași platformă a Rovinarilor, la Gîrla (cea mai mare carieră din România, dintre cele care se află, la ceasul de față, în exploatare), se întrecînd, în aceste zile, măsuri care vor s-o transforme într-o carieră-model, într-un etalon al branșei, Gîrla livrează anual circa 3 milioane de tone de lignit (deci cam jumătate din producția unui bazin cum e cel al Mo-

trului), urmînd să-și mărească capacitatea cu încă 1 milion. Măsurile de care vorbeam sînt orientate, în chip special, spre ceea ce directorul I.M. Rovinari, ing. Gh. Borcean, numește „optimizarea circuitelor de benzi”. Adică benzile ce transportă cărbunele, ne explică directorul, trebuie „să meargă ca unse”, în pas cu excavatoarele (inclusiv cu recordurile acestora!), drept pentru care întreținerea lor, înlocuirea promptă a elementelor de uzură, adoptarea acelor soluții care să le imprime forță, vigoare, continuitate și ritm, constituie, în prezent, problemele-cheie ale producției. Aceste probleme sînt rezolvate de niste oameni, cei mai mulți tineri, pînă mai ieri țărani, azi electricieni și mecanici. Adică de niste oameni care, într-un timp foarte scurt, și-au depășit condiția, și-au depășit și firea, și vechile lor cunoștințe strîmte, devenind niste oameni ai altitudinilor.

Intorși la marea termocentrală a Rovinarilor — spre care curg riurile cărbunelui, ca să scape energia — luăm, din nou, lîngă altitudinile construcției, perspectiva unor altitudini umane de cel mai viu interes. Ion Dănășel, secretarul adjunct al Comitetului de partid, ne povestește că, acum zece ani (adică în epoca începuturilor construcției, a cărei investiiție a fost aprobată în 1968), lucrau aici 30 de energeticieni. Acum, numărul lor e de 1.720: număr simbolic, corespunzînd cu numărul megawaților instalați în termocentrală, deci, zice interlocutorul nostru, un număr, de fapt, semnificativ sau simbolic pentru înalta eficiență, pentru randamentul înalt al muncii. Ion Dănășel a venit aici în primăvara lui 1970. A absolvit, între timp, o școală de maștri, acum e maistrul energetician. Prima serie a școlii de maștri, promoția 1974, a împins pe o treaptă superioară a ierarhiei tehnice 19 tineri, recrutați din cele cîteva zeci de muncitori. Altitudinile umane ale locului se hotărînesc, așadar, într-un punct ce înseamnă nu numai valori ale cantității, ci și ale calității, nu numai rapida sporire a unui detașament al muncii, ci și ridicarea calificării lui, pe o spirală mereu susitoare.

Cresce repede, în Gorj, minierii, crește repede, în Gorj, oamenii energiei, crește muncînd — și muncînd nu ușor!, crește învățînd — adică trebuînd să străbată, în ani și sezoane, un drum al cunoașterii, pe care oamenii altor meridiane l-au parcurs lent, evolutiv, cu pasul, prin infimitezimale acumulări cantitative. Ei străbat același drum prin veritabile salturi, într-un mod intensiv, dinamic, revoluționar. Ei, de aceea, uneori se mai și împiedică, neputînd să cuprindă totul, neputînd să se ridice totdeauna la exigențele noii tehnici, dar eforturile pe care le fac pe acest drum sînt, de cele mai multe ori, impresionante, ades eroice. Ei știu cîtă nevoie de energie e în această țară și, urmînd chemarea partidului, dau energiei, cauzei ei, o energie a brațelor, a minții, a inimilor, care aprinde, pentru noi, cei de azi, certitudinea luminoasă a viitorului.

Mineri ai Gorjului — mineri ai întregii țări — oameni eroici ai adîncurilor, ai energiei, ai altitudinilor.

Nu știu dacă sîntem o familie modernă dar știu că sîntem o familie mulțumită

Strada Postăvarul începe din bulevardul Leonin Sălăjan și se termină în strada Macaralei. O existență scurtă, cam două stații de autobuz, dar colorată și nervoasă. Pe partea dreaptă, un imens loc viran. Se va construi. Pe stînga, blocuri cu stagiu, construite pe mici coline și înecate în verdeață. Mici coline cu pomi, iarba înaltă și deasă. Costitul ierbit a devenit tunsul gazonului. Aer curat. Într-un loc de parcare, „camuflat” de cîteva tufișuri, doi bărbați între două virste și-au desfășurat Dacia 1300 aproape pînă la ultimul șurub și se privesc mirați. Le stric plăcerea: Vă rog, cam pe unde vine blocul O-28? Atîtea șuruburi, dom'le! Unul dintre ei renunță și-mi răspunde: Mergi mata pînă dai de unele cu patru etaje. Plec mai departe. Dincolo de un complex, pe un colț, un păreuleț dichist și aranjat, iarba scurtă, flori, alei mici proaspăt udate cu furtunul, totul împrejmuit cu o sîrmă. O tablă: „Parcul pensionarilor”. Pe bănci, nimeni. Zi de curățenie! Se văd apoi cîteva blocuri cu patru etaje, acoperite pînă la etajul doi cu iederă. Din cauza vegetației bogate, de parcă în sec-torul 4 ar ploua ca la tropice, nu se văd intrările.

Apartmentul 32, parter. Familia Costică Nistor.

Un apartament cochet, cu trei camere, Parchel. O bibliotecă Mitcov, din două corpuri. Se văd ușor casetofonul și un pic-up. E intim. Flori și fotografii cu Irina Loghin și Kirk Douglas. Separat. Sus, în dreapta, pe al treilea raft al bibliotecii, toată colecția „Romanul de dragoste”. Costică Nistor este maistrul electrician la întreprinderea de țevi „Republica”. Soția lui, Cornelia Nistor, este lucrătoare în comerț. În curînd termină liceul economic și speră să se transfere tot la „Republica”. Mihai și Gabriela, copiii, 12 și 13 ani. Revine în discuție, destul de frecvent, formularea „familie modernă”.

— Ce înțelegeți totuși prin familie modernă?

Cornelia Nistor: „O familie care le are pe toate și în care există înțelegere. Pe toate, adică pe toate cele necesare. Din muncă, dintr-o bună gospodărie. Noi am primit casa asta acum vreo doisprezece ani. Veneam cu bărbatu-meu în fiecare zi să vedem cum stă construcția. Celelalte s-au adunat eu timpul. Și bucătăria, și mobila. Și mai e ceva, o familie modernă este o familie în care toți se înțeleg, în care există armonie și în care nimeni nu stă degeaba. Adică nu să robotesteți mereu, dar să nu pierzi timpul, să faci ceva util. Așa cum au făcut pensionarii noștri parcul de care ne povestești. L-ați văzut?”

Costică Nistor: „Nu știu exact dacă ținem morțiș să trecem drept o familie modernă. Sîntem o familie mulțumită. Le avem pe toate. Citodată chiar și necazuri. Dar sîntem sănătoși. Putem munci. Copiii sînt buni și învățați bine. Îi îmbrăcăm decent, le oferim de toate deși cred că nu e prea bine să aibă chiar așa, totul, de mici. Au vrut bicicleta, au vrut tabără, au vrut magnetofon, le-au avut. Important, vă repet, este că sîntem sănătoși și putem munci. Și după cum vedeți, trăim și bine”.

Scriem despre familia lui Costică Nistor cu totul întîmplător. O familie cu bucuriile ei necazurile ei, cu împlinirile sau micile ei eșecuri. Este un fapt de viață. Aparent într-un astfel de reportaj nu se întîmplă nimic. În realitate, momentul devenirii unui om, al unei familii înseamnă foarte mult. Pentru că devenirea unei țări înseamnă devenirea oamenilor care muncesc în acea țară. Împlinirea României înseamnă împlinirea muncitorilor ei.

Costică Nistor: „Eu sînt la „Republica” din 1952. Terminasem școala profesională. Bucureștiul nu era cel de azi, dar mă impresionase. Nu stătusem decît în satul meu pînă atunci, la Traianu, județul Brăila. De atunci, din '52 uzina e o a doua casă. Nevastă-mea spune că sînt îndrăgostit de uzină...”

Cornelia Nistor: „Citodată e trezit și

noaptea de la uzină. Îl sună băieții, meștere, ce facem cum... și pleacă”.

Costică Nistor: „Avem o uzină nouă acum, cea de oțeluri înalt aliate. Trebuie luată din mers și nu-i ușor. Deocamdată, cei mai buni oameni vor trece dincolo. Pînă îi creștem pe puști. Fără efort nu se poate nimic”.

— La țară, la părinți, mergeți! Îi ajutați?

Cornelia Nistor: „Mergem foarte des. Dar n-avem cum să-i ajutăm. Au de toate. Ne mai dau ei nouă. Cartofi, ceapă, o pasăre. Socru-meu încă mai lucrează la C.A.P. Soacră-mea e la băi acum, la Lacul Sărat. De asta n-am trimis încă copiii la ei, nu pot fără bunică. Pînă se întoarce ea însă, ne facem și noi concediul”.

Costică Nistor: „Au într-adevăr o gospodărie frumoasă, nu le lipsește nimic și cînd vin copiii se bucură grozav”.

— Unde faceți concediul?

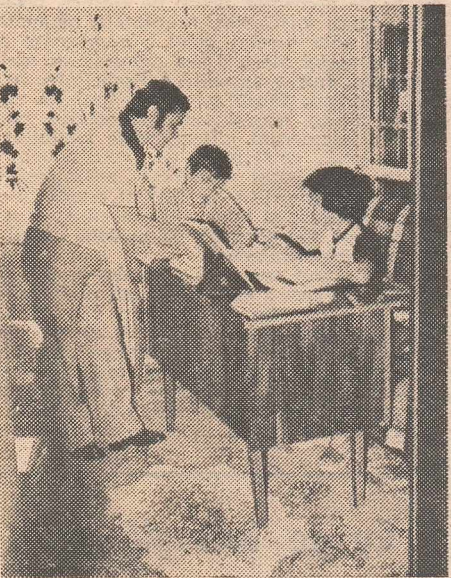
Cornelia Nistor: „Mai întîi vă spun care a fost cel mai frumos concediu de pînă acum. Cel de anul trecut. Superb. Nearanjat. Am plecat șase familii cu mașinile noastre. Am uitat să vă spun, avem o „Dacia 1300”. În trei concedii am văzut jumătate din țară. Anul trecut n-am organizat nimic. Am plecat și gata. Noi avem și un cort foarte mare. Nordic-1 dacă-l știți, cu două dormitoare, de la Bucur Obor...”

Costică Nistor: „Cînd auzeai înainte că a plecat cineva cu cortul, te buinea risul. Ce s-o mai lungim, anul trecut a fost foarte frumos”.

— Cît câștigați pe lună?

Costică Nistor: „La noi, la „Republica”, se muncește bine și se și câștigă bine. Retribuția mea de bază este de 3.400 de lei. Plus sporul de vechime, acordul global. Fără să mai pun indemnizația copiilor. Acordul global, în medie, înseamnă cam 350 de lei. Deci, cu copiii, ajung la 4.000 de lei pe lună. Soția are 2.220. Împreună, peste 6.000 de lei. Însă din august intrăm cu noile retribuții, în jur de 400 de lei la mine. Ce să vă mai spun, în cincinalul acesta mie mi s-a mărit retribuția cu 800 de lei în cele două etape. Adăugați și creșterea retribuției soției, cam 500 tot pe cincinal. Asta înseamnă 1.300 de lei. Acum 20 de ani era o leafă”.

Cornelia Nistor: „Dacă muncești, ai de toate. Ce ne reproșăm este că nu prea mai avem vreme de un spectacol. Anul trecut am ținut toată stagiunea. Ne-am

mai lenevit. De obicei, la ora 16 el vine și mă ia cu mașina de la serviciu, ajungem acasă, mîncăm, mai stăm la taclale toți patru, mai dă drumul la magnetofon. Irina Loghin, ABBA, Bonney M, Irruption, nu ne-au lăsat copiii pînă nu le-am înregistrat. Bărbatu-meu citește toate ziarele și revistele posibile și cărți științifico-fantastice”.

— Dumneavoastră ce citiți?

Cornelia Nistor: „Mie îmi place romanul de dragoste. Am terminat acum „Doi ochi albaștri” de Thomas Hardy. E superb”.

— Ce-ți dorești tu foarte mult, Gabriela?

Gabriela Nistor: „Vreau să văd Oradea. Am auzit că este un oraș mare și frumos”.

— Ce înțelegeți tu prin oraș frumos?

Gabriela Nistor: „Un oraș cu blocuri, verdeață și copii mulți. Cum e și strada noastră”.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Inepuizabila savantă Ana Aslan a creat un nou medicament, „Aslavitall pentru uz pediatric”

Divagație de la preocupările sale de-o viață, gerontologia și geriatria? „Într-un fel da, într-un fel nu”, ne răspunde acad. prof. dr. Ana Aslan pe care o găsim la fel, ca de altă dată, la conducerea Institutului Național de Specialitate, la fel de vivace, de inepuizabilă în idei, de științeteoasă în spirit, de preocupată pentru sănătatea fizică și mentală a omului pe tot parcursul vieții sale, pentru afirmarea școlii medicale românești. Da, pentru că timp de doi ani terenul cercetărilor sale și al colectivului format în acest scop, au fost copiii și nu virstnicii. Foarte mulți copii cu întârzieri neuropsichice pe care variate și tragice întâmplări ale vieții i-au adus în această condiție. Nu, pentru că ideea de la care s-a pornit este și rămâne principiul și substanța activă a Gerovitalului. Cunoscut fiind faptul că procaina în asociație cu alte substanțe neurotrope influențează pozitiv sistemul nervos central, favorizează metabolismul celulei nervoase, prof. dr. Ana Aslan a aplicat „Aslavitall” în tratamentul de recuperare a unor copii deficienți mental. Aceasta era ideea, dublată de responsabilitatea socială a acestui act medical, se bănuiește, desigur, că nu s-a aplicat același Aslavitall destinat adulților, virstnicilor. De aceea, spuneam, s-a constituit un colectiv de cercetare și experimentare pluridisciplinar, alcătuit din medici gerontologi, neurologi, psihiatri, farmacisti, psihologi, pedagogi. S-a modificat formula medicamentului de la care s-a pornit, creându-se un produs cu totul nou, numit deocamdată, numit doar cu indicele de referință „Aslavitall pentru uz pediatric”. Experimentările au început cu grijă și atenție la Școala ajutoare nr. 8, unde un pedagog generos, un pedagog cu experiență în acest domeniu, un pedagog optimist care are încredere în recuperarea deficienților, pentru care orice pas înainte pe acest drum greu, dar nobil, este o reușită, este o victorie, un pedagog cu adevărat care este prof. Emilia Catrinescu a admis experimentul în școala pe care o conduce, ba mai mult, a colaborat la efectuarea lui. Copiii au fost aleși cu maximă rigoare, și tot cu rigoare au fost investigați — înainte de tratament, ca și la încheierea fiecărui ciclu terapeutic — clinic, neurologic și psihologic, cu teste de atenție, de memorie, în general de nivel psihopedagogic și comportamental. După această primă etapă, cu rezultate promițătoare, studiul se extinde și se îmbogățește. Se perfecționează formula medicamentului — este îmbogățită cu factori activatori de creștere, cu factori eutrofici și regenerativi — și se organizează o nouă cercetare prin metoda „dublului orb”. Se folosesc în acest scop două loturi de copii, de la o altă școală ajutoare — unul căruia i se aplică tratamentul cu noul medicament, iar celuilalt nu, constituind lotul „martor”, lotul de comparație. Și selecția acestora implicând o uriașă cantitate de muncă, de răspundere, de grijă. Doi oameni perfect egali biologic ca și doi bolnavi ai domă, știm prea bine nu există, și atunci putem avea limpede imaginea travaliului depus de cercetători pentru a alcătui cele două grupe de copii. Similare ca virstă, coeficient intelectual, clinic și psihologic. Starea fizică, mentală și viața acestora a fost privită aproape prin microscop. În sensul profunzimii analizelor la care au fost supuși. S-a studiat etiologia bolii lor precum și mediul social din care provin. Au fost aleși 44 de băieți între 7 și 14 ani, cu deficiență mentală ușoară și medie, copii cu sechele după encefalopatii, copii care au ajuns în această stare din cauza unor traumatisme obstetricale sau cranio-cerebrale suferite după naștere, subdezvoltați psihosomatic, proveniți din părinți etnici, din mediu familial carentat, din familii dezmembrate ori cu stări conflictuale grave între părinți, întârziati din punct de vedere educativ, din părinți cu tulburări comportamentale. Numai probele neuropsihiatrice au fost imens de multe și de variate, toate de finete și toate necesitând maximă atenție, maximă precizie și maximă concentrare în punerea diagnosticului. (Același copil supus două zile la rând aceluiași test, de pildă, poate să dea rezultate diferite, starea lui emoțională și chiar cea mai simplă indispoziție de moment putând să influențeze!) Probe de percepție, probe de gândire, proiecția pe plan motor (măsurarea mișcărilor, a abilității manuale, a vitezei de execuție a unor sarcini date)... numeroase probe. Unuia dintre loturile astfel alese i s-a administrat medicamentul timp de șase luni. Într-o anumită periodicitate, cu pauzele respective. Celuilalt, nu. După cele șase luni de zile au urmat iarăși probe clinice, neurologice, psihologice, pedagogice... Apoi s-a reluat tratamentul. „Rezultatele studiului „dublul orb”, concluzionează colectivul de cercetători, arată că primul lot a înregistrat progrese semnificative. Mai ales în testul de memorie s-au obținut rezultate cu semnificație statistică, precum și în probele de nivel și stil motor. Abilitatea motrică și coordonarea celor două mâini fiind sensibil superioare postratament.”

Ați observat vreodată cum desenează liber copiii dumneavoastră un cerc? Sau le-ați dat, măcar și în joacă, să traseze linii punctate, fără să le dați vreo indicație, la libera lor voință și alegere? Probabil că nu, și chiar cînd au făcut-o singuri, mai bine sau mai stîngaci, nu le-ați dat nici o importanță. Pentru că, probabil, mulți dintre noi, nu cunoaștem și nu bănuim că în trasajul unui cerc intervine într-un grad foarte mare factorul intelectual, și că în modul în care un copil desenează linii punctate exprimă modul său de a ac-

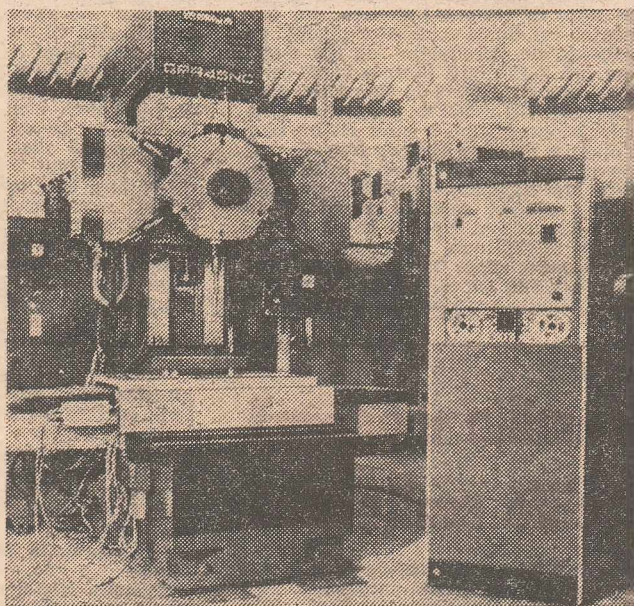
ționa, exprimă ordinea sau dezordinea din mintea lui. De aceea, poate nu reușim să bănuim starea de bucurie și de satisfacție pe care au putut s-o trăiască niște medici, un farmacist, un pedagog, un psiholog, comparînd două cercuri desenate de unul și același copil! Înainte și după tratamentul cu Aslavitall pentru uz pediatric, și constatînd că al doilea este desenat de o mină mai sigură, de o atenție mai capabilă a se concentra, fiind mult mai aproape de un cerc adevărat! Sau două cercuri desenate de doi copii așezați alături și, recunoscînd că cel mai aproape de adevăr este al copilului căruia i s-a administrat medicamentul în care și-au pus speranțe. — Și ne putem pune speranțe? o întreb pe farmacista Florica Mihăilescu. — Eu cred că da. Chiar dacă perioadele de tratament au fost scurte, progresele sînt evidente, statistice semnificative. Ca farmacist, pot să vă asigur că nu s-a înregistrat nici un efect secundar al medicației și că „Aslavitall pentru copii” este eficient în dinamizarea funcției adaptive a sistemului nervos central. Prin energia componentelor active pe care le conține, produsul acționează asupra metabolismului neuronal, este un trofic al celulelor nervoase din zona motorie corticală, și de asemenea la nivelul diencefalului. Noul produs este și un factor esențial de nutriție, energizant și stimulator al proceselor de creștere. Și așa mai vrea să accentuez ideea că pentru recuperarea deficienților — act de mare umanism, preocupare socială demnă de o societate care respectă omul, așa cum este a noastră — trebuie să se acționeze complex, pe toate căile, educative și medicale. De ce tîm să vă spun acest lucru? Deoarece pe parcursul cercetărilor noastre unii educatori specializați în acest sector nu s-au arătat, curios, tocmai ei, prea receptivi și dispuși să ne ajute. Nici rutina, nici experiența, nimic nu poate să justifice, după opinia mea, lipsa de optimism în această privință.

— Încă o întrebare: Noul „Aslavitall” este destinat numai copiilor cu întârzieri mentale mai grave, cu sechele după encefalopatii, cu dificultăți mai serioase de memorie, de atenție? — Nicidecum. El poate fi administrat și celor normali, dar cu trăsături temperamentale șterse, asociate cu manifestări de apatie, lentoare, inerție, tendință de izolare, complexe de inferioritate, copiilor care manifestă fenomene de neintegrare în colectivele școlare, cu trăsături volitionale neformate, se pot obține ameliorări ale atenției și memoriei. De asemenea se poate vorbi de un efect în conturarea personalității copilului prin interes și participare activă la sarcinile școlare, prin afirmarea voinței în relațiile interscolare, a inițiativei, influențează pozitiv vioiciunea și sociabilitatea. Totodată s-a mai remarcat o creștere a rezistenței la efort și o scădere a receptivității la bolile intercurrente. Medicamentul are toate avizele și aprobările de rigoare pentru a fi produs și lansat în farmacie.

— Sperăm că întreprinderile de medicamente să nu se grăbească încet și în consecință să-l găsim la fel de greu, așa cum alergăm la ora actuală după Aslavitall pentru adulți.

C. I. ADAM ■

Realitatea ilustrată

G.P.R. — 45 N. C. Mașina verticală de găurit cu masă de poziționare și cap revolver, creație a Institutului de cercetări și proiectări și inginerie tehnologică pentru mașini-unelte este destinată atelierelor mecanice pentru prelucrarea precisă a alezajelor, precum și executării unor frezări ușoare la piese de dimensiuni mici și mijlocii. Avînd cap revolver și masă de poziționare, mașina are o productivitate mare și poate prelucra alezaje cu antraxe în cimpuri strînse de toleranță, mașina fiind prevăzută cu echipament de comandă numerică.

este un pas important spre afirmarea rolului său de precursor al ciberneticii și spre recunoașterea definitivă a priorității sale în ceea ce privește cibernetica. Pași se fac și sînt de așteptat noi și noi afirmații sincere și competente precum aceea a academicianului Mihai Drăgănescu: „Doctorul Ștefan Odobleja trebuie considerat ca unul dintre cei mai importanți precursori ai ciberneticii mondiale, deoarece el a fost primul care a formulat o lege a ciberneticii generalizate...”

În ultimii ani ai vieții, unul dintre cei mai apropiați prieteni severineni ai bătrînului Odobleja a fost profesorul Florian Vlădica — un om minunat, ce l-a făcut zilele mai ușoare și datorită căruia dorința lui Odobleja de a se păstra manuscrisele s-a împlinit. Mil de pagini, fișe mari și mici, însemnări, studii, articole, comunicări editate și inedite, corespondență, se află în păstrare la Filiala locală a Arhivelor statului și pot fi consultate de cei interesați. Dintre însemnări multe sînt chiar premergătoare monumentalei lucrări „Psihologie consonantiste” (vol. I — 1938, vol. II — 1939) și deci finalizate, altele referitoare la logică (despre care avea de gînd să publice un tratat, rămas neterminat) sau referitoare la psihologia consonantistă și cibernetica.

Din numeroasele însemnări personale păstrate la Filiala din Drobeta-Turnu Severin a Arhivelor statului se vede că în ultimii ani de viață Odobleja a dialogat sau a purtat corespondență cu specialiști din țară și străinătate preocupați de cibernetica, oferindu-le la cerere sau din proprie inițiativă peste o sută de seturi ale lucrării sale de căpătîi „Psihologie consonantiste” (vol. I și II) în speranța că va fi studiată în vederea unei evaluări obiective a valoroasei contribuții românești la întemeierea ciberneticii ca știință.

Trebuie făcut ceva pentru ca acest om să-și capete locul pe care-l merită — ne-a spus Marius Cojocaru, secretar al Comitetului județean de partid. Ne angajăm să asigurăm toate condițiile pentru organizarea în această toamnă la Drobeta-Turnu Severin a unei sesiuni științifice de comunicare pe tema „40 de ani de cibernetica”, la care să fie invitați oameni de știință competenți, din întreaga țară, prin aceasta aniversîndu-se cei 40 de ani scurși de la apariția completă a „Psihologiei consonantiste”, a continuat interlocutorul nostru, iar noi am mai adăuga că nu s-ar supăra nimeni dacă la ideea unei asemenea manifestări ar subscrie și Academia și Institutul Central pentru Conducere și Informatică.

ION PREDOȘANU ■

Ce e nou in

● Energetică

La Institutul de cercetări și protecție pentru materiale de construcții din București au fost elaborate proiecte de recuperare a energiei secundare rezultate la fabricile de beton celular autoclavizat din Constanța și Oradea.

Condensul rezultat aici, care pînă la aplicarea proiectelor era evacuat în conductele de canalizare, este condus mai întîi printr-un schimbător de căldură unde, trecînd de la 98 la circa 70°C, cedează o însemnată cantitate de energie. Apa caldă rezultată este folosită la prepararea betonului. În acest fel se recuperează în întregime atît apa, cît și căldura immagazinată în ea.

Aburul uzat — recuperat de la instalația de preparare a betonului celular autoclavizat nu mai este nici el expulzat în atmosferă. El este folosit ca agent de schimb într-o altă instalație de recuperare.

Prin aplicarea acestor măsuri se economisesc circa 2.250 tone combustibil convențional, adică necesarul de căldură a 600 de apartamente pe timp de un an.

● Tehnica automobilului

Autoturismele de teren ARO — cunoscutele creații ale constructorilor din Cîmpulung, care au dus faima tehnicii românești pe cele mai îndepărtate meridiane ale Terrei — au inclus de curînd mecanismul de rulare liberă a roților, conceput și realizat de inginerul Ion Roșculeț. El se montează pe butucii roților din față ale autoturismelor cu tracțiune integrală și realizează, după dorință, cuplarea și decuplarea roților la transmisie.

Avantajele folosirii mecanismului de rulare liberă constau în: reducerea consumurilor de combustibil cu șase la sută, reducerea drastică a uzurii la piesele din transmisia punții față, eliminarea zgometelor și vibrațiilor, precum și creșterea parametrilor dinamici ai automobilului.

Introducerea în fabricația de serie a noului dispozitiv românesc aduce și importante economii valutare.

● Agricultură

Inginerii Nicolae Tarnea, Avram Vasile, Otto Plajer, Marcel Munteanu, Aurelian Popescu, Reinhard Martini, Maria Vanță și maestrul Mircea Picioara sînt autorii agregatului de recoltat cartofi. Conceput și realizat la Întreprinderea mecanică Codlea. Avantajele tehnico-economice: productivitatea 1ha/1h; se adaptează foarte bine la orice fel de cultură; nu produce vătămări ascunse asupra tuberculelor; poate înlocui muncă a 35 de muncitori pe zi.

Județul Brașov, frunțas în producția cartofului, se poate mîndri pe drept și prin concepția acestui agregat.

Generalizarea lui în celelalte județe producătoare de cartofi se impune de la sine.

Un mare succes al electronografiei românești

(Urmare din pagina 1)

de neuropsihiatrie din Oradea. Specialiștii români au prezentat, între altele, metoda electronografică de exploatare a punctelor electrodermice, procedeul original de evidențiere bioelectrică a punctelor cunoscute prin mijloacele tradiționale ale acupuncturii clasice. Noutatea și originalitatea procedurii au stîrnit un interes deosebit, numeroși participanți exprimîndu-și dorința expresă de a cunoaște nemijlocit activitatea ce se desfășoară în cadrul Laboratorului de electrografie și bioinginerie aplicată din București. Vom nota, de asemenea, faptul că, după terminarea lucrărilor, participanții s-au bucurat de deosebita cinste și bucurie de a fi primii de președintele C.C. al Partidului Comunist Chinez, tovarășul Hua Guofeng.

O lună mai tîrziu, între 1 și 7 iulie, electronografia românească, reprezentată de doctorul Florin Dumitrescu, a prezentat la cel de-al IV-lea Congres internațional de psihotronică de la Sao Paulo, mai multe comunicări privind metodele de investigație prin procedee de electronografie și convertografie. Noutatea a cucerit interesul unor cercuri largi de specialiști, ea a fost consemnată prin cuvinte extrem de elogiatoase de către reprezentanții presei și televiziunii din numeroase țări ale Americii Latine, iar numeroase firme de aparatură medicală și electronică și-au exprimat dorința de a colabora cu întreprinderile românești pentru producerea aparatului de electronografie și convertografie. S-a stabilit, de asemenea, avîndu-se în vedere realizările de excepție ale biofizicienilor români, ca viitorul congres de psihotronică să aibă loc în următorii ani în România.

Consemnăm cu nespuse mîndrie și bucurie aceste succese de prestigiu datorate biofizicienilor conduși de doctorul Florin Dumitrescu și o facem amintindu-ne din nou că revista noastră s-a bucurat de privilegiul de a semna în premieră nașterea electronografiei, că primul nostru articol s-a intitulat „Electronografia, o reacție în lanț”, elementele de anticipație probîndu-si ulterior realismul printr-o întrebare suită de invenții și descoperiri de excepțională valoare științifică.

Ce se întîmplă cu moștenirea Odobleja?

În trecere prin municipiul Drobeta-Turnu Severin gîndurile ni se îndreaptă, firesc, și spre cel care a fost doctorul Ștefan Odobleja — savant mehedintean de renume. Ne aducem aminte că, din păcate, opera lui Ștefan Odobleja este încă insuficient cunoscută, contribuția sa științifică de necontestat, pentru cel de bună-credință, este în continuare ignorată. Dispărut dintre noi în toamna anului trecut, doctorul Odobleja avea certitudinea că va apărea, cu toată tărăgănarea, noua sa lucrare „Psihologia consonantistă și cibernetica”. Ne-am fi așteptat ca apariția, nu cu mult timp în urmă, la Craiova, în Editura „Scrisul românesc” a lucrării să redeschidă discuția privind rolul și locul acestui cercetător în panteonul științei românești și al celei universale. După indiferența cu care a fost tratată prima sa operă de către cei care, de fapt, nici n-au studiat-o cu atenție sau nu vor să recunoască aceasta, sîntem din nou martorii unei tăceri aproape totale. Oricum, frumosul volum dăruit nouă de Odobleja și editura craioveană

Vicii de formă în acte sau vicii de fond în mentalitatea unor oameni?

● **Cadrul legal pentru recompensarea muncii doctorului Dinu există. Ceea ce nu există este acceptarea de către unii șefi sanitari a valorii cercetărilor sale**

Deci problema aceasta este. Un medic, n-ar trebui să aibă importanță că el se numește dr. Florea Dinu din Cimpina, conduce un colectiv de cercetare, care a luat ființă la 1 decembrie 1977 la indicațiile unor foruri centrale. În anul următor, în baza unui ordin comun al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie nr. 65/1977 și al Ministerului Sănătății nr. 128/1977 — precum vom constata în multe acte oficiale — a intervenit încheierea unor contracte (vedea în parte, și mai târziu vom vedea de ce) „între Spitalul orașenesc Cimpina în calitate de executant, prin reprezentantul său dr. Florea Dinu, și Academia de Științe Medicale în calitate de beneficiar”. Contractele au număr de înregistrare, au parafe și semnături, stipulează temele de cercetare, termenii de predare, toate clauzele și obligațiile pentru ambele părți. Adică niște contracte cu toate temeiurile legale. Dr. Florea Dinu și colectivul pe care îl conduce în cadrul cabinetelor de asistență și cercetare din Cimpina plus alți colaboratori din țară finalizează cele două lucrări, le predă în termenele prevăzute (30 decembrie 1978), beneficiarul le recepționează și tot conform prevederilor își onorează și el obligațiile. Virează la Banca Națională în contul Spitalului orașenesc Cimpina sumele repartizate pentru efectuarea cercetărilor din care o anumită cotă o reprezintă cheltuieli de manoperă, adică pentru recompensarea colectivului de cercetare. E momentul să facem două precizări absolute necesare. 1. Cele două teme finalizate înseamnă medicamentul Efdinogen împotriva parodontozelor — socotită până acum incurabilă — care a intrat în producție la Întreprinderea Biofarm, și aparatul Dimistoma, din care până la ora actuală s-au executat 15 exemplare pentru 12 clinici din țară, stomatologice sau de alt profil, care îl vor experimenta și utiliza pentru tratamentul nevralgiilor de trigemen, al paralizilor faciale, cit și pentru profilaxia cariei dentare, pentru anestezie fără inocularea de seruri, de substanțe chimice. Medicament și aparat devenite licențe ale țării (respectiv, brevet R.S.R. nr. 61477 și brevet R.S.R. nr. 61946). Ba mai mult, aparatul electronic a fost expus, trezind deosebit interes, atât anul trecut, cât și anul acesta la Tîrgul internațional de primăvară de la București, TIIBCO, iar de curând la expoziția organizată cu prilejul Plenarei Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. 2. Toată lumea recunoaște (cum vom vedea) realitatea că această activitate de cercetare care a dus la asemenea rezultate s-a efectuat și în multe ore de muncă peste programul normat de lucru al autorilor pentru care își primise retribuiția tarifară.

De ce socotim aceste precizări absolute necesare? Deoarece, nerecunoscând valoarea cercetărilor și lucrărilor doctorului Dinu — și în care, după opinia dumneavoastră, n-ar trebui investiți banii statului — cei de care depinde eliberarea acestor sume, directorul Spitalului orașenesc Cimpina, dr. Mircea Gruia, și directorul Direcției sanitare a județului Prahova, dr. Ioan Pănescu, au întortocheat căile și au condus demersurile exact pe făgașul prin care în mod legal nu s-ar putea scoate din bancă și plăti celor cărora li se cuvin. Dar să mergem mai departe cu expunerea situației. Intrucît la nivelul județului Prahova nu au fost prevăzute până în prezent fonduri pentru acest gen de acțiuni, de cercetare și colaborare în domeniul sănătății, deoarece nici n-au existat precedente, Consiliul popular județean, prin adresa nr. 17949 / dosar II/A/19 sub semnătura prim-vicepreședintelui, Vasile Chivulescu, solicită Comitetului de Stat al Planificării să aprobe fondul „fără desfășurare pe trimestre” și „să ne indicați modalitatea de a achita sumele respective celor în drept”. Foarte corect și foarte responsabil într-o țară ca a noastră cu o economie planificată și cu respect pentru drepturile omului și al muncii sale.

Prin adresa nr. 90356/1978 Comitetul de Stat al Planificării comunică aprobarea fondului în conformitate cu prevederile Decretului nr. 445/1977 „pentru acțiunea de colaborare și cercetare în domeniul sănătății. Plata sumei respective se va face cu respectarea prevederilor legale în vigoare”. Desigur, o indicație corectă, nu este atribuția C.S.P. să precizeze aliniatul, articolul, litera și legea conform căreia să se folosească fondul. Toate organismele județene ca și toate instituțiile, deci, și cele medicale, au jurisdicții, servicii, birouri, specialiști în retribuirea muncii! Specificația din final se referă, desigur, la faptul că trebuie respectate și îndeplinite instrucțiunile Băncii Naționale a R.S.R. pentru efectuarea plății. Concret, o cerere din partea titularului, în speță a Spitalului orașenesc Cimpina (deținătorul fondului), dovada existenței celor două contracte de cercetare, a finalizării și recepționării lor de către beneficiar (A-

cademia de Științe Medicale), dovezi că ele s-au îndeplinit și pe parcursul unui număr de ore, cu specificația acestora, în afara programului normat de muncă. Ceea ce este limpede și în afara oricărui dubiu este faptul că organismul de stat al planificării a aprobat fondul în temei legal. Dar iată că precizarea din finalul scrisorii C.S.P. devine pentru unele persoane imprecizie, viciu de formă, porție de a încadra situația concretă a dr. Dinu și colaboratorilor în alte aliniate decît cele care permiteau achitarea banilor ce li se cuvin. Celor care au muncit, celor care cu prețul nopților, cu prețul timpului de odihnă au realizat două invenții românești, premii în lume. Se poate sau nu se poate? întrebă de 7 luni doctorul Dinu, deschizind uși după uși. Dacă n-ar exista cadrul legal de plată, se aproba fondul de către C.S.P.? Dacă nu se finalizează cele două teme și dacă nu ar fi existat contractele ar fi existat în contul Spitalului orașenesc Cimpina banii? Dacă nu existau dr. Dinu și soția sa, farmacistă Elena Dinu, ar fi existat centrul de asistență și cercetare stomatologică de la Cimpina? Capabil să poată prelua contracte?

Ce ne spune Leonida Preda, director-adjunct al Filialei Prahova a B.N.R.S.R.

„Cred că tovarășul doctor v-a relatat, noi, banca. am solicitat Spitalului Cimpina să ne depună cererea și documentația de a primi acești bani. Nu ne-a depus-o pe motivul că nu există formă legală de plată a lor. «Dați-ne nouă cererea de eliberare a banilor, le-am spus, și o cercetăm noi, ne adresăm forurilor noastre superioare ca să-i găsim rezolvarea». Rețineți ideea, nu am spus nici o clipă nimănui „nu plătim”, dar totul este să ne încadrăm în soluțiile de remunerare a unei munci de cercetare, așa cum este fondul nominalizat. Cert este că niște drepturi suplimentare la retribuiție li se cuvin pentru că au depus-o muncă de cercetare suplimentară, în timp ce ei și-au primit doar retribuiția tarifară a funcției, în speță de medic specialist stomatolog sau de cadre medii de asistență sanitară a populației. Deși în programul lor actual este prevăzut ca 50 la sută din timp să facă asistență și 50 la sută cercetare, nu au oficial statut de cercetare și nu sunt retribuiți în consecință. Un statut pe care numai Ministerul Sănătății îl poate da în calitate de for tutelar. Este o situație specială la Cimpina care, zic eu, își poate găsi reglementare pentru că au intervenit niște contracte de cercetare. Care este punctul ce oprește problema? Punctul de vedere al Direcției sanitare, care a mers pe ideea plății a 2-3 ore suplimentare. Mergînd pe această cale, se împotmolește lucrurile, pentru că remunerarea orelor suplimentare se face din alt fond și se aprobă în anumite condiții și mai ales nu se poate îndeplini retroactiv”.

Ce ne spune Constantin Niculescu, directorul Filialei Cimpina a B.N.R.S.R.

„În legătură cu cazul doctorului Dinu pot să vă spun că n-am știut nimic, nu mi s-a solicitat nimic. Doar doctorul m-a întrebat de curînd dacă mai există în contul fondului nescrisicte aprobat de C.S.P. Am verificat și i-am răspuns că da, și atunci am aflat despre ce e vorba. Mă mir că se poartă aceste discuții pe la județ, cînd problema se putea rezolva aici. Dar pentru asta trebuia mai întîi ca spitalul să ceară acești bani. Nu i-a cerut nici pînă azi. Și mie mi s-a spus doar că doctorul cere retroactiv plata unor ore suplimentare. Ceea ce este altceva decît problema în cauză. Fără specificația că e vorba despre o muncă în afara atribuțiilor de serviciu pentru realizarea unor contracte. Bănuiesc ce s-a întîmplat, încercînd să între totuși în posesia sumei, cu dreapta convingere că i se cuvine, a fost sfătuit să prezinte conducătorii spitalului pontaje cu orele suplimentare efectuate pentru realizarea contractelor. A fost bine sfătuit, dar n-au fost bine interpretate, just înțelese. Ori din rea-credință, ori din necunoaștere în profunzime a legislației muncii. Doctorul Dinu are dreptul și la plata recompenselor pentru invenții. După cîte știu, rezultatele celor două cer-

cetări pentru care a avut contracte separate cu Academia de Științe Medicale au fost brevete de către O.S.I.M.”.

Ce ne spune dr. Mircea Gruia, directorul Spitalului orașenesc

Nu știa pentru ce îl invităm la Comitetul orașenesc de partid. Cum sosește, scoate un dosar cu tot felul de adrese și scrisori (constatăm cu surprindere și cu tristețe că numai prin scrisori oficiale trecute prin registratură poartă orice dialog cu dr. Dinu, un colaborator al său, un om care lucrează în unitatea pe care o conduce din 1963!) și declară repede, precipitat „am bănuît că pentru banii aceștia sint chemat. De aici e o mare neînțelegere”. Schimbă mereu centrul de greutate de la cum plătim la merita să plătim? Precizează foarte des că nu e vorba despre un centru de cercetare ci despre niște cabinete cu acest rol, că „era o noutate pentru noi și nu am știut cum se plătește cercetarea...”, și mai ales insistă să citim o așa-zisă minută, intitulată Notă și redactată la 25 VI 1979 de către o comisie de specialiști din București care „s-a deplasat la Cimpina, din dispoziția Ministerului Sănătății, pentru urmărirea stadiului experimentării aparatului multifuncțional al dr. Dinu”. Și insistă cum că nu există rezultate. Deși comisia notează „concludente, deocamdată”. Dar să nu deplasăm și noi fondul problemei luate în discuție, deși au foarte mare legătură între ele cele două etaje ale ei. În final, dr. Gruia concluzionează: „Mi se pun întrebări care mă depășesc. Eu sint un executant în ceea ce spune Direcția sanitară județeană. Cînd doctorul Florea Dinu ne-a cerut banii, noi am întrebat Direcția sanitară ce să facem și cum să-i plătim”.

Ce ne spune dr. Ioan Pănescu, directorul Direcției sanitare a județului Prahova

Pentru dînsul două lucruri sint clare și anume: cercetările stomatologice An Cimpina nu sint valoroase și n-ar avea nici un fel de rezultate, pentru că n-ar fi vrut să-l ia nici o clinică universitară stomatologică din Capitală cînd a fost vorba să se înființeze centrul de cercetări. Al doilea, că nu i se poate plăti din lipsă de temei legal.

Este nervos și pătimaș, pătimaș. Subliniază des, cu ironie aspră, cum că dr. Dinu nu i-ar îngădui să controleze cercetările, că îl împiedică să-și exercite dreptul de control asupra activității din cadrul cabinetelor de asistență și cercetare (deși a făcut parte din absolut toate comisiile de urmărirea a experimentărilor și ale căror referate, note, minute le-a semnat), pe motivul de „strict secret”. Vă amintim ceea ce cu siguranță cunoașteți, tovarășe director, că pînă vor fi protejate în străinătate, lucrările dr. Dinu, obiect al celor șase brevete au, ca toate invențiile din orice parte a lumii, caracterul de „strict secret”. Surprinzătoare este fîria cu care se infirmă și se ia în discuție o valoare demonstrată de un organism de stat, de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. În cele din urmă și dr. Pănescu, personal, nu mai e chiar atât de sigur dacă n-a existat, dacă nu mai există un cadru legal de plată a recompenselor despre care vorbim. Incepe să fie mai puțin sigur pe cunoștințele sale de legislația muncii și se justifică, la rîndu-i, cu faptul că s-a adresat forului tutelar, Ministerului Sănătății, cu scrisoarea nr. 910/1979, dosar I/3. „Față de cele expuse — se precizează în finalul scrisorii — și avînd în vedere că, atît în activitatea de cercetare cît și în cea de ocrotire a sănătății, încadrarea și retribuirea personalului se fac potrivit prevederilor Legii nr. 57/1974, vă rugăm să binevoiți a ne preciza modalitatea de plată a acestor drepturi de retribuire pentru lucrări de cercetare personalului sanitar superior și mediu care funcționează în cadrul unei unități bugetare”.

Răspunsul e așa cum se întrebă. Întocmai ca în genialul Caragiale. „Popescule, nu-i așa că pămîntul e rotund. Că doară n-o fi pătrat?!” Prin adresa nr. 15032 se lămurește în final că „problema ridicată de tovarășul Dinu Florea... privind retribuirea suplimentară, aceasta nu este prevăzută pentru sectorul sanitar în Legea 57/1974 privind retribuirea după cantitatea și calitatea muncii”. Oare nici tovarășii de la Ministerul Sănătății să nu

fi auzit de forma de retribuire în acord global în cercetare? De Legea nr. 4/1978 și de Decretul 100/1979 care reglementează aceste forme? Și dacă nu puteau totuși să se descurce experții Ministerului Sănătății în probleme de retribuire de ce nu au consultat, sau de ce nu au înaintat cazul spre rezolvare Ministerului Muncii? La vreme, nu cînd (oare nu se știa?) e prea târziu! Cum se pot da asemenea răspunsuri formale care dovedesc cel puțin ușurința în modul cum unii funcționari își îndeplinesc sarcinile profesionale, atribuțiile de serviciu?! Viciul de formă acuzat, viciile de formă ce apar în actele cu pricina la nivelul Direcției județene sanitare Prahova, ascund, de fapt, niște relații neprincipiale de muncă, ascund vicii de fond în mentalitatea unor oameni. Nu era tocmai de competența Ministerului Sănătății să le sesizeze și să pună lucrurile în ordine, să le readucă pe făgașul eticii și echității generale a societății noastre?

Ce ne spune Ministerul Muncii

Am făcut noi ceea ce n-au făcut responsabilii cu problemele de retribuire ai Ministerului Sănătății și ai Direcției sanitare județene Prahova. Ne-am adresat Ministerului Muncii. Discutam cu tovarășii Nicolae Niță, director general adjunct al Direcției generale a retribuirii, și Iuliu Abraham, specialistul care răspunde în acest sector de personal sanitar. Cu toată situația specială, de la Cimpina cu acea formă de 50 la sută cercetare, 50 la sută asistență stomatologică a populației, aflăm că există desigur cadrul legal și deci posibilitățile de retribuire a celor care au lucrat la temele de cercetare pentru care s-au încheiat contracte. Și anume, ca tarif de colaborare ori plata în acord global. Spunem exista, deoarece ambele forme de plată nu se mai pot face retroactiv. Azi, după 7 luni de la predarea lucrărilor. Nimeni altcineva decît executantul, deci persoana juridică parte în contract, deci Spitalul orașenesc din Cimpina nu putea fi cel în drept ca, de comun acord cu beneficiarul, să prevadă și forma de plată a cheltuielilor de manoperă. Cel cărui îi reveneau dreptul și datoria să întocmească documentele necesare, conform Legii nr. 4/1978, articolul 69, pentru sumele stabilite ca retribuire în acord global. Deci se putea! Deci este tardivă și această formă. Și totuși, nu a mai rămas nici o posibilitate?

Ce ne spune Banca Națională a R.S.R.

Unde stăm de vorbă cu tovarășul director al Direcției contabilității generale, Titus Popescu. Se pornește de la principiul de bază al Codului muncii din țara noastră și anume că orice muncă prestată se plătește. Deci, au existat niște contracte de cercetare, ele s-au realizat și în afara jumătății de normă prevăzută pentru cercetare în atribuțiile de serviciu ale doctorului și colaboratorilor săi. Beneficiarul a virat banii prevăzuți ca plată pentru această manoperă. Fondul s-a aprobat de către C.S.P. Deci, Spitalul orașenesc din Cimpina, cu care s-au încheiat contractele, are din ce să-i plătească. Să-i plătească. Exact pentru cit au muncit și n-au primit retribuiție. Cine a chemat la muncă un om acela și plătește. În speță, Spitalul din Cimpina. Exact pentru munca depusă, nici mai mult, nici mai puțin. Dacă un director nu vrea, răspunde. Poate să fie chemat și în fața justiției pentru asta. Dacă se justifică faptul că fondul a fost prevăzut pentru anul 1978 și cererea de a fi eliberat se face în 1979, aceasta nu e o problemă, el poate fi transferat de la un an la altul, intrucît termenul de prescripție este de 3 ani și asta numai din momentul în care s-a formulat cererea de scoatere a lor din bancă.

În concluzie

Probabil că persoanele care nu vor să facă formele de rigoare pentru ca dr. Dinu să intre în posesia drepturilor sale, asta și așteaptă. Tîrăgănoază lucrurile ca și această șansă, această altă posibilitate legală de a fi remunerat pentru munca depusă la realizarea celor 2 contracte să expire în termen. Ca și celelalte! Dar, neformulînd cererea, termenul de prescripție nu a început. Dr. Dinu și colaboratorii se pot adresa și justiției. Principiul fundamental de drept rămîne valabil: orice muncă prestată se plătește. Și o pot plăti (se întîmplă uneori) exact cei din vina cărora, deși era drept și legal să se plătească, nu s-a făcut. De ce nu vor totuși, acești șefi sanitari să fie recompensați dr. Dinu? Le e teamă cumva, că astfel, implicit, i-ar recunoaște valoarea cercetărilor sale? E posibil, dar nu e compatibil cu morala noastră.

CICI IORDACHE ■

Birlad

Se clădește pentru azi și se gîndește pentru mîine

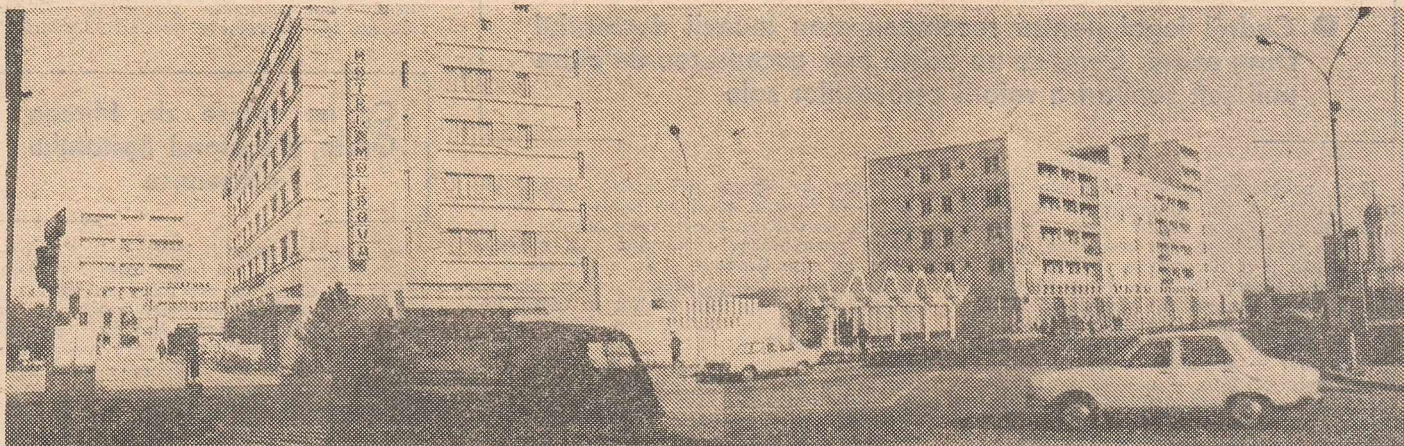
Așezat între dealuri de lut cîndva împădurite, la răsru-ea unor mari căi de negoț ale veacului de mijloc și deschis tuturor vitregiilor istoriei zbuciumate a Țării de Jos a Moldovei, Birladul își numără astăzi ceva mai mult de 800 de ani de la înființarea sa atestată documentară, fiind, scrie C. C. Giurescu, „al doilea oraș moldovenesc sub raportul vechimii”. Au vornicit aici bărbați intrați cu fruntea sus în cartea de aur a neamului: Petru Carabă, viteazul Huru al lui Petru Rareș, Ieremia Movilă, Nestor Ureche, părintele lui Grigore Ureche, Costea Bucioc, socrul lui Vasile Lupu, viitorul domn Gheorghe Ghica, însuși Grigore Ureche, urmat de Miron Costin, ctitorul de limbă românească, Constantin Cantemir, tatăl istoricului și voievodului, cronicarul Nicolae Costin și alții destui.

Viața Birladului a curs mai apoi leneș, un oraș de lux pe malul unui riu mociros, cu mărunți negustori de vite și de cereale, cu o puzderie de circiumi, cu un ghem de prăvălii strimte și mohorite, unde se vindeau scump stămburi și opinci țărănilor care-și dejuțau boii pe maidanul de lângă Podul Pescăriei, loc de uitare și de plătis, unde se trăia fără zdruncin ca-n piesa lui Victor Ion Popa „Tache, Ianke și Cadir”, care aici se petrece, adică stă. Se părea că orașului îi este rezervată o îndelungată agonie și-o repede stingere, iar un călător în trecere pe aici plîngea „greutățile vieții care nu mai dau răgaz pentru înălțare către zări mai senine”, nevăzînd decît dealurile sfîșiate de rîpi adînci, „decît aceste rîni vii ale pămîntului, priveliste sahariană, și băltoacele care împrejmuiesc gara și întovărășesc șinele pină la Zorleni; căsuțele cu stuh ale mahalagiilor par uneori ca niște insule de plaur plutitor, din Delta Dunării. Nimeni nu se preocupă de asanarea regiunii periferice, de paludism, nici de acoperirea nisipurilor desgolite...” (I. Simionescu — Orașe din România, 1925).

Reporteri de demult
in Birladul de astăzi

Gara municipiului Birlad în vara lui 1979: un cub strălucitor din aluminiu și sticlă colorată, după care, aproape, turnurile împletite galbene ale macaralelor poartă lin, în cercuri largi, mari panouri prefabricate. Chiar de aici, de la poarta nouă a orașului, începe un vast șantier, o nouă deschidere a Birladului spre țară. În jurul pieței rotunde, blocurile de locuințe, încă nefinisate în exterior, albe, au armonia unui antic amfiteatru. De o parte și de alta a străzii, fundații încă umede, alte blocuri ajunse la cote mai ridicate, un etaj, două etaje, și forfota aceea stenică a șantierelor de construcții în plină activitate: basculante minjite cu lapte de ciment, grămezi de balast, stive de fier-beton pentru armături, camioane grele Roman, betoniere, barăci din scinduri noi de brad bălțate cu afișe privind protecția muncii, afișe care îndeamnă la de toate, dar pe care nimeni n-are vreme să le citească. La ferestrele blocurilor terminate, copiii și florii.

Nici acum intrarea în oraș nu-i chiar o sărbătoare, autobuzele trec hurducîndu-se chiar prin mijlocul șantierului, dar înaintea de-a mă urca, chiar în stație, văd macheta viitoare zone a gării și armonia cuburilor deocamdată din lemn dar care vor fi locuințe, magazine, restaurante, cofetării, și-mi ajunge ca să înțeleg de ce birlădenii zîmbesc și nimeni nu înjură la hopuri, cînd mașina prăfuită se clatină. Mai tîrziu am revenit, însoțit de doi foarte tineri gospodari ai orașului, inginerul Eftimie Gavrilă, șeful serviciului arhitectural și sistematizare, și arhitectul Hurdac Dan și-am aflat că aici, în primă etapă, vor fi date în folosință peste 2.100 de apartamente, urmînd ca în etapa a doua să li se adauge alte 3.082. Foamea de spațiu, de locuințe a birlădenilor este „explicabilă”: orașul a fost cumpărit lovit de ultimul cutremur. Se clădește pentru astăzi și se gîndește pentru mîine. Hurdac Dan este născut aici și judecata lui este puțin aceea a unui sentimentalist și a unui profesionist totodată: „M-am întors în oraș, spune el, doar în urmă de un an. Schimbări? Sigur că da, de pildă volumul de investiții realizat este enorm pentru mahalaua care era mai înainte în zona Stadion, deși goana după densitate a dus la construirea unor tronsoane foarte apropiate, iar rapiditatea cerută de imobiliaritate, ritmul de construcție, n-au permis o mai mare varietate de secțiuni. Dar s-au planificat 2.300 apartamente, în cea mai mare parte isprăvite, și asta interesează. Oricum, construim mai bine și mai frumos decît la început”. Mai bătrînii n-au uitat Birladul de acum cîteva decenii, tinerii îl mai țin minte pe cel de acum zece ani, dar orașul este totuși nou și pentru unii și pentru ceilalți. Despre centrul orașului I. Simionescu scria în 1925: „Prin străzi înguste și întortocheate, cu case jupuite de

tencuială, ajungi în str. Regală, negustorească, aceeași la Birlad, ca și la Vaslui ori Botoșani. Zid de case una lângă alta, cel mult cu două rînduri, cu firme pompoase (A bon marche), cu mărfurile anate la fațadă”. Nicolae Iorga într-o însemnare de reporter este încă și mai categoric: „De pe șosea, Birladul se vede numai ca un amestec urit de căsuțe și arbori, fără linii fixe, fără înălțime, fără perspectivă”, avînd în centru „o întinsă piață de tirg, fără hotare drepte”.

Un patruleter de clădiri noi, blocuri, locuințe cu magazine cu două nivele la parter înconjoară piața administrativă astăzi: în colțuri. Casa de cultură, hotelul „Moldova”, cochet, cu terasa restaurantului înveselită de umbrele multicolore, excelent întreținut, și foarte recent inauguratul magazin „Birladul” îmbrăcat în sticlă pină la ultimul nivel — o terasă — dau înălțime ansamblului. Piața largă, avînd în centrul ei un monument istoric din vremea lui Vasile Lupu, atent restaurat, a fost acoperită cu mozaicuri și plăci de marmură, replică inspirată la caldarimul de odinioară. „unul dintre cele mai strășnice mijloace de pedeapsă pentru cine-și scilicet ghețele, pe jos, sau își dîrdie oasele, în trăsura, pe dînsul” (N. Iorga — România cum era...).

Peste podul terminat acum un an, lângă cinematograful „Victoria”, tot nou, se văzică — fundația s-a și turnat — după un proiect de invidiat, blocul rotund al Cooperativei „Prestarea”, cealaltă cooperativă birlădeană „Progresul” avînd deja un local asemănător, cu vitrine mari cit înne parterul, și ateliere. Tot în cartea lui I. Simionescu am întîlnit și această evocare a „tîhnitelor gospodării moldovenesti de odinioară. Casă, cu cerdac la intrare, se pierde în spațiul larg din jur. Acareturile multe, cam lăsate pe o coastă, îți aduc aminte de vremurile cînd în aceste curți locuiau boierii”. Într-una din acelea va fi stat și inimosul patriot Iorgu Radu, care îi trimitea principelui străin Carol „mai în fiecare an, de Anul nou, cite un rînd de haine țărănești pentru ca: purtîndu-le cit mai des să se pătrundă de simțămîntele românești! precum îi scria în scrisoarea insoțitoare. Și i-a trimis Domnului multe scrisori în același sens”. (Radu Rosetti — Amintiri). Casele acelea nu mai sînt, le-au stricat anii și, mai ales, moștenitorii bicicnici care, scrie I. Simionescu, „aranda moșiile, părăsea încăperile strămoșești prea strimte deși comode, apuca drumul străinătății, la Paris ori Nizza, sau măcar la București”. În locul rămas sînt alte blocuri, tot de locuințe, complexe comerciale, spații verzi, un spital și o policlinică; unde altădată locuiau doar cîteva familii, astăzi gospodăresc mii de oameni, se nasc și învață copiii orașului nou, renăscut aproape din nimic. Birlădenii n-au însă numai realizări edificatice, au și ambiții și, așa cum spunea Ghic Mitrea, lăcătuș montator la I.E.P.A., „este mult loc pentru mai bine”. Extinderea centrului prevede, în acest sens, construirea în viitorul cîincinal (un front de lucrări a fost deschis încă din acest an) a unui nou nucleu civic, un edificiu politico-administrativ, grupînd în jurul său o altă casă de cultură, o universitate populară, un cinematograful, o nouă clădire a poștei, un hotel modern cu 250 de camere și piscină, un han și o nouă piață agroalimentară pe care Gheorghe Trașcă, director al Agrocoop, o așteaptă încrezător. O așteaptă și ceilalți birlădeni care cred că mai țin minte piața tirgului de dinainte de război unde „gunoalele de dimineată aici rămîn spre economie pină-n săptămîna viitoare, numai dacă porcii, care țin locul ciinilor din Stambul, nu termină de mistuit cojile de harbuț azvîrlite pe întinsul oborului, amestecate cu paie și strujeni”. Eftimie Gavrilă îmi arată proiectul aprobat, zeci de planșe, machete care „trebuie aduse la zi”, într-un cuvînt, acum lucrează și visează arhitectii, miine se va munci pe șantier și nu peste mult timp Birladul, acest oraș în efort, va trece, de nerecunoscut, pentru prima dată în istoria lui, de la lut la piatră trînică.

Cînd, cu douăzeci de ani în urmă, pe șesul din capătul tirgului, unde se țineau iarmaroacele anuale, tirgul de vite, s-a săpat cu hîrlețul și tirnăcopul fundația

Fabricii de rulmenți, I.R.B.-ul de acum, pentru aceste locuri s-a scris de fapt iniția pagină a unei noi istorii, s-a statornicit aici un timp al faptei comuniste.

Țăranii de ieri,
tehnicienii de mîine

I.R.B. a dat orașului rațiunea de a exista, marea industrie metalurgică. Țăranii, răzeșii din împrejurimi, ai căror părinți poate că n-au ieșit niciodată din satul lor ascuns între lanuri de porumb, avînd doar grija boilor slabi și-a citorva orătării, au devenit metalurgiști, familiarizați cu tehnologiile cele mai moderne de prelucrare a metalelor, ei care încă ieri încercau prin dughene ceauene, dacă nu-s sparte, după sunet, asigură acum mai mult de 30 la sută din producția de rulmenți a țării, producție în continuă creștere prin adăugarea unor noi capacități, și exportă pe toate continentele lumii. Întreprinderea de confecții, I.C.B., este pioniera industriei orașului; fosta fabrică APACA avea în 1942 doar 120 de salariați, dar părea mare față de cele cîteva „făbrițe” și ateliere, care existau pe atunci, adică darace de scărmanat lină (2), o fabrică de luminări, una de săpun, cîteva deape gazoase, — de fapt modeste centre de umplut și foane —, mai multe mîri, două fabrici de ulei și cam, atît, cu un total de 300-400 muncitori și funcționari. Devenită în 1949 Fabrica „Proletarul roșu”, întreprinderea își diversifică mereu producția și se modernizează „din mers”, ajungînd ca în 1963 să participe la producția industrială globală a țării, pe ramură, cu 13,4 la sută, iar I.C.B.-ul să dea în acest an mai mult de 8 milioane de bucăți lenjerie pentru bărbați, femei, copii, sau, altfel spus, în doi ani să îmbrace pe fiecare locuitor al României cu o cămașă cusută la Birlad.

Acest mare producător de valută, I.C.B., așteaptă și el ceva de la orașul de mîine, pentru justificarea căruia de fapt lucrează mii de muncitoare încadrate aici: un parter de bloc, un spațiu comercial adecvat, în care să-și amenajeze întreprinderea un magazin de prezentare, cele două sau trei barăci, improvizate acum, undeva pe lângă actuala piață, amintind mai degrabă de dughenele de odinioară.

Este limpede că cei de la I.C.B. ar ști să-și gospodărească magazinul dacă l-ar avea; aici se munceste temeinic și se gîndește responsabil: „Cămăși coase toată lumea, de exemplu și-o nevastă harnică acasă, treaba ei în cite zile. În industrie a produce o cămașă înseamnă însă altceva, cămașa și unitatea de timp. Noi am ajuns să dăm 18-20 de cămăși pe zi pentru fiecare muncitor în acord, indiferent de ce face muncitorul respectiv, croiește, prinde-n bolduri, bagă-n cutiuță...” Inginerul Copceac crede că orașul, deși a primit un mare volum de investiții, „nu-i încă pus în valoare”, și-i dau dreptate cînd trec din nou pe străzile din centru, cu clădiri suferînde, cine știe de ce încă nedemolate, arătîndu-și roșul puternic al cărămizilor vechi. Arhitectul Hurdac Dan mă liniștește; demolarea a început de curînd, în acest an se vor turna fundații și se vor înălța schele.

De la pitoresc
la automatizare

Acest colț de Moldova, acest minunat trup din trupul României socialiste, modernă prin realitate și tendință; așezarea urbană, umilită anual de revărsările unui pîru cu nume de rușine, a crescut în interiorul și pe deasupra celei vechi, structura sa meschin negustorească s-a modificat exploziv și lată: adaptîndu-

se nevoii de spațiu sănătos, construind dinamic și paralel uzina și orașul, Birladul trăiește tensiunea propriei sale nașteri. Așa cum am mai spus, orașul modern, cu cvartale de largă paletă, cu complexe turistice și comerciale, cu încă fragede parcuri numără de fapt anii I.R.B.-ului, restul este amintire, frumoasă, e drept, pentru că vorbește despre Ibrvan și Philippide, despre Vlahuță și Ibrăileanu, dar atît încă n-ar fi fost de ajuns ca să oxigeneze deplin tirgul în agonie. Era nevoie de mai mult ca să se poată socoti industrializată fosta capitală a unui județ „eminamente agrar”, cu tot ce înseamnă expresia aceasta nefericită alăturată.

Deci veteranilor, I.R.B. și I.C.B., și ele în continuare, extindere, dublîndu-și capacitățile inițiale, li s-au alăturat unități noi, noi argumente pledînd pentru un oraș nou. Mai întii a fost I.E.P.A.M.-ul, care produce aparatură pneumatică și aparate de măsură și control, o unitate industrială ultramodernă, care își aniversează în vara aceasta cinci ani de existență. Ifrim Gheorghe, secretarul comitetului de partid, altfel greu de scos dintr-ale lui, rămîne totuși un entuziast atunci cînd îmi descrie ce se lucrează aici, și mai ales, cum. Halele spațioase, silențioase, strălucitor de curate, tinerii veseli, în halate scorbite, dau impresia unei clinici universitare, — aici poți veni, poți munci și poți pleca în același costum. La asta se adaugă muncitorii, toți foarte de curînd ieșiți din adolescență (media de vîrstă nu trece de 22 de ani iar 80 la sută din ei au terminat liceul!), pe chipul cărora citești lesne acea siguranță de neconfundat a specialistului de înaltă calificare, 2.500 de fii de țărani, conștienți că ce fac ei este extrem de folositor și că sînt de neînlocuit. Ifrim Gheorghe îmi explică, că ei fabrică, singurii la noi, „aparatură pneumatică de panou, folosită în industria chimică, acolo unde există pericolul unor incendii sau explozii”, cu alte cuvinte apără viețile altor muncitori și asta-i maturizează peste vîrsta lor fizică. „Birladul a rezolvat desule probleme privind încadrarea forței de muncă din zonă, dar, observă el, a mai rămas destulă care n-are plasament, care migrează spre alte centre, ca să dea bătaie de cap altora, în loc să ne străduim s-o facem să dea randament aici. În acest sens se impune deschiderea unor noi industrii, dar și mai multe apartamente pentru cei care rămîn să muncească în ele, mai ales pentru femei”. El însuși a venit mai demult în Birlad din Ciorăști-Ghidighi și afirmă că n-are nostalgie după vechiul oraș, n-are ce regreta din ce se dărimă, ce mai, „categoric, Birladul înseamnă ce s-a construit în ultimii ani, restul o să fie mîine”. Pentru vitalizarea acestui mîine, pe șesul riului Birlad s-au mai deschis două mari șantiere, cel al întreprinderii Vigonia și cel al întreprinderii de produse abrazive cu liant ceramic.

Așa s-a născut, din efort, o nouă premieră birlădeană, Vigonia, și o meserie nouă pentru fetele satelor dintre colinele Tutovei și Fălcuului, născută în Drăgușani.

Se părea, cu ani în urmă, că orașul îi va rămîne doar orgoliul marilor animatori culturali; existențe singulare, deși de prestigiu unui Tudor Pamfile, V. Voiculescu, N.D. Cocea, al pictorului Tonitza, foști elevi ai Colegiului „G. Roșca-Codreanu”, una dintre cele mai bătrîne ctitorii de învățămînt românesc, dar prezentul se revendică ferm contemporan României socialiste, element de seamă în peisajul industrial al țării, cum l-au bănuț puțini dintre cei care au trăit ori au trecut numai prin acest tirg apăsător de monotonie, zguduitor doar de drame sentimentale. Așa credea I. Simionescu scriînd, în 1925, că „viitorul Birladului, așa unde e așezat, nu poate să fie biziue decît tot pe viața lui culturală, intensificată de însuflețiri care se așteaptă”, așa îl vedea N. Iorga „acolo, între dealuri aproape goale, stă Birladul, care nu se înalță, ci zace între pomii livezilor sale, de o parte și alta a unei ripe rău mîrositoare”. N-a fost să fie așa, Birladul și-a găsit în mai puțin de un deceniu și „bogăția și rostul de muncă”, în oamenii lui și-n efortul de a fi.

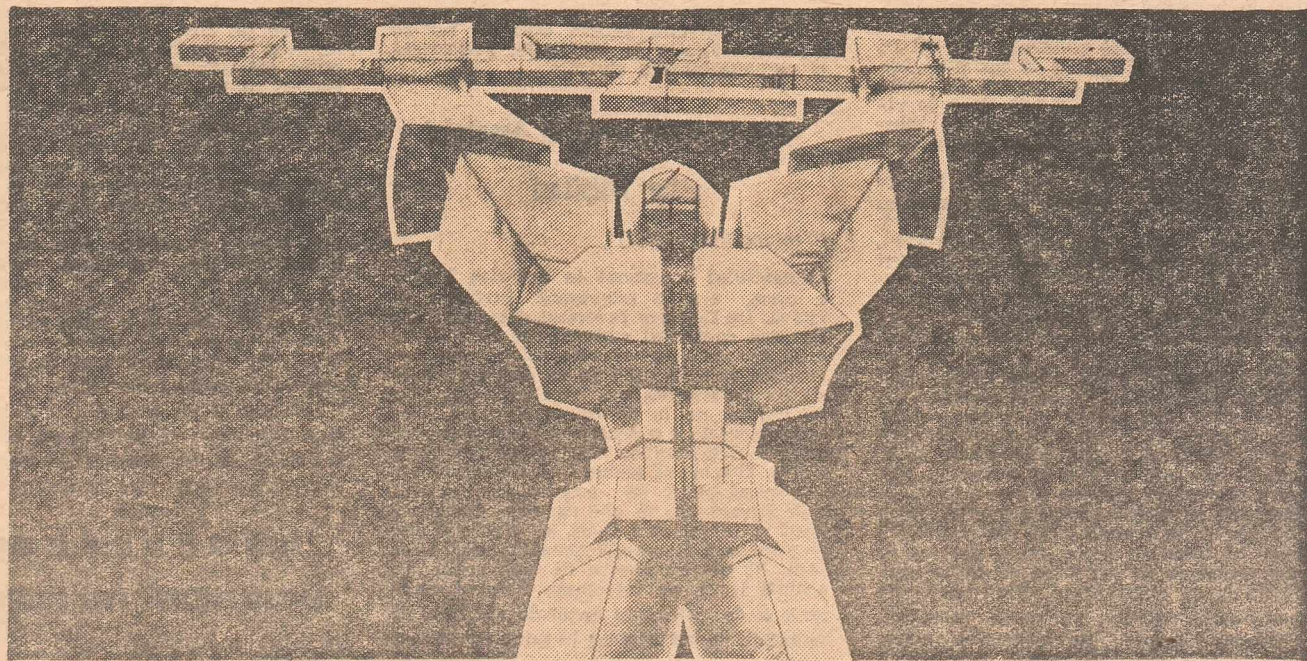
OCTAVIAN STOICA ■

ENERGIA!

Sursa ei cea mai sigură:

ECONOMISIREA!

Cauza tuturor, datoria fiecăruia

SĂ GOSPODĂRIM CU RĂSPUNDERE FIECARE KILOWATT DE ENERGIE, FIECARE GRAM DE COMBUSTIBIL

Măsuri necesare și echitabile
care îndeamnă la chibzuință

Vechile tarife erau în avantajul
celor risipitori

Acasă ca și la locul de muncă —
consum rațional, după cerințe reale

„Bineînțeles că, îndată după sosirea la lucru, am discutat cu tovarășii mei de muncă despre Decretul privind gospodărirea și reducerea consumului de energie publicat marți dimineața, așa ca între oameni care se cunosc de mult. Ceea ce vă pot spune acum reprezintă primele gânduri, pentru că mi-am dat seama că Decretul reprezintă un act de o mare importanță care se cere a fi studiat cu atenție, înțeles în adâncimea ideilor noi pe care le promovează. Din această cauză am și căzut de acord cu ceilalți membri ai C.O.M. să aminăm cu o zi ședința noastră, pentru a putea veni mai bine pregătiți și a fi capabili să găsim cele mai judicioase mijloace prin care se pot obține consumuri reduse de energie electrică. Ca gospodar, însă, socotelile mi s-au părut mai

ȘTEFAN BĂLAU ■
muncitor specialist la I.R.A.
Grivița București, secția boghiuri

(Continuare în pag. II)

Decretul Consiliului de Stat privind stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea judicioasă și reducerea consumului de energie electrică, energie termică și gaze naturale reglementează, după cum am văzut, atât consumurile în aceste domenii cit și regimul prețurilor și tarifulor, astfel încât ele să se afle în concordanță cu cerințele dezvoltării economiei naționale și cu îndeplinirea obiectivelor de creștere a nivelului de trai al întregului popor... Socotesc că numai astfel putem asigura un regim sever de economisire a energiei, că putem introduce o disciplină riguroasă în această privință și că vom elimina orice formă de risipă. După cum se știe, vechiul sistem de tarife, prin reducerea prețului

SECIU TUDORIȚA ■
muncitoare, întreprinderea
de confecții și tricotaje
București

(Continuare în pag. II)

Lucrez de mai mulți ani în cadrul C.A.P.-ului Bragadiru, în cadrul căruia conduc activitățile industriale ce se desfășoară în mai multe secții. Sintem, prin specificul muncii noastre, consumatori de energie electrică. De bună seamă, nu numai în această calitate ci chiar ca simpli cetățeni am citit cu un interes deosebit Decretul apărut marți, 31 iulie, prin care se stabilesc măsuri pentru o mai bună gospodărire a energiei electrice, termice, a gazelor naturale. Cu o zi înainte chiar de apariția decretului citisem că, în actuala conjunctură a pieței mondiale a petrolului țara noastră este obligată la un mare efort valutar, ce se ridică, după unele calcule, la 1,5—2 miliarde dolari pe an, adică echivalent a circa 15 milioane tone de griu. Mai ales prin această com-

Ing. VICTOR POPESCU ■
C.A.P. Bragadiru

(Continuare în pag. II)

Lumea întreagă își pune speranța în știință

Cercetarea chimică românească caută și descoperă noi soluții

Dacă totul, sau aproape totul, în societatea modernă, de la siderurgie la hrană, de la haina pe care o purtăm la creionul cu care scriem, înseamnă chimie, înseamnă industrie chimică, aceasta înseamnă petrol, gaz metan, energie. Multă energie, procesele chimice fiind recunoscute a fi dintre cele mai mari consumatoare. Criza mondială de resurse energetice și, îndeosebi de petrol, ne afectează, o resimțim și noi ca țară cu bogății naturale limitate. Dar de aici nu resimțim și un „soc al viitorului”, gândim și găsim soluții cum să dezvoltăm mai departe industria noastră chimică, valorificând superior resursele ei, obținând mai mult dintr-o cantitate mai mică de materii prime, economisind combustibilul și trecându-l de la capitalul energie în potențialul de materii de prelucrare. Ca o prefață la reportajul nostru, ing. Aurel Groapă, director tehnic al Institutului central de chimie, ne prezintă și ne roagă să reținem următorul calcul. Pentru

C. I. ADAM ■

(Continuare în pag. III)

realizarea unei valori de 1 milion lei producție marfă în industria organică se cheltuiesc 30 megawați oră, în timp ce în cea anorganică 400 MWh, în industria îngrășămintelor 300, în prelucrarea țițeiului și petrochimie 120, iar în producerea fibrelor sintetice 110 MWh... La ora actuală nu există laborator, idee, gândire, cercetare care să nu pornească, să nu aibă în vedere această diagramă, pentru reducerea valorilor ei. Însăși noua structură, direcțiile de creștere ale industriei noastre chimice prevăzute în proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al partidului sint determinate de aceasta. „În consecință, continuă interlocutorul nostru, ne-am orientat cercetările spre realizarea de tehnologii cu consumuri mici de combustibili și energie electrică, așa cum sint cele care au la bază sinteze organice. Aproape 45 la sută din tematica planului pe 1979 o reprezintă lucrări din domeniul industriei organice. De asemenea, ne preocupăm instalatiile mari consumatoare din toate rafinăriile, combinatele petrochimice și chimice, aducându-le modificări de procese, adaptându-le la noi tehnologii. Estimăm ca, aplicate, în cincinalul următor, 1981—1985, temele cuprinse în planul acestui an să conducă la o re-

Imperative vitale

Resursele energetice ale Terrei sint limitate! Acest semnal de alarmă, declanșat încă de mult, a atins astăzi un registru acut, o intensitate maximă. Omenirea se află în fața unei realități necruțătoare: criza mondială a energiei, în curs de accelerare, de agravare. Civilizația contemporană, structurată în ultimul timp pe o unică sursă de aprovizionare energetică, cea a petrolului, plătește astăzi grelele datorii ale unei exploatare nemiloase, împinsă la paroxism de goana după profit a marilor monopoluri petroliere. Cum energia, pentru omul zilelor noastre, e o problemă vitală, cum energia e la fel de necesară vieții ca aerul și ca apa, criza ei, în faza acută pe care o acuză prezentul, se anunță, la orizonturile zilei imediate, ca un fel de cancer care amenință viața însăși. S-a deschis astfel, în fața întregii lumi, o perspectivă dintre cele mai sumbre, iar cuvintele ar fi simple cuvinte sau hiperbole desarte dacă, numind această îngrijorătoare realitate, n-ar fi legate cu lanțuri de cifre. Statisticile producției de țiței arată că, dacă la începutul veacului ea se cifra la 21 de milioane de tone, anul 1978 a însemnat nu mai puțin de 3045 de milioane de tone (adică o creștere de 145 de ori!), urmind ca la sfîrșitul mileniului, în condițiile perpetuării actualei „civilizații a petrolului”, ea să atingă, ca să răspundă cerințelor consumului mondial, incredibila cifră de 125 de miliarde de tone. Rezervele exploatabile de petrol cunoscute la ceasul de față se ridică la abia 90 de miliarde de tone. Ne apropiem, așadar, după formula-avertisment lansată de un economist occidental, de „fundul cisternei”, și dacă specialiștii care au avertizat asupra acestui pericol au apărut, pînă nu prea demult, ca niște profeți sumbri, puși să încerce bugetele statelor și goana după profituri a monopolurilor (nimeni nu-l credea pe cuvînt, fiindcă nimeni, fără să-i fie pusă pielea în joc, nu e dispus să creadă niște profeții care nu privesc imediat sacrosancta sa persoană, ci umanitatea), în clipa de față problema preocupă intens toate statele, obligate să procedeze în consecință, prin măsuri ce se întrevăd radicale.

E nevoie de măsuri radicale, intrucît, încă de pe acum, în toate statele, mari sau mici, capitaliste sau socialiste, puternic dezvoltate sau în curs de dezvoltare, dezechilibrul dintre pretenție și ofertă, dintre necesitățile și disponibilitățile energetice, e tot mai adînc, mai acuzat.

În fața acestui accelerat proces de eroziune a echilibrului energetic al Terrei, afectînd întreaga civilizație pe care o construim, în care ne implicăm cu prezentul, dar și cu destinele viitoare, chemarea la rațiune, la un consum rațional de energie, se impune, în cadrul general al demersurilor pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale, la modul cel mai presant, ca o sotație care nu mai poate fi aminată. Se impune — așa cum sublinia președintele României încă înainte de declararea acestei faze extrem de acute a crizei — „necesitatea de a se reglementa consumul de energie și materii prime, ținînd seama că resursele naturale ale planetei noastre nu sint inepuizabile și că în lume are loc o folosire nerațională a acestora”.

Din inițiativa secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România a adoptat și a promovat, din timp, o politică energetică realistă, echilibrată, rațională și suplă, un sistem de măsuri cu eficiență practică și imediată, și de durată, răspunzînd și nevoii la zi, și perspectivelor dezvoltării, astfel că foamea de energie a lumii contemporane (întețită și de creșterile de prețuri ale barilului de petrol) nu s-a făcut simțită la noi, cu întregul cortegiu de vaste și negative implicații, deși, în context, au fost și sint necesare eforturi mari, inclusiv de ordin financiar, pentru asigurarea unei aprovizionări energetice pe măsura necesităților. Criza mondială a energiei nu ne-a găsit, așadar, nepregătiți, iar modul înalt-responsabil în care am știut să ne pregătim, conform unei strategii științifice și unor practici validate de experiență, e vădit și de faptul că unele din măsurile pe care le-am luat, din vreme, pentru reducerea consumurilor de energie și combustibil sint preluate, la ora de față, de o seamă de țări, chiar și de țări puternic dezvoltate industrial.

Firește, nici noi, ca nici o altă țară, nu putem fi cruțați de rigorile crizei energetice mondiale. O simțim și noi, fiindcă ne industrializăm accelerat. O simțim și noi, fiindcă, trăind pe pămînt, sintem legați de viața pămîntului, a Terrei, sintem legați de resursele ei, sintem implicați în destinul lor. Vreme îndelungată „țară a petrolului”, tradițională exportatoare de „aur negru”, țara noastră este, acum, în situația de a importa pește jumătate din necesarul său. Tocmai în lumina acestei realități prezente, corelată cu necesitățile dezvoltării, în linia de consecvență a politicii energetice pe care o promovăm, proiectul „Programului-Directivă privind cercetarea și dezvoltarea în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000” — document de excepțională însemnătate al Congresului al XII-lea al partidului — își propune să devenim o țară independentă, din punctul de vedere al energiei și combustibilului, încă din cursul deceniului următor.

(Continuare în pag. VII)

Cauza tuturilor, datoria fiecăruia

Măsuri necesare și echitabile
care indeamnă la chibzuință

(Urmare din pag. 1)

simple. Îmi amintesc copilăria mea și traiul în familia părintească. Ce să vă spun? Nu era de invidiat! Eram săraci și dispuneam de un spațiu de locuit și inadecvat și nesănătos. Cât despre electricitate, ce să mai vorbim! Acum, în apartamentul ce mi-a fost repartizat din fondul de stat, în cartierul Pajura, vecin întreprinderii unde muncesc, stau cu soția și cei trei copii în condiții civilizate: băieții cu camera lor, fetița cu a ei iar noi „bătrînii” cu a noastră. Dispunem de toate comoditățile pe care altădată doar le visam. Din faptul că prețul real al kilowattului este mai aproape de adevăr, exprimă adică mai just efortul pe care-l facem pentru a-l produce, rețin înainte de toate ideea că trebuie să mă gândesc mai bine atunci când îl consum. De fapt, prin noile tarife, dacă analizăm profund, nu sînt obligat să-mi modific bugetul personal și pe cel al familiei, ci, mai curînd, să-mi reconsider atitudinea față de un bun comun, față de curentul electric, cum spunem în mod obișnuit, într-un moment în care mai mult de cît oriînd datorită unor cauze binecunoscute și generale în lume, ni se cere s-o facem. Sînt convins că se poate economisi și aici la serviciu acest bun, în sensul valorificării sale superioare, acolo unde el este mai necesar și că pentru asta este suficient ca fiecare dintre noi să se gîndească ceva mai mult decît pînă acum cînd răsucește comutatorul electric. Nu vreau să uzez de vorbe mari, dar mi se pare totuși că patriotismul se poate manifesta și cu acest prilej, fiind vorba de o atitudine corectă, chibzuită, raportată la interesul general, fiind vorba de o frînare a pornirilor egoiste. Din acest punct de vedere decretul pune ordine într-o stare de fapte aflată sub semnul bunului plac, pînă de curînd. Nu te interesează ce se întîmplă cu ceilalți? Ei bine, atunci plătește-ți acest lux. Dar eu cred că foarte puțini vor fi aceia care vor proceda în acest fel. O atitudine de maximă chibzuință va trebui să avem în privința aceasta, fiecare atît în propria casă cît și la locul de muncă. Eu zic că cel mai important este să fim gospodari economi ai energiei la locul de muncă, în producție. La noi, la I.R.A. Grivița, în secția boghiuri unde muncesc și unde cunosc cel mai bine situația, preocuparea

pentru raționalizarea consumurilor s-a manifestat mai de mult. Așa, bunăoară, s-a trecut la înlocuirea sculelor pneumatice cu cele electrice, la fretarea bandajelor pe roțile boghiurilor de tramvai care se produc la noi, am stabilit ca operația respectivă să se facă exclusiv în cel de al treilea schimb, astfel ca virful de seară al curbei de consum să fie depășit. Ne-am și apucat să reanalizăm procesul de rodaj al redutoarelor de la aceleași boghiuri de tramvai pentru a găsi soluțiile optime în ceea ce privește consumul de energie. Desigur, că la ședința C.O.M. de miercuri (n.r. ieri) și alți tovarăși din secția vor veni cu propuneri constructive. Ca să fiu sincer, decretul recent publicat mi se pare o invitație la meditație, seriozitate și responsabilitate civică.”

Vechile tarife erau în avantajul
celor risipitori

(Urmare din pag. 1)

kilowattului consumat în așa-zisa tranșă a doua, era o adevărată invitație la risipă. De fapt era favorizat chiar cel care depășea consumul rațional, pe cînd firesc este, așa cum reglementează actualul decret, ca tarifele mici să se aplice la economia de energie sau gaze realizată față de norme, nu la depășirea acestora. De altfel, aceasta e o problemă nu numai economică ci și una de echitate și conștiință civică. Consumul trebuie să fie influențat de prețul plătit de consumator, astfel încît fiecare om să știe că, prin depășirea unui nivel rațional fixat, el afectează într-o măsură interesele generale ale societății. Și toamai pentru că este vorba, în același timp, de interesele fiecărui cetățean și de interesele generale ale întregii societăți, de înfăptuirea în bune condițiuni a obiectivelor dezvoltării economiei naționale, aceste măsuri tîn seama, în mod obiectiv, de faptul că în timp ce prețurile și tarifele la consumul de energie electrică pentru populație au rămas nemodificate în țara noastră din anul 1961, iar cele pentru gazele naturale au fost menținute, de asemenea, la același nivel vreme îndelungată, pe plan mondial prețurile la materiile prime energetice, îndeosebi la petrol, au crescut în ultimii 9 ani de 11 ori.

Despre toate acestea am discutat împreună cu colegele și tovarășele mele de muncă în ziua apariției decretului, adică marți, 31 iulie. La ora 10 și jumătate, cînd schimbul întii, în care lucrez, are

pauză pentru masă, am citit decretul apărut în presa de dimineață și am discutat totodată despre măsurile pe care trebuie să le luăm noi înșine, acasă și în întreprindere, pentru a contribui cu toate puterile noastre la realizarea acestui imperativ hotărîtor al progresului multilateral al țării, la creșterea în ritmurile prevăzute a potențialului său economic. De altfel, se cuvine să arăt, în întreprinderea noastră au apărut, în timpul din urmă, inițiative valoroase, privind reducerea consumurilor de energie electrică și termică. De mai multă vreme, de exemplu, s-a trecut la sectionarea iluminatului în bazele de producție. Știm, desigur, că măsuri asemănătoare au fost întreprinse, cu rezultate bune, și în alte întreprinderi. Un lucru mai puțin obișnuit, cred, este hotărîrea colectivului nostru, alcătuit din patru mii de oameni, de a coborî lămpile de iluminat la nivelul masinilor de cusut, obținînd astfel condiții chiar mai bune de muncă și în același timp importante economii de consum electric. Mai adaug că se studiază posibilitatea de întrerupere automată a consumului de energie electrică atunci cînd mașina se oprește. Aceasta reprezintă o raționalizare, este ideea unui colectiv de electricieni din cadrul întreprinderii noastre, condus de inginerul șef Urdrea Domnel și, din cite cunosc, se are în vedere, în perspectivă, extinderea acestei soluții de economisire și în alte unități aparținînd centralei noastre.

Iată numai un exemplu privind felul cum înțelegem că spiritul de economie e o dovadă de responsabilitate față de avuțiile țării, cele pe care le creăm noi înșine.

Acasă ca și la locul de muncă —
consum rațional, după cerințe reale

(Urmare din pag. 1)

parație, mărturisesc, am reușit să realizez cît mai exact dimensiunile uriașului efort pe care trebuie să-l facem, cu toții, la locul nostru de muncă ori acasă, pentru a gospodări cît mai chibzuit, cît mai rațional, ceea ce plătim atît de scump.

Eliminînd anacronismul și imobilismul reglementărilor de pînă acum, prin care costurile medii de producție ale energiei electrice depășeau prețurile și tarifele percepute de la consumatori și, departe de a stimula spiritul de economie, generau risipa și menținerea unor inechități, defavorizînd toamai pe cîi interesați în chibzuirea rațională a energiei, așadar pe

bunii gospodari, decretul stabilește niveluri de consum pe baze raționale, ce corespund unor cerințe reale și se găsesc în concordanță, totodată, cu implicațiile crizei energetice mondiale resimțite și de țara noastră. Totodată, după cum am văzut, în spiritul preocupărilor statornice ale partidului și statului nostru pentru îndeplinirea obiectivelor creșterii nivelului de trai al întregului popor, decretul inițiază un ansamblu de măsuri pentru compensarea majorării acestor prețuri și tarife. Astfel, după cum se știe, începînd chiar cu ziua de 1 august, deci ziua următoare apariției acestui decret, s-a trecut la majorarea fondului de participare la beneficii sau de premiere anuală pentru personalul muncitor cu o sumă calculată lunar și diferențiată în raport cu numărul copiilor aflați în întreținere. Numai în cele cinci luni care au mai rămas din acest an oamenii muncii vor obține astfel venituri în plus în valoare de 908 milioane lei, iar la nivelul unui an în valoare de 2,2 miliarde.

Desigur, prin efectele acestui decret fiecare întreprindere, fie ea mare sau mică, este obligată să se încadreze cu strictete măsurilor de închidere a oricărei căi de risipire a energiei, eliminîndu-se astfel, cu desăvîrsire acele situații cînd, prin „ajustări” în cadrul unor centrale, se „luau” de la cei ce economisau și se „oferau” unele cantități de energie celor ce nu depuseseră suficiente eforturi pentru a nu depăși normele și repartițiile stabilite. De aceea, toamai pentru a evita crearea unor astfel de situații, noi, în cadrul secțiilor unde se desfășoară activitățile industriale ale C.A.P. Brașovului, ne-am preocupat încontinuu și cu rezultate, cred, bune, de a ajunge la consumuri optime, raționalizate, în condițiile unor randamente superioare raportînd consumurile la producția obținută. Am echipat, de exemplu, cele șase motoare din cadrul secției strungărie cu siguranțe fuzibile, care au rolul de a evita pierderile, scurgerile de tensiune. Spre a evita consumul de energie pentru iluminarea unor spații de producție pe timpul zilei, în secțiile timplărie și confecții metalice ne-am propus să construim un sistem de oglinzi, care „repetînd”, ca să zic așa, lumina soarelui, creează condiții la fel de bune de lucru, cu cheltuieli minime.

Pentru a ne obține independența energetică — obiectiv prevăzut în documentele recentei Plenare comune a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, orice inițiativă, credem, este folositoare. Acasă, pe stradă, în locurile publice, la locul de muncă, o înaltă îndatorire cetățenească și patriotică trebuie să ne îndemne să avem cît mai multe inițiative de acest fel, să ne străduim, acum, astăzi, să evităm consumul inutil ca să nu fim nevoiți să ne privim, mai tirziu, de necesar.

Prin regenerarea unei tone de ulei industrial economisim între 4 și 20 tone de petrol

● Aproape zilnic agențiile de presă din întreaga lume aduc la cunoștință noi elemente care confirmă adîncirea crizei mondiale a energiei, ca urmare a diminuării rezervelor de hidrocarburi și a cursului ascendent al prețurilor țițeiului și derivatelor sale. Comparînd actualele prețuri cu cele din 1970—1972 se constată că ele sînt de 8—9 ori mai mari. După unele calcule sînt mai mari chiar de 11 ori! E limpede pentru toată lumea că energia, cel puțin în formele ei tradiționale, nu va mai fi niciodată ieftină. În aceste condiții se impune adoptarea unei noi atitudini față de modul de folosire a resurselor energetice. Această atitudine înseamnă în primul rînd economisirea și gospodărirea cu maximum de grijă a posibilităților și rezervelor energetice de care dispunem. Limitînd discuția la hidrocarburi, economii importante se pot obține prin recuperarea uleiurilor uzate, regenerarea și recircularea lor.

— **Tovarăș director,** vă rugăm să explicați, astfel încît să înțelegă toți, chiar și cei care n-au înțeles pînă acum, de ce este importantă problema recuperării uleiurilor uzate.

— Sîntem, cum se știe, o țară în curs de dezvoltare și în plus o țară importatoare de petrol. Cum iarăși se cunoaște, pe piața mondială a petrolului prețurile cresc vertiginos. Pur și simplu s-a dezlănțuit o cursă a prețurilor din ce în ce mai ridicată. E firesc, deci, să economisim cu grijă petrolul pe care-l aducem cu atîtea sacrificii.

— **Aș propune să apelăm la cîteva cifre semnificative.**

— De acord. Dintr-o tonă de petrol, pe care o plătim cu bani grei, industria chimică scoate cam 40 la sută ceea ce numim „produse albe”, adică, benzină, motorină etc. și între 4 și aproximativ 15 la sută obține uleiuri. Pentru unele sortimente de uleiuri, așadar, vreau să spun pentru o tonă din aceste sortimente, ne

● Interviu cu inginerul Nicolae Apostol, director general adjunct al Centralei PECO

sînt necesare 20 de tone de petrol. Pentru alte sortimente, e adevărat, ne trebuie numai 4 sau 5. Făcînd o medie între zecile de sortimente de uleiuri pe care le folosește economia națională, putem afirma că, printr-o tonă de ulei regenerat economisim circa 10 tone de țiței! Acesta este unul dintre motivele pentru care trebuie recuperate și refolosite uleiurile uzate.

— **Să-l ascultăm pe al doilea.**

— Tehnologia producerii de uleiuri este ea însăși mare consumatoare de energie. În sfîrșit, ar mai fi un aspect al problemei.

— **Vă ascultăm.**

— Însuși țițeiul din care se obțin uleiurile. Aceste uleiuri se produc nu din orice fel de țiței. În lume, nu e nici un secret, există o destul de acerbă concurență între cumpărătorii pentru a avea acces la petrolul din care rafinările pot extrage uleiuri. Din cauza tuturor motivelor de mai sus, nu e lipsit de interes să afle tot cetățeanul, o tonă de ulei costă de 6—7 ori mai mult decît o tonă de benzină. Există sortimente de uleiuri care se vînd cu 900 dolari tona! Mai e nevoie de cuvinte alături de aceste cifre, ca să înțelegem că uleiul este foarte scump?

— **Să sperăm că nu.**

— Și totuși se întîmplă un lucru curios. Oamenii răspund cu mai multă înțelegere și mai prompt apelurilor de economisire a

benzinei decît celor care îndeamnă să economisim, tot la fel de atent, uleiurile. Un exemplu care va dovedi această afirmație: duminică trecută, mai exact pe 29 iulie a.c., în Capitală s-au vîndut cu 100 000 litri de benzină mai puțin decît în mod obișnuit. Veți spune că există un decret care reglementa scăderea consumului. Voi spune că există reglementări legale și în privința modului de folosire și de recuperare a uleiurilor, însă acestea din urmă, cu toate că datează de mai mult timp, nu sînt respectate cu aceeași strictete de către beneficiarii noștri. În ciuda faptului că știu și ei, limpede, că nu se mai livrează ulei proaspăt celor ce nu achită cota de ulei uzat, unii dintre aceștia cred că, în privința obligațiilor pe care le au, mai pot încăpea tergiversări din partea lor și concesiile din partea noastră. Or, adevărul este că a trecut timpul oricărui concesi. Întreprinderile care nu restituie uleiul uzat riscă să nu mai fie alimentate în continuare cu lubrifianți.

— **Important credem că este și ca întreprinderile să renunțe la formalismul de care uneori dau dovadă în acțiunea acestora de recuperare. Unii dintre cei ce recuperează uleiurile le string de-a valma, mai multe sortimente în același vas. Amestecarea amestecuri, practică, nu mai pot fi regenerate...**

— Exact. Valorificarea superioară înseamnă să scoatem dintr-o cantitate așezată de ulei uzat o proporție cît mai mare de ulei regenerat și de același sortiment. În lume, procentul acesta este cam de 0,80—0,85 la sută la uleiurile de motoare și aproximativ 0,60—0,70 la sută la uleiurile pe care le numim „diverse”. La noi, procentul este de aproximativ 0,50 la sută. În parte, situația se datorează și felului necorespunzător în care sînt colectate uleiurile de către întreprinderi. De aceea, cred, este important ca oamenii să fie informați de adevăratele dimensiuni ale crizei energetice, să li se explice, să fie educați în spiritul unei economisiri autentice, nu formale, nu de ochii lumii. E vorba de a da un conținut mai bun cantităților pe care le vehiculăm. La ora actuală se recuperează aproximativ 15 la sută din uleiurile consumate de economia națională. În perspectivă, conform directivei Congresului al XII-lea al partidului, va trebui să ajungem la un procent de recuperare de 35—40 la sută, apropiîndu-ne din acest punct de vedere de rezultatele obținute de țările dezvoltate economic.

D. ELIADE ■

Cînd unii muncesc în locul altora

În cursul semestrului întii al acestui an, planul de recuperare a uleiurilor uzate era de 30 000 de tone. Pe ansamblul economiei naționale planul a fost realizat și chiar depășit. În total au fost colectate 31 000 de tone. Cum unele întreprinderi au înregistrat serioase restanțe, îndeplinirea planului de recuperare a uleiurilor minerale uzate, pe totalul economiei, se explică prin faptul că alte întreprinderi au reușit să colecteze mai mult decît se prevăzuse inițial. Cu alte cuvinte, au muncit unii în locul altora!

Iată cîteva dintre restanțieri:

- **Întreprinderea de foraj Craiova — 30 tone.**
- **Întreprinderea de rețele electrice Sibiu — 30,8 tone.**
- **Întreprinderea de autocamioane Brașov — 35 tone.**
- **Întreprinderea de mașini grele București — 15,2 tone.**
- **Combinatul siderurgic Reșița — 71 tone.**
- **Stația de utilaj greu transport construcții București — 24,2 tone.**
- **Trustul de îmbunătățiri funciare Craiova — 26 tone.**
- **Întreprinderea „Tractorul” Brașov — 16 tone.**

Însumînd cantitățile de ulei uzat recuperate de către unitățile lor, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor a rămas restant cu 181 tone iar Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei cu 161 tone.

Cercetarea chimică românească caută și descoperă noi soluții

(Urmare din pag. 1)

ducere totală de câteva milioane tone combustibil convențional pe an. Cu un pas înainte, sau chiar cu mai mulți, cercetarea chimică, direct sau indirect, este implicată în toate aspectele asigurării bazei de materii prime și energetice ale țării.

Îngrășăminte, pământuri rare, aluminium

Se asociază bine și chiar foarte bine, deși aparent sînt atît de îndepărtate, în laboratorul de îngrășăminte al Institutului central de chimie, ICECHIM. Și curînd în industrie. Și le unește tocmai noua optică și noile cercetări privind obținerea de îngrășăminte cu mai puțină energie. Se știe, îngrășămintele se fac din gaz metan și din petrol. Mai înții se scoate amoniacul, intermediarul de bază al îngrășămintelor cu azot — azotatul de amoniu, ureea, nitrocalcarul — ca și al celor potasice ori mixte. „Ca să-l producem, ne spune șeful laboratorului, dr. ing. Emil Ionescu, prin tehnologiile de pînă acum se consumă 1,4—2 tone de combustibil convențional pentru 1 tonă de amoniac. Deci, mai mult decît greutatea lui, deci imens. Pînă la produsele finite, se mai consumă între 5 și maximum 23 la sută din totalul necesarului pentru întreg procesul. Așadar, spre fabricația de amoniac ne-am îndreptat una din preocupările noastre majore”. Desigur, tehnologiile sînt strîns legate, fac parte comună cu instalațiile. Două grupe de cercetători și proiectanți de la ICECHIM și Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică s-au întîlnit la masa de lucru. Problema era să introducă în instalațiile existente, aflate în funcționare, o recuperare avansată a căldurii. Nu-i o treabă ușoară, instalațiile au ciclul lor, metabolismul lor ca un veritabil organism viu, și se cerea să li se aplice un veritabil transplant. Necesitatea cuplată cu competența întotdeauna a dat roșie. Instalațiilor Sybtra, de pildă, la o anumită oră realizări tehnice de vîrf, dar mari mîncătoare de temperaturi înalte. Li s-au înlocuit în totalitate interioarele coloanelor de sinteză cu altele de concepție românească, ceea ce a constituit și un brevet de invenție. S-au evaluat economii anuale de 60 000 t. ce pe an. O altă cale de atac au fost și sînt catalizatorii. Crearea de noi catalizatori perfecționați care să determine sinteza amoniacului la temperaturi joase. Totodată, înlăturînd importul. Dealtfel, spre aceste finețuri ale industriei chimice, precum vom vedea, se îndreaptă cu prioritate cercetarea, întrucît toate procesele și sintezele au loc cu și prin ei, iar de ei depînd în gradul cel mai înalt consumurile energetice.

Nu știm, de pildă, că din totalul de azotat de amoniu și uree, aceste îngrășăminte care devin tot mai scumpe odată cu criza petrolului, și pe care agricultorii noștri îl introduc în sol (și pe care uneori îl risipește) doar o foarte mică parte ajunge în laboratorul plantei. Pămîntul are și el chimia lui. O enzimă descompune ureea în amoniac și bioxid de carbon, pulverizînd în aer cel puțin 10—15 la sută din azotatul în care ne punem atîtea nădejdi ca să ne dea recolte cit mai mari. Alde bacterii ale pămîntului acționează și ele, transformînd la rîndul lor, în 24 ore, o mare parte din azot într-un compus numit ion nitric care se spală, se duce odată cu apele, pe apa simbetei. Iată un alt teritoriu spre care s-a îndreptat și se îndreaptă gîndirea cercetătorilor, chimiști și pedologi. În colaborare cu Academia de Științe Agricole și Silvice se creează inhibitori ai respectivelor nedorite procese. Se estimează astfel o reducere cel puțin de 5 la sută din consumul actual de îngrășăminte cu azot și corespunzător, din producerea lor, a 250 000 t. ce pe an. Plus efectul pentru pămînt, pentru agricultură, pentru oameni.

Lupta pentru a cîștiga surse de energie a generat și generează multe alte idei. Ne mai oprim la una, perfectată aici, în acest laborator. Eliminarea unei faze din „alchimia” îngrășămintelor. O parte din cele cu azot vor rămîne în stare lichidă și se vor aplica prin introducerea directă în apele de irigare. De aici, cîștigul temperaturilor uriașe care le aducea în stare solidă, de pulberi ori granule, cîștigul carburanților necesari pentru împrăștierea lor pe cîmp. Producerea sub formă lichidă a circa 10 la sută din producția de uree la nivelul țării reprezintă un plus de 5 000 tone combustibil convențional pe an. Dealtfel, toate tehnologiile pentru toate tipurile de îngrășăminte sînt reevaluate și regîndite cel puțin din trei puncte de vedere: energia, valorificarea cit mai com-

pletă a materiilor prime, calitate superioară a produselor finite. Așa aflăm că în industria îngrășămintelor, în procesul obținerii azotatului de amoniu, se poate realiza întreaga cantitate de oxid de magneziu pentru producția de refractare de care are nevoie siderurgia țării. Produs foarte scump pe piețele lumii. Totul e ca producătorii de refractare să audă și să ceară industriei chimice oxidul de magneziu! Tot prin tehnologii corelate, tehnologiile în trepte, cum le-am spune mai pe înțelesul nostru, al neșpecialiștilor, această ramură a industriei chimice devine producătoare și furnizoare a unei serii de alte elemente valoroase, absolut necesare azi industriilor moderne. Producătoare și furnizoare de fluor, recuperat în procesul de prelucrare a fosfaților naturali, mai exact de fluoruri de calciu, de sodiu, de cridită, compuși atît de necesari în producția de aluminium. Se poate recupera, spun cercetătorii, jumătate din fluorul ce se degajă în prelucrarea fosfaților și apoi, într-o altă treaptă, priet-o tehnologie bine pusă la punct, este transformat în compuși respectivi. Ca și pentru pămînturile rare. Rare cum le este denumirea, prețioase la fel ca aurul sau ca diamantele, ori chiar mai prețioase, elementele acelea greu de separat, dar care au revoluționat multe domenii ale tehnicii, azi absolut necesare ramurilor ei de vîrf, cum sînt electronica, electrotehnica, mecanica fină. Cu un pas înainte și chiar cu mai mulți, așa cum e datorită cercetării științifice, în laboratoarele de cercetări ale chimiei se gîndește, se experimentează cum să se obțină amoniac, și deci îngrășăminte, nu numai din petrol și gaz metan, dar și din sisturi bituminose și carbuni inferiori, din resturi industriale și menajere. Calca e deschisă ideilor, chimatul creației și al aplicării ei este deschis, oamenii de știință ne asigură să nu ne fie teamă de viitor.

Petrochimia la zi cu viitorul

Colective mixte de specialiști, din producție, învățămîntul superior de profil și din Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și proiectare rafinării, unul din pilonii chimiei românești, și-au deplasat masa și laboratorul de lucru în rafinării, în combinatele petrochimice ale țării, efectuînd teste, studii, măsurători asupra fiecărei instalații, fiecărei coloane, fiecărui aparat. Pornind de la întrebările „Cîtă energie consumă? Se poate mai puțin?” Astfel, s-au realizat modificări de circuite în instalații, s-au transformat procese vechi, s-au introdus procese noi.

Desen de SORIN POSTOLACHE

pe cercetare proprie, o muncă tenace, aprigă și complexă care nu s-a încheiat încă ne spune prof. univ. dr. ing. Ioan Zirnă, secretarul științific al institutului. Se modernizează și se aduc la parametrii viitorului toate rafinările și combinatele petrochimice.

— Ne-ați putea exemplifica?

— La Vega, de pildă, una dintre cele mai vechi rafinării din România, se întinerește totul. Aici rafinarea uleiurilor avea loc cu acid sulfuric, sistem foarte mare mîncător de energie. Se introduce hidrofinarea. Și nu numai la Vega. Hidrofinațiile fiind procedeele cele mai moderne din lume, și cu asta am intrat foarte întim, ca să spun așa, într-unul din domeniile noastre prioritare de cercetare. Care a necesitat mult efort, dar ne-a adus și satisfacții. Tot la Vega, nu din sentimentalism mă refer iarăși la ea, ci pentru că ea va deveni în curînd o rafinărie complet nouă, dintre cele mai moderne, vom produce și catalizatori de concepție proprie pentru prelucrarea țiteiului și a petrolului, pentru petrochimie. S-au făcut eforturi mari și de mulți ani pentru elaborarea lor, cu performanțe competitive cu cele mai bune performanțe atinse azi în lume. Catalizatorii reprezentînd partea cea mai delicată dintr-o instalație catalitică, ei determină temperatura la care să aibă loc procesele, ei însemnînd, așadar, în funcție de valoarea lor, ori cîștig ori pierdere de rezerve energetice. Sîntem într-o fază foarte avansată de elaborare a tehnologiilor pentru fabricarea catalizatorilor pentru prelucrarea țiteiului și pentru petrochimie și sperăm ca într-un viitor apropiat să nu mai depîndem de importul lor. Cu ajutorul acestora vom extrage din produse grele produse ușoare, de mare valoare, le vom finisa superior. Pentru prima oară la noi în țară și puțin răspîndit în lume, vom aplica tot pe cercetare proprie, hidrofinarea parafinelor, pentru obținerea unor parafine speciale, fără substanțe nocive organismului uman, destinate industriei alimentare.

— Înțeleg deci, problemele energiei determină pe verticală și orizontală rafinarea industriei chimice, iar cercetarea este chemată să rezolve exact acest proces.

— Noua concepție de economii de resurse a partidului nostru, așa cum este ea bine conturată în proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea, pune accent pe adîncirea gradului de prelucrare, să obținem cit mai mult, din aceeasi unitate de materie primă, și din acest mult produsele de înaltă valoare să reprezinte procentajul cel mai mare. Cine a studiat bine și cu atenție noile prevederi nu se poate să nu fi sesizat că în 1985 urmează să prelucrăm cum cu o jumătate de milion tone mai puțin țitei față de 1980, constatînd în același timp că industria petrochimică ia avînt, se dezvoltă continuu, industria chimică în general continuînd să aibă un ritm superior față de alte ramuri, împreună cu industria constructoare de mașini ajungînd să dețină jumătate din producția industrială a României. În acest consens, una dintre direcțiile majore ale cercetărilor noastre este de a crea procese noi care să transforme fracții și rezidii petroliere cu valoare mică în produse superioare necesare pentru dezvoltarea petrochimiei în carburanți pentru motoare diesel, a căror producție crește foarte mult, și carburanți pentru aviație. Așa se va întimpla cu păcura, cu rezidile care se ardeau drept combustibil în cuptoarele tubulare ale instalațiilor, cu combustibilii petrolierii inferiori, socotii pînă acum săraci și erau folosiți în centrale termice. Procesele acestea sînt complexe, grele, unele aplicate în mică măsură pe plan mondial, însă colectivul nostru este puternic, este capabil, este devotat și va rezolva cu succes această problemă națională. Vom obține astfel materii prime noi pentru piroliză și hidrocarburi aromatice, materii prime ale cauciucurilor, maselor plastice, fibrelor sintetice.

De asemenea, în institutul nostru s-a pus la punct tehnologia și s-a realizat la scară industrială cocul fibros. Proces foarte recent pe plan mondial, cei care vind la ora actuală cocs fibros sînt americani, în Europa se produce puțin și mai puțin este propus spre vînzare la export. Cocul nostru și-a dovedit performanțele competitive într-una din modernele oțelării ale țării. Realizează o economie de energie demnă de mult interes în producția de oțel și aluminium față de electrozii existenți. Ca să se producă mai mult — este și o sursă potențială pentru export — este nevoie doar de mai mult interes și receptivitate (în colaborare cu chimia) din partea Ministerului Industriei Metalurgice, deținătorul instalațiilor de calcinare. Avem convingerea că va exista, mai mult interes, întrucît exact întreprinderile sale sînt principalii consumatori și beneficiari ai cocului fibros.

Răspunsuri pozitive pentru noi surse de energie

De platforma Institutului central de chimie și aparținînd de el se află și Centrul de chimie fizică. Un sector unde se caută — și sîntem aproape de cele exacte — răspunsuri pozitive la marile întrebări-speranțe ale omenirii: aflarea unor noi surse de energie. Cercetătorii cu care stau de vorbă, prof. dr. doc. Constantin Luca, directorul centrului, dr. chimist Ștefania Zuca, șefa laboratorului de

săruri topite, și dr. chimist Iuliana Vartires, șefa laboratorului de electrochimie aplicată, îmi relevă, măsurînd tot mai grijă fiecare cuvînt, travaliul întins, îndelungat, unde fiecare pas înainte nu mulțumește, ci aduce o mulțime de alte întrebări privind găsirea și punerea la treabă a acestor atît de așteptate noi surse de energie.

Toate pornind de la Soare, de la astrul nostru de viață și speranță. S-a calculat că numai $\frac{1}{3}$ din puterea radiației solare care ajunge la suprafața Pămîntului ar putea asigura necesarul de 30 000 GW al omenirii în primele decenii ale secolului următor. Desigur, ne ridicăm tot mai des ochii spre el cu întrebările „Cum să-i captăm energia? Cum s-o stocăm, s-o păstrăm constant și la temperaturile la care ne trebuie? Și, mai ales, cum s-o convertim, s-o transformăm în formele de energie de care avem nevoie — termică, electrică, ori chimică?” Dacă la prima s-au cam găsit răspunsuri, convenabile cel puțin azi, la nivelul actual al tehnicii — și la noi, așa cum s-a mai scris, au intrat în producție industrială anumite tipuri de captatori solari — la celelalte se mai caută. Se mai caută, ca și în toată lumea, în cele mai mari și mai avansate laboratoare de pe glob, răspunsuri. Răspunsurile cele mai convenabile — căci soluții există — privind performanțele și costul de obținere a acestor noi surse energetice. Unul dintre ele fiind stocarea căldurii solare cu ajutorul sărurilor topite. Sistem, se pare, așa cum și calculele cercetătorilor noștri o dovedesc, rentabil și aplicabil la scară socială cit mai curînd.

— Care este avantajul lor, tovarășă Ștefania Zuca?

— Față de alte sisteme, stocează o cantitate mare de căldură solară într-o unitate de volum și de greutate mai mică. Costă astfel mai puțin și poți alege temperaturi foarte variate de înmagazinare în funcție de scopul urmărit. De la 5 la 100 grade pentru încălzirea și condiționarea aerului în locuințe, de la 250 la 500 pentru conversia în energie electrică, de la 400 la 850 pentru alimentarea motoarelor termice. Direcții de valorificare a Soarelui pe care ne axăm și noi cercetările.

— Și rezultatele?

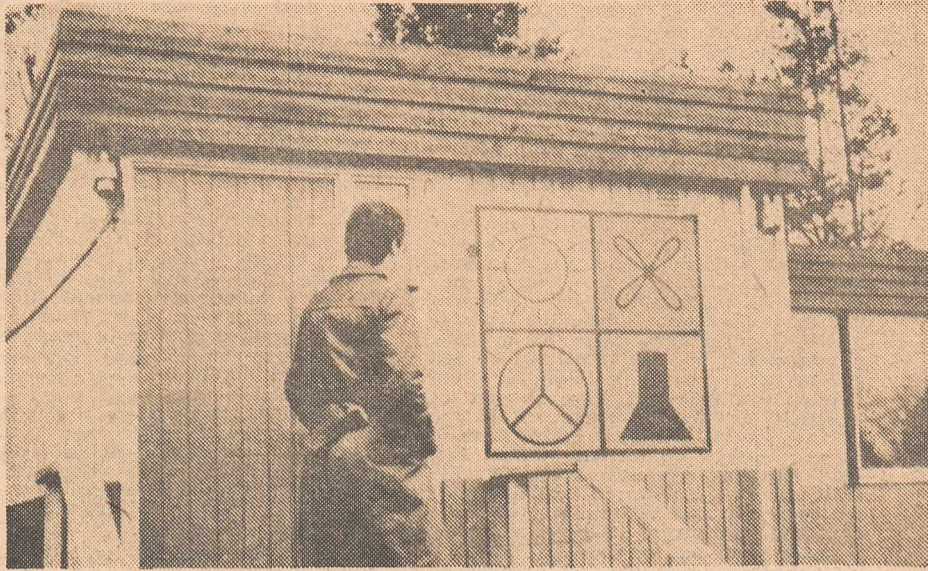
— Promițătoare. Întii vrem să găsim acele săruri care au capacități de stocare ridicate, dar care să nu fie foarte scumpe. Pînă în prezent, procedeele de stocare pentru încălzitul locuințelor au trecut de faza de laborator și sînt experimentate pe o scară mai largă într-o casă solară aflată pe o platformă de cercetare a Institutului de cercetări și proiectări electrotehnice, realizatorul instalației de încălzire în ansamblu, și cu care colaborăm la această temă. Totodată, finalizăm realizarea unei unități de stocare pentru temperaturi între 400 și 600 grade, în scopul valorificării ei într-o centrală solară experimentală. Astfel în domeniul temperaturilor pentru centrale electrice ne situăm alături de primele țări europene care au abordat aceste cercetări. Deocamdată doar Franța și-a construit o astfel de centrală solară, singura în Europa. Avem și unele rezultate pentru temperaturi în jur de 800 grade în vederea alimentării unui motor termic, tot în colaborare cu I.C.P.E.T.

Desigur, întrebările mele curg, din curiozitate de reporter, din informația redusă pe care o posed la acest capitol. Cît timp e rentabil să stocăm, la cite cicluri de topire-înghețare pot rezista sărurile respective într-un sistem? „Pentru țara noastră, pentru durata de strălucire a Soarelui la noi, calculele economice făcute arată că e convenabil să stocăm pentru o perioadă de 2 săptămîni, iar sărurile trebuie să reziste la cit mai multe cicluri posibile, timp de 10—15 ani”. Senzația de a mă fi desprins de realitate, deși tot ceea ce mi se relatează este atît de real, senzația de science-fiction, îmi persistă și mai mult cînd mi se vorbește despre cercetările și experimentările pentru producerea de energie electrică, fie prin foto conversie, fie prin diferite noi tipuri de pile electrochimice. Acest domeniu al realizării bateriilor electrice de mare capacitate este unul care captivează în gradul cel mai înalt cercetătorii lumii, fiind una din soluțiile viitorului apropiat pentru automobilele electrice. Se consideră că automobilele electrice cu performanțe comparabile cu cele ale automobilelor cu explozie de mic litraj vor reprezenta 10 la sută din totalul parcului de autoturisme în jurul anului 2000. Deși, mai spun specialiștii, efectul lor asupra economiei în ansamblu va fi moderat și treptat, ele prezintă totuși importanță în reducerea rapidă a consumului de combustibil superior și a poluării. Și la București se întreprind studii pentru producerea și perfecționarea bateriilor electrice de mare capacitate, ca și pentru obținerea hidrogenului energetic prin fotoliză și fotoclectroliză apoi cu ajutorul luminii solare, ca și prin alte metode cu consum scăzut de energie electrică, cercetări de vîrf la ora marilor preocupări ale omenirii pentru viitorul dezvoltării ei. Sigur, și astăzi obținem hidrogenul din apă și astăzi obținem industrial metanolul, aceste uriașe rezerve de combustibil, aceste uriașe și inepuizabile resurse, căci ele se reciclează perfect, deci se refac mereu și mereu în natură, dar cu mari consumuri de energie electrică. Totul este să le obținem ieftin. Deci, la Centrul de chimie fizică se studiază cu temel, cu competență și cu rezultate promițătoare, contribuția cercetării științifice fiind, precum știm, chemată să asigure progresul rapid și progresul continuu al societății noastre. Așa cum prevăd documentele Congresului al XII-lea al partidului, publicate pînă acum, ca în 1990 să fim independenți din punct de vedere al resurselor energetice.

O întrebare care frământă planeta:

ENERGIA,

Folosii cit mai mult lumina zilei, renunțând cit se poate la consumul energiei electrice. Acesta este „amănuntul” pe care, în Suedia, numeroase panouri, precum cel din imagine, îl aduc tot timpul în atenția celor care n-au înțeles încă faptul că energia nu trebuie risipită sub nici o formă!

Singurul lucru știut cu certitudine în prezent despre rezervele de petrol din lume este că ele se epuizează. O realitate dură, care impune schimbări fundamentale în politica energetică la scară planetară. Iar dacă noua situație a energiei în lume începând cu anii '70 — și, mai ales, după 1973 — pare să nu se fi reflectat suficient, mai ales în conștiința consumatorilor, care au în vedere numai perspectiva imediată, problemele complexe legate de efectele unei majorări a prețului petrolului asupra economiei mondiale și alternativelor energetice existente impun neîntârziat măsuri de durată, substanțiale, ci nu conjuncturale.

Ce este criza energetică

„În esență — remarcă ziarul britanic *The Guardian* — criza energetică este extrem de simplă. Cererea mondială de energie depășește oferta. Aceasta înseamnă nu numai o lipsă propriu-zisă de combustibili, ci și majorarea prețului lor. În măsura în care țările consumatoare își vor putea raționaliza consumul și vor găsi surse alternative de energie, ele vor putea să se dezvolte în continuare și să-și mențină standardul de viață”.

Un studiu al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa arată că, dacă consumul surselor de energie continuă să crească în ritmurile înregistrate în ultimii ani, zăcămintele mondiale de petrol cunoscute în prezent vor fi epuizate în 10 ani, cele de gaze naturale în 20 de ani, iar cele de cărbune în 100 de ani. Această perioadă, subliniază și sugerează în același timp studiul menționat, ar putea fi prelungită dacă se introduce un regim sever de economisire. Iar dacă — să luăm exemplul S.U.A., primul consumator mondial de energie — un recent sondaj de opinie indica faptul că două treimi dintre americani mai cred că criza energetică este o farsă a companiilor petroliere, și aici, și în majoritatea țărilor lumii este mai necesară decât oricând angajarea într-o acțiune comună a guvernelor și a cetățenilor care trebuie să înțeleagă seriozitatea crizei energetice actuale și să coopereze cit mai eficient pentru atingerea obiectivelor propuse de diversele planuri naționale, pentru asigurarea realizării unei adevărate strategii de durată în acest spațiu atât de exploziv din toate punctele de vedere.

Energia și materiile prime

Relația imediată dintre energie și materiile prime este cea mai la îndemână pentru a cunoaște și a putea înțelege dimensiunile și implicațiile profunde ale actualei stări energetice în lume. Este știut de toată lumea că programul economico-social al umanității a făcut necesar, mai ales în ultimul secol, consumul tot mai mare de energie. Există statistici mondiale care evidențiază net acest curs. În 1920, consumul anual de combustibil pe scară mondială era de 1400 milioane

tone echivalent cărbune (T.E.C.), în 1950 de 2500 milioane, iar în prima parte a acestui deceniu s-a ridicat la 7800 milioane T.E.C. S-a calculat că, în cazul în care această tendință este menținută, consumul de energie al planetei va ajunge, la sfârșitul acestui mileniu, la 30000 milioane T.E.C. În aprecierea exactă a acestei curbe ascendente trebuie ținut seama de faptul că, în toată perioada de referință, ritmul creșterii consumului de energie a fost mult mai mare decât cel al creșterii populației. Din această perspectivă tre-

O scenă care nu mai surprinde pe nimeni pe numeroase artere occidentale: veritabile parcuri de mașini în așteptarea aprovizionării cu benzină.

● Un studiu elaborat recent în cadrul întreprinderii iugoslave pentru distribuția energiei electrice arată că în următorii 20 de ani în Iugoslavia se pot construi hidrocentrale cu o putere totală de 12754 MW, termocentrale pe bază de cărbune atingând o putere de 23602 MW și termocentrale pe bază de combustibil nuclear, respectiv centrale nucleare cu o putere de 9339 MW. „Este adevărat că, în ultimii 10 ani, a existat concepția că producția de energie electrică trebuie să se bazeze în bună parte pe petrol, scrie revista «Viesnik». Energeticienii au avertizat cit de dăunătoare este o asemenea orientare a rezervelor energetice”.

● Pentru readaptarea tehnologiilor la un consum energetic mai mic

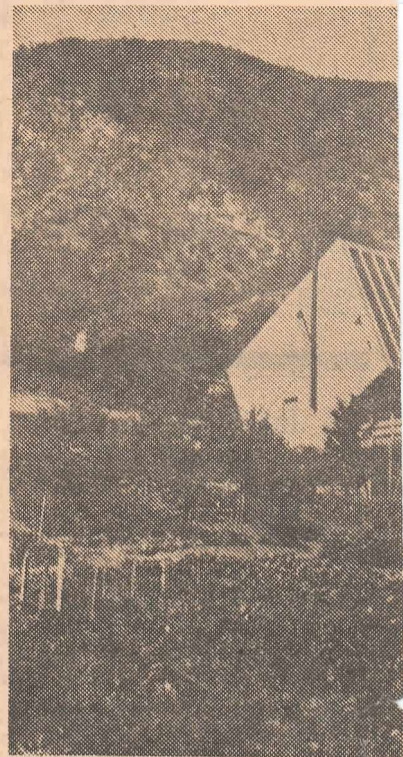
Industria Pieței comune poate fi restructurată în sensul economisirii energiei, releva recent „*International Herald Tribune*”, citind mai mulți experți ai C.E.E. precum și oameni politici și de afaceri. Șeful echipei de experți, Jean Saint Geours, a declarat, referindu-se la acest obiectiv, că țările Pieței comune pot să-și reducă substanțial consumul energetic, cu 15 până la 50 la sută, numai prin readap-

buie avut în vedere și un alt aspect, deosebit de relevant: consumul de combustibil pe locuitor a crescut în lume de la 900 kilograme echivalent cărbune în 1925 la 1100 în 1950 și la aproape 2300 kilograme în prima parte a acestui deceniu. Cifre medii, care nu reflectă înegalitățile dintre consumurile de energie ale diferitelor țări, provocate în primul rând de enormele discrepanțe care există între nivelurile de dezvoltare. Să reamintim doar că în 12 țări, considerate a fi cele mai sărace din lume, consumul anual este doar de 50 kilograme de cărbune pe locuitor!

Cu perspectiva clară a viitorului incert pe care-l oferă din punct de vedere energetic utilizarea combustibililor clasici — petrol, cărbune, gaze naturale — cu conștiința certă că aceste resurse nu sînt inepuizabile, ci, dimpotrivă, extrem de limitate, că nu se reînnoiesc. De aici febrilitatea cu care se caută, pretutindeni în lume, alternative la actuala situație energetică.

„Modul în care o națiune va opta în favoarea succesului petrolului — remarca *Agencia Reuter*, la începutul acestui an — depinde în mare măsură de considerente de ordin politic, filozofic, economic și militar, precum și de probleme tehnologice”. De reținut complexitatea factorilor care antrenează opțiunea pentru o soluție sau alta. Care ar fi tabloul energiilor viitorului?

Energia nucleară — se spune adesea — reprezintă alegerea făcută de țările industrializate, dar atrage atenția analiza făcută de *Agencia Reuter*, „la 30 de ani după ce atomul a promis energie nelimitată, această sursă prezintă tot atâtea probleme și incertitudini pe cit este de promițătoare”. Înaintea cu un an de criza petrolului din 1973, energia electrică pe bază nucleară a reprezentat echivalentul a 35 milioane tone de petrol. Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (O.E.C.D.) estimează că echivalentul va spori la 756 milioane tone în 1985. Dar, după cum se prezintă situația în prezent,

Cas

experții apreciază că, în 1985, cifrele fi cu foarte puțin peste jumătate din viziunile făcute.

Deși fuziunea — energia bombei cu drogen, dar și a Soarelui — rămîne pe majoritatea energeticienilor promisiu de aur a erei nucleare, iar oarecî de știință din domeniul fuziunii, în unele experimente recente, vorbesc de posibilitatea punerii în funcțiune a reactorilor la sfârșitul acestui secol, incertitudinile ce persistă încă în acest domeniu îi fac pe cercetătorii din domeniul energiei să-și întoarcă privirea spre sursele care se reînnoiesc: soarele, vântul, energia valurilor. Țările în curs de dezvoltare, dintre care multe sînt situate din punct de vedere geografic în regiuni insorite, vor putea folosi ca sursă importantă de energie energia solară. Aceasta prezintă și avantajul de a fi relativ simplă din punct de vedere tehnologic și, cu toate că celulele voltaice transformă lumina soarelui direct în energie electrică furnizează kilowați la un cost de zece ori mai ridicat decît kilowații proveniți din centralele pe bază de combustibil fosil, prețurile scad constant și rapid. Ministerul energiei al S.U.A. a anunțat că celulele fotovoltaice vor putea concura energia din petrol înainte de 1986 și, mai probabil, abia înainte de anul 2000. Energia solară există, de asemenea, sub forma diferenței de temperatură dintre straturile de apă ale oceanelor la diferite adîncimi. Echipamente experimentale au fost puse deja la punct pentru a transforma această diferență în electricitate. Ele vor fi uriașe ca dimensiuni și vor avea eficacitate numai în regiunile tropicale sau subtropicale. Pe lângă cîștigurile încă mari, pentru experți mine încă neclar cum sutele de kilowate de echipamente, destinate captării energiei

tehnologilor. Nu este un simplu fel de a vorbi — a spus el — ci reprezintă o realitate pe care, însă, o ignorăm.

Printre soluțiile propuse figurează: adoptarea unor standarde minime de consum pentru automobile; instalațiile de încălzit și aparatele casnice supuse aceluiași regim; înființarea unei bănci de date care să fie pusă la dispoziția industriei, arhitecților, constructorilor și a firmelor care realizează tehnologii menite să reducă consumul energetic; încurajarea investițiilor în aceste sectoare. Orientări care vizează o restructurare de fond a politicii consumurilor de energie, preocupări identificabile cu tot mai multă frecvență în majoritatea țărilor lumii.

● 45 la sută de la începutul acestui an. Această cifră desprinsă din buletinul săptămînal publicat de Comisia C.E.E. indică creșterea medie a prețurilor petroliere în țările Comunității Economice Europene (fără a include impozitele și taxele).

● La Londra s-a anunțat că în viitorul apropiat tarifele pentru consumul de energie electrică vor fi majorate cu 8 la sută. Măsura se integrează acțiunilor vizînd soluționarea problemelor ridicate de actuala criză energetică.

● Kuveitul a hotărît să majoreze prețul la gazele sale lichefiate cu 31 la sută și a anunțat Ministerul Petrolului. Această măsură, cu efect retroactiv de la 1 ianuarie a.c., ridică prețul la tona de gaze naturale la 167,35 dolari, a precizat acest sursă.

● Locuințe solare ?

În două localități franceze — Arcueil La Tour — se vor construi cite 15 locuințe solare. Edificate în cadrul unui program al organismului francez de construcții de locuințe cu surse energetice noi, locuințele vor avea acoperișurile înclinate dotate cu panouri solare. În ceea ce privește stocarea energiei solare în timpul nopții, aceasta se poate face mai comod prin specialiștii, cînd există mai multe case solare, mai precis o stradă întreaga. Stocarea de energie are loc într-un dispozitiv portant volum de piatră concasată, dispusă în subsolul locuințelor, peste care trece un flux de aer emis de ventilatoare. Un asemenea sistem permite să se pună „caloriile la o parte” în cicluri de cite ore. Nu este vorba însă de a stoca pentru iarnă căldura din timpul verii — problema nesoluționată deocamdată, locuințele trebuie să fie prevăzute cu un sistem de încălzire clasic „de completare”, care de combustibil sau electricitate, care

NCOTRO?

na

or vor afecta navigația sau migra-
nurilor de pești și cum vor putea
staționate timp de 25 de ani fără
care utilaj să fie adus în doc uscat
care trei sau patru ani, cu navele.
rgia vântului este, de asemenea, stu-
ntens în Europa de Nord și Ameri-
Nord. Dar singura cale de a depăși
ența pare să fie numărul instalațiilor.
Rămin de soluționat înmagazinarea
ei produse și distribuția ei într-o

line, o sursă de energie dovedită în
tor o reprezintă biomasa (resturi
nn, plante și alte materii organice),
problemele de conversie a acestei
într-un furnizor important de ener-
industrială abia dacă au fost stu-

cazul în care petrolul se va sfârși
up ce alte surse promițătoare rămân
„promițătoare”, cei mai mulți ex-
vād în cărbune singura alternativă.
a problemei energiei este deci le-
de folosirea în mod rațional a re-
or de energie nerecuperabile exis-
astfel încât să ajungă pentru o
u lungă perioadă.

anitatea va avea în acest fel timpul
ur pentru asimilarea noilor surse
erabile pentru a le include în ba-
enegetică, creând infrastructura in-
ală și tehnologia necesară pentru
ea lor pe scară largă. „Problema
energiei — subliniază publicația
yane din Maroc — nu este decât o
foarte importantă a problemei mai
ale a materiilor prime. Criza ener-
u poate fi soluționată fără o schim-
radicală a atitudinii față de resur-
imitate epuzabile ale planetei, fără
dificare radicală a mentalității po-
asupra soluționării acestor pro-
“

I Deci, raționalizarea —
soluția durabilă
în domeniul energiei

În ce privește economisirea energiei,
în conjunctura actuală, factorul uman
este, poate, cel determinant. Această
apreciere o făcea recent săptămă-
tinalul francez L'Express, într-un amplu
articol consacrat crizei energetice. Este
concluzia care se reliefează în majorita-
tea țărilor ca un element de prim ordin.
„Dezechilibrul dintre aprovizionarea cu
petrol brut și cerere nu este uriaș, afir-
mă Financial Times. Dar, dată fiind pofta
nesătioasă de petrol a lumii, este su-
ficientă o foarte mică diferență pentru a
se trece de la abundență la lipsă.”

Exemplu tipic este, și de această dată,
cel al Statelor Unite: în fața cozilor
crescînde de la stațiile de benzină și a
șoferilor furioși umplîndu-și rezervo-
rul la adăpostul puștilor — relatează Fi-
nancial Times — California — unde cererea
crescîndă pentru benzină a creat auto-
mobiștilor probleme deosebite — s-a
văzut constrînsă să introducă un sistem
propriu de raționalizare. Dealtfel, la in-
ceputul acestei veri, președintele Jimmy
Carter anunță că, printr-un ordin execu-
tiv, a dat tuturor guvernatorilor statelor
federale autorizația de a administra re-
zervele de benzină în perioada de vară.
Pe această bază, guvernatorii stabilesc
limite maxime la cantitățile de benzină
ce pot fi achiziționate, prevenindu-se
crearea de stocuri inutile. De asemenea,
ei vor putea impune un sistem alterna-
tiv de vânzare zilnică către automobiștii,
în funcție de numărul par sau impar de
înmatriculare al autovehiculului. „Statele
Unite, a spus șeful executivului ameri-

Astăzi se mai poate aștepta încă pentru cumpărarea benzinei. Dar mâine ?

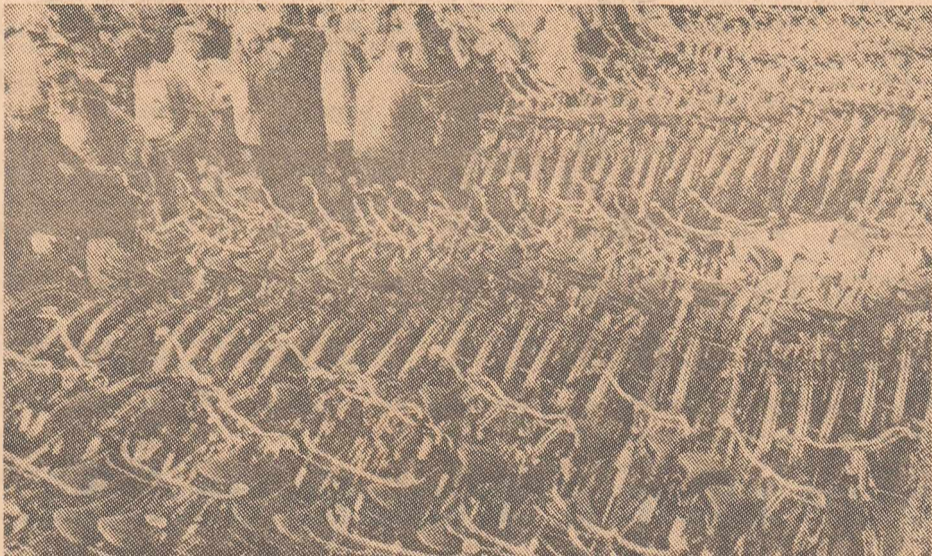
can, sînt confruntate cu o problemă cro-
nică, de lungă durată — cea a obținerii
de cantități de energie corespunzătoare
nevoilor lor. Pînă în prezent, noi nu am
dat încă dovadă de capacitatea de rezol-
vare a acestei probleme de bază. Atît
timp cît nu punem în aplicare o politică
ce presupune reducerea cererii, a risipei,
asigurarea unei producții maxime de pe-
trol și dezvoltarea unor noi surse de
energie înlocuitoare de petrol, va trebui
să trăim în continuare cu perspectiva unei
penurii.”

„Dacă un raționament trebuie să inter-
vină pentru a face să se reducă consu-
mul nostru de energie — atrage atenția

și L'Express — el va lovi exclusiv în
acea parte a consumului numită risipă”.
Deci, trebuie preconizate mai degrabă
economii voluntare. Pentru a cita un sin-
gur exemplu, oferit de săptămînalul fran-
cez, ar fi suficient ca francezii să con-
sintă să-și reducă încălzitul casnic în me-
die cu un singur grad, pentru a reduce
cu 7 la sută consumul pentru încălzire.
Or, încălzirea reprezintă o treime din
consumul total de energie al Franței. În
Franța, ca și în Marea Britanie, majori-
tatea companiilor petroliere, în cadrul
măsurilor de raționalizare la scară na-
țională, programează livrările de combus-
tibili lichizi ca păcura, motorina și be-
nzina. În Belgia, guvernul a introdus un
sistem de raționalizare care reduce livră-
rile de păcură către consumatorii parti-
culari la 80 la sută față de nivelul anu-
lui 1978. Industria va primi numai 80 la
sută din combustibilul ușor din anul trec-
ut și 90 la sută din necesitățile de com-
bustibil lichid greu. Iluminatul clădiri-
lor a fost interzis între orele 9 seara și
9 dimineața. Revinînd la S.U.A., și aici,
într-un apel adresat consumatorilor de a
recurge la o restringere voluntară a uti-
lizării combustibililor clasici, ministrul
american al energiei arăta că prin res-
pectarea cu rigurozitate a limitei de vi-
teză (55 mile pe oră), pentru autovehi-
cule, stabilirea termostatelor casnice la
maximum 18 grade Celsius și eliminarea
folosirii inutile a automobilelor s-ar pu-
tea economisi zilnic 600 000 barili de
petrol.

Orașul Enschede din Olanda a întocmit
un plan complet de izolare termică a tu-
turor locuințelor, în scopul economisirii
combustibilului pentru încălzirea lor. În
anul 2000, datorită acestor instalații de
izolare termică, vor putea fi economisiți
500 000 metri cubi de gaze naturale.

„A ne gîndi la raționalizare nu înseam-
nă, așadar, în conjunctura actuală, nici
fatalitate, nici psihoză, remarcă extrem
de obiectiv revista L'Express. Deocamdată
sîntem chemați să ne privăm de inutil.
Să o facem de teama de a nu fi con-
strînși, într-o bună zi, să ne privăm de
necesar.”

Revine în actualitate bicicleta : O dovedește și această imagine, deosebit de expresivă,
în... R.F.G.

uie în proporție de un sfert la
țățile energetice acoperite de soare.

Japania, potrivit celui de-al trei-
achet” de măsuri adoptate în acest
scopul economisirii energiei, stațiile
zină vor fi închise în zilele de du-
și de sărbători, iar iluminatul pu-
a fi simțitor redus.

Angola a intrat în vigoare o nouă
rind limitarea vitezei autovehicu-
e drumurile publice. Potrivit noilor
conducătorii auto care vor depăși
legală riscă o pedeapsă de zece
chisoare. La o a doua infracțiune
st gen, termenul de detenție poate
ungit pînă la o lună, iar în caz de
ă, pînă la trei luni.

enya va fi prima țară din Africa
ătoare de energie geotermică folo-
imensă pînă la freatică de ape ter-
și vapori. Într-o primă etapă, la in-
d anului 1980 vor fi construite cen-
experimentale de 15 MW.

Combustibil din deșeuri

ul trecut, Institutul francez pentru
ea vieții a decernat doctorului Leas,
atorului unui nou combustibil, premiul
aniul energiei. Invenția sa privește
rea, din deșeuri forestiere, agricole

și organice, printr-un procedeu de fabri-
care original, a unui produs compact, sub
formă de brichete, care să servească drept
combustibil. S-a calculat că, dacă, prin
acest procedeu, ar fi prelucrate deșeurile
urbane din întreaga Franță s-ar produce
5 000 000 tone/echivalent petrol. Două in-
treprinderi franceze au și luat asupra lor
producerea noului combustibil.

● În brigada agricolă de producție Pai-
cican, din provincia Hebei, bucătăriile
țărănești sînt dotate cu cuptoare de gătit
pe bază de gaz metan. De fapt arzătorul
este alcătuit dintr-o cărămidă cu orificii,
de la care pleacă un tub din material
plastic avînd celeralt capăt în puțul de gaz
metan construit subteran în curtea gospo-
dăriei respective. S-a calculat că gazul
metan obținut de la un puț de 10 metri
cubi este suficient pentru o familie de
șase persoane. În prezent, în zonele ru-
rale ale Chinei — relevă agenția China
Nouă — există cîteva milioane de ase-
menea cuptoare de gătit. Materia primă
pentru obținerea gazului metan „în curte”
o constituie deșeurile organice animale și
vegetale, care, prin descompunere anaero-
bă, produc gaz metan. După ardere, ma-
terile reziduale din puț devin îngrășămî-
te excelente pentru culturile de orez, grâu
și bumbac.

● Cancelarul Helmut Schmidt a adre-
sat industriei vest-germane constructoare

de automobile apelul de a trece la pro-
ducția unor modele cu un consum redus de
combustibil. El a insistat asupra acele-
rării ritmului cercetării științifice în acest
domeniu, pentru ca obiectivul amintit să
fie atins în 18 luni. (Termenul stabilit de
firmele producătoare de automobile este
1985, cînd ar urma să fie lansate pe piață
modele cu un consum de combustibil re-
dus cu 10—15 la sută).

● Începînd cu 29 iulie, a anunțat Agen-
ția P.A.P., prețurile la benzină pentru au-
tomobile, al combustibilului pentru mo-
toarele diesel și al altor produse petro-
liere s-au majorat cu 15—20 la sută. Tot-
odată, în R.P. Polonă au fost majorate
prețurile la cursele de taximetru în me-
die cu 10 la sută în același timp, sub-
liniază Agenția P.A.P., s-a limitat viteza
de deplasare pentru vehicule pe drumu-
rile publice.

● Guvernul Italiei a anunțat scumpi-
rea cu 10 la sută a prețului benzinei, in-
cepînd din noaptea de 28 iulie, ridicînd
astfel la 550 lire italiene litrul de benzină.
Creșteri similare ale prețului au fost de-
cise și pentru motorină și combustibilul
casnic.

Pagini realizate de
DOINA IOVĂNEL ■

„Ne cerem scuze. Am secat”, spune afișul
prezent lîngă această pompă de benzină
din S.U.A. O situație din ce în ce mai
frecventă în ultima vreme

Simbătă și duminică pe drumurile publice:

Risipa mai circulă încă pe patru roți!

Decretul privind unele măsuri pentru raționalizarea consumului de carburanți și gospodărirea economicoasă a parcului de autoturisme se înscrie în rindul acelor acțiuni inițiate în mod continuu de către conducerea de partid și de stat în vederea folosirii cât mai raționale a energiei de care dispunem, în special a hidrocarburilor și energiei electrice, a unei mai bune și mai cumpătate utilizări a combustibililor. Măsurile sînt firești, sînt logice. Ele țin seama de nevoile noastre reale de consum, de necesitățile dezvoltării econo-

miei noastre în viitor. În acest sens prevederile Decretului se dovedesc a fi mobilizatoare, pentru că eficiența acestor importante acțiuni decisive pentru timpul nostru, depinde de înțelegerea tuturor cetățenilor țării. De efortul pe care trebuie să-l facem cu toții pentru a nu risipi, pentru a consuma cu înțelepciune. Rațional nu înseamnă meschin, ci chibzuit, cumpătat, rezonabil. Sînt sinonime care relevă o atitudine civică. Sînt gindurile cu care am plecat la drum în acest raid-anchetă organizat în Capitală cu sprijinul organelor

de miliție de la Inspectoratul general al miliției. Ne-am propus să ogîndim în acest reportaj cum au înțeles unii cetățeni să răspundă eforturilor generale de economisire a combustibilului. Cum au înțeles unele întreprinderi să-și drămuiască carburanții, cum au înțeles, de fapt, să participe la acest război declanșat, pe toate fronturile, împotriva risipei. Deci, simbătă și duminică pe șoselele, străzile și în locurile de agrement ale Bucureștiului.

Ne aflăm, împreună cu maiorul Florin Ionescu și căpitanul Vlad Ilescu de la I.G.M., pe șoseaua Străulești. Circulație intensă, de sfîrșit de săptămînă. Se rulează „curat”, aproape gospodărește. Zăpuseală. Oprim un ditamal camionul (21-B-3070), condus de un șofer necăjit: Gheorghe Fedorcoag. Coboară, cu chipul nădușit, și face un gest al lehamite, adică asta-i mai trebuia. Camionul e gol? E gol. De ce? Păi cam așa ni se întimplă. Ba să fiu sincer, ni se întimplă foarte des. Camionul, îl vedeți, este al I.T.A.C.-ului. Ce mi s-a întimplat azi: Întreprinderea de medicamente m-a trimis la ora 13 să iau vată de la Întreprinderea de vată Buftea. Acolo am găsit doar portarul care mi-a zis ce cauți ne-nică, că la unu închidem. Eu ajunsesem pe la unu și jumătate. Am mai stat și la barieră la Crevedia, am transpirat, n-am mîncat nimic și am consumat și benzina degeaba. Dacă tovarășii de la medicamente se interesau pînă la ce oră lucrează cei din Buftea nu făceam drumul de pomană. Nu se pot înțelege la telefon, să nu mai irosim și timpul și carburantul? Spuneți că se întimplă destul de des să bateți drumul fără folos? Așa e. Tot cei de la medicamente m-au trimis nu demult la Chimica Orăștie după flacoane de medicamente. Am dus acolo ambalaje, le-am descărcat, dar Chimica nu mai avea flacoane. Norocul meu a fost că am putut aduce niște măști de autobuze TV pentru „Autobuzul”, altfel veneam cu mașina goală.

Oprește lin un TV cu numărul 31-IL-3674 pe a cărui ușă scrie Asistență tehnică. Proprietar: Combinatul pentru producerea și industrializarea cîrnilor de porc — Complexul Călărăși. Șoferul ne povestește amabil, cu lux de amănunte, ce caută el în Capitală, ce-a căutat și la Brașov, de ce s-a întors în București, mă rog foarte multe lucruri, din care nu pricepem mare lucru.

Haideti să stabilim pe felii, ne propune el.
De acord. De ce ați venit la București?
Am plecat de vineri ca să iau repartiție pentru niște piese auto de la Direcția generală pentru aprovizionarea

și distribuirea materialelor. După care am plecat la Brașov după piese.
— Deci la București după repartiție și la Brașov după piese. Și acum, la București, ce faceți din nou?
— Aș mai avea de ridicat niște piese de la Frigocom. Dar nu știu ce a făcut merceologul.
— Merceologul unde este? Persoana din mașină?
— Nu, dînsa e nevastă-mea. Merceologul e din București și l-am lăsat aici cînd am plecat la Brașov. El trebuia să aranjeze cu piesele de la Frigocom. Dacă a aranjat, le iau.
— Și dacă n-a aranjat?
— Plec. O să le ia cînd o veni altă cursă.
— Și merceologul?
— Vine luni. Nu v-am spus că e din București!
— Cîți litri de benzină ați consumat în zilele acestea de delegație?
— Vreo 110. Mai pun și întorsul, cam 130—140 în total.
— Da, merită. Spuneți-mi, pentru piesele de la Brașov nu puteați merge direct, urmînd ca repartiția să vină pe altă cale, prin poșta eventual, fără să consuma neapărat și benzină?
— Ba da, dar ieșeau încurcături.
— Și nu mai venea nici merceologul de vineri acasă.

Stînd de vorbă cu un băiat isteț, Ionel Tănăsescu, șoferul unei dube (22-B-1932) de 4,5 tone încărcată cu șase navețe cu sticle goale.
— Am dus o mașină plină cu sticle la Întreprinderea de vinuri Obor, povesteste Ionel Tănăsescu. Sticlele erau de la I.C.V.A. Mogoșoaia.
— Bun. De ce te-ai întors cu mașina goală?
— Dacă am terminat? !
— Aseultă Ionel, cîți ani ai?
— Nici 20.
— La cei aproape 20 de ani ai tîi ce crezi că ai fi putut face ca să nu te întorci cu mașina goală?
— Ionel se codește, nu-i vine să răspundă ca „să nu-și aprindă paie în cap”. Se hotărăște.
— Eu zic, dar e părerea mea, că ar fi fost bine să trec și pe la centrele de colectare și să mai adun cîte ceva.

— Și de ce n-ai făcut treaba asta?
— Păi, noi pe mașină eram trei: eu cu un om mai bătrîn și cu nevastă-sa. El e delegat, dar nu știe carte, tot eu îi fac și formele. Azi mi-au zis că sînt oboșiți și nu mai cară nimic.
— Și uite așa, o dubă de aproape cinci tone, plimba cîteva sticle, în vreme ce, la cîteva sute de metri, pe strada Gloriei, la numărul 13, un centru de sticle goale umpluse trotuarul cu navețe neridicate probabil de o săptămînă.

RAZVAN BĂRBULESCU

Incepem raidul nostru de duminică începînd un echipaj de circulație condus de maiorul Haralambie Cloinea. Primul drum îl facem pe bulevardul 1 Mai, unde echipajul oprește mașina cu numărul 1-MM-5593. Conducătorul auto, Ioan Beskiu, ridică din umeri și-l întrebă, puțin răstît, pe cel care a îndrăznit să-i tulbure drumul.
— Ce-i?
— De ce circulați astăzi? Nu ați citit...?
— Uite ce-i, tovarășe. Eu sînt în delegație. Lucrez la unitatea de tricotație din Sighet. Eu, cînd sînt în delegație, nu citesc nimic.
— Nu ați auzit comunicatul la radio?
— Am avut ghinion. Aparatul de radio din mașină este defect. O să-l repar cit de curînd. Am fost în oraș după niște cumpărături fiindcă stau la un prieten. Nici el nu mi-a spus nimic. De fapt, acum ce să fac? O să-mi luați capul? Eu sînt din provincie. Tocmai din Sighet...

Pe strada Sănătescu a fost chemată mașina 22-B-7615, aparținînd I.T.A.C. — autobaza 8 Filaret, pentru o intervenție telefonică. Mașina este de 3 tone și are ca încărcătură 2 scări, 2 telefoane și cîteva piese mărunte care pot fi strînse într-o sacoașă. Cel care conduce mașina și electricianul de serviciu nu sînt în mașină. Reparați în interiorul imobilului. Ușa cabinei fiind deschisă îndrăznim să aruncăm o privire înăuntru. Cheile în contact, acte, foi de parcurs și bineînțeles sticlele cu bere gata umplute. Într-un tîrziu apare și șoferul Constantin Bănică. Ne explică că el nu are nici o vină. A fost trimis să transporte un mecanic de

la telefoane. Ce-i drept, mașina este de trei tone, și consumă 28 de litri la suta de kilometri, dar pînă la urmă reparația a fost făcută — în ciuda faptului că nu a fost nevoie de cele 2 scări pe care le transporta camionul.

Pe șoseaua Chitilei găsim autocamionul 22-B-7741, aparținînd întreprinderii I.T.A.C. — autobaza 3 — N. Titulescu. Ușa era deschisă, cheile în contact — acte, foi de parcurs. Claxonăm. Dintr-o curte apare și conducătorul auto. Se numește Victor Melinte. Ne spune că acum mașina este ne-încărcată. Dar pînă acum a transportat legume pe la diferite unități. Ce caută aici? Am fost pe la nașu”. M-a invitat la masă, mai stau aici puțin iar apoi plec la garaj — ne explică Victor Melinte așteptînd din moment în moment să-l strige nașu”, deoarece cafeaua începuse să se răcească.

La postul de control Chitila, sergentul major Stoicescu Constantin ne arată că pînă la acea oră nu a fost oprită decît mașina cu numărul 1-DB-7349 aparținînd lui Florea Alexe.

La intersecția de la intrarea în orașul Buftea plutonierul major Radu F. Radu ne spune cu satisfacție că fiind din zorii zilei prezent aici și pînă la ora prînzului toate mașinile care au trecut prin acest punct au avut ca număr de înmatriculare numere cu soț.

După amiază, la Bucur Obor, echipajul oprește autocamionul Ford cu numărul 2-B-2439. Din mașină coboară conducătorul auto Ieronim Săvuică.

— Ce s-a întimplat?
— Nu ați citit ziarul de decretul?
— În ce ziar a apărut decretul? Am număr impar? Știți eu sînt profesor. Ce-i drept, predau limbi străine. Dar am auzit și am întregat chiar pe un profesor de matematică. Mi-a spus. Ai număr cu 2 — deci poți să circuli duminică. În definitiv 9 de ce nu ar fi și el număr par? Niciodată nu am înțeles în matematică chestiunea asta. Pentru mine număr par, număr impar este o problemă neclară. Pe cuvîntul meu de onoare că și atunci cînd eram elev nu știam lucrurile astea. Vedeți! M-a păcălit așa de ușor și colegul meu, profesorul de matematică. A

„Depinde de noi să avem o circulație aerisită, fluentă”

— Tovarășe colonel Victor Beda, Decretul din 25 iulie se referă la o circulație mai puțin costisitoare, cu un consum mai mic de carburanți. În calitatea dumneavoastră de șef al Direcției circulației din I.G.M., cum vedeți noile cerințe puse în fața conducătorului auto?
— Este într-adevăr, o datorie cetățenească, patriotică chiar, de a consuma cât mai cumpătat ceea ce țara importă. Pentru că, știm cu toții, noi consumăm azi mai multă energie decît avem, importînd țitei, antracit, huiilă etc. Astfel, prevederile Decretului din 25 iulie 1979 reprezintă un act normativ venit să reglementeze circulația în așa fel încît să economisim carburanți și să folosim mai rațional autoturismele.
— Cum arată o astfel de circulație?
— Aerisită, fluentă, rezonabilă. Putem avea o astfel de circulație. Depinde de înțelegerea noastră. Nu trebuie văzut numai interesul propriu, al mașinii personale. Vedem dimineața autoturisme cu un singur om, cel de la volan. Poate vine din Drumul Taberei sau din Balta Albă. Oare este atît de greu să se asocieze cu alți doi, trei vecini care au mașini, astfel încît să se folosească rațional autoturismul? Se face și economie de carburant mergîndu-se prin rotație, azi cu mașina unuia, mâine cu a celui alt. Este o soluție care micșorează în bună măsură aglomerația. Să facem o socoteală: un autoturism ocupă cam o treime din suprafața unui autobuz, iar într-un autoturism intră, comod, patru persoane. E limpede, pe spațiul ocupat de 12 persoane, pot sta lejer peste 30.
— Deci, o recomandare, transportul în comun.
— Este tot o soluție. O soluție rezonabilă. În aceste condiții, transportul în comun va merge mult mai bine. În ceea ce

privește asocierea mai multor persoane la un autoturism, aș spune că soluția este foarte bună și pentru micile excursii de duminică.
— Plecînd de la prevederile acestui Decret, care sînt măsurile de îndrumare și de control pe care trebuie să le ia organele de miliție?
— Este vorba de urmărirea respectării acestor prevederi care vizează traseele, economicitatea, viteza, alternanța par-impar duminică, starea tehnică a autovehiculelor, încărcarea economică a autovehiculelor din proprietatea statului etc. Vreau să fac însă cîteva precizări. Acțiunile se desfășoară în colaborare cu organele de resort din alte ministere. Nu urmărîm doar mașina și încărcătura, ci în primul rînd, omul, starea sa de odihnă, echilibrul său nervos și altele. Nu urmărîm numai respectarea acestui decret, ci și a celorlalte existente, cum este, de pildă, Decretul 468 din 1967 privind reglementarea transporturilor. Urmărîm în același timp și problemele legate de siguranța circulației.
— Să discutăm pe rînd cîteva din elementele vizate de Decretul din 25 iulie. În primul rînd, traseele.
— Se procedează la o reanalizare nu numai a restricțiilor de circulație, ci în general a sistematizării circulației. Aici intră și restricțiile și revederea stațiilor transportului în comun, și semaforizarea și poluarea și altele. Toate acestea sînt legate între ele. De exemplu, o mai bună reglare a semafoarelor, suspendarea unor dintre ele, la intersecții puțin solicitate de trafic, conduc la o circulație fluidă din care rezultă și o economisire de carburanți. Acolo unde nu vor funcționa semafoarele, reglementarea priorităților se va face cu ajutorul indicatoarelor. Se impune, desigur, stricta respectare a acestor

indicatoare care trebuie privite ca adevărate bariere de cale ferată.
— Vorbeați de ridicarea unor restricții.
— De pildă circulația pe toate arterele a bicicletelor, motocicletelor, a motocicletelor. Acest fapt presupune o disciplină deosebită de circulație. O înțelegere reală a noii conjuncturi. Este vorba de un modus vivendi nou. Pînă acum, fiecare își vedea de treabă pe artera sa. De aici încolo toți trebuie să trăiască sub același soare. Nu este vorba de toleranță, ci de drepturi egale, de o coexistență, de o permanență grijă de a nu se produce accidente. Cîteva nuanțări. Conducătorii auto au o viziune mai largă și ei trebuie să acționeze în permanență preventiv. Ei constituie primul factor de ocrotire, de protecție. Este vorba de conduită preventivă, adică să se prevină accidentul indiferent din vîna cui s-ar putea produce. Apoi, motocicliștii, bicicliștii. Să nu înțelegă din această măsură că ei sînt absolviți de răspundere. Că pot circula oricum, neatent, neglijent. Nerespectînd normele de circulație, ca și cum lumea ar fi numai a lor, așteptînd să fie păziți și ocrotiți de conducătorii auto. Prezența paralelă a autovehiculelor înseamnă un spor de atenție mai ales la virajele stînga sau depășiri care trebuie făcute cu o asigurare temeinică și din spate și din față.
— Discuțiînd mai devreme despre trasee, mă gîndeam că, de pildă, de starea drumurilor depinde în bună măsură și circulația.
— Drumurile constituie un factor de care trebuie ținut seama cînd vorbim de circulație, atît din punct de vedere al consumului de carburanți cît și al stării tehnice a autovehiculelor. Un drum bun înseamnă consum mai mic de carburanți, solicitare nervoasă mai redusă a conducătorului auto, mașina mai bine păstrată.
— Pentru biciclete nu se pot trasa spații speciale, niște zone înguste marcate pa-

raționale cu strada, așa cum se începuse cu ani în urmă?
— Acolo unde este posibil, măsura este binevenită, siguranța circulației crescînd.
— Ați vorbit de trasee. N-ar fi rău să abordăm starea tehnică a autovehiculelor așa cum rezultă ea din foaia de parcurs. Vă fac această propunere deoarece în raidul pe care l-am efectuat la sfîrșitul săptămînii trecute, și al cărui reportaj îl publicăm tot în aceste pagini, am văzut numeroase foi de parcurs nevazate tehnic.
— Foaia de parcurs este documentul cu care se justifică transportul, traseul, deci consumul de carburanți, timpul de muncă al conducătorului auto, starea tehnică a autovehiculelor. Din păcate așa stau lucrurile, cum spuneți. Această foaie tehnică reprezintă pentru unele întreprinderi o problemă formală mai ales sub aspectul vizei tehnice. Un autovehicul neînținut poate produce accidente și în același timp este o sursă de risipă de carburant. Pentru că tot vorbim de documentul primar al unui conducător auto — foaia de parcurs — tot aici putem aminti și despre încărcarea necorespunzătoare a autovehiculelor. Este o nerespectare evidentă a Decretului 468. O cursă fără încărcătură înseamnă risipă de carburant.
— Ce puteți spune despre vitezele de circulație?
— Decretul stipulează la articolul 6 că toți conducătorii auto sînt obligați să respecte viteza economică de deplasare pentru fiecare tip de autovehicul. Este o prevedere care vizează în egală măsură și siguranța circulației.
— Tovarășe colonel, cum s-a circulat în prima duminică după apariția Decretului?
— Marea majoritate a conducătorilor auto au circulat bine, reglementar. A fost o circulație aerisită, fluentă, disciplinată.

MIRCEA RAICIU

ris de mine. Eu l-am crezut. Vă promit că o să pun mina pe matematică. Problema numerelor pare și împare o să le învăț prima dată. Acum, ce să-i faci! Am greșit. Dar numai colegul meu este de vină.

Ne oprim la ștrandul Cernica. Aici, lume multă. Cei de la I.T.B. și în special controlorul de trafic Vasile Oprea fac eforturi ca toate mașinile să plece în cursă la timpul stabilit în grafic, ca toată lumea care a venit să-și petreacă duminica aici să fie multumită.

Greutăți îmi fac tocmai colegii mei. Astfel, Ion Florea, având numărul 33494 cu mașina 1310 — I.T.B., a plecat de la ora 15 la ștrand și nu a mai venit. Spune că are pană. Un alt șofer, Mircea Birpu — cu numărul 34725, cu autobuzul I.T.B. 2343 de la garajul Titan — stă de câteva ore. Spune că i s-a defectat mașina. Apare și Mircea Birpu. Ne spune că a fost și a mincat niște mici și acolo în pădure a găsit un băț. Da! Un băț care de fapt era o undiță. Și ce s-a gândit? În timp ce mănincă micii, acolo, pe

Profesorul Ieronim Săuică și problema numerelor pare-impare

malul apei, să-și încerce norocul puțin la poște. Ce-i drept, noroc nu prea a avut...

Spre seară, la intrarea în ștrandul Cernica staționa camionul cu numărul 018714-BV. După tabla incinsă — deducem că staționează aici de mult.

Maiorul Haralambie Cioinea constată că ușa nu era închisă. În cabină găsim un ceas, suma de 700 lei, acte și 10 foi de parcurs — unele în alb. Din acte constatăm că șoferul se numește Marin Cimpoieru și că respectiva mașină aparține C.A.P.-ului Măriuța din județul Ilfov. Din foaia de parcurs a zilei respective rezultă că mașina se află în Oltenița.

După un timp apare și șoferul însoțit de un tovarăș și o tină. Aflăm că colegii de excursie ai șoferului nu sînt pasageri ocazionali, ci cu aceștia a plecat de dimineață la Oltenița. Apoi, fiind cald și soare, au oprit în drum spre casă la Cernica. Cine erau turiștii? Tovarășul se numește Constantin Ioniță și este primarul comunei Belciugatele. Tovarășul, după spusele primarului, este nora acestuia. Constantin Ioniță, ne explică în mod amănunțit că nu a încălcat legea, fiindcă Marin Cimpoieru avind un drum de făcut la Oltenița, în rodaj, din prietenie și colegialitate l-a luat și pe acesta împreună cu nora. Fiindcă, ce și-au zis de ce să meargă mașina goală? Apoi, fiul primarului, execută stagiul militar chiar la Oltenița. Așa că toți trei s-au dus să-l vadă pe tinăr, acolo, în armată, și, bineînțeles, să-i aducă cite ceva de acasă. La întoarcere și-au adus a-minte că nu au mâncat nimic și au oprit la Cernica. Asta-i tot. După ce-l ascultăm cu atenție, pe primarul Constantin Ioniță, îl întrebăm dacă cunoaște legea, dacă a citit în ultima vreme presa, și ce părere are despre toate acestea.

— Le știu și le cunosc pe toate pe dinafară. În acest sens, la Belciugatele, chiar le-am prelucrat cu oamenii. Desigur, șoferul Marin Cimpoieru a greșit că a lăsat mașina deschisă. Putea să i le fure cineva pe toate. Am avut mare noroc cu dumneavoastră care sînteți oameni binevoitori. Pentru aceasta o să plătească amendă. Cît este? 250 de lei? Nimica toată, Marine! Te rog să nu comentezi. Ai greșit, te rog să plătești amendă.

— Dar dumneavoastră, tovarășe, primar nu ați greșit?

— Eu? Cu ce? Nu mi se pare că-i o abatere, ci un serviciu colegial. Trebuie să îmbinăm relațiile de serviciu cu prietenia dintre oameni. Nu este frumos așa...?

Cînd ne pregăteam să plecăm, apare gîfînd și obosit un autobuz. Un autobuz ușor de confundat cu orice mașină aparținînd I.T.B.-ului — cu numărul 35-B-1873. Șoferul se numește Adrian Păun, el îndeplinind și funcția de gestionar la întreprinderea respectivă. Pe foaia de parcurs era specificat faptul că autobuzul a executat o cursă de la Întreprinderea Progresul — la Policolor și comuna Căteu. Dar cum s-a ajuns la ștrandul Cernica?

— Sînt cu 27 de „băieți“, ne spune Adrian Păun. „Băieții“ sînt din pază. Ce ne-am gândit, ce-ar fi să bem o bere așa de duminică seara. Așa că am venit pînă aici, cu toată „trupa“. Bem berea repede și plecăm fiecare la treburile noastre. Nu-i nici o crimă! O singură berică...

SORIN POSTOLACHE

Îndreptar practic pentru chibzuință

Rațiuni realiste, de interes general și de importanță existențială pentru prezent și pentru viitor, deci pentru noi și pentru copiii noștri, au cerut imperios modificarea raportului dintre costurile de producție și prețurile la care energia electrică este distribuită consumatorilor.

Criza energetică face parte din bătălia omului cu natura și, într-o bătălie, factorii decisivi sînt rațiunea, gîndirea lucidă, căutarea științifică a căilor de înlăturare a unui obstacol. Criza energetică este un fenomen care ne traversează civilizația contemporană, dar de noi, de oameni, depinde să-l trecem sub controlul nostru.

Problema concretă și imediată pe care trebuie să și-o pună fiecare dintre noi, este una singură: cum să dăm — tot concret și imediat — replica promptă la această exigență a traiului modern? Mai precis cum să facem, cum să procedăm ca — păstrîndu-ne gradul de confort ciștigat de civilizația tehnico-științifică modernă — să nu cheltuim prea mult din buzunarul propriu?

Sigur, la noi în țară, partidul și statul duc o politică financiară menită să ne ușureze cheltuielile de trai; începerea etapei a II-a de majorare a retribuițiilor este, cu promptitudine, grăitoare în această privință. Însă, dincolo de măsurile de chibzuință, de echilibru economic și financiar generale, avem datoria — față de colectivitate și față de noi înșine — să ne impunem o rigoare, chiar o austeritate, în folosirea bugetului nostru familial.

Ideea este aceasta: putem trăi în confort și este posibil să nu ne coste mult confortul, dacă nu sîntem risipitori cu energia.

Și fiindcă n-avem timp de considerații generale, am apelat la un specialist, să ne dea — nouă, profanilor în materie de energie electrică, însă mari consumatori de energie electrică — o sumă de sfaturi despre cum să ne comportăm cu acest izvor de confort, mereu mai costisitor. Șocant este că multe dintre măsurile care le veți găsi mai jos sînt impuse nu de judecări subtil științifice, ci pur și simplu de un bun-simț gospodăresc. Deci, cu atît mai mult avem datoria să ni le însușim și să le aplicăm, obișnuit și continuu.

Și-acum opiniile critice, sfaturile practice și propunerile concret folosite ale tovarășului inginer Grigore Iorgulescu, șeful serviciului Utilizarea energiei, din cadrul Direcției tehnice a Ministerului Energiei Electrice. Ne-am îngăduit să le ordonăm cumva sec și sinoptic, tocmai pentru a obține ceea ce, și în general și în special, avem nevoie: eficacitatea. Criteriul, formal bineînțeles, a fost acela al aparatelor care consumă energie multă.

Economia iluminatului

● Să nu uităm că un modest bec electric, folosit nerațional poate fi un mare risipitor de energie.

● Să curățăm corpurile de iluminat. Un glob murdar scade pînă la jumătate eficacitatea luminoasă.

● E destul să zugrăvim peretii în culori deschise pentru a obține o luminozitate mai mare cu bani mai puțini; pentru că, știut este, culorile întunecate absorb lumina într-o măsură mai mare.

● Să nu cumpărăm lustre, frumoase poate, dar care ne lezează veniturile, consumînd mult curent și dîndu-ne puțină lumină (globuri mate, ori rău concepute, etc.).

● Luminatul trebuie să fie mereu adaptat activității de moment: așa, de pildă, pentru masa de seară, n-avem nevoie de aceeași lumină ca aceea necesară cititului unei cărți. Strică și prea multă lumină și prea puțină lumină. Totul e să găsim regimul optim de iluminare.

● Să utilizăm lămpile de masă pentru o iluminare mai bună (și mai ieftină) a locului de lucru, în locul celor de plafon.

● Să folosim becuri dispuse în funcție de locul unei anume activități concrete. Să nu uităm că intensitatea luminoasă este invers proporțională cu pătratul distanței de la sursa de lumină. E ridicol-risipitor să citim ori să crosotăm la lumina unei lustre cu becuri multe și puternice, situate la 4 metri distanță, cînd putem să avem aceeași lumină de la o sursă de 4 ori mai mică, dar situată în apropierea noastră.

● Să nu ținem becuri aprinse în încăperile în care nu se află nimeni. Să nu ținem becuri aprinse în curte. Să utilizăm iluminatul numai în timpul strict necesar activității. O încăpere iluminată degeaba este absurd costisitoare.

● Un bec de 100 W funcționînd 10 ore consumă energia electrică produsă prin arderea a 1,5 kg lignit. Dacă îl înlocuim, obținem următoarele economii: un bec de 75 de W=75 kg lignit pe an; un bec de 60 W=120 kg lignit pe an; un bec de 40 W=180 kg lignit pe an. Și, bineînțeles, obținem și economii, tot direct proporționale la bugetul familiei.

● Dacă înlocuim becurile cu incandescență cu tuburi fluorescente în bucătărie și în camerele de baie — ne îmbunătățim condițiile de iluminare și realizăm economii bănești corespunzătoare unui consum de energie electrică de două ori mai redus.

● Să înlocuim lămpile incandescente de puteri mari din dependențe cu becuri de puteri mici (25—40 W): finalitatea practică va fi aceeași, dar cheltuiala va fi mai mică.

● Pentru iluminatul părților comune ale blocului, să utilizăm becuri de puteri reduse (20 W — 25 W), aprinse numai pe timpul necesar: automatul de scară ne poate fi un prețios ajutor.

● Să cerem întreprinderii care execută întreținerea ascensorului locuinței noastre să stingă iluminatul din puțul ascensorului și să execute instalația de întrerupere a iluminatului din cabina ascensorului, în perioadele cînd acesta nu este în funcțiune. Costul lucrărilor ne va fi compensat prin economiile care se realizează ulterior.

Economia mașinii de călcat

● Banala mașină de călcat este un mare consumator de energie electrică în gospodărie: concret, pretinde 1000 de W, deci cît 10 becuri de 100 W.

● Să n-o uităm în priză, să se infierbinte degeaba. Să nu mai folosim mașini fără termo-regulator: iar pe acesta să-l reglăm corespunzător materialului care se calcă.

Economia frigiderului

● Si frigiderul poate fi mare consumator de energie și, implicit, sursă de pierderi bănești.

● Iarna să renunțăm, pe cît posibil, la funcționarea frigiderelor. Pur și simplu și economic să-l scoatem din priză.

● Să nu instalăm frigiderul în apropierea unei surse de căldură: calorifer, sobă, radiator, mașină de gătit etc.

● Cu cît vom deschide mai rar și mai grăbit frigiderul cu atît va fi mai bine.

● O temperatură mai scăzută de 4—6 grade Celsius în frigider e inutilă, dar costă. De asemenea, e inutil și păgubitor să lăsăm congelatorul în poziția „congelare“ mai mult decît e necesar.

● Să ne dezghețăm frigiderul cu periodicitate: stratul de gheață depus înseamnă consum de energie în plus și inutil. Cu același rost, să nu punem în frigider vase cu lichide neacoperite.

● Mai mult decît bineînțeles, să nu punem în frigider vase cu mîncare caldă.

Economia mașinii electrice de gătit

● Si mașina de gătit electrică poate fi întrebuințată păgubitor, cu risipă de energie.

● Să folosim vase al căror fund are același diametru cu cel al discului încălzitor al mașinii. (La plitele cu gaz, să nu lăsăm flacăra să depășească marginile vasului).

● Să folosim vase cu fund plat.

● Să folosim vasele cu capacul pus. Și, mai ales, să folosim oalele de fierț sub presiune.

● Să nu lăsăm să fiarbă apa în clocot, „cu bulbucii“; e inutil și păgubitor, pentru că temperatura — în vas, în fiertură — nu-i mai ridicată față de o fierbere domoală. Încît, cum apar bulbucii, să „dăm la mic“.

Economia mașinii de spălat

● Si mașina de spălat poate fi — prin folosire nerațională — mare consumator de energie.

● Să avem răbdare și să nu spălăm rufe mai puține decît capacitatea mașinii. Consumul e același și eficiența mai mică.

● Durata spălării și deci consumul de energie electrică scad dacă rufele sînt muiate în prealabil.

Economia apei calde pentru baie

● O baie în cadă — cu apă încălzită, fie cu electricitate, fie cu gaz — costă de 5 pînă la 8 ori mai mult decît apa necesară unui duș.

● Închiderea încălzitorului boilerului în răstimpurile în care n-avem nevoie de apă caldă, înseamnă, în medie, pe zi, cantitatea de energie necesară pentru 3 pînă la 6 dușuri fierbinți.

● Să revizuirem și să curățăm boilerul electric — așa cum, înainte, aducam, cu precizie, toamna, coșarul pentru hornuri. Boilerul necurățat consumă mai mult.

Critica neeconomicității unor aparate de larg consum

● Toate mașinile electrice de gătit ar trebui să aibă discuri de încălzire pastate și termostatare; să aibă un număr mai mare de trepte de reglare a puterii (5 pînă la 10, în loc de 2 pînă la 3) și să aibă un sistem de programare automată.

● Vasele speciale pentru mașini electrice să aibă fundul drept și din materiale care nu se curbează la căldură; să aibă dimensiuni identice cu discurile mașinilor de gătit (nu există o normare în această privință); și să nu se vîndă decît împreună cu capace (în general, e absurd să folosim un vas fără capac potrivit și e păgubitor că nu se găsesc în destulă măsură capace în magazine).

● Frigiderul încă în prea mare proporție se fac cu absorbție; iar acestea consumă aproape dublu cît un frigider cu compresor. Frigiderul cu congelator trebuie să aibă o ușă separată pentru compartimentul congelatorului, pentru că, așa, temperatura de —12 grade n-ar mai fi afectată la desele deschideri de ușă pentru accesul la compartimentul mare al frigiderului, compartiment care, de altfel, n-are nevoie decît de o temperatură de numai 4—5 grade.

● Mașinile de spălat ar fi mai economice dacă s-ar trece la sistemul tamburului orizontal și la introducerea sistemului de programare a procesului de spălare.

● Mașinile de călcat: e de neînțeles de ce producătorii se mai împiedică de un fleac tehnic și nu trec la producția de mașini numai cu termoregulator.

● Soba electrică cu acumulare: cu toate că a fost omologată, nu a fost asimilată în producție. Constructorii de mașini de la Electro-Mureș, din comitate, au pasat sarcina aceasta unei fabrici din Botosani, care deocamdată nu există decît în plan.

● Lustrele, făcute de fel de fel de cooperative meșteșugărești, sînt sau nu estetice, însă, cert, foarte multe au un randament luminos slab; pur și simplu, lumina n-ajunge unde trebuie, se pierde odată cu banii consumatorului și ai noștri, ai tuturor.

● Broșurile cu modul de întrebuințare a aparatelor electrice de uz casnic nu conțin, decît rar și incomplet, sfaturi de folosire economicoasă a respectivelor aparate. Sfaturi de felul celor pe care le-am adunat noi, ad-hoc, acum. Sfaturi poate banale, dar stringente necesare.

Noi, profesioniștii din Ministerul Energiei Electrice, socotim că demult e timpul ca aparatele electrocasnice să nu fie introduse în producție înainte de a fi avizate — firește și sub raportul economicității randamentului lor — de către specialiștii ministerului nostru.

Din convorbirea cu tovarășul Grigore Iorgulescu și cu colegii dumnealui — inginerii Dorin Ioanovici, Ovidiu Tutuianu și tehnicianul Drăgan Constantin — Ecuația resurse de energie — consum — cheltuieli — chibzuință este limpede. Totul depinde de conștiința noastră, de luciditatea noastră, de responsabilitatea noastră.

NELU IONESCU

Imperative vitale

(Urmare din pag. I)

Anvergura unui astfel de deziderat — deziderat vital, deziderat-necesitate al dezvoltării noastre — pretinde, desigur, efort, un mare efort, angajînd un întreg popor, pentru descoperirea și valorificarea superioară a noi și noi resurse energetice, pentru gospodărirea cu maximum de eficiență, de chibzuință, a potențialului energetic de care dispunem, pentru

reducerea continuă a consumurilor de energie în toate domeniile de activitate, sarcini pe care proiectul Programului-directivă le trasează cu claritate, cu precizie, indicînd, la fel de clar, de precis, instrumentele practice, căile și modalitățile îndeplinirii lor. Un apăsător accent, dictat de ineseși nevoile și de ineseși faptele vieții, e acordat, în viziunea politicii energetice a partidului, economisirii severe a energiei — cea mai sigură sursă de energie! —, necesității ca toți laolaltă și fiecare în parte să acționăm cu răspundere și fermitate pentru utilizarea cu maximum de eficiență a fiecărui gram de combustibil, a fiecărui kilowatt-oră de energie electrică, în toate sectoarele vieții socio-economice. În acest context, pe baza hotărîrilor adoptate în ședința Comitetului

Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 25 iulie a.c., au fost emise Decretul privind unele măsuri pentru raționalizarea economicoasă a parcului de autoturisme și Decretul Consiliului de Stat privind stabilirea unor măsuri pentru gospodărirea judicioasă și reducerea consumului de energie electrică, energie termică și gaze naturale.

În același sens, în lumina aceluiași exigențe — în condiția în care criteriul economiei de energie electrică și de combustibil guvernează însăși concepția generală a dezvoltării actuale și de perspectivă a economiei noastre socialiste — se impune lichidarea, pe mai departe, a unor situații anacronice, a unor inadvertențe de ordin economic, se impune stabilirea unor măsuri care să țină seama de ce se întîmplă în lume, care să țină seama și de ce se întîmplă și de la noi.

Este o profundă obligație de conștiință, o dovadă de înalt patriotism, de lucidă înțelegere a necesităților dezvoltării, efortul nostru, al tuturor, pentru îndeplinirea acestor imperative! Trăim într-un veac în care înaintarea se plătește — se plătește prin mari eforturi! — în care dezvoltarea se plătește, dar în care și rămîierea în urmă se plătește cumplit, prin scoaterea din cursă. Cei care vor să triumfe au o singură alternativă: să plătească prin eforturi și să fie răsplătiți.

Nu aveți o hidrocentrală în plus?

Un om visează o viață întreagă la o idee. O preia de la un înaintaș, o dezvoltă, lucrează douăzeci de ani până la finalizare: după brevetare, este reluată și dezvoltată de elevii profesorului — căci despre un profesor este vorba: Ion Antoniu de la Politehnica Bucuresteană. Mii de ingineri au învățat „meserie”, de-a lungul anilor și deceniilor, de la acest eminent specialist în electrotehnică. În ce privește brevetul în chestiune, s-a bucurat de o largă recunoaștere internațională: i se acordă, cu ani în urmă, Medalia de Aur la prestigiosul Tîrg al invențiilor de la Nürnberg, iar țări cu veche tradiție tehnică, precum S.U.A., Marea Britanie, Franța, Elveția și altele, acordă și ele brevete invenției românești, recunoscându-i meritele și inițiativa. Toti par a-i spune: „Domnule profesor, vă felicităm. În lumea noastră bîntuie de criza de energie, invenția dumneavoastră poate juca un rol util”.

Aceste aprecieri nu au de ce să surprindă. Doctorul docent inginer Ion Antoniu a predat timp de peste 30 de ani la Politehnica Bucuresteană, este autorul unor lucrări științifice și manuale universitare unanim apreciate, a contribuit substanțial la modernizarea cursurilor de electrotehnică din țara noastră. „Am scris un raft de bibliotecă” — glumește profesorul în legătură cu numărul cărților sale. În plus, este din 1929 membru al faimoasei „Société Française des Electriciens, Electroniciens et Radiotechniciens”. Stranie este traiectoria brevetului medaliat la Nürnberg, despre care, de altfel, am mai scris în „Flacăra”.

Ion Antoniu: — Una din problemele centrale ale energiei românești la ora actuală, după părerea mea, o constituie necesitatea de a se minimaliza pierderile în transportul energiei electrice. Știți că în momentul de față centrale electrice întregi lucrează la noi doar pentru a acoperi asemenea pierderi?

— Și ce propuneți dumneavoastră?

— Am mers pe firul unei idei mai vechi, înnoind-o. Acum vreo 50 de ani, academicianul Constantin Budeanu a introdus pentru prima oară în lume studiul regimului energetic deformant. Teoretic, undele de tensiune și curent care se propagă de-a lungul firelor și cablurilor electrice ar trebui să fie sinusoidale, să aibă deci o alură regulată. În realitate însă ele sînt deformate, ceea ce, pe de o parte, cauzează serioase pierderi în sistem, pe de altă parte, falsifică indicațiile aparatelor de măsură, în special ale contoarelor electrice, diminuînd cifra reală pînă la 30 la sută. Așadar, regimul deformant produce grave perturbări în rețea.

— Sînt aceleași inconveniente de care se lovesc și posesorii de televizoare, care

se plîng că oscilațiile de tensiune alterează calitatea imaginii?

— Da, dar în acest caz inconveniente, cum le numiți dumneavoastră, sînt minore față de enormele pagube pe care le antrenează regimul deformant pe plan mai general. Iată un exemplu simplu și totuși surprinzător: sudura electrică necesită de lucrările în construcții sprostete pierderile de energie peste limitele admise cu 16 la sută. Mai concret, se iese anual, doar din cauza sudurii, cam 8 000 000 MWh. Altfel spus, cam patru-cinci hidrocentrale de mărimea celei de la Bicaz nu fac altceva, timp de 365 de

tensiune și curent: producătorul involuntar de regim deformant își izolează instalațiile, pentru a împiedica să se extindă perturbările în rețea, aidoma unor valuri distrugătoare. Astfel ne apropiem de invenția medaliată cu Aur. Pentru a lupta împotriva regimului deformant trebuie, mai întii și întii, depistați producătorii, trebuie măsurat exact cît și cum deformează. Este ceea ce realizează PQD-metrul (brevet: Ion Antoniu și conferențiarul universitar doctor inginer Mihai Leon). Arată cam ca un aparat de radio. El prezintă noutatea tehnică, deoarece filtrarea nu pune probleme deosebite: este

Un profesor universitar se întreabă de ce „nu interesează” un aparat românesc medaliat cu Aur pentru aportul la conservarea energiei electrice

zile pe an, decît să suplinească aceste pierderi! Și cuptoarele electrice din industrie, și trenurile electrice, datorită regimului deformant pe care-l introduc în rețea, cauzează pierderea a încă 3 500 000 MWh, respectiv 3 000 000 MWh peste limitele admise. În total, deci, aproape 15 000 000 MWh, un ocean de energie iese, referindu-ne doar la cele trei exemple date mai înainte. Socotind că o centrală electrică medie furnizează într-un an circa 1 000 000 MWh, fiecare poate lesne calcula ce înseamnă aceste pierderi pentru economia națională. Cifrele nu pretind la exactitate absolută, sînt orientative, dar ordinea de mărime le consider edificatoare.

— Regimul deformant reprezintă, așadar, o uriașă povară pe care trebuie s-o suportăm. De ce nu se înlătură cauza?

— O bună parte din industrie necesită curent continuu, fără care nu ar funcționa cuptoarele electrice și alte multe instalații ale metalurgiei și ale industriei chimice, nu ar circula trenurile electrice etc. Dar, din motive pe care le cunoaște și un licean, producerea și transportul electricității la mari distanțe se realizează în curent alternativ. Acesta din urmă, înainte de a fi folosit în producție, trebuie transformat în curent continuu, redresat deci, iar redresoarele provoacă regimul deformant.

— Un cerc vicios!

— Soluții există. În S.U.A., Marea Britanie, Suedia, Uniunea Sovietică, Australia și alte țări încep să se instaleze linii de înaltă tensiune pentru curent continuu — soluție neaplicată la noi, pentru moment. Pe plan mondial, soluția cea mai răspîndită rămîne filtrarea undelor de

o chestiune de investiții, dar costul construirii stațiilor de filtrare se amortizează rapid prin economiile masive de electricitate pe care le aduc imediat. Și totuși, oricît ar părea de curios, mai nimeni nu se interesează de PQD-metru, cu care ar trebui începută acțiunea.

— Ce înseamnă: „mai nimeni”?

— Titularul brevetului, ICEMENERG, cu destulă greutate a putut găsi plasament doar pentru circa 20 aparate. Cifra mult sub necesitățile, după părerea mea, dacă ținem seama de faptul că, din motivele expuse mai sus, o bună parte din metalurgie — practic oriunde funcționează cuptoarele electrice, laminare — industria chimică, precum și căile ferate ar putea deveni beneficiare. Cu 20 de aparate nu se va realiza însă mare lucru. Nu ar fi exclus ca, dacă vom mai aștepta mult, cineva din afară să cumpere brevetul prin „Rominvent” (este, doar, misiunea acestei întreprinderi ca să valorifice peste hotare inteligența tehnică românească!) și peste cîțiva ani să cumparam, pe valută, propriile noastre aparate...

— Cine ar trebui să impulsioneze PQD-metrul?

— ICEMENERG a făcut ce a putut, dar nu dispune de prea multe mijloace de promovare. Eu socot că aceasta ar fi mai curînd treaba Ministerului Energiei Electrice. Sau, cel puțin, ministerul să organizeze o discuție cu specialiștii, să stabilească ce trebuie făcut. ICEMENERG a trimis chestionare la diverse întreprinderi din țară și s-au primit mai multe răspunsuri scrise: „Nu ne interesează acest aparat!”. Le-am văzut chiar eu.

Totuși, de ce juriul internațional de la

Tîrgul de la Nürnberg s-a arătat destul de interesat de aparat pentru a-i acorda Medalia de Aur, iar cele mai dezvoltate state de Occident l-au socotit destul de interesant pentru a-i acorda brevet, recunoscîndu-i inițiativa asupra propriilor creații tehnice?

— Lansarea unei idei, în cazul de față: a PQD-metrului, nu se asigură prin corespondență, prin chestionare — continuă profesorul Antoniu. Trebuie să li se explice oamenilor despre ce e vorba, să se evedențieze eficiența, utilitatea, să se dezbată problema între specialiști. Dar iată ce s-a întîmplat de curînd: Am organizat o comunicare pe această temă în secția tehnică a Academiei Republicii Socialiste România, al cărei membru sînt — spune interlocutorul nostru. În afară de academicienii, au fost invitați și factori de decizie interesați: directorul general al Centralei de energie electrică, directorul ICEMENERG, directorul tehnic al Ministerului Energiei Electrice etc. Nu a venit nici unul! Se vor fi aflat în sală referenți de la aceste instituții, deși singură eficiența, după părerea mea, ar fi fost prezența unor factori de decizie. Dar se aflau în sală doar academicienii, profesorii de la politehnică, membrii secției.

— Soluția?

— Să se discute cu noi, creatorii aparatului: ce poate și ce nu poate face el, ce ar mai trebui să facă și, în general, cum se poate acționa împotriva regimului deformant. Știm că se încearcă diferite căi de atac și, în acest cadru, sperăm să aducem și noi o contribuție. Plecînd pentru PQD-metru, nu am în vedere interese personale, brevetul este cedat statului; vorbesc ca specialist, ca profesor, ca simplu cetățean al acestei țări. Iar dacă „nu interesează”, să știm și noi de ce. Nu este o pretenție exagerată. Și ar mai fi o soluție complementară, sugerată la sus-amintita ședință de la Academie de către profesorul emerit inginerul Constantin Dinculescu, fostul rector al politehnicii: consumatorii industriali de energie să fie obligați să plătească ei pagubele aduse economiei naționale prin neluarea de măsuri adecvate împotriva regimului deformant. Noi rămînem încrezători că pînă la urmă totul se va lămurii.

Ideea PQD-metrului, după cum am arătat la început, a fost preluată, în germene, de la academicianul Constantin Budeanu și realizată de profesorul Antoniu împreună cu un elev al său, devenit coleg. În ultimii ani, alți elevi ai profesorului și-au făcut teze de doctorat pe probleme teoretice legate de PQD-metru și de pierderile în rețea. Este vorba de doctorii ingineri Mihaela Gafencu, Ion Chiuță, Cornel Marinov. Ideile trec din mină în mină, ca flacăra la o stafetă. Oare să nu se afle nimeni la linia de sosire, ca s-o primească?

LIONEL NIȚESCU ■

Cît costă energetic un bloc? Se poate mai puțin?

„Se poate”, răspund specialiștii Institutului de proiectări construcții tipizate cu sediul în Capitală.

— Concret, tovarășe inginer M. Drimer, cît costă energetic un bloc de locuințe? Și cum poate fi redus acest consum?

— Un apartament mediu, cu o suprafață utilă de 58 metri pătrați, ceea ce convențional reprezintă 2,5 camere, indiferent de sistemul constructiv, „înghite” prin materialele din care este alcătuit aproximativ 11—12 tone c.c. Pentru încălzirea lui însă, anual se consumă circa 2 tone. Și asta pentru apartamentele pe care le facem astăzi cu o izolație mult mai bună decît clădirile mai vechi. Dacă în perioada următoare se construiesc, așa cum sînt prevăzute în proiectul Directivei Congresului al XII-lea al partidului, circa 200 000—250 000 apartamente anual înseamnă cam 2,5—3 milioane tone c.c. pe an înglobate în materialele de construcții. În schimb, pentru exploatarea fondului total de 3—4 milioane apartamente existente în țară la ora actuală și construite în ultimul deceniu, sînt necesare de la 6 la 10 milioane tone de combustibil convențional numai pentru încălzitul lor. La care se adaugă necesarul pentru apa caldă menajeră plus cel pentru bucătărie. Se ajunge ușor la 15—20 milioane tone anual.

— S-ar deduce de aici, că terenul imediat acțiunii este mai ales consumul în exploatare? Cum, pentru a nu se reducă din confortul locatarilor?

— N-am intenționat să se înțeleagă astfel. Am încercat să subliniez doar că aici rezervele sînt foarte mari, că aici s-a făcut puțin pînă acum, că proiectării îi revine un rol de viora întii în acest sens. Ca dovadă, studiile noastre merg în ambele direcții. Mai bine-zis, am întreprins două studii paralele și comparative — unul referitor la consumul înglobat în construcție, celălalt la consumul în folosință. Am analizat trei tipuri de blocuri în diverse sisteme constructive și am constatat că fierul-beton și cimentul, materiale care se realizează cu un mare aport energetic, reorzintă peste 50 la sută. Și în consecință, am căutat căile prin care se pot diminua aceste consumuri. Reduceri de oțel și beton, de ciment nu se mai pot face prea multe de aici încolo. În ultimii ani s-a tot acționat, calculele au ajuns la cantitățile optime pentru tipurile de clădiri corespunzătoare zonei de seismicitate a țării noastre. Unde se poate totuși interveni — și în acest sens sînt

trasate sarcini exprese cercetării și proiectării ramurii materialelor de construcții — sînt tehnologiile de producere a cimentului, a fierului-beton, a prefabricatelor, a betoanelor, a tuturor materialelor de construcții. Elaborarea unor tehnologii mici consumatoare de kilowatt. Total e ca întreprinderile producătoare să și le însușească mai rapid, să fie mai receptivă, mai mobilă. Nu înseamnă că ne disculpăm, rezerve mai sînt și la noi în proiectare. Putem face opțiuni, și vom merge cît mai mult pe această linie, pentru materiale

zări, deci iarăși de ciment. De asemenea, s-a elaborat la noi în institut tehnologia panourilor-planșeu fără șapă, fără acel strat de ciment și agregate pentru egalizarea și izolația pardoselilor. Materiale energointensive care, totodată, încarcă greutatea clădirii, necesită mari capacități de transport și forță de muncă pentru turnare. Dar, deocamdată nu sînt îmbrățișate cu entuziasm de către producătorii de prefabricate. Recent, s-a pus la punct la INCERC, încă o soluție — șapele pe bază de ipsos, mai puțin scumpe energetic. Noi

● Institutul de proiectări construcții tipizate propune soluții pentru un cîștig de 5 milioane tone combustibil convențional

mai puțin energo-intensive, dirijînd astfel, implicit, producția acestora.

— De exemplu?

— De exemplu, am trecut la includerea mare de energie la materialele termozolotoare. La acest capitol se poate interveni?

— Se și intervine! S-a întreprins și aici un calcul comparativ, așezîndu-le în condiții egale de grosime și studiîndu-se eficiența. S-a concluzionat că pentru acoperișuri, terase în general, cele mai rentabile sînt zgura expandantă, cenușile de termocentrală și betonul celular autoclavizat curent. Ne-am orientat astfel spre eliminarea granulițului care deține cel mai înalt procent energetic în producerea lui, față de toate celelalte termo-izolatoare — 28 kg c.c. pentru o rezistență termică egală cu 1 m.p. oră grad pe kilocalorie. Pentru pereții din panouri mari prefabricate, cel mai convenabil rămîne polistirenul. Chiar dacă se obține din petrol, celelalte avantaje îl justifică economic pe deplin. Consum mic de energie în producere, rezistență termică mare, deci economie de căldură în exploatarea clădirii.

— Am ajuns deci la acele rezerve existente, și încă neutilizate, în exploatarea apartamentelor, pe îndelunga lor viață. Care sînt, prin urmare?

o vom îngloba în proiectare, iar cînd respectivele proiecte tip vor fi avizate soluția va trebui acceptată și de către fabricile producătoare.

— Se discută mult și despre consumul mare de energie al materialelor termozolotoare. La acest capitol se poate interveni?

— Am ajuns deci la acele rezerve existente, și încă neutilizate, în exploatarea apartamentelor, pe îndelunga lor viață. Care sînt, prin urmare?

— Am să vă enumăr doar cîteva dintre

soluțiile propuse de noi în urma studiului de care v-am vorbit la început. Prima ar fi, utilizarea unor materiale izolatoare eficiente, în grosimi ceva mai mari și de calitate termotehnice sporite. Am calculat că se poate ajunge astfel — prin aplicarea etapizată a acestora la toate construcțiile ce se vor înălța pînă în 1986 — la o economie de 40—45 la sută. Aplicînd noul sistem pentru pereți — panourile mari prefabricate în trei straturi, cu stratul de izolație din polistiren și cu prindere între ele cu agrafe din oțel, — prototipul se află în curs de verificare la INCERC — eficiența energetică este considerabilă. Necesită însă, o execuție de înaltă calitate atît în prefabricare, cît și pe șantiere în montajul panourilor respective. Aș vrea să subliniez că, în general, soluțiile propuse pentru reducerea consumului de combustibil energetic implică răspunderea calității lucrărilor, calității produselor.

— Și alte soluții?

— Dacă analiza pierderilor de căldură demonstrează că peste 40 la sută are loc prin pereți, 43 la sută are loc prin ferestre. Direct, prin sticlă și indirect prin infiltrații de jur împrejurul cercevelor. De aici rezultă că nu mai putem să mergem pe sistemele clasice. Trecerea la ferestre triple, chiar dacă acestea vor fi ceva mai scumpe, reducerea consumului de energie necesară pentru încălzirea apartamentelor le amortizează foarte repede. Avantajul este net. Ferestrele triple sau folosirea unui geam termopan, cu trei sticle, apoi o etanșare mai bună, pe contur, cu garnituri speciale, ce intră în construcția tocurelor, și în primul și în ultimul rînd o calitate ireproșabilă a ferestrelor, indiferent de sistemul lor, vor conduce la un cîștig de peste jumătate din pierderile actuale de căldură. Producătorii de materiale de construcții sînt astfel chemați să și organizeze cercetarea și proiectarea de ferestre convenabile costurilor și eficienței energetice. Numai pe aceste două căi — o bună izolare a pereților și a ferestrelor — putem obține economii între 700 și 800 kg combustibil convențional pe an. După un număr de ani, efectul este considerabil.

În concluzie, dacă luăm cumulate economiile ce se pot obține prin construcția locuințelor și cele în exploatare pentru toate apartamentele prevăzute a se înălța în deceniul următor, adică la circa 2,5 milioane între 1981—1990, rezultă un cîștig de 5 milioane tone combustibil convențional. Necesarul energetic pentru construcția a circa 450 000 apartamente.

EUGENIA SANDU ■

Echilibru

Ascult ritualuri zilnice, ca pe niște roți
care mă calcă spre indestulare.
Simt osul dacilor cum mă cufundă
în miezu-acestu; nebiruit popor.

De lemnul caselor m-apropii și vorbesc
cum se va coace piinea, și de ce
atunci cind se nasc copiii acestei țări,
se luminează muntele și fierbe.

Iată, din pinză, cămășile se apără
de ploaia din morminte, care doare.
An după an, roțile aleargă
să care drumul și să-l limpezească.

Pe umeri văd un echilibru stabil,
neindoielnic, ca un miez de griu,
și-ar trebui, fîntînile cîmpiei nalte,
să-mi înfășoare trupul și să-l ardă.

Existență

Aplecat în afară,
mergînd pe stradă, scriu versuri.
Nu e o vină că țaria sufletului
poartă esența luminii.

Ies vorbele prin degete,
Nu mai încap în universul meu,
le nasc incinse cuptoare.

Scriu aceste versuri pentru mama,
care poartă o părticică din viață
în fiecare zi prin nisipuri,
pe lujerii fierbinți ai viei.

Revăd frunza de viță pe poartă
cu ciorchinii ei enigmatici
și luna are un cuțitaș acolo sus.

Bucurie

Ce val să ne urnească trupurile,
măcar să rămînem verzi și vii
cu înfățișarea pasionată pe care
aerul o pune în artere dimineața?

Citesc ziarul de dimineață,
salutînd apa curată,
cîntesc pămîntul pentru vrednicie
cu silabele lui molcome, virtuale.

Sînt în picioare și înseamnă strigăt,
apoi bazarele, pe străzi înșurubate,
îmi strecoară fără voie bucuria
omului anonim și măreț al străzii.

VASILE PĂTRU ■

Desen de RALUCA GRIGORCEA ■

Aniversînd lumina

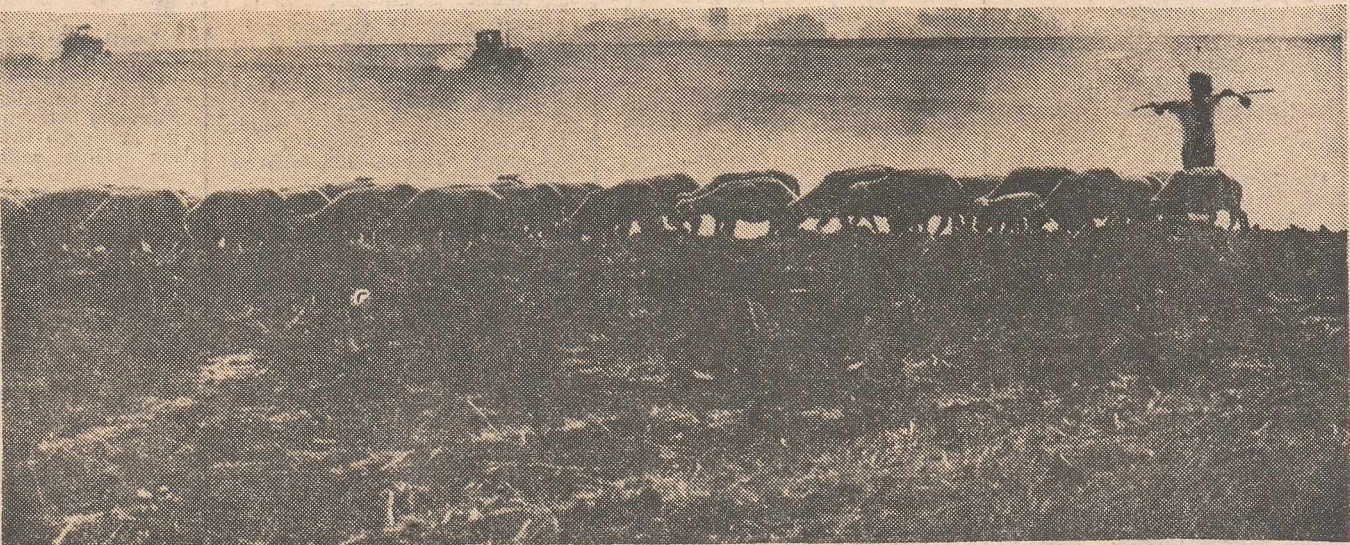
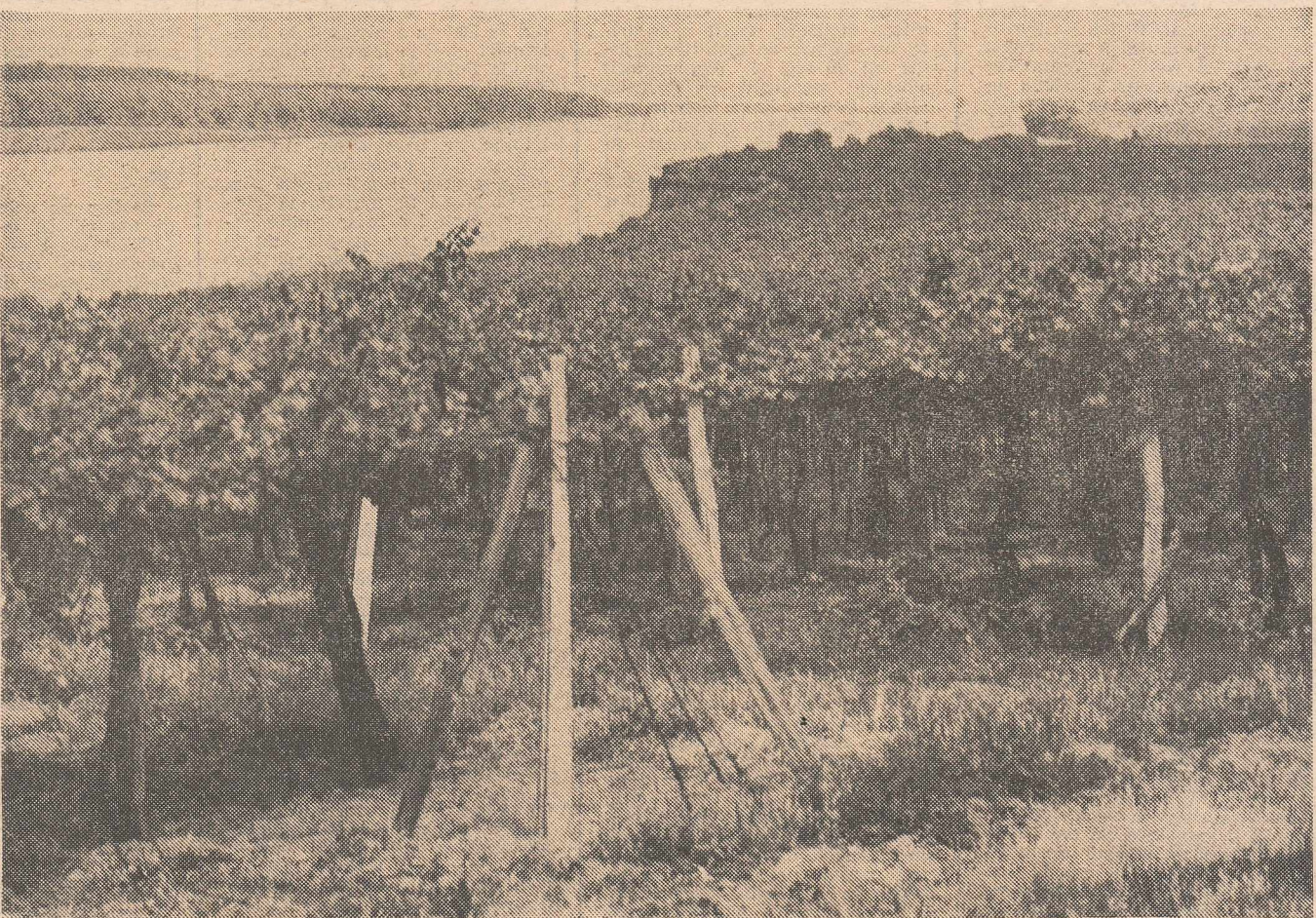
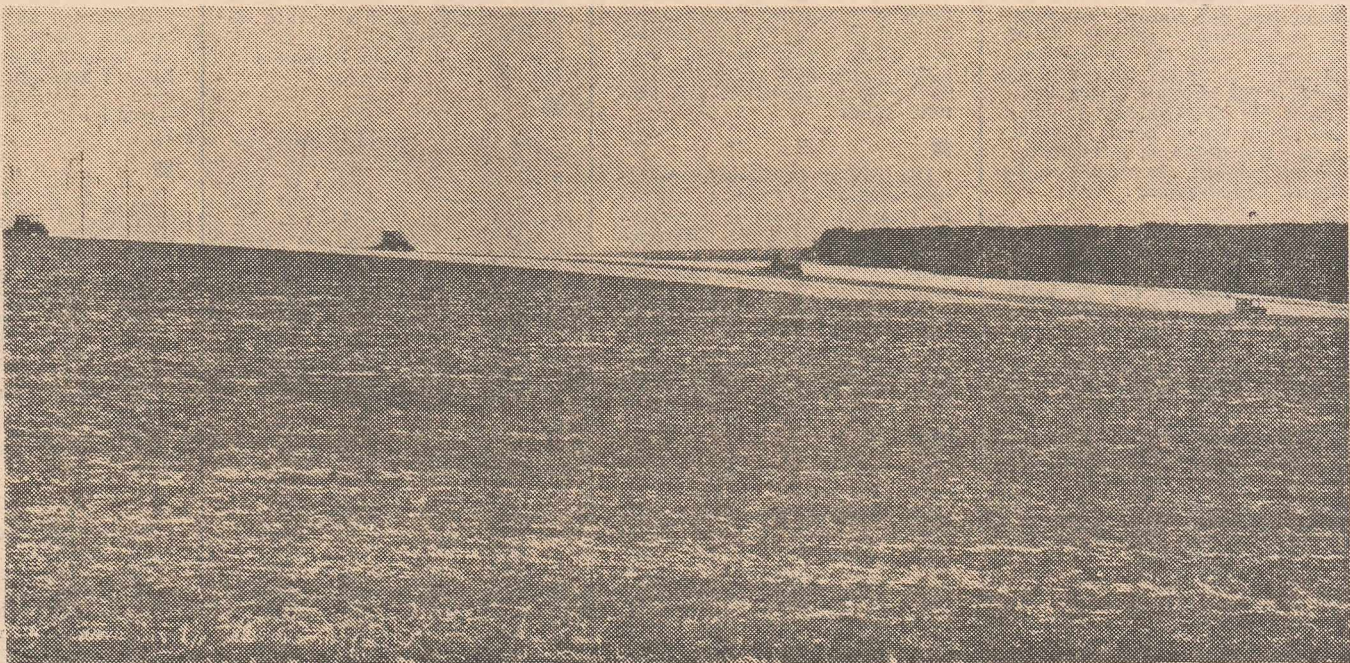
Secerătoarea verii fumegă prin nori
Cămașa griului ne-a îmbrăcat senină
Sîntem arcașii unui cîmp de maci
Trăind această stare de lumină.

Carpații sînt păscuți de herghelii de vise
Eșarfa veșniciei pe creste-i inconjoară
Am desenat cu ei în sufletele noastre
Conturul viu al dragostei de țară

Și iată frații mei de zbor și de sudoare
Potop de flori pe gură ni se-aștern
În vara asta blindă, ca un copil de lapte
Aniversăm lumina - izvorul ei etern.

PETRE IVANCU ■

Dunărea de la Baziaș la Sulina

Privire spre Ostrov

Însoțim cu ochii călătoria de milenii a bătrînului Danubius,
de pe malul înalt al Ostrovului. O cale ce pare bătută cu
pietre scumpe, fertilizînd tînisuri mănoase, rivnite de romani,
îngrijite de-a lungul veacurilor de miinle bătătorite ale unor
oameni care nu le-au părăsit niciodată. La Ostrov, puterile
ascunse ale pămîntului își dogoresc privirea prin splendoarea
bogăției lor. Bate soarele peste 1682 hectare de vie ase-
zată în amfiteatre și platouri sărbătorești, la spectacolul etern
al eurgerii Dunării către mare. Fiecare rob strînge acum lu-
mina ce o vor risipi în cerul gurii Perla de Xava și Regina
Viilor, Regina Nera, Cardinalul, Ceaslaua, soiurile Italian și
Afuz-Aly, fără a uita Muscatul de Hamburg, viță de vie năs-
cînd poeme, cultivată cu dragoste și trudă aici, la I.A.S.
Ostrov, cu succese care ne aduc aminte de cele 22.112 kilo-
grame de struguri de masă realizate în 1976. Este un bun
gospodar aici, directorul I.A.S.-ului, inginerul Gheorghe Lo-
zoveanu care, după cum ne-a spus, se străduiește mereu să
facă mai mult astăzi decît ieri. „Adăugați la cele ce ați
consemnat, ne invită el, încă 300 hectare de struguri de vin

din soiurile Fetească și Riesling de pe care an de an se obțin
între nouă și unsprezece mii kilograme de struguri la hec-
tar“. Trebuie să ne închipuim peisajul cînd în viile soarelui,
la vremea culesului, lucrează cîte patru, cinci mii de țărani,
studenți, elevi, militari. În pacea pămîntului, tractoarele C.A.P.
Ostrov, ară. Ară după recoltatul griului, pregătînd însămî-
nșarea porumbului, a culturilor de toamnă. Pentru excepțio-
nalele sale realizări, întreprinderii agricole de stat Ostrov i
s-au conferit titlul de Erou al Muncii Socialiste, Ordinul
Muncii clasa I, Meritul Agricol clasa I, în întrecerea
socialistă I.A.S. Ostrov deținînd trei ani la rînd locul I pe
agricultura de stat și locul al doilea pe țară. „Ne preocupă
aplicarea tehnologiilor moderne pentru a obține o producție
de asemenea calitate, ne spune inginerul Gheorghe Lozo-
veanu, încît nouăzeci și cinci la sută din producția totală de
struguri de masă, să fie livrată în țară și peste hotare în
stare proaspătă“. Pe malul înalt, deasupra Dunării, la Ostrov,
să înmulțim lumina unui singur bob de strugure cu lumina a
peste o mie de hectare de vie, pătrunși de sentimentul că
această bogăție ne aparține nouă, acum.

ADI CUSIN ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Primum din partea I.T.A. Cluj: „Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Tițian Naș** din comuna Apathida, vă comunicăm: șoferul Aurel Mureșan, care, în urma unei discuții, i-a impus călătoarei să coboare din autobuz, a fost sancționat cu „avertisment” și, pentru că nu era la prima abatere, a fost transferat de la transportul de călători la Autobaza 02 Marfă Cluj-Napoca.”

Din partea Ministerului Industriei Chimice: „Urmare sesizării tovarășului **Ion C. Suciu** din comuna Cutina, județul Timiș: în scopul eliminării deficiențelor, Combinatul petrochimic Solventul — Timișoara va numi un membru din colectivul de conducere care va urmări permanent activitatea platformei Margina. De asemenea se va numi un colectiv de specialiști de la același combinat pentru verificarea, dotarea și înlocuirea unor utilaje și aparatură, pentru mărirea gradului de siguranță a instalațiilor.”

În comuna Vrata din județul Mehedinți în ziua de 14.07 a.c. a avut loc o nuntă mare la care a cîntat și Maria Cornescu, pentru suma de 10.000 lei. La terminarea programului a fost rugat să cînte și Nelu Bălășoiu. Talentat și mofturos totodată, acesta n-a acceptat să cînte decît contra sumei de 2.000 lei. A uitat că a trăit printre noi țărani, că așteaptă o notă de trecere la profesorii liceului din Vinju Mare, unde este înscris. Sîntem convinși că acești oameni își plătesc impozitele legale către stat, există însă credem și un altfel de impozit, al omeniilor. (Gheorghe Sălcianu, Vrata, Mehedinți)

Din partea Ministerului Muncii: „Referitor la scrisoarea lui **Costică Raita**: vă facem cunoscut că potrivit prevederilor art. 120 din Codul muncii, compensarea cu timp liber corespunzător a orelor suplimentare este obligatorie. Numai dacă această compensare nu este posibilă, orelor suplimentare se onorează în condițiile articolului 120 din Codul muncii și Circularii nr. 11/1974 a Băncii Naționale a Republicii Socialiste România.”

Mă numesc **Elena Caramariu** și vă scriu în numele a 140 de familii domiciliile în strada Pietății din Brăila, blocul 140. În fața blocului nostru, la circa 400 metri, se află o balastieră aparținînd I.C.M.J. Brăila ce fabrică materiale de construcții. În numai o jumătate de oră trec pe aici zeci de mașini de mare tonaj, transporturile avînd loc ziua și noaptea, împiedicîndu-ne să ne odihnim și stîrnind imenși nori de praf. Ar exista posibilitatea mutării traseului acestui drum de acces către balastieră pe o variantă ce merge paralel cu calea ferată, intrînd printr-un loc demolat. Ne-ar fi de mare ajutor realizarea acestui lucru.

Consiliul popular al orașului Mizil: „La scrisoarea locatarilor blocului 5 din strada Tellor, prin care aceștia reclamă unele aspecte de igienă, vă facem cunoscut: s-a discutat cu inginerul **Ion Stoica** care este reclamat și care a fost obligat să evacueze porcii din gospodăria personală. De asemenea, i s-a pus în vedere să evacueze și ciinele pe care îl are. Totodată au fost lichidați cocoșii care fac zgomot și tulbură liniștea locuitorilor.”

Consiliul popular al județului Bacău, Inspectoratul școlar: „Urmare scrisorii adresate de către **Elisabeta Iordache**, vă comunicăm că problemele ridicate de aceasta au fost soluționate. S-a revenit asupra transferării tovarășei **E. I.**, avînd în vedere faptul că nu cunoaștem dacă se mai introduce limba străină în clasa a II-a, începînd cu anul școlar 1979-1980, în aceste condiții catedra publicată vacantă neputîndu-se menține.”

Cu ani în urmă, stația de autobuze „Salina” din Turda a fost desființată. În urma intervenției dumneavoastră, stația a fost reînființată. Iată însă că la 2 iulie a.c. cineva a dispus ca stația să fie desființată iarși și noi trebuie să ne sculăm cu mult mai devreme și să fugim după autobuze. (Ioan Cheța, Turda)

Pe ultima copertă interioară a noului Mers al trenurilor ROM-VARED, ne informează că: „în vagonul restaurant puteți servi o masă gustoasă și băuturi alese”. Nu se precizează însă dacă acest anunț este adresat călătorilor sau ospătarilor. (Al. Mateiu, Sibiu)

Din partea Comitetului municipal Galați al P.C.R.: „Urmare scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către **Maricica Damaschin** din Galați, vă comunicăm următoarele: cele relatate de **M. D.** au fost confirmate de cercetările efectuate la fața locului. Analizînd situația împreună cu conducerea Întreprinderii Industria Cărnii Galați, s-a dispus încadrarea **Maricicăi D.** la vechiul său loc de muncă.”

Problema pe care vreau să o relatez se referă la blocul PM 52 din Șoseaua Căleu nr. 6, bloc despre care s-a mai scris în revista FLACĂRA. Construcția blocului a început sub auspiciu bune și în câteva luni, pînă la sfîrșitul lunii martie, cele 10 etaje erau ridicate. De la 1 aprilie însă și pînă în iulie, nimeni nu s-a mai ocupat de bloc, lucrările la interioare înaintînd cu viteză melcului. Poate n-ar strica un schimb de experiență între cei de aici și constructorii blocului construit pe Șoseaua Mihai Bravu, lîngă Școala generală nr. 10, bloc început în ianuarie și care va fi predat în cîntea lui 23 August, sau cu blocurile construite pe Ștefan cel Mare, Obor etc. (Alexandru Costea, București)

Din partea I.T.B.: „Aspectele relatate de grupul de încadrați ai M.I.U. au stat permanent în atenția noastră. În legătură cu servirea călătorilor ce folosesc vehiculele liniei 111 R, au fost analizați în colectivul de linie și factorii de răspundere din unitatea respectivă. S-au luat totodată măsuri pentru intensificarea controlului la capetele de linie și pe traseu, pentru respectarea graficului de mers și asigurarea unei ritmicități corespunzătoare.”

Vă scriu cu durere în suflet și durerea asta nu este numai a mea, ci a mai multor oameni din Capitală: cîndva, pe bulevardul **Ion Șulea**, stația „Leontin Sălăjan”, sectorul 4, a existat un monument ridicat în memoria eroilor căzuți în războiul din 1916. Printre cei căzuți, printre cei care și-au vărsat sîngele pe altarul patriei și al cărui nume era înscris pe plăcile monumentului, figura și numele bunicii mele. Nu știu din ce pricină acest monument a fost distrus, folosîndu-se ciocane pneumatice. Oare eroii nu-și meritau acel petec de pămînt care să ni-l păstreze, veșnic, în memorie? (M. N., București)

Consiliul popular al sectorului 6: „În scrisoarea sa, **Ileana Filip** din București, strada Vinători 27, sectorul 6, solicită să se ia măsuri de înfrumusețare a străzii pe care locuiește și a parcului din strada Vinători nr. 23. Șantierul 1 grupul 7 S.U.M., care a folosit spațiul în cauză ca depozit de materiale, a fost obligat să ridice organizarea de șantier și să refacă zona. Prin adresa 1431/1979 pe de altă parte, s-a solicitat D.D.P. Serviciul circulație să studieze posibilitatea dirijării circulației într-un singur sens pe strada Vinători.”

Mă numesc **Dobre Cocișiu**, locuiesc actualmente la fiica mea **Dumitra Gusan** din bd. Metalurgiei nr. 4, bloc M. I., scara 4, etajul II, ap. 127, sectorul 5. M-am adresat Consiliului popular al sectorului 5 la 2 XI 1978 pentru stabilirea în Capitală, la fiica mea, dar nu am primit nici un răspuns. Am 82 de ani, sînt suferînd, nu aș vrea ca la moarte să le pricinuiesc necazuri copiilor mei, neavînd nici o altă adresă.

Din partea Consiliului popular al municipiului Craiova: „Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către **Ilie Constantin** din Craiova: s-a confirmat faptul că datorită geamurilor sparte, prin luminatorul executat la imobilul din strada Bujorului nr. 5 se infiltra apa rezultată din ploaie. Față de această situație s-a intervenit la I.J.C.V.L. care a luat măsurile

corespunzătoare înlocuind geamurile sparte. În ceea ce privește repararea canalizării stradale, această fiind o lucrare de amploare, urmează a fi terminată pînă la finele trimestrului III a.c.”

Mă numesc **Viorel Grigore**, locuiesc în Ploiești, șoseaua Vestului 18, bloc 102, scara D, etaj 1, apartament 52. Am trimis mai multe sesizări la O.J.C.V.L. Ph. și I.P.Ph — Institutul de proiectări Prahova — sesizări referitoare la încălzirea centrală care este defectă la blocul nostru încă din iarna anului 1976. Spre surprinderea mea, nu am primit nici măcar un răspuns, deși toate sesizările le-am trimis cu scrisori recomandate.

Din partea Întreprinderii de ventilatoare București: „Stimată redacție. Cu cîțiva ani în urmă, ca urmare a creșterii continue a numărului de încadrați, în special tineri, întreprinderea noastră a construit un cămin de nefamilisti, rezolvîndu-se astfel problema forței de muncă necesară întreprinderii noastre. Actualmente în cămin locuiesc 189 tineri muncitori, ceea ce ar însemna 40-50 familii, iar căminul se află la o distanță de 2 kilometri pînă la întreprindere, pe strada Policiori nr. 4, sectorul 6. Faptul care ne crează mari dificultăți este lipsa unui mijloc de comunicații, a unui post telefonic de care avem urgentă nevoie. Atît profesional cît și social-politic, tinerii noștri sînt strîns legați de activitatea întreprinderii iar toate comunicațiile, relațiile cu aceștia nu le putem face decît pierzînd timp prețios cu deplasările, apar uneori urgențe deosebite. Am solicitat Direcției de telecomunicații București instalarea măcar a unui telefon public, deși pentru 200 oameni ar fi necesar unul propriu, al căminului. Scrisoarea este semnată de **directorul Gh. Șerban**, de **Ion Manea**, președintele C.O.M., și de secretarul U.T.C., **Emil Modilcă**.”

Din partea C.P.M.B. — Întreprinderea de prestări servicii: „Referitor la scrisoarea adresată revistei de către **Zamfir Tănase**, om al muncii — care sesiza că nu a primit sporul de noapte cuvenit — vă informăm că problema acestuia s-a rezolvat în mod favorabil.”

În orașul-stațiune **Băile Olănești** din județul Vilcea, de aproape un an de zile nu s-au organizat nici un fel de acțiuni pentru tineret. Pe programele săptămînale afișate la panou sînt trecute și acțiuni distractive pentru tineret, dar acestea figurează aici numai de formă. Nu ne rămîne decît să plecăm cu diverse ocazii prin alte localități sau să mergem prin restaurante, înghițînd fumul de țigară și asistînd la scandalurile celor aflați în stare de ebrietate, aspect care numai educativ nu se poate numi. (Scrisoarea este semnată de **Gheorghe Popescu**, împreună cu alți patru tineri).

Mă numesc **Aristică Popescu**, locuiesc în Drobeta-Turnu Severin, strada Calomfirescu nr. 5, scara 1, ap. 16. În prima jumătate a anului trecut sucursala C.E.C. Mehedinți mi-a eliberat contul personal curent 5066. Odată cu aceasta am făcut trei cereri prin care am cerut să mi se rețină din acest cont plata radio-Tv., curentul electric și regia. Primele două instituții mi-au aprobat cererile, numai asociația de locatari s-a împotrivit, motivînd că nu are personal pentru așa ceva, că e ocupată cu problemele locatarilor etc. În schimb, atunci cînd s-au zgrăvit casa scăriilor ori s-au spart geamurile de la intrare, a știut să ne rețină, pentru fiecare apartament, circa 35 lei încasați fără a se elibera chitanțe. Cum rămîne deci cu problemele respective?

Din partea I.C.V.L.: „Referitor la scrisoarea lui **Vasile Tătaru**, din strada Minotaurului nr. 35, sectorul 6: Comitetul oamenilor muncii din Întreprinderea de bere București i-a atribuit apartamentul 42 din blocul 43, Calea Moșilor nr. 235, pe care acesta nu l-a contractat în termenul prevăzut în repartitie. Potrivit Decretului 159/1979 toate apartamentele proprietate personală, printre

care și apartamentul 42 din blocul 43 s-au trecut la fondul de stat. În această situație are posibilitatea să se adreseze organului colectiv de conducere din unitate pentru a i se atribui un apartament din cota pe care o primește anual prin Consiliul popular al sectorului 6.”

La data de 17 mai 1979 am expeditat cu mandat poștal telegrafic suma de 600 lei fiicei mele, studentă în București, conform chitanței nr. 282936. Bani nu au fost expediți pe adresa fratelui său, **Cristian Felitaiu**, strada Amurgului nr. 4-10, bloc 4, scara I, ap. 22, sector 6, oficiul poștal nr. 25. Nici pînă astăzi banii nu au ajuns la destinație și nici nu mi-au fost returnați. (Iacov V. Andronache, comuna Copăceni, județul Vilcea)

Din partea Comitetului municipal Sighetu Marmăției al P.C.R.: „Întrucît spațiul pe care îl deține **Ioan Moldovan**, care s-a adresat revistei FLACĂRA, nu a corespuns normelor sanitare, Consiliul oamenilor muncii din cadrul Combinatului de prelucrare a lemnului Sighetu Marmăției, unite la care lucrează acesta, a propus și i-a înaintat ordin de repartitie pentru un apartament cu două camere confort I, cu baie, bucătărie și alte dependințe, apartament situat pe strada Unirii, blocul 10/17.”

Sîntem un colectiv de oameni ai muncii de la Întreprinderea „UNIO” din Satu Mare, și sîntem preocupați de o problemă legată de sport, într-un fel, dar care nu știm dacă este aplicată în mod legal. Deși nu sîntem suporteri ai echipei F.C. Olimpia, și nici ai altor echipe din județ, fără a fi măcar întrebați, ni se reține din retribuție o sumă oarecare de bani, în schimbul unui ecuson, o insignă, o vedere cu echipa etc. (Scrisoarea este semnată de un număr de 7 cetățeni)

Din partea Consiliului popular al județului Iași: „Referitor la scrisoarea **Măriei Leahu** din comuna Cotnari, adresată revistei FLACĂRA, prin care arată că ulița ce duce la locuința sa este degradată: un delegat de la Direcția județeană de drumuri și poduri s-a deplasat la fața locului, unde împreună cu vicepreședintele Consiliului popular comunal Cotnari și cu semnatarul scrisorii au stabilit următoarele: Consiliul va pune la dispoziție materialul pietros din cariera Cirjoaia, urmînd ca prin muncă patriotică să se organizeze extragerea, transportul și așternerea acestui material pe ulița amintită.”

Locuiesc în orașul Corabia, județul Olt, strada Celeiului nr. 31. În luna decembrie 1978 am dat comandă de jaluzele numitului **Ștrempele Alexandru**, dîndu-i și un avans de 562 lei. De atunci am așteptat zadarnic să-mi sosească jaluzelele. Mi-a sosit în schimb o notă de comandă pe care se specifică valoarea totală, 1862 lei, din care se scad 562 lei, urmînd a mai plăti 1300 lei. Pe această notă de comandă este specificată adresa: „Atelierul de jaluzele și rulouri, Ștrempele Alexandru, jud. Maramureș” — fără a se specifica orașul. Pur și simplu nu știu cum trebuie să procedez. (Floreia Surdu)

Din partea Ministerului Energiei Electrice: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Nicolae Ciocodeică**, din orașul Breaza, județul Prahova: la data absolvirii — iulie 1978 — soția acestuia, **Constanța Ciocodeică**, fosta elevă și absolventă **Constanța Tălpău**, nu s-a prezentat pentru a fi repartizată în muncă. În prezent — analizîndu-se posibilitățile de repartizare — soția dînsului poate fi repartizată în cadrul I.R.E. Ploiești. Urmează ca ea să se prezinte la conducerea liceului pentru a primi repartizarea respectivă.”

Din partea CPMB-DGDAL: „La scrisoarea Asociației de locatari a blocului M3 Titan — Ozana, intrarea **Ion Șulea** nr. 1, sectorul 4, vă facem cunoscut că blocul a fost preluat de ICRAI Vitan în vederea finalizării lucrărilor de fațadă, avînd termen 30 noiembrie 1979, după care se va convoca comisia pentru efectuarea recepției finale a blocului.”

Avem un magazin sătesc. Pînă aici toate bune. Gestionarul acestui magazin însă, **Ioan Pătrascu**, l-a transformat într-un soi de feudă proprie. Nu respectă programul de funcționare a magazinului, dă lipsă la cîntar mărește prețurile la mărfurile vindute. De asemenea, nu poartă halat, nu respectă condițiile sanitare, vinde băuturi alcoolice la orice oră, cu paharul, chiar și la minori. Am anunțat organele județene, dar nu s-a luat nici o măsură. (În numele grupului semnează **Marțian Răduică**, satul Gărdăneasa, comuna Popoarele,

Sîntem un grup de cetățeni din satul Borvinești, comuna Valea Iașului, județul Argeș. De patru ani de zile ne plîngem la toate organele, începînd cu consiliul popular comunal și sfîrșind cu cel județean, arătînd că avem și noi nevoie de amenajarea drumului comunal ce duce din Valea Iașului către Brătești, drum care, pe o lungime de trei kilometri de la centrul civic, a fost puternic deteriorat, urmare a ieșirii unui riu din matcă. În acest an, de pildă, datorită neconsolidării acestei porțiuni, ploile ne-au inundat, izolîndu-ne complet de centru. (În numele grupului semnează **Ion I. Dobre**)

Din partea U.G.S.R.: „Urmare scrisorii adresată redacției de către **Eugenia Nistor** din București, vă comunicăm că ea a fost ajutată și a fost încadrată în muncă la 18.VI a.c. ca muncitoare necalificată la condiționarea plantelor medicinale, cu posibilitatea de a se califica la locul de muncă.”

Începînd cu 1 iunie, pe unele trasee din municipiul nostru — 22, 27 și 27 barat — s-a introdus, cum era și firesc, autotaxarea în mijloacele de transport în comun. Numai că, suindu-te în autobuz și dorînd să-ți compozitezi bilețul, întîmpini greutăți datorită aparatelor de compostare, marea lor majoritate fiind blocate sau prezentînd defecțiuni. Cred că nu ar fi rău dacă I.T.C. Iași își va compoza, cît mai curînd, această neglijență. (Edmond Macri, Iași)

Din partea Consiliului popular al municipiului Lugoj: „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Liviu Dejica**: intrucît odată cu trecerea sus-numitului pe un autovehicul ce se încadrează într-o grupă superioară (gr. III), conducerea întreprinderii trebuia să-i acorde și retribuția corespunzătoare grupei respective, I.U.M.S. „9 Mai” a trecut la calcularea retribuției și acordarea diferenței de retribuție cuvenite pentru ultimul vehicul pe care l-a condus, măsură ce a fost îndeplinită la data de 6 iulie 1979.”

Din partea Procuraturii județului Bacău: „În urma publicării în FLACĂRA nr. 25/1979 a sesizării numitului **Costică Constantin**, organul de procuratură însoțit de cele sanitare, verificînd aspectele sesizate în prezența autorului sesizării, a constatat următoarele: conducerea I.A.S. Sascut a început lucrările de schimbare a actualului sistem de evacuare a dejecțiilor, evitîndu-se astfel scurgerea acestora pe terenul situat între I.A.S. Sascut și satul Berești. Pentru modernizarea sistemului de evacuare a dejecțiilor, Trustul I.A.S. Bacău a alocat, începînd cu 1 iulie a.c., fonduri necesare de 2 milioane lei.”

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Legea este obligatorie și la Operetă!

Prolog. În anul 1977, Horia Popescu avea 2 decenii de activitate recunoscut meritorie. Ca posesor al diplomei de absolvire a I.A.P., secția scenografie, și în urma unui concurs, el a fost încadrat în condiții de legalitate deplină la Teatrul de stat de operetă din București. Își începe munca aici cu un succes, realizând scenografia la „Eternele iubiri”, spectacol premiat la întâia ediție a Festivalului național „Cântarea României”. Pe vremea aceea, directorul teatrului îi adresa felicitări și „mulțumiri pentru efortul depus și rodnică colaborare”.

Actul I. Noul încadrat face niște observații critice privind, cum el însuși ne scrie, „risipa de bani și materiale, investiții inutile și folosirea unor ateliere în scopuri personale”. Efectul sesizărilor a fost catastrofal pentru cariera lui la Operetă. Vorba lui Shakespeare: „Iar piesa, regelui de nu-i plăcu, de bună seamă-atunci că-i displăcu”. Și-i displăcu atât de tare, încât își adună degrabă oamenii de încredere, cărora le porunci să găsească noduri în papură cu orice preț.

Cit de albă era așa acele noduri se vede în **Actul II.** Scenograful felicitat și laureat în 1977 nu i se mai încredințează nici un spectacol. Pentru cele 2 premiere ale anului 1978 sint solicitați pentru scenografie colaboratori externi, în vreme ce Horia Popescu își exercită meseria la teatrul din Brașov, pentru a-și acoperi norma. Apoi, direcția teatrului propune — și obține — suprimarea unuia dintre cele 2 posturi de scenograf. De fapt, nu unul din ele, ci anume cel al lui Horia Popescu, și nu celălalt, deși acesta din urmă era ocupat de o persoană cu vechime mult mai mică, cu altă specializare și, culmea, având contract pe durată limitată. Concomitent este înființat postul de „asistent pictor scenograf” (necesitând doar studii medii, retribuție cu 300 lei mai puțin, fără normă de activitate, respectivul avind, cum afirmă direcția Operetei, „doar obligația prezenței la locul de muncă”), post pe care conducerea teatrului, grijulie să nu lase un om pe drumuri, îl oferă grațios celui restructurat. Existau, evident, două variante pentru pictor: ori se viadea pe viață de critică, după un asemenea tratament, ori refuza postul oferit în bătaie de joc, și atunci urma să fie dat afară pur și simplu.

Actul III se desfășoară în Sala pașilor pierduți și ne arată că scoteala din culise nu se potrivește cu cea din instanță. Cum era de așteptat, pictorul respinsese oferta vădit răutăcioasă și ca urmare directorul semnase decizia nr. 1/1979 prin care la 9 ianuarie se desface contractul de muncă al respectivului de la 1 ianuarie. Spațiul nu ne permite să reproducem întreg textul acelei decizii — vizată, dacă nu chiar redactată de consilierul juridic al Operetei — ca pe o mostră de violență ieftină, din care răutatea mustește gros și abundent, răstălmăcind dispoziții date în speță de către C.C.E.S.M. București, ca for tutelar, răstălmăcind Codul Muncii, răstălmăcind fapte evidente. În urma contestației înaintate de Horia Popescu la Judecătoria sectorului 5, decizia este anulată prin sentința nr. 1498 din 29 martie 1979, rămasă definitivă și executorie prin decizia dată la recurs de către Tribunalul municipiului. Constatând „cu certitudine că desființarea postului ocupat de contestator a fost făcută fictiv” și că „măsura dispusă de unitate a fost nelegală”, instanța obligă Teatrul de stat de operetă la reintegrarea pictorului scenograf în postul deținut anterior, cu aceeași retribuție, cu plata drepturilor bănești pe cele 6 luni de inactivitate forțată și a cheltuielilor de judecată.

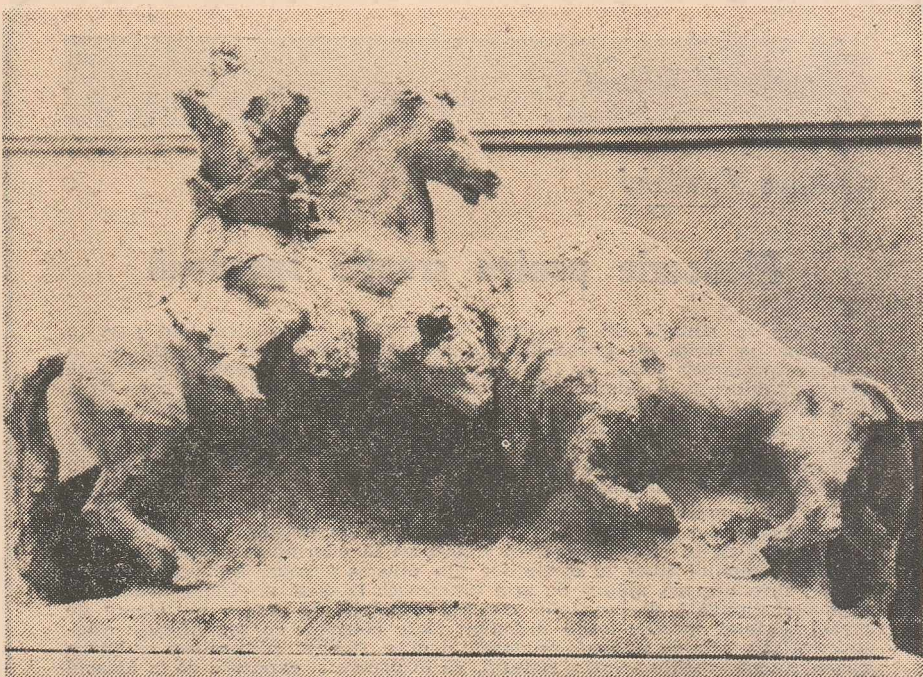
Totul ar fi fost bine, terminându-se cu bine, dacă nu se producea surpriza, lovitură de teatru. Putea să lipsească?!

Conducerea Operetei întocmește un memoriu. Memoriul este înaintat Procuraturii Generale și nu face decât să repete aceleași argumente cu care directorul teatrului a încercat și nu a reușit să obțină ciștig de cauză în fața celor două instanțe.

Fapt este că prin menționatul memoriu s-a obținut o suspendare a executării sentinței până la 27 iulie a.c. Doar atât. O aminare inutilă. Acum, prin epuizarea răstimpului de suspendare și intrucit recursul extraordinar nu a fost declarat, sentința 1498/1979 redevine executorie, imediat și fără condiții. Deoarece, Legea este obligatorie și la Operetă!

Cererea de recurs extraordinar se integrează sistemului nostru juridic și numita instituție este în drepturile ei atunci când acționează până la ultima și supremă prevedere a legii. Aducând însă la cunoștința înaltului for o împrejurare rămasă neschimbată și definitiv soluționată de către instanță, conducerea Operetei nu poate depăși alternativa: ori instanța de fond și cea de recurs sint incompetente, ori ultimul demers este făcut în ideea dăunătoare că tergiversările fără sfârșit ar putea rezolva de la sine cazul, ar putea prelungi la nesfârșit momentul cind cineva va trebui să dea socoteală.

MIRCEA FODOREANU ■

ION JALEA : Dragoș Vodă și zimburlu

Două întâmplări recente

Prima întâmplare, a avut loc la baza furajeră a C.A.P. Podenii Noi din județul Prahova. Bază furajeră, înseamnă... după cum prea bine se știe, fin, paie, lucernă și alte produse destinate hrănirii animalelor. Gospodari harnici, cooperatorii din Podenii Noi își construiseră un finar de 520 metri pătrați, strinseseră deja, pentru iarnă 66 000 kg fin, 50 000 kg lucernă, o cantitate însemnată de paie.

La baza furajeră de la Podenii Noi paiele ca și finul și lucerna erau bine uscate și conservate. Totul se făcuse cu grijă, cu pricepere, cu spirit gospodăresc. Un singur lucru a fost scăpat din vedere: să se asigure și măsurile la această însemnată cantitate de furaje să nu fie pirjolită în niciun fel, înamicul numărul unu fiind focul. Prevenirea incendiului într-un loc atât de vulnerabil nu înseamnă însă, doar existența unui „pichet” cu furci, lopeți și găleți, pompă și butoaie cu apă, ci în primul rând, instruirea oamenilor care au acces în finar, convingerea acestora că orice abatere de la regulile arhicunoscute, poate fi catastrofală.

Pe hirtie, totul era în regulă: preluat instrucțiuni P.C.I., organizat formatiunea pompieri voluntari, asigurat pichet, Apă... ca la carte, deci.

În practică însă, instruirea celor care aveau acces la baza furajeră a intrat pe o ureche și a ieșit pe amindouă. Dovadă este modul ușurat în care s-a comportat șoferul IOAN OVREUȚĂ, care transporta lucernă uscată la baza furajeră. Deși știa că țeava de echipament a autocamionului pe care-l conducea mai scotea și scinteieși că pentru paiele uscate nu

este nevoie de o sursă prea mare de foc, el a ignorat acest pericol și a executat mai multe manevre pentru a se apropia cu spatele autocamionului de locul unde urma să fie depozitată lucerna.

Așa se face că economia de efort preconizată de șofer în favoarea celor care trebuiau să așeze lucerna în finar, s-a transformat în câteva zeci de minute într-o pagubă de peste 267 000 lei, deoarece, până să vină pompierii militari, flăcările izbuclite de la o simplă scintea, au mistuit atât baza furajeră cit și autocamionul.

A doua întâmplare, tot pe raza județului Prahova, mai precis la colonia C.F.R. Ploiești-Triaș, în ziua de 23 iulie a.c., pe la orele 17,15, în apartamentul nr. 6 din blocul 3, locuit de MARIA DAVID și CONSTANTIN PROCOPIE, s-a produs o puternică explozie soldată cu 4 răniți grav și însemnate stricăciuni materiale, inclusiv la alte 4 apartamente din jur.

Cercetările întreprinse imediat de organele de miliție și pompieri au stabilit că explozia fusese cauzată tot de o atitudine iresponsabilă ca aceea din exemplul precedent. În pofida pericolului evident pe care-l prezintă improvizatiile în folosirea gazelor lichefiate, pericol despre care s-a vorbit și s-a scris atât, C. Procopie a „confectionat” dintr-un... bidon de tablă o butelie de aragaz și a încercat s-o umple cu gaze dintr-o altă butelie imprumutată, ajutat de Constantin Ivan, de față fiind și Aurelian și Lenuta Coman, care priveau curioși la isprava vecinului lor. Toți 4 au fost internați în spital cu arsuri de gradul 1 și 2.

Comentariile par de prisos, dar, în realitate ele se impun cu maximum de necesitate: să nu ne jucăm cu focul.

MIHAI GROZAVU ■

POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Păpușoiu D-tru** — Tg. Frumos: Ar fi util să vă adresați revistei „Paza contra incendiilor”

● **Nic. J.** — Saru: Da, este „chou” și nu „choix” ● **C-tin Petrescu** — Constanta: Unii prieteni vă spun că metrul n-are de fiecare dată 100 de cm. Nu-i mai considerați prieteni ● **Petrescu Vasile** — Brașov: Ne scrieți că „fiind corespondent voluntar de 30 de ani, privesc lucrurile ca atare”. Ca și noi, dealtfel ● **Cherbatoi Ana** — Jurlouca-Tulcea: Soțul dv. a omorit un om. Reflectați bine la această faptă! ● **Nelu Brebeanu** — Cluj-Napoca: Un prieten, ziceți, a părăsit România de 12 ani și acum, în legătură cu promovarea în divizia A a echipei „U”, vă trimite o ilustrată și vreți s-o reproduceți în revistă căci este un semn de patriotism. Fiți puțin mai serioși! ● **Dr. ing. Ion Crețu** — Angola-Africa: Calde felicitări pentru rezultatele obținute ca trimiși ai statului român ● **Predoiu Gheorghe** — Rupea: Analiza serologică este importantă dar trebuie coroborată cu alte probe ● **Olteanu Tudor** — Mangalia: Puteți desigur să trimiteți în scris tot ceea ce vă necăjește ● **Marcu Tănase** — Arad: Materialul dv. trebuie trimis unei reviste de specialitate ● **Radu C. Voica** — Mizil: Pentru neplata pensiei de întreținere pentru copii trebuie acționat în ju-

decată fostul soț ● **Vilceanu D. Dumitru** — Tg. Jiu: Aveți dreptate — sigiliul nu trebuie rupt ● **Robescu Florica** — Craiova: Întrebați „Poate un bărbat sau mai ales femeie să decidă asupra soartei celorlalți, adică să-i conducă, să aibă funcții de conducere administrative sau să exercite asupra lor influențe, decizii și chiar represii?” Pote. Cu represii nu sintem însă de acord.

EUGEN SECELEANU ■

ADMINISTRATIV

● **Ion Stancu** — Grupul de șantier nr. 1 Cernavodă: Unitatea a procedat legal, pentru că dreptul la alocație îl aveți începând cu luna următoare celei în care ați împlinit trei luni de la reincadrarea cu contract de muncă pe durată nedeterminată, iar pentru următoarele 6 luni, alocația vi se acordă în cantumuri reduse cu 50 la sută, așa cum este prevăzut în Decretul 246/1977, art. 7, alin. 3 ● **Nicolae Tomă** — Tg. Jiu: Plata cu ora se ia în considerare. La fiecare lună se calculează orele respective, dar dacă retribuția, cumulată cu plata orelor prestate, depășește 4 000 lei nu mai aveți dreptul la alocație ● **Alexandru Stăvaru** — București: La scrișoarea dumneavoastră adresată revistei noastre ați primit răspuns în 31.III a.c. de la C.P.M.B., forul competent în analizarea și soluționarea celor solicitate.

● **Constantin Radu** — comuna Odobești, Dimbovița: Perioada de ucenicie și cea lucrată la persoane fizice se consideră vechime în muncă utilă la pensie, numai în situația în care faceți dovada că ați cotizat la fostele case de asigurări sociale ● **Alexandrina Dobrogeanu** — București: În conformitate cu Legea 4/1973, dumneavoastră aveți obligația de a instrăina a doua locuință în termen de un an de la dobândire, adică între 20.XI 1974 — 20.XI 1975. Ați fost invitată de mai multe ori atât la Notariatul municipiului București cit și la Notariatul sect. V, unde vi s-au dat toate lămuririle necesare, totuși „continuați să vă exprimați nemulțumirea la mai multe organe de stat și de presă” ● **Magdalena Csaszar** — Timișoara: Fiind pensionată gradul III invaliditate aveți păstrată o parte din capacitatea de muncă și în această situație trebuie să prestați jumătate din durata normală a programului de lucru, iar drepturile care vi se cuvin, potrivit Legii nr. 3/1977, le veți primi prin unitatea la care lucrați.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÎNT

● **Eugen Mindrilă și Dan Palade** — București: Legea educației și învățămîntului permite subinginerilor și conductorilor arhitecți să urmeze învățămîntul de ingineri, respectiv arhitecți,

numai la învățămîntul seral, pe baza prezentării la concursul de admitere; este necesar ca acestia să facă dovada că și-au îndeplinit stagiul în producție și că lucrează nemijlocit în meserii legate de profilul în cauză. ● **Rodica Ionescu** — Călărași: În privința posibilităților de suplimentare a locurilor, este necesar să vă adresați direct Inspectoratului școlar județean Ialomița ● **Maria Ștefănescu** — Băla, Mureș: În conformitate cu Statutul personalului didactic și legislația în vigoare, până la definitivarea în învățămînt, personalul didactic numit — pe baza repartiției sau la cererea de transferare din alte sectoare — este considerat stagiar. Situația dv. nu se poate încadra în prevederile articolului 133/2 din Legea nr. 57/1974 ● **Georgiana Călin** — Craiova: Repetăm, Ministerul Educației și Învățămîntului ne-a comunicat că până în prezent nu s-a luat nici o măsură cu privire la modificarea structurii anului școlar ● **Anton Lupu** — Timișoara: **Elisabeta Wolf** — Lugoj; **Mihail V. Popovici** — Bacău; **Violeta Grozavu** — Slobozia ș.a.: Citiți răspunsul de mai sus, adresat lui G.C.

HORIA PATRAȘCU ■

JURIDIC

● **Bilcea Petre** — București: Greșeala ne aparține. O reparăm acum: Procuratura municipiului București deține dosarul

escrocheriilor lui C.P. ● **Ionela Filoti** — București: Nu s-a pronunțat (încă) sentința în procesul „Politehnica”; informatiile sint greșite. ● **Chiuvaru Mădărin** — Iași: Orice parte în proces poate ridica obiecții, deci inclusiv procurorul ● **Mioara Lemnea** — Iași: Neînțelegerile cu vecinul dv. pot fi mai lesne lămurite într-o comisie de judecată sau, după caz, în instanță ● **Ionescu Pia** — Iași: Am trimis cererea dv. la Direcția penitenciarelor ● **Bică Tiberiu** — Craiova: Practic, investigația este imposibilă. Chiar dacă mai trăiese, și n-au uitat, martorii de-atunci nu vă mai pot ajuta. ● **Zamfir Alexandru** — Craiova: Vă contrazicem: v-a fost prezentat de către un om de încredere, spuneți, Ce fel de om de încredere era, dacă prietenul lui v-a escrocat de 140 000 lei? Credulitatea dv. nu e susținută. V-au fost oferite avantaje. De ce natură? ● **Pesteanu Ion** — Craiova: Vă iubim soția și dorim s-o admonestăm prin intermediul presei. Nu cred că va înțelege intențiile dv. generoase.

NICOLAE CRISTACHE ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

Eveniment cultural

Cintarea României

Pledoarie pentru creația spontană

Sintem în situația de a recurge la metafora cu voinicul din poveste ajuns pe un tărîm de strălucitoare frumuseți, dacă dorim să restituim în cuvinte spectacolul vizual ce-l oferă publicului expoziția republicană de artă populară deschisă în sala de marmură a Casei Școlii, în cadrul celei de a II-a ediții a Festivalului național „Cintarea României”. Dar intrucit Făt-Frumos însuși coboară cu hîrzobul, și după ce-și consumă umirile trece la o analiză a acelei lumi făcînd tot felul de constatări, îi vom urma pilda și vom urmări citeva idei provocate de complexitatea semnificațiilor ce rezultă dintr-o asemenea amplă manifestare.

Din acest motiv ne bucură nespuse de cîte ori își cuceresc locul în expozițiile festivalului nostru obiectele ce țin de creația populară spontană. Vom preciza însă că în creația populară înțelegem să cuprindem produsele artistice ale timpului liber al oamenilor din diverse grupuri sociale urbane și rurale. Prin urmare, alături de arta țărănească izvorîta nestingherit din tradiții sau stimulată de prestigiul cultural recucerit de ea (ca purtătoare de mesaj spiritual specific local) discutăm toate obiectele cu semnificație estetică, inclusiv arta de amatori, produsele numite „hobby”, pictura sau sculptura naivă. (Considerațiile acestea, natural, au în vedere și expoziția de la Muzeul colecțiilor de artă, ca făcînd parte din unitatea de viziune a festivalului.) Nu-și găsim locul aici produsele „kitsch”, intrucit mobilul lor este comercial și pseudoestetic. Există creație populară care nu prezintă asemănări de forme, motive ornamentice și tehnici cu arta țărănească, de aici dificultăți în selecționarea ei de către cei ce țin la puritatea spectacolului vizual etnografic. Ar fi de preferat însă, mai degrabă efortul de a i se descoperi sensurile constelante sub aspect stilistic, comodității de a le elimina. Căci ea rezultă dintr-o bază tehnică și dintr-o informație vizuală mult mai largă, proprii civilizației actuale. Dificultatea de a o sistematiza (teoretic) nu infirmă capacitatea ei de a ilustra acut, tendințe și aspirații, fecunditatea și sensul evolutiv al unor tradiții, orientarea spontană a gustului. Prin ceea ce ea izbuteste, creația populară contribuie la demetropolizarea culturii, la democratizarea ei, la împlinirea și afirmarea individualității creatoare, situînd omul dincolo de poziția pasivă, de „consumator” de artă, către aceea de făuritor de bunuri culturale.

Expozițiile Festivalului național „Cintarea României” n-au cum și nu trebuie să reediteze muzeul de etnografie, deoarece scopul educativ al acestora diferă. Muzeele, limitate la valori verificate de timp, ne învață istoria creației, forme și virtuțile de măiestrie ce o ilustrează. Expoziția în schimb are datoria de a pune în discuție creația vie și ne învață să optăm în raport cu tendințele și curentele de opinie, sintetizînd principalele direcții active ale creației. Ne interesează prin urmare în expoziție cum gîndesc și creează acum oamenii, deoarece cum au gîndit și au creat în trecut ne spun, minunat, muzeele.

Revenim deci, exprimîndu-ne bucuria că întîlnim în expoziție strădania de a pune în discuție tradiții uitate cum sint lăghicerile din județul Galați (premiul I) ce nu figurau în nici un muzeu pînă cînd artistul și muzeograful Nicolae Holban, sprijinit de forurile culturale județene, le-a depistat, iar azi le introduce în practica țesutului, la sate, sau cum reformulează pe sensuri laice pictura pe sticlă din Transilvania Alexandru Cherecheș (muncitor), Traian Ciucurescu (asistent sanitar), Mihai Cherecheș (geolog), Vasile Frunzete (metrolog), și alții. Că ceea ce a izvodit Ion Stan Pătraș ieri este continuat azi de Ioan Pop (în expoziția de artă populară) și de Anuța Tite (în expoziția de artă plastică) sau că Neculai Popa obține premiul I pentru prezența sa în ambele expoziții (Măști, sculptură în piatră). Că în expoziție figurează modest, dar cu simțul umorului nestirbit, Radu Lăbunț din Nereju-Vrancea, autor de flutere cu reliefuri ilustrate, sau că un alt autor de flutere, Ion Fărcaș (Cluj-Napoca), știe să le construiască pe tonalități, cu exigență față de acuratețea sonoră și obține premiul I. Că creația se diversifică apărînd admirabile forme ale sticlei, că rochia și podoabele sint îmbogățite de sugestii ale trecutului pentru frumusețea zilei de azi! Că Ion Bucescu, după ce a slujit cu cinste olăria de Horezu, încearcă acum, la o vîrstă înaintată, să deseneze scene ce-i înflăcărează imaginația, incredințîndu-le taierului tradițional!

Cînd un sudor ca Toader Popa din Tirnăveni, obține, după orele de program, din lava fluidă stalagmite de basm, el descoperă (întru totul paralel de ceea ce înțelegem prin sculptură) un nou mod de a conversa cu imaginarul, lărgind sfera de cuprindere a creației spontane. Prin el, ca și prin alți nenumărați creatori, „Cintarea României” își împlinește rostul, acela de a reliefa filonul aurifer al sensibilității artistice și al spiritului inventiv popular, darurile naturale pentru creație plastică ale celor ce construiesc azi o societate nouă.

VASILE SAVONEA

Profesiune de credință

Spre binele baletului românesc

Există astăzi, pe plan mondial, numeroase dezbateri în legătură cu viitorul dansului. În ultima vreme se constată că el a devenit un domeniu în care nu mai interesează — sau interesează în special — doar performanțele tehnice. Baletul a ajuns un fel de gimnastică artistică. Execuția unei piruete este măsurată în secunde, la competițiile internaționale. Astfel de lucruri pot să fie spectaculoase dar îți dau satisfacții de moment. Nu pleci de la o reprezentare cu o stare emotivă de durată. Ai văzut doar o demonstrație a posibilităților pe care le are corpul uman de a face anumite mișcări, cu o anumită rigoare, însă fără nici o participare sufletească. De aceea se vorbește cu atîta nostalgie despre epoca baletului tradițional clasic și modern-cult care, în afară de tehnică, îți permite să-ți etalezi și posibilitățile de a interpreta un personaj conturîndu-i mișcarea sufletească. După mine, dansul rămîne unul dintre cele mai complexe genuri ale artei. Nu este suficient să fii doar un bun tehnician, dacă această tehnică dobîndită prin ani de muncă nu îți dezvăluie și ceea ce gîndești tu despre lume, ce plastică armonie e legată de ideile dansului și arta interpretării, ce citești, ce muzică ascuți.

În ceea ce privește baletul românesc, tre-

bule să spun că gloria lui a fost în perioada în care cei trei maestri de balet al noștri — Oleg Danovschi, Tilde Urseanu, Vasile Marcu — prezentau fiecare cite o premieră în fiecare an. Publicul avea la dispoziție nu numai o diversitate de titluri create ci și o pleiadă de interpreți talentați, care au constituit și constituie fruntea baletului românesc: Irinel Liciu, Valentina Massini, eu, Ileana Iliescu, Magdalena Popa ș.a. Pe parcursul anilor acest repertoriu a devenit bogat, alăturîndu-se de cel al marilor teatre de acest gen din lume.

Astăzi însă, ceea ce consider că a blazat într-o oarecare măsură publicul și l-a îndepărtat oarecum de reprezentările noastre, înclin să cred că este o consecință a sărăciei repertoriului. Care, în marea lui majoritate, a rămas același. Pe stagiune nu avem decît una sau maximum două premiere. Acestea, în ultima vreme s-au intitulat „seri de balet”, adică de selecțiuni, fiind mai mult sau mai puțin izbutite. Există în opera română la ora actuală numeroase talente de tineri interpreți, și un număr remarcabil de maestri de balet. Dorința noastră, a tuturor, ar fi ca direcția teatrului, cu o grijă deosebită, să valorifice în permanență talentul acestor artiști. În spiritul acestei idei ar putea fi reluate spectacolele în genul „Miniaturilor coregrafice” (cum am avut cu la Teatrul Național) pentru a putea spori posibilitățile ca toți maestrii coregrafi să monteze în cadrul unei stagiuni. În același timp poate că unuia dintre noi îi vine ideea unui spectacol de balet modern, care s-ar putea mai bine încadra pe scena unui teatru mai mic decît pe scena operii. De ce să ne restringem doar la repertoriul operii? În încheiere, aș vrea să exprim dorința mea — și cred că este și a colegilor mei — ca în București să se formeze un grup de balet care să dea spectacole în permanență, unde să lucreze cei mai talentați balerini și maestri coregrafi. Ar fi, sint sigură, spre binele baletului românesc.

ALEXA MEZINCESCU
prim balerină a Operei române
Artistă emerită

Vorbite și scrieri românești

Vorbe alese

„Da' multă mentalitate mai au și ăștia, dom'le!” zicea cu năduf un cetățean supărat de modul de funcționare a unor servicii publice. Evident, voia să spună „multă minte”, dar vorba i s-a părut prea familiară și a înlocuit-o, spre hazul ascultătorilor, cu alta mai „aleasă”. Tot așa, un bolnav se plîngea că se simte rău: „Știi, am, așa, o stare generală”. Oare exprimarea normală „o stare proastă” sau, dacă vreiți, „o stare generală proastă” să nu-ți fi mulțumit?

Cele de mai sus pot părea anecdotice; și admitem că nu sint neapărat o catastrofă, fiindcă, de exemplu, vînzătorul căruia i s-a cerut brînză „estetică” a înțeles că trebuie să ofere brînză dietetică.

Altfel însă stau lucrurile cînd se întîmplă ca tocmai cei chemați să ocrotească puritatea limbii literare lasă să se strecoare erori care, dat fiind înălțimea tribunei de la care sint rostite, au toate șansele să prindă.

Iată, de pildă, un cotidian publica la începutul acestei luni, în cadrul rubricii unei

anchete la ghișee publice, următoarea propoziție „Dar cît timp s-a cheltuit fortuit pentru obținerea unei legalizări?” Ne mărturisim culpa: îl criticasem pe fortuit vehiculat cu sensul de întîmplător, un cuvînt mult folosit și aproape întotdeauna greșit. Iată-l, deci, și cu înțeles de „zadarnic”!

Același cotidian, sub titlul Știați că... ne informează că „doar două celebre opere de artă au fost lucrate în stilul criselefantin, adică din aur și fildeș”. Reiese chiar din citat că termenul de criselefantin denumește o tehnică de sculptură și nicidecum un stil, acest din urmă cuvînt aplicîndu-se manierei artistice personale a unui creator.

Din aceeași sursă: „sifonul al cărui rol este de a tranzita în jur de circa 50 mc de apă pe secundă”. Dacă trecem cu vederea formația cam dură a tranzita, pleonasmul în jur de circa prea sare în ochi!

Dintr-o emisiune la radio aflăm că un compozitor preclasic trăise mult între oamenii simpli și era „receptibil” la suferințele lor. Dacă ar fi fost, cum se cuvea, receptiv, ar fi fost, evident, mai bine.

Emisiunea atît de agreabilă Curierul melodioilor ne-a vorbit într-o dimineață despre „atașamentul cîntărețului către exotism”. În lingvistică, procesul se numește contaminare: pornind de la expresii ca „înclinare către” s-a alterat corectul „atașament la”.

GABRIELA CREȚIA

CAP LIMPEDE

PATRIMONIU

Casa monument a lui Rosetti-Tescani din satul Tescani, comuna Berești-Tazlău, județul Bacău, este renovată și în curînd își va primi oaspeții din rîndul muzicienilor români și străini. Destinația aceasta nu a fost aleasă întîmplător. Aici a locuit și a compus pagini nemuritoare George Enescu. Unele interioare ale spațioasei case au fost reamenajate cu același mobilier pe care l-au avut și în timpul popasului marelui compozitor român pe aceste meleaguri.

Tot aici va fi adus, dar numai în scop muzeistic, vioara primită de George Enescu ca premiu întîi, în 1899, din partea Conservatorului de muzică din Paris, la terminarea cursurilor acestei prestigioase instituții de învățămînt. Vioara a fost executată de către luterul francez Gustave Bernardel, în 1898, iar pe latura

ei îngustă se află, înscrise cu litere aurite, numele premiantului și anul absolvirii cursului.

Ideea achiziționării prețiosului instrument aparține Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Bacău, în grija cărui s-a aflat, dealtfel, amenajarea întregului complex. Un gest care merită respectul tuturor.

ROMULUS ANTONESCU

CARTE

Un eveniment editorial îl constituie cele două volume, — peste 900 de pagini —, O luptă literară ale lui N. Iorga apărute la Editura „Minerva”. Ediția a fost îngrijită de Valeriu și Sanda Răpeanu. Studiul introductiv, notele și comentariile aparțin lui Valeriu Răpeanu. Această „carte cardinală” ne este prezentată într-o ediție cu adevărat remarcabilă. Ea

cuprinde, pe lîngă cele două volume publicate de N. Iorga, și „quasi-totalitatea textelor rămase neîtipărite în volum din paginile revistei Sămănătorul”.

O excepțională carte a apărut de curînd; Istoria românilor dintre Dunăre și Mare, Dobrogea, semnată de Adrian Rădulescu și Ion Bițoleanu. Ea vine să împlinească, trebuie spus din capul locului, un imperativ istoriografic intrucit, după cum arată chiar autorii, seria celor trei volume de stricte specialitate, „Din istoria Dobrogei”, apărute la Editura Academiei între anii 1965 și 1971 aducea o prelucrare savantă a documentelor care reflectă intervalul dintre zorii comunei primitive pînă în secolul al 15-lea, iar din secolul al 15-lea — mai exact de la instaurarea dominației otomane — și pînă în zilele noastre, cu excepția unor referiri din cele patru volume ale Istoriei României, nu exista „nici o cit de sumară narațiune continuă cu privire la Dobro-

gea”. Cartea lui Adrian Rădulescu și Ion Bițoleanu, apărută la Editura științifică și enciclopedică, reprezintă o reconstituire unitară și integrată organic istoriei generale a patriei, subliniind ideea că o istorie a Dobrogei exclude, aprioric, orice tendință de particularizare și de restrîngere a viziunii despre trecut la hotarele înguste ale unei provincii. Unitatea etno-culturală a celor două maluri ale Dunării Inferioare este un adevăr incontestabil, dovedit de către cei doi autori prin izvoare istorice, lingvistice și etnografice. Leagăn de autentică și elevată civilizație băstinașă; parte integrantă a primului stat dac centralizat și independent, de sub conducerea lui Burebista; bastion înaintat al culturii latine și al romanității; zonă de afirmare pleneră a românilor în lupta cu neamurile migratoare; poartă larg deschisă la mare a Basarabilor și Mușatinilor; zonă de in-

crîncenată dispută între vitejii vovozoi români și cetroptorii otomani; arenă a disputelor mercantile ale unor mari puteri europene — iată cîteva dintre componentele istorice majore ale acestui vechi teritoriu românesc pînă cînd, în urmă cu mai bine de un veac, a fost reintegrat hotarelor firești ale țării. „A sosit timpul — spun cei doi autori în prefața cărții lor — ca în ambianța emulativă de construire a societății noastre înaintate, să scriem istoria încercată de date și fapte minunate a provinciei românești transdanubiene, pe care s-o facem cunoscută nu numai cercului restrîns al căutătorilor avizați ci tuturor celor ce vor să știe de unde venim și care ne este țelul viitorului aici”.

E. DUMITRU

Vă recomandăm cîteva din traducerile apărute în ultima vreme la editurile noastre. O carte excepțională a publicat editura „Meridiane”: Pe urmele lui Homer de Heinrich Schliemann. Paginile celor două volume oferă o palpitantă lectură. Cităm din prefața semnată de Radu Florescu: „În perspectiva perenității și continuității culturii umane, în cadrul căreia aportul fiecărei generații și fiecărui cercetător apare doar ca o cărămidă așezată în vidurile mărețului edificiu al cunoașterii faptă îndrăzneată și pasionată a lui Schliemann ne apare ca o adevărată piatră de temelie. Cu culmile lui de devotament și pasiune pentru noblețea cauzei, cu scăderile lui din punct de vedere al metodei de cercetare, marele diletant marchează un început de drum nu numai în cunoașterea așezării celebre de la Troia, ci și în domeniul deosebit de importante cum sint arheologia prele-

Să ne cinstim ctitorii

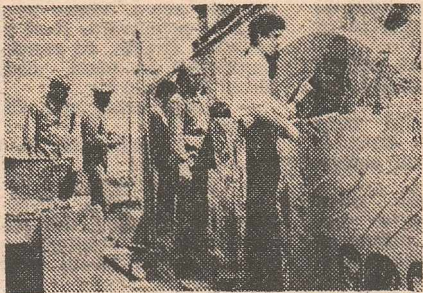

Perpessicius

„Scriitorul va descinde din turnul lui de fildeș, adevărată fortăreață de temniță, mai adesea, și va participa la destinele poporului din care s-a selectat. Devenit un factor social, el va putea rivni, cu mai multă îndreptățire, o inseninare a zilelor lui.”

„Perpessicius (Dumitru Panaitescu) — 1891 — 1971, critic și istoric literar și poet. Volume: Repertoriu critic, Scut și targă, Mențiuni critice, Itinerar sentimental, Alte mențiuni de istoriografie literară și folclor, Lecturi intermitente. A început în urmă cu 40 de ani publicarea Operei lui Mihai Eminescu într-o ediție monumentală.”

Legendă la o fotografie

În primele zile cu adevărat toride ale verii, cind după ploii parcă fără sfârșit s-a ivit și un soare despre care nimeni nu mai poate spune că ar fi de contrabandă, trei pictori craioveni au urcat pe schelele urbei lor, s-au transformat în salahori în ințelesul adevărat și deplin al cuvintului și, iată, se pregătesc să dăruiască oamenilor de pe aceste meleaguri cel mai mare mozaic ce s-a văzut vreodată între hotarele Doljului. Este drept, comparativul cel mai mare, cind este vorba de artă, nu spune prea multe. Apoi, așa cum apare el în hirtile de a căror mișcare subterană nici arta nu a izbutit să se dispenseze, nici titlul ca atare al mozaicului nu spune prea multe. Este prea lung, este prea sfărăitor, este prea plictisitor, este prea rupt din gazeta de perete a cazarmii unor pompieri care n-au stins în viața lor un incendiu. Încît pînă și pictorii noștri, rostindu-l, se impleticesc în cuvinte cu mult înainte de a le duce la capăt. Spune multe, în schimb, semnificația gestului lor, privită în relație directă cu ambianța în care acest gest se consumă.

Mozaicul semnat de Victor Pirlac, Alexandru Gregorian și Alexandru Izbășa vorbește privitorilor despre om, despre muncă, despre felul în care munca îl face pe om. Una după alta, în nuanțe virtuoz selectate, într-un desen caligrafiat impecabil, pietrele lui se fixează în frontonul facultății de electrotehnică din Bănie, despre care reamintim că a fost implantată, cu numai trei-patru ani înapoi, chiar în inima unei vaste platforme industriale. Mișcarea personajelor mozaicului este orientată vădit spre Electroputere, cea mai puternică întreprindere electrotehnică din zarea aceasta a continentului. Alături, s-a consolidat în ultimii ani statura viguroasă a întreprinderii de utilaj greu, ale cărei hale se află în plină extindere. Mai departe ne întilnim cu reputația statornică a întreprinderii mecanice de material ru-

lant. Apoi, cu benzile de montaj ale întreprinderii de tractoare și mașini agricole, ale cărei spații de producție, și ele, își anexează construcții noi. În sfârșit, de pe schelele pe care au urcat cei trei pictori se întrezărește și marele șantier al întreprinderii de autoturisme de mic litraj OLTCIT, cea mai tinăra ctitorie a Craiovei industriale. Cu alte cuvinte, ni se pare semnificativ faptul că, într-o urbe care a găsit de cuviință să se cațere cu nădejde pe schele, pînă și pictorii nu mai au încotro și ajung și ei, tot acolo, pe schele.

Și ar mai fi ceva de spus, cu privire la gestul acesta. Neîfiind chiar meseriași verșaiți pe care îi reclamă o asemenea antrepriză, cei trei pictori s-au însoțit cu un meseriaș în carne și oase, anume cu bătrînul și jovialul Luigi Nardin, un vecchio al indeletnicirilor de genul acesta. Și acum revenim la titlul din capul acestei tablete. Legendă la o fotografie... De la stînga la dreapta: Alexandru Gregorian, Luigi Nardin și Victor Pirlac... Ceilalți sînt elevi ai Școlii populare de artă, care fură și ei meseria, văzînd și făcînd. Alexandru Izbășa lipsește. Mai mult decît sigur că are treabă acolo, la comitetul de cultură, de unde primește domnia-sa retribuția și unde mai întoarce pe burță și pe spate cite o hirtie dintre cele prin care s-a rătăcit și titlul acela prea lung, prea sfărăitor, prea plictisitor, parcă rupt din gazeta de perete a cazarmii unor pompieri care n-au stins în viața lor un incendiu.

MIHAI PELIN ■

Cronica literară

Dana Dumitriu: „Întoarcerea lui Pascal”

execută orice gest cu maximum de grijă pentru că nu știu ce consecințe poate să atragă. Scriitoarea prezintă eroi devitalizați, crescuți în puf și de aceea extrem de fragili în orice confruntare.

Astfel de observații sînt adevărate și pentru recentul său roman apărut la Editura „Junimea”. **Întoarcerea lui Pascal** își derulează faptele în anii '50. (În treacă fie zis, e greu de priceput cum Ema, una dintre eroinele cărții, poate cita într-o epistolă versul „totul e simplu, atît de simplu încît devine de neînțeles”, care aparține lui Nichita Stănescu și este cuprins în volumul II alegerii publicat în 1966 !). Cartea împletește cu iscusință procedee ale prozei tradiționale cu altele moderne într-o narațiune scrisă fără ifose, limpede și ușor de citit. Autoarea ne propune spre lectură o partitură pe mai multe voci pentru ca realitatea să fie surprinsă din unghiuri diferite și să ajute pe cititor să-și formeze el însuși un punct de vedere. Prozatoarea își lasă personajele să evolueze libere și să-și expună mărturiile în legătură cu existența lor și a celorlalți. Eroii se justifică și se acuză, își recunosc vinile sau își inventează culpe numai pentru a-și dovedi că trăiesc din plin și că participă la modul de ordonare a fluxului de întâmplări. Ei caută cu orice preț să se smulgă din letargie și să-și demonstreze puterea de a domina destinul lor și al altora. Multe dintre personajele cărții par să fi trăit ca în sere și de aceea sînt incapabile să reziste atunci cînd intră în contact direct cu mediul. Chiar și Matei Sirbu căruia i se prevestea o strălucită carieră de gazetar și părea predestinat să fie omul zilei se prăbușeste la prima atingere mai dură de realitate. Refugiul lui într-un teritoriu unde vîietul orașului nu mai pătrunde se deosebește, de pildă, de cel al lui Nicușe Moromete. Dacă eroului lui Marin Preda i se făcuse o nedreptate, Matei comiseșe el o injustiție și contribuise printr-un reportaj la condamnarea inginerului Pascal Danielescu. În această izolare creată din teama de răspundere, eroul își cercețează biografia și își face din propria sa vinovăție un fel de stindard pe care îl flutură pentru a atrage atenția asupra sa. Orgoliul nemăsurat îl împiedică să vadă mai departe de propria lui ființă și de aceea își disecă la nesfârșit trecutul, cu o voluptate bolnăvicioasă, fără să înțeleagă că ispășirea și alinarea remușcărilor nu pot veni decît tot printr-oameni. Dealtfel, unul dintre personaje îi spune lui Matei: „Dumneata subtilizezi, nuanțezi și analizezi neantul”. În loc să pornească la faptă, eroul se complăce să vegeteze departe de tumultul cetății și își face din eroare un nimb. Lîngă el se află Petra, fiica doamnei Clara, soția lui Pascal. Petra rememorează la nesfârșit scene din viața familiei sale în care fusese instaurată o atmosferă sufocantă și unde totul fusese golit de semnificații reale. Relațiile dintre Clara și cele două fiice ale sale, Petra și Ema, fiul său adoptiv, Ștefan, și Pascal sînt expuse cu o ironie care merge pînă la sarcasm. Toți par a se afla sub un clopot de sticlă unde viețuiesc cu bucuria că nimic nu-i poate pune în pericol. Teama de a îndrăzni îi caracterizează și tentativele de a se elibera sînt de scurtă durată. Doar Ema încearcă mai decît să se desprindă din acest cerc magic fals ocrotitor și să se apropie cu orice risc de clocoțul vieții. Dar cea mai spectaculoasă revenire în societate o are Pascal Danielescu, deși el suferise cel mai mult. Eliberat din închisoare, eroul ajunge la concluzia că trebuie să scape de chingile unei familii care îi exploata sensibilitatea și generozitatea și să le pună pe acestea în slujba unor idealuri mai înalte. „Întoarcerea lui Pascal” mai înseamnă și recunoașterea de către lumea nouă care se edifică a necesității de a se păstra din ce-a fost tot ceea ce e bun și curat. Integrarea în istorie a lui Pascal — unul din personajele cele mai pure înfățișate în romanele apărute la noi în ultimii ani — nu are nimic forțat, declarativ, și de aceea devine convingătoare și impresionantă.

Deschiderea tot mai largă spre social a literaturii Danei Dumitriu trebuie salutată.

GEORGE ARION ■

nică, preistoria Anatoliei și Egeei, în sfârșit preistoria sud-estul Europei ● Cărți publicate de editura „Univers”: Wolfgang Kayser — **Opera literară și Poetică, estetică, sociologie** — un volum care „urmărește să prezinte aspectele esențiale ale preocupărilor criticii și istoriei literare sovietice și contemporane ● La aceeași editură a apărut și romanul autobiografic **Mătușa Martine** al lui Henri Bosco, scriitor care „face parte din aceeași familie de spirite cu Giono, Sadoveanu, C.F. Ramuz.” ● Binecunoscut pe multe meridiane, scriitorul american Saul Bellow se află în librăriile noastre cu romanul **Darul lui Humboldt** ● Minunat a transpus în românește Ion Caraion o parte din „cele mai frumoase poezii” ale lui Raymond Queneau. Volumul editat la „Albatros” ne aduce la cunoștință creația unui poet

important al Franței al acestui secol ● La „Cartea românească”, două romane de Barbey d'Aurevilly: **Vrăjita și Cavalierul Des Touches**.

GEORGE MAREȘ ■

MUZICA

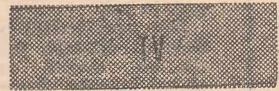
„Puterea muzicii” este frumosul titlu al celui de-al doilea LP al grupului timșorean Progresiv TM. De fapt, este vorba de o formulă de tranziție (toamna '77 — iarna '78) a formației, mai mult bucureșteană decît bănățeană. Harry Coradini (voce) și Ladislau Herdina (ch. voce), se stabiliseră în Capitală, alcătuiind un „supergrup” cu 3 băieți de la „Roșu și Negru”: Liviu Tudan (voce, bs., pian),

Ion Cristian (bat.), Florin Ochescu (ch.). Materialul sonor poartă pecetea fuzionării: un hibrid între o plănuită operă-rok a lui Tudan (care semnează 4 compoziții) și 3 piese de sine stătătoare ale lui Herdina. Ascultăm așadar cîteva grupe pe versurile Danielei Crășnaru: „Oameni și fapte / Legămînt” și „Opțiune pentru pace / Puterea muzicii”, pe fața A, „Sete de pădure / Pas candid către realitate / Gînd curat”, pe fața B. Total: 33 minute de muzică, cam...puțin. Atrag atenția delicatele intervenții ale pianului și chitarei acustice, și, neașteptat, ale corzilor (pe mapă nici o indicație în această privință !). Totuși, părțile instrumentale nu sînt foarte bogate sau dense; în schimb, prestațiile vocale domină clar discul. Putem conchide că este un album onest de rock, nespectaculos, normal și foarte „pămîntean”, fără

aspirații inutile de sofisticare, așa cum ar trebui să scoată cit mai des formațiile noastre.

Din partea „Electrecordului” și-au adus contribuția, ca de obicei, Iulia Maria Cristea (redactor) și Th. Negrescu (sumentul). Tot „Electrecordul” este cauza, probabilă, a modificării cîntecelor inițial propuse, a copertii (apărută albă ?) și a întîrzierii apariției — astăzi grubul nu mai are nici aceeași componentă, nici succesul de acum un an. Sperăm că noua conducere a casei noastre de discuri nu va repeta greșelile celei vechi.

FLORIN-SILVIU URSULESCU ■

● Prezent la Bacău și Piatra Neamț, „Clubul Tineretului” s-a dovedit

de data aceasta mult mai sărac în evenimente artistice. Cu excepția momentelor folclorice, totul a lăsat impresia improvizăției și diletantismului și ne este greu să admitem, tocmai din acest motiv, că ceea ce am văzut și ascultat reprezintă rezultatul unei selecții riguroase. Ne place să credem că din motive pe care nu le cunoaștem sau nu le bănuim, realizatorii au trecut grăbiți pe lîngă formații vocal-instrumentale și de muzică folk de autentică valoare ● Multă prospețime și adevăr în suita de interviuri datorate redactorilor Cornelia Rădulescu și Alexandru Stark, difuzată în cadrul emisiunii „Noi, femeile”. (miercuri, 25 iulie). Consecrate în exclusivitate gândirii laborioase, în ipotezele ei de maximă strălucire, creativitatea, imaginile prezentate s-au constituit într-un veritabil

portret concret al pasiunii, surprinsă de data aceasta în lumea fabuloasă a cercetării științifice și artizanatului artistic ● În programarea filmelor pentru zilele de miercuri și sîmbătă seara, ni se demonstrează în continuare aceeași stranie preferință acordată producțiilor americane depreciate de scurgerea anilor, încorsetate de rigorile și canoanele rețetelor hollywoodiene, demodate și ineficiente ca un cimitir de mașini uzate. Scoase din cele mai tainice unghere ale Arhivei naționale de filme, peliculele în cauză — am mai spus-o și cu alt prilej — pot constitui cel mult obiectul unor emisiuni de retrospectivă cinematografică. Unde au dispărut filmele de ținută, numeroasele, foarte numeroasele pelicule de valoare realizate mai aproape de zilele noastre ?

LIVIU TIMBUS ■

CAP LIMPEDE

„Caminante”

Jurnal mexican (73)

Ultima noapte în Yucatán

3.

— Da, Tatle, ție pot să-ți spun că uneori aș vrea să mă uit în jur lăsând fiecare lucru să rămână ceea ce este. Palmierul palmier, floarea de nopă, floarea de nopă, obsidianul obsidian. Fără să le mai transform în altceva.

— Parc te-ai teme de ceva, señor.

— Poate mă tem.

— De moarte?

— Ții minte cum spuneau poezii când Quetzalcóatl mai umbra printre piramide? „Impletii flori albastre cu flori de culoarea focului. / Pling căci moartea se va nimici ghirlandele”. Dar în lumină pietrele murmură altceva. La Chichen-Itza mi se părea că țin amiaza în mână ca un fruct strălucitor și parfumat.

— Atunci regreti, señor.

— Un învățat din țara mea zicea: dacă apucând pe un drum, ți-ai rupt un picior, nu regreta că n-ai apucat pe altul, căci nu știi dacă nu ți le rupeai pe amindouă. Dar glumea desigur.

— Numai zeii nu regretă nimic. I-ai văzut cum stau între ruine.

— I-am văzut.

— Umbra lor rămâne tot timpul la fel. Nu se scurtează și nu se alungește. Între timp, printre pietre florile cresc și se usucă.

— Până la urmă și piatra se frânge ca penele de quetzal. Totuși, trebuie să recunoaștem că lumea e frumoasă.

— Nu înțeleg ce te împiedică să dormi.

Se mai aud doar zgomotele de pe stradă. Și din când în când vîntul răvășind noaptea. M-am învățat cu aceste apariții și dispariții brusce ale lui Tatle. Nu mă mai mir. Mă aflu într-o țară unde pătrunzi din realitate în mit fără să-ți dai seama. Aceste salturi te amețesc la început, te derutează și chiar te irită. Pe urmă te obișnuiești. Conștiința că doi-trei cactuși pe un cîmp coclit de soare sînt de ajuns pentru a gândi altfel decît în fața peisajelor lui Watteau, cu natura lor apreată. Și chiar o cameră de hotel devine o scenă bună pentru o fantezie normală.

Am citit undeva că unui străin ajuns în Mexic i s-a servit la o masă un fel de corbă din ardei iuți. Toți așteptau, cu ochii fixați asupra lui, să vadă cum va trece această probă cînd va înghiți prima lingură din fiertura infemală. Și cînd străinul a înghițit fără să clipească, mexicanii i-au salutat țărnia cu entuziasm, în vreme ce el se gîndea la Cortés care a pus să i se ardă picioarele lui Cuauhtemoc, ultima căpetenie a aztecilor... Proba pe care a trebuit s-o trecem noi a fost mai puțin directă, dar într-un fel mai dificilă. Căci vezi mai întii vînzătorii de bilete de loterie care trag de minecă trecătorii invitîndu-i să nu piardă ocazia de a cîștiga lozul cel mare, să nu dea cu piciorul norocului; numeroși ca pretutindeni unde oamenii mai au încă puterea să creadă în iluzii. Și pe urmă la Coatzacoalcos vîntul spulberînd pe străzi biletele rupte, inutile. La început iubești ruinele, apoi ți se spun povești crude și, tocmai cînd credea că romantismul e bun pentru alte împrejurări, observi cum, într-o seară, te iubești din nou. Descoperi astfel că vrînd să uiți de problemele tale, Mexicul ți le scoate în față mereu. La fiecare pas se află o capcană și o recompensă. Treptat, înveți să nu mai separi prudența de risc. Și abia atunci urmează proba cea mai grea. Cum să păstrezi o măsură între atitea meandre?

Apoi ajungi la Mérida și descoperi că se poate rătați foarte bine și pe o linie dreaptă. Acest oraș e alcătuit ca o lecție de geometrie în spațiu. Străzile se întretaie ca liniile pe foaia unui caiet de matematici. Și totuși abia aici am avut limpede senzația că Mexicul e un labirint. Mérida și-a corupt rigooarea arhitecturală și poate nicăieri n-am simțit plînd în aer o dorință atît de mare de a sfida convențiile și de a demonstra că în viață sînt alte legi decît cele care ne asigură că între două puncte drumul cel mai scurt... În rest, totul se întîmplă oarecum în concordanță cu un peisaj în care, zile la rînd, dincolo de incintele arheologice, n-am văzut decît cerul implacabil, arbuști secetoși și lanuri de **henequen**. Lipsită de orice podobă vegetală, dacă exceptăm cei cîțiva palmieri din parcul Alameda, capitala Yucatánului își etalează pretutindeni singurul lux adevărat pe care și-l putea permite în acest ținut: piatra. Mereu aceeași. Cenușie, poroasă, ca în vechile statui, și într-o geometrie ca a New York-ului s-ar zice la prima vedere, dar nici unul din zeii pragmatismului n-a locuit, probabil, vreodată în aceste case mai degradat modeste unde piatra singură i-a împins pe arhitecți să evite meandrele... Pașii sună pe străzi ca pe coridoare, nimic nu absoarbe zgomotele, nu le atenuază și nimic nu contestă victoria pietrei. Ziua, soarele arde nestîlgherit zidurile. Atunci pină și umbra e fierbinte, iar tăcerea are respirația grea, de om bolnav.

La drept vorbind, în asemenea orașe nu e niciodată destulă tăcere. Chiar acum cînd orașul doarme, sunetele se rostogolesc uneori pe străzi ca în plînd zi. E de ajuns să vorbească cineva tare. Fără voie vei auzi totul. Piatra exaltă, amplifică, divulgă. Mérida, chiar dacă ar vrea, n-ar putea fi un oraș discret. Aici nu ai de ales decît între nepăsare și renunțări.

Seara, după ce soarele a asuprit toată ziua clădirile neapărate de nimic, lumea se îngheșue pe trotuare, între zidurile incinse care n-au vreme să se răcorească. Și treptat febra pietrei devine propria ta febră. Ceea ce putea să fie geometrie uscată capătă, ca și între ruinele Yucatánului, ceva de taină radioactivă. Taină pe care nu vom avea vreme s-o dezlegăm. Căci Mérida se numără printre acele orașe din care plecăm înainte de a le cunoaște, dar după ce le iubim. Și dacă nu-mi transmite exuberanța sa, nu e din vina acestui oraș, făcut să fie iubit, ci din vina mea de călător inadapabil, legat de pietrele Bucureștilui.

Ar fi timpul totuși să iau cele două somnifere, dacă mai vreau să dorm.

OCTAVIAN PALER ■

Amintiri

Peripeții universitare

În toamna anului 1944, pe culoarele Ministerului Educației Naționale m-a întîmpinat un bărbat în puterea virstei, scund, bine legat și privind-mă cu marii săi ochi albaștri de culoarea cerului, mi-a întins mina și s-a recomandat:

— Sînt profesorul Constantin Balmuș, decanul Facultății de litere și filosofie a Universității din Iași. Ei, domnule Cioculescu, ce aștepți? Vino la noi, la catedra de Literatură română modernă, unde a predat G. Ibrăileanu și care a rămas vacantă prin moartea lui Octav Botez. Călinescu se mută aci, la București. Te dorim cu foții, hotărâște-te.

— Ușor de zis. N-am doctoratul.

— Cum se poate una ca asta? Dumneata, care...

— Iac-așa. Și eu și Streinu, vîzînd cum s-a amărît E. Lovinescu cu doctoratul de stat de la Sorbona, că n-a putut obține o catedră universitară, și nedorînd să-i călcăm pe urmă sub acest aspect, ne-am hotărît să nu ne luăm niciodată doctoratul.

— Ei bine! Eu ți ofer o certitudine. Noi nu publicăm anul acesta catedra vacantă. Dacă-țiiei doctoratul în răstimp, te votăm în unanimitate, pe baza articolului 64 din legea Petroviți, cu privire la chemarea cea largă.

— Ții mulțumesc. Am să reflectez. Orișicît, n-am să uit gestul dumitale.

— Este dorința întregului corp profesional al facultății noastre. Ne-ai face o mare bucurie acceptînd!

Despărțîndu-ne, mi-am adus aminte că aveam o străveche inscriere la doctorat, după obținerea examenului de licență (1923, toamna). Mi-am găsit carnetul și m-am prezentat decanului aceleiași facultăți din Capitală, profesorul Alexandru Rosetti. L-am întrebă, prezentîndu-i-l, ce valoare mai are.

— Nici una. Dar un articol de lege prevede că unuia ca dumneata, cu o veche activitate de critică și istorie literară, i se poate acorda dispensă de stagiu și astfel, dacă te prezinți la primăvară cu teza... Ți-aș propune să-ți stringi toate studiile despre Caragiale și le vom considera ca o teză.

I-am mulțumit pentru bunăvoință, dar i-am răspuns că mă pot „face forte” să-i prezint pină la sfîrșitul lunii mai o teză despre viața și opera lui Dimitrie Anghel. A fost de acord și m-a trimis la Tudor Vianu, ca să-i propun să fie conducătorul tezei. Am găsit la acest vechi și bun prieten o caldă înțelegere: a primit cu bucurie.

În mai, teza a fost gata și în iunie am susținut-o. Un ecou al acelei susțineri se găsește într-un folclor al ziarului **L'Indépendance Roumaine**, semnat de Ion Biberi.

În interval, George Călinescu mi-a comunicat solemn:

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Zwillinge!...

Mult timp după eliberare, urechile mele continuau să vuiscă de țipetele și urletele SS-iștilor.

Cînd mă trezeam diminețile, auzeam atît de clar comanda „**aufstehen...**”, deșteptarea... încît săream din pat repetînd-o cu glas tare, așa cum era obiceiul în lagăr.

După ani și ani, plimbîndu-mă de unul singur pe o stradă liniștită sau într-un parc pustiu, continuam să tresar brusc și să constat că sînt lac de sudoare, atît de real îi auzeam injurînd pe toți foștii mei **Kapo** și **Blockälteste**.

Cînd anii s-au transformat în decenii, scurgerea lor m-a ajutat să scap de aceste halucinații în timpul zilei, m-a ajutat să nu mai aud și să nu mă mai sperii de ecoul întîrziat al comenzilor pentru apel... pentru controlul păduchilor... pentru selecționare, decît rareori, noaptea, în vis.

Din acel teribil limbaț al morții, devenit obsesie, o singură comandă, un singur strigăt continuă să-mi stăruie și azi în urechi:

— **Zwillinge!... Zwillinge!... Die Zwillinge vorwärts!**

— Gemeni!... Gemeni!... Gemeni să iasă în față!

Eram pe peronul gării Birkenau-

În concluzie:

„... noi recomandăm călduros pe d-l Șerban Cioculescu la catedra de Istoria literaturii române moderne, de la Facultatea de litere și filosofie din Iași.

Iași, 25 mai 1946.

Președinte: G. Călinescu.

Membri: Dan Simonescu, N. Bagdasar”.

Atita tot, veți zice? Nu-l recunoaștem pe G. Călinescu în acest prea sumar citat. Aveți dreptate. Tot raportul e un adevărat duș scotian: una caldă (elogiile), una rece (rezervele imperiosului președinte, subscrise de foștii săi colegi de facultate). Să dau cîteva exemple. G. Călinescu îmi recunoaște „o activitate de cronicar literar de peste 20 ani, în care a receptat și judecat toate operele literare apărute în aceste ultime decenii” cronicle „sunt făcute în spiritul înalt profesional”, iar „dintre toți candidații posibili, este acela care a avut un contact continuu și profesional cu literatura contemporană, putînd astfel să orienteze pe tineri în mișcarea noastră literară”. Da, dar „fără a face ceea ce se numește **literatură erudiție, idei generale ori la speculația estetică (astfel de preocupări lipsind din opera sa)**...”

Alte lipsuri: „nu este o **personalitate tumultuoasă, cu vocație, erudiție și vreau dar literar, în marele înțeles creator al cuvîntului, nici în direcția plastică, nici în direcția unei complexități intelectuale**...”

Spațiul nu-mi îngăduie să ilustrez cu desăvîrșire alternarea simetrică a elogiilor cu rezerve, de aceea trec la concluzie, subliniînd pe acestea din urmă:

„În rezumat, d-l Șerban Cioculescu e un bun istoric literar cu o mișcare încetată, însă serioasă, și un critic fără amplitudine sau mari perspective, însă și fără prejudecățile extraliterare ce vîntiază activitatea multora. Stilul și curiozitatea sa pentru literatură îi conferă un loc în critica actuală, acorîndu-i merite care chiar depășesc cerințele propriu-zise ale Universității”.

Finalul m-a surprins mai mult decît orice! Cum adică? Cu atitea lipsuri — și nu le-am enumerat pe toate — și cu atît de modeste calități, un asemenea element putea depăși nivelul universitar existent? La un neisprăvit, alții și mai neisprăviți? Am fost surprins că nici Dan Simonescu, nici regretatul meu bun prieten, Nicolae Bagdasar, nu au găsit cu cale a-l ruga pe George Călinescu să renunțe la această apreciere, nu prea măgulitoare pentru corpul nostru universitar.

Cu acest „epocal” aviz, de aceeași factură, în plină pagină, pe trei coloane, „calduros”, dar în doi peri la puterea n, și cu volul unanimitate al consiliului facultății, ratificat de rectorat, am fost numit profesor titular de literatură română modernă la Universitatea din Iași.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Prin minte mi-a străfulgerat că pe gemeni vor să-i ducă în altă parte și-i mai bine, mi-am zis, că nu s-au prezentat și au rămas împreună cu mama și fratele mai mic.

Toate acestea s-au petrecut în ziua de 9 iunie 1944, în jur de ora 11. Peste o oră sau două, toți patru mureau asfixiați, împreună cu întreaga coloană, în camerele de gazare.

Gemenii care au ieșit din coloană și au trecut în față n-au fost gazați. Au fost duși în lagărul F. Eu am ajuns în lagărul E. Ne despărțea un singur gard de sîrmă ghimpată prin firele căruia trecea curent de înaltă tensiune.

În lagărul F, în baraca nr. 14 erau peste o sută de perechi de gemeni. Baraca aceea constituia principalul laborator pentru experiențele doctorului-criminal Mengel.

De atunci continuu să mă întreb: nu trebuia oare totuși să le strig fraților mei să iasă în față, împreună cu ceilalți gemeni?

...Dar dacă ar fi fost supuși acelor groaznice experiențe, și părți din trupurile lor ar fi fost extricate, conservate și trimise la Berlin? Și chiar dacă în urma experiențelor n-ar fi fost exterminați, ceea ce ar fi urmat după... s-ar mai fi putut numi viață...

Nu știu. Nu pot să-mi răspund. Și în urechi continuă să-mi stăruie și acum, după 35 de ani, vocea lui Mengel, amplificată de zeci de deținuți:

— Gemeni!... Gemeni!... Gemeni să iasă în față!

OLIVER LUSTIG ■
foștul Häftling nr. 112 398

Zilele genezei

Urmărind o hartă a memoriei, cercetăm locuri, clădiri și oameni din vechi cartiere bucureștene interferând biografia mea, de acum 7 lustri. Dar timpul le-a șters, multora, profilul de atunci, scoțându-le din destinul lor de mahalale sau de comune suburbane, pentru a le integra, cu drepturi depline, metropolei; oamenilor le-a schimbat locul sub stelele orașului, unora pierzându-le definitiv urmele...

● In căutarea anilor pierduți

Fosta comună Progresul, pe care linia de centură o strinsese în jurul Șoselei Giurgiului, a dispărut aproape complet sub atacul continuu al fronturilor de blocuri înaintind spre Jilava — și, odată cu ea, imaginea palpabilă a unei lumi de frontieră. O cunoșteam destul de bine, pentru că aici îmi petrecusem, militar fiind, câteva luni, în primăvara și vara anului 1944. Dincolo de cimitirul evreiesc, cind veneai din oraș, după un cimp rămas gol pînă acum vreo 10—15 ani, la sfîrșitul curbei pe care o făcea Șoseaua Giurgiului spre Dunăre începea comuna Progresul, un sat (sau mahală) înșirat pe firul drumului din care se rupeau spre cimp ulițe prăfoase. Cam pe la jumătatea drumului era o băcănie iar aproape vizavi de atelierul de cauciucuri, un han cu dușumeaua dată cu petrol, umbrós și răcoros vara, poate și din pricina polatei care acoperea un fel de grădină de vară, ferindu-l de soare. Sătenii, oameni cumsecade și muncitori, aveau origini incerte: unii se opriseră aici venind din cimp, speriați de marea aventură a orașului, alții, dimpotrivă, expulzați de mahalalele învecinate, neîndrăznind să plece mai departe, în satele Bărăganului.

Calea Plevnei nu a suferit, în schimb, modificări de structură, care să o facă de nerecunoscut; a apărut doar clădirea Operei Române, în spațiul unui parc din coasta stadionului Venus, din care n-a mai rămas decît amintirea marilor jucători pe care și acum parcă-i văd, din tribunele de lemn, în lumina dreptunghiului verde.

Dincolo de intersecția cu Știrbei-Vodă, în clădirea fostului meu Regiment de gardă călare, s-a mutat clubul Steaua. Teama de a nu-mi răni amintirile printr-o confruntare brutală cu o realitate, alta decît cea întipărită pe retină, m-a oprit pînă acum să trec pragul fostei mele cazărni. Sufletele cailor duși (ca și arma cavaleriei — dispărută și ea în era invadată de mașini consumatoare de hidrocarburi) — le-aș vedea pretutindeni, ca o mustare mută.

Cum aș putea uita acel bombardament de noapte care a deschis seria incursiunilor americane în orizontul nocturn al Bucureștilor?

Regimentul era evacuat; nu mai rămăsese în Calea Plevnei decît o mină de soldați, care făceau de pază și asigurau întreținerea localului. Și cîteva cai.

Înspere colțul dintre Plevnei și strada Dr. Angelescu, lingă manejul mare, cîteva camere ascunse de pomi, ca un canton C.F.R. mai răsarit. Era infirmeria regimentului unde fusese internat de vreo cîteva zile, chinuit de o sciatică rebelă. Singur în toată clădirea, după vizita medicală de dimineață mă dedam lecturii, alterînd Dreptul roman cu Destinul omenirii al lui P. P. Negulescu. Duceam o viață liniștită, de cămin studentesc, dacă făceam abstracție de durerile care mă țintuiau în pat, în poziții chinuitoare. Pînă în noaptea cind a sunat alarma aeriană.

În afara sentinelor din posturile 1 și 2 (porțile principale), toți cîți mai rămăseseră în cazarmă au fugit în solidul adăpost al palatului C.F.R. — pe atunci încă în construcție. Mai mult tîrîndu-mă am ieșit și eu în curte, nehotărît dacă să intru sau nu într-un adăpost individual — foarte sigur dar greu accesibil mie, deoarece folosirea lui cerea suplețe și mobilitate de care eu, bolnav, nu dispuneam. Așa că m-am încumetat să infrunt destinul în picioare, mergînd încet pe aleile fundamentate în întuneric. Era o noapte caldă de mai, cu un cer fără lună, pierdut într-o negură subțire. Nu trecuse de miezul nopții. Am auzit mai întîi acel huruit al motoarelor, ca de coloană de tancuri care se apropie pe un drum desfundat. Apoi au țîșnit reflectoarele; zece de jeturi de lumină măturau bolta dintr-o margine în alta, încercîndu-se, întretăindu-se pînă prindeau țînțării de aluminiu în pinza lor luminoasă, oferindu-i tunarilor antiaerieni. Dar înaintea bombardierelor au apărut, la mică înălțime, avioanele de vîntoare, urmărîte de salvele luminoase ale trasoarelor de mitraliere antiaeriene. Mitralia și ele și aprindeau în candelabrele nopții umbrele fosforescente ale parașutelor luminoase. Sute și sute de parașute, ca niște mari stele căzătoare plutind încet pe apele văzduhului, luminau orașul trezită din somn. Dacă n-ar fi început dansul morții dezlănțuit de bombe explozive și incendiare, „spectacolul” întrecerea în frumusețe și înedit celebrele jocuri de artificii organizate în golful cetății adriate a Dubrovnikului...

Dar au urmat bombele. Le auzeam suierînd sinistru prin văzduhul sfîrtecat, pentru că o clipă mai tîrziu să explodeze cutremurînd pămîntul. Norii de praf ridicați de suflu acopereau în vînzolirea lor rapidă sorii artificiali ai parașutelor. M-am oprit lingă manejul mare, ascultînd în pauza dintre două valuri de bombardiere un tropot de galop dezlănțuit. Am văzut, ca-ntr-o secvență de film, silueta unui cal alergînd; scăpase din grajd și galopa prin curtea regimentului, înnebunit de spaimă și de singurătate. Apărea și dispărea, de după ziduri și pomi, ca o nălucă.

Și, deodată, m-am trezit cu el față în față. Am vrut să fentez, să mă fereșc din drumul lui, dar un junghi puternic m-a țintuit locului. El a sărit în două picioare, trîndu-și galopul și oprindu-se alături de mine. Nu și-a mai continuat fuga. I-am simțit botul cald frecîndu-se de tunică, într-un gest de solidaritate și afecțiune, în timp ce trupul îi tremura iar deasupra noastră coborau, legîndu-se, sutele de meduze ale parașutelor luminoase. Am rămas acolo stringîndu-i capul la piept și acoperîndu-i ochii și ure-

chile cu poala tunicii, să nu vadă și să nu audă iadul din jur. Și-a recăpătat liniștea, redîndu-mi-o și mie, deși în jurul nostru luminile iadului se dezlănțuiseră...

Spre nord-vest, de la fîntîna Miorîța și Gara Băneasa pînă sus la aeroport, cartierul a rămas aproape ca atunci, în vara anului 1944. Doar palatul Științei și pavilionul Expoziției au alungat cele două hipodromuri — de trap și de galop — unde urmăream extraordinarul și incîntătorul spectacol al cavalcadelor.

Satul Băneasa urea de la lac pînă la marginea aeroportului cu aceleași străduțe pietruite, umbrite de salcimi, de castani și arțari. Casele cu grădini și puțuri americane s-au retras după gardurile invadate de iederă și flori.

Pe ulițele și prin curțile acestea mă „jucam”, acum 35 de ani, cu moartea. Un joc dur, un joc aspru, un joc care m-a trecut brusce, în cîteva zile, din adolescență în plină maturitate.

Aveam 20 de ani, eram student și locuiam în căminul „Universal” din Calea Plevnei (actuala Casă de cultură a studenților), proaspăt lăsat la vatră — în februarie 1944 — de Școala de ofițeri de cavalerie de la Sibiu. Orașul asediat de o primăvară dezlănțuită, cu un cer abia limpezit de zăpezi, părea mai puțin beligerant, deși frontul se apropia amenințător de granițele noastre.

În spatele căminului, stadionul Venus aștepta părăsit vacarmul zilelor de meci, mereu amînat...

Dincolo de parc, spre Bulevard — Facultatea de drept — unde mă duceam să audiez cursurile lui Istrate Mișescu și cele ale lui Stoicescu la Dreptul roman.

În toamna lui 1943, deschiderea anului universitar.

Aici la Drept, în amfiteatrul mare, ticsit de lume, am ascultat de la balcon, în picioare, lungul și pesimistul discurs al lui Mihai Antonescu, prim-ministru și profesor de drept internațional. În prezidiu — senatul universitar. El, îmbrăcat în robă, cu minci largi, fluturînd cînd și cînd, ca niște mari aripi negre în prelungirea gesturilor oboșite. Glasul — în care a strecurat tristețe, multă tristețe și scurte dar frecvente somne de negrijorare — învăluie ca-ntr-o litanie sala. Vorbește de o nouă așezare a lumii după normele dreptului internațional. Opune foamei de spațiu a marilor puteri principiile imuabile ale eticii popoarelor. Nu-mi vine să cred că formularea aluzivă este deliberată și pun în seama doctrinei ambiguitățile cu trimiteri în actualitate.

Dar iată că — părăsind sfera abstracțiilor — vorbitorul face un larg tur de orizont al stării lumii din toamna anului 1943.

Privesc în jur cu spaimă și cu suspiciune, mai ales că printre studenți se foiesc destui indivizi în treciri pîndind nu frazele vorbitorului ci reacția sălii. Tot ei ne controlaseră, la intrarea în localul facultății, carnetele de studenți... În plus, văzusem așezîndu-se în rîndurile de la parter, încă de la început, cîteva uniforme „aliate”.

Îi urmăresc fața răvășită (de oboseală, de griji, de spaime?), ca să pot intelege ceva mai mult decît ceea ce colorează epiderma cuvîntelor, în care apar și așa destul de străvezii aluzii la starea jalnică a fronturilor germane, ceea ce provoacă plecarea ostentativă din sală, din rîndurile de la parter, a doi ofițeri nazisti, vădit nemulțumiți de discurs. Observîndu-le plecarea, vorbitorul își flutură brațul într-un gest ambiguu, spunînd cu glas de casandă: „Sîntem la o răscruce a destinului nostru care nu știu ce ne va aduce deși semnele ne spun că ne vom schimba istoria...”

Bolboroseala delifică să fi vrut să însemne, în intenția oratorului, mărturisirea publică a disperării cu care sonda, prin emisari trimiși în taină la englezi, posibilitatea unei salvări pe cont propriu? Sau să fi fost o timidă desolidarizare de inexorabilul destin pe care și-l alesese singur și pe care încerca acum, înspăimîntat, să-l renege?

Cînd a sfîrșit, s-a prăbușit teatral în fotoliul ce-i fusese rezervat în prezidiu, într-un fel de leșin al desnețedii, al disperării, al speranței irosite...

Am părăsit aula facultății cu sentimentul că am văzut, fără voia mea, fața ascunsă a optimismului oficial.

● Bombe cu explozie întîrziată

În dormitorul cel mare de la etajul 2 al căminului din Calea Plevnei, dulapurile înșirate pe lingă ziduri, paturile albe, de fier, îmi amintesc dormitoarele celor opt ani de internat, din liceu. Doar că acum îmi stabilesc singur programele zilnice. Nimeni nu dispune de timpul meu, mi-l organizez cum vreau.

Astăzi e o zi prea frumoasă ca să mă clautrez în vreun amfiteatru. M-am sculat mai tîrziu, m-am bărbierit, m-am îmbrăcat repede ca să prind la cantină micul dejun și iată-mă iar în dormitor, citind Satul uitat al lui Kröger, cumpărat ieri de la anticariat. Sînt încă mulți colegi în dormitor. La zece, zece și ceva, sirenele încep să sune cu disperare. Nu le dăm atenție; pentru astăzi s-au anunțat exerciții de alarmă aeriană...

Și totuși, un huruit infundat de avioane se apropie din orizont, din ce în ce mai clar și mai puternic. Cîțiva incalcă pervazurile ferestrelor privind cerul în care încep să prindă contur avioanele cu reflexe de aluminiu. Sînt la mare înălțime și multe, foarte multe. Au inundat cerul.

— Asta da exercițiu! spune nu știu cine, în timp ce antiaeriana se dezlănțuie; proiectilele ei explodează în văzduh, în rotoacele albe de fum. Geamurile încep să vibreze tot mai puternic de huruitul motoarelor. Le numărăm: sînt 15, 20, 30, 40, 60, 100... și încă vin din orizont, în formații trecînd nepăsătoare printre cerulețele de fum ale antiaerienei...

Nemții și-au ridicat toată aviația de la sol... Fraza a fost tăiată de exploziile și seismele bombelor, mai înfricoșătoare decît cele ale cutremurului din 1940. Abia acum realizăm ce se petrece și dăm fuga pe scări. Clădirea se scutură ca o căruță hurducînd în goană peste pietre de riu. Ajung jos în hol. Aud prin ziduri, de undeva de deasupra, suieratul bombelor care cad. Mă trag instinctiv sub scara de beton. O explozie infernală mă stringe în mine. Nu mai văd nimic; un praf gros, de moloz vînturat, îmi acoperă ochii, mă înecă. Îmi pun batista la nas ca să pot respira și încerc să ies traversînd holul. Merg orbeste. Explozia luminii de afară îmi întunecă și mai tare pupilele care se string dureros. Stau să-mi revin,

apoi alerg, urmărit de huruitul escadrilelor de aluminiu, spre adăpostul din parc. Nu ajung însă la timp. Mă arunc la pămînt odată cu exploziile bombelor care vin dinspre gară. Văd înălțindu-se zece de trimbe de fum, de caldarim smuls, de ziduri sfîrtecate ca zeci de vulcani în erupție. Ghemuit pe iarbă, sînt martorul celor patru explozii din jurul căminului. La trecerea primului val, două bombe îl loviseră în plin, perforînd planșeele sălilor de spectacol și de mese și explodînd în subsol.

Profit de clipa de răgaz și, într-un salt lung, ajung la gura adăpostului ticsit de lume. Mă ghemuiesc pe treptele de pămînt de la intrare, de unde pot vedea în voie ce se întîmplă afară. Înăuntru, oameni înspăimîntați, cu pături și bagaje încopite, stau strînși unii în alții ca oile pe furtună. Și pămîntul se zguduie iar sub covorul bombelor celui de-al patrulea val. Din gura adăpostului le văd căzînd ca o ploaie cu grindină. O grindină neagră care crește enorm, venind în pieaj pînă cînd, simțînd pămîntul, explodează cu o furie inimaginabilă. Din întunericul adăpostului se aud țipete disperate. Nu s-a întîmplat nimic grav, n-a căzut nici o bombă pe aproape, e numai teama și nevoia de a răspunde oarbei dezlănțurii de afară.

Și pentru mine este botezul focului. Pe Valca Ialomiței fiind, nu departe de Tirgoviste, văzusem bombardierele trecînd spre Ploiești și auzisem exploziile scuturînd infundat pămîntul, dar între mine și ele depărtarea așezase nu știu cîte dealuri protecoate... Aici însă am fost proiectat în centrul seismului cu o astfel de rapiditate că n-am avut răgazul să mă-nspăimînt măcar. Aveam doar certa convingere a sfîrșitului de lume care nu eram sigur dacă mă va privi și pe mine. Începusem la un moment dat să asist ca la un spectacol; un spectacol tragic, înspăimîntător, revoltător în care nu știi pînă în ultima clipă dacă ești spectator sau actor și dacă e să intri în scenă o faci fără șovăire, fără repetiții, fără să-ți știi rolul. Îl joci pe viu, cu toți nervii încordați, cu mintea și inima biciuite de spaime...

Cînd sirenele au sunat încetarea alarmei eram deja în afara adăpostului; urmăream ultimele avioane ieșînd din orizont și ascultam în urma lor crescînd liniștea de după furtună. Apoi am simțit pulsul orașului bătînd din nou, din ce în ce mai puternic.

Era 4 aprilie 1944.

Am fugit în cămin; o ruină. Partea din față, de deasupra intrării (sala de lectură, dormitoare, bibliotecă) rămăsese în picioare. Din cantină însă se deschidea un puț enorm spre subsol și o altă gură a lui, cu ghibzurile sparte, lăsa să curgă cerul sore, adîncuri.

Nu mai era de stat aici. Cu ordinul de chemare în buzunar m-am îndreptat încet spre regiment, ocolînd în drum micile etichete albe sau colorate din care țîpau, bătute la mașină, apeluri la revoltă și la luptă. În timpul alarmei cîteva le-mprăștiase, bombe cu explozie întîrziată...

● Lupinguri în Bărăgan

Evacuarea regimentului în comuna Progresul a fost urmarea bombardamentului de la 4 aprilie, cînd unitatea a avut de suferit. Dar nu numai atît: forța de luptă trebuia păstrată intactă și, după cum reiese din documentele insurecției, efectivele, genul de instrucție — altul decît cel al cavaleriei — trebuiau să fie ferite de privirile iscoditoare ale Wehrmachtului. Așa că, într-o bună zi, regimentul s-a mutat, discret, în comuna din apropierea liniei de centură, unde ne-am împrăștiat încartiruiți la gospodăriile dinainte stabilite. Văd și acum — deși urmele s-au șters sub înaintarea agresivă a blocurilor — satul modest al unor oameni care, venind din Bărăgan, și-au construit case țărănești de palanță, cu prispă și curte, cu grădini de zarzavat, cu flori, cu pomi fructiferi și vită-de-vie. Doar faptul că șoseaua care ieșea din Capitală era pietruiată și îngropa în mijlocul ei liniile tramvaiului 17, îi da dreptul să se scotească comună suburbană a Bucureștilor. Și lumina electrică. Și micul atelier cu pretenții de fabricură, profilat pe producția de război. Și, în fine, cimitirul evreiesc, cu care nu se puteau mîndri, mai ales atunci, multe sate din România...

Dimineața plecam la instrucție în cîmp, lingă o lizieră de salcimi din apropierea Sabarului. De acolo priveam vîntoarea și bombardierile americane trecînd spre Capitală. Își făceau apariția la cîteva minute după alarmă.

Cam din dreptul Dadilovului le luau în primire antiaeriana noastră de „contact”, apoi cea a Bucureștilor. Dar înaintea antiaerienei le întîmpină, angajîndu-se în lupte pe cit de năprasnice pe atît de spectaculoase, vîntoarea noastră. Am fost martorul unor asemenea încleștări pe care memoria le păstrează nealterate de timp.

Sunase alarma pe la zece, zece și ceva. Am întrerupt instrucția și ne-am tras la umbra salcimiilor. N-am apucat bine să ne așezăm, cînd au trecut, în zbor razant, escadrilele noastre de vîntoare. Se duceau spre Giurgiu. A urmat o scurtă pauză, întreruptă de acel huruit specific bombardierelor americane. Dar mai înainte să apară formațiile lor în unghi, ca o legiune romană înaintînd la adăpostul scuturilor, au apărut cele două vîntători încleștate într-o luptă pe viață și pe moarte. Lupinguri, răsturnări pe-o aripă, căderi în picaj, mitraliere care ciuruiu văzduhul, redresări și ridicări aproape verticale, toată gama acrobației aeriene se derula cu o repeziune uimitoare.

Ai noștri au reușit să le rupă formația, împrăștiîndu-i și izolîndu-i, pentru a se putea angaja într-un atac „la baloneta” — cum ar spune infanteriștii. Numai că asistam la o altă tehnică de atac: prindeau întîi înălțime și cădeau de sus, din spate, într-un fel de picaj, pe direcția razelor solare care-l orbeau pe inamic, în timp ce mitralierele trăgeau fără cruțare. Și iată, un avion explodează în aer, ca un balon de săpun, din care nu vor mai rămîne decît resturi împrăștiate pe cîmp; un altul, din dreapta noastră, coboară în Bărăgan cu o eșarfă lungă de fum negru în urmă. Pămîntul s-a cutremurat cînd l-a primit, o explozie puternică marcîndu-i impactul sau momentul cînd limbile de foc au jucat pe rezervorul de benzină...

Sus, în văzduh sau jos pe pămînt mureau oameni care veniseră să omoare oameni și noi ne bucuram că două avioane inamice au fost doborîte, uitînd că odată cu metalul care pierdea zborul de pasare, oameni tineri ca noi se făceau neant... Vedeam materializîndu-se una din legile dure ale războiului, care avea să ne intre în reflex pe frontul de la Băneasa: „Cine lovește primul își omoară moartea”...

(Va urma)

TEODOR BALȘ ■

„În boxul nostru se muncește încă puțin!”

— Afirmația e exactă, tovarășe colonel Dumitru Ciobotaru, în boxul nostru, s-a văzut acest lucru și la recentele finale de campionat, se muncește încă puțin, dar o asemenea afirmație derutează când vine chiar din partea secretarului responsabil al federației de specialitate! Ce părere aveți?

— Așa-i, dar ce să mă mai fac?! Când am venit la federație, în urmă cu jumătate de an, am acordat un interviu pentru „Flacăra” în care m-am angajat, mi-aduc perfect aminte, că vom trece toți pugiliștii prin zone. Titlul acelei discuții era „Toată lumea la zone”, dar mă văd silit să recunosc că nu m-am putut tine de cuvânt! Au ajuns la finale, la București, 256 de boxeri, număr exagerat de mare față de valoarea reală a acestei discipline. După mine, vreo 80 din ei n-aveau ce căuta la finale, unii dintre ei, Ion Calotă din Drobeta-Turnu Severin, Pavel Iulian din București, Ion Donose din Slobozia, alții, nestiind lucruri elementare. Sigur, maratonul de la București a avut și el partea lui bună, oferindu-ne posibilitatea de a inventaria tot efectivul actual al boxului românesc. Dar asta nu mă împiedică să afirm, cu mîhnire, că finalele de anul acesta au fost mai slabe ca cele de până acum, o sumedenie de pugiliști fruntași evoluind sub valoarea pe care bănuim că o au, lipsiți de rezistență, timorați, rudimentari tehnic.

— Ce vrei să spunei cu „valoarea pe care bănuiați că o au”? O au sau n-o au?

— Finalele de săptămîna trecută, ca și alte competiții de dată recentă, au arătat că unii din boxerii noștri socotii de elită au intrat prea repede și fără justificări suficiente în posesia categoriilor înalte de clasificare, de unde puțină muncă și multe pretenții!

— N-o să vă contrazicem, dumnea-voastră cunoașteți cel mai bine starea boxului românesc, dar ne vom permite să vă aducem aminte că, nu demult, pugiliștii români au dominat net Balcaniada de la Tulcea, toți intrînd în finale și cîștigînd titlul. Greșim?

— Nu greșiți, dar trebuie să țineți cont de faptul că, la Tulcea, clasa adversarilor a fost redusă. Firește, victoria de acolo m-a bucurat, dar nu-mi stă în fire să mă îmbăt cu apă rece! Sincer să fiu, Balcaniada și, cu atît mai puțin, finalele campionatului nu mi-au dat garanții că boxul nostru își va îndeplini obiectivul fixat pentru Olimpiadă, obiectiv stabilit la 3 medalii, între care una de aur. Să nu mi-o luați în nume de rău, dar și noaptea mă gîndesc cum să facem să ieșim cu fata curată la Olimpiadă, întreceri în care de la Linca, din 1956, boxul românesc n-a mai cîștigat un titlu. Nu zic că obiectivul pe care ni l-am asumat depășește puterile acestei discipline, dar zic că în boxul nostru se muncește încă puțin! De asta sînt sigur, de aceea o spun și o repet.

— Cînd faceți o asemenea afirmație, ce aveți în vedere?

— Faptul că nu se acordă suficientă atenție intensității și volumului antrenamentelor, la cluburi în primul rînd, dar și la lot. Și nu la cluburile mărunte, ci la cele mai mari, la Dinamo, de pildă, la Rapid, la Galați, la Brăila, la Constanța, orase care altădată dădeau campioni peste campioni și care acum, cu excepția lui Donici de la Dunărea Galați, n-au cucerit nici un titlu. Dinamo, e adevărat, a cîștigat cu Teodor Dinu și Ilie Dragomir, dar o serie de sportivi prezentați de clubul respectiv, care a fost cîndva și clubul meu, Constantin Ghindăoanu sau Aurel Sircă, în care ne dușesem mari speranțe, au boxat nepermis

de slab, adesea lamentabil. Ca să nu mai spun că și de la stelistul Radu Daniel, vicecampion al Europei, așteptam cu toții mult mai mult! În semifinala cu Govici, a fost numărat și n-aș băga mîna în foc că a cîștigat! La fel Valentin Szilaghi, și el vicecampion continental, la fel Gheorghe Costache, care ne-a trezit speranțe după meciurile bune susținute în Cuba, slab amîndoi, foarte slab.

— Dintre finaliștii de anul acesta, care v-a plăcut cel mai mult?

— Marea revelație a fost ieșeanul Tiberiu Cucu, de la Voinea, antrenat de Constantin Vasiliu. Bine au mai evoluat Butnaru și Schiopu de la Steaua. Petrescu de la Box club Galați, Budușan de la Metalul, adăugînd observația că alți citivi boxeri fruntași, Boboc, Cutov, Popa și Panaite, n-au luat parte la finale, ei aflîndu-se la Moscova, la Spartachiada popoarelor din U.R.S.S. Intenționăm ca, în cel mai scurt timp, să le oferim acestora șansa de a-și măsura forțele cu campionii, spre a ne lămuri exact pe cine trebuie să contăm la fiecare categorie pe această ultimă linie dreaptă dinaintea Olimpiadei. În aceeași idee, am despărțit lotul reprezentativ, format din 46 de sportivi, în două, în prima echipă incluzîndu-i pe cei cu șanse la medalii, în cealaltă încadrînd elementele de perspectivă, pe Cucu, pe Govici, pe Niculescu, pe Petrescu, pe Butnaru și așa mai departe, cărora le vom acorda o atenție specială, ei reprezentînd viitorul boxului nostru.

— O ultimă întrebare, tovarășe Dumitru Ciobotaru, cine credeți că e principalul vinovat pentru starea nu prea îmbucurătoare a boxului românesc de azi?

— N-am nici un dubiu, antrenorii. Apoi, fără discuție, federația și, firește, secretarul ei. Vă asigur însă că, învățînd din experiența recentelor finale, vom pune cît de curînd piciorul în prag, decizi să nu mai tolerăm jumătățile de măsură.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Carmen Bunaciu și Natalia Mărășescu, învingătoare la Moscova

După cum se știe, o delegație sportivă din România participă, în aceste zile, la Spartachiada popoarelor din U.R.S.S., amplă competiție polisportivă, considerată de specialiști, date fiind participarea, la ea, redevabilă calitativ și numeric, și programarea ei, cu exact un an înaintea Jocurilor Olimpice de la Moscova, drept o verificare deplină a forțelor în perspectiva Olimpiadei.

Doauă dintre reprezentantele noastre, învîtoarea Carmen Bunaciu și

Fotbal, de la o știre la alta

● Revenit la Dinamo după 12 ani, a mai funcționat în cadrul clubului bucureștean între 1953 și 1967, profesorul Angelo Niculescu ne-a declarat, luni dimineață, că s-a acomodat într-un timp foarte scurt. Rugat să ne vorbească despre noile achiziții ale echipei, antrenorul a zis: „Sînt foarte mulțumit de brașoveanul Bucur, un mijlocas de valoare deosebită; dacă transferul lui se va rezolva, Bucur fiind militar în termen, va deveni titular. Mulțescu a jucat foarte bine pînă la Cîmpina, dar acolo a scăzut; în ceea ce-l privește pe fundașul Stănescu, venit de la Tulcea, acesta mai are de recuperat; în prezent, Lucuță e mai bun”. ● Tot de la Dinamo: portarul Anuței la Rapid și, încă în discuție, fundașul Bădilaș tot la Rapid. Pentru că veni vorba de gruparea giuleșteană, să notăm că antrenorul Ion Motroc a renunțat la serviciile lui Rîșniță, Rontea și Stamen, impumutați divizionarei C Sirena. A luat de la Steaua un atacant, pe Iordache, despre care Motroc are numai cuvinte frumoase. Să mai vedem. ● Sportul studentesc l-a cedat pe Grosu noii promovate în B Mecanică fină, la conducerea tehnică a căreia se află un cuplu rapidist, Nicolae Lupescu și Teofil Codreanu. ● Pe adresa federației a sosit o adresă din Damasc prin care antrenorul Cornel Drăgușin e invitat să pregătească, pe timp de un an, selecționata armatei siriene Răspunsul în câteva zile.

● Se zice că ex-progresistul Viorel Popescu va fi secundul lui Paul Popescu la Tirgoviște. Dacă știrea se va confirma, va fi un fel de reîntoarcere a fiului risipitor, Viorel Popescu fiind născut și crescut la Tirgoviște. ● După ce a renunțat la legitimările lui Butufei de la Ploiești și Nicolae de la Buzău, ambii reveniți la echipa, campioana a plecat, luni dimineață, într-un scurt turneu în Bulgaria. Înaintea deplasării, Argeșul a jucat un meci amical cu Chimia Rîmnicu Vilcea, scor 6-3, o impresie deosebită lăsînd, în atacul piteștean, Pițurcă, legitimat la Pandurii Tirgu Jiu! El a înscris două goluri, dar problema transferului lui e încă în discuție. ● Tevatură mare la Strungul Arad, nou intrată în B! Anunțat de noi, săptămîna trecută, drept antrenor al echipei, Alexandru Dan ne-a informat că n-a putut, în ultima clipă, onora oferta, el fiind ales vicepreședinte al clubului U.T.A. Se pare că s-a optat pentru soluția mai veche, numită Ion Picălab. În aceste condiții, se zice că la conducerea Pandurilor din Tirgu Jiu va figura Eugen Stoicescu, fost jucător la Politehnica Iași și Progresul București. ● Deși lipsită de Dumitru, rămasă acasă cu o viroză respiratorie, Steaua a cîștigat turneul interna-

țional din Cehoslovacia la care au mai luat parte Dukla Banská Bystrica, T.S.K.A. Moscova și Lokomotiv Kosice. E un semn bun. ● Din cîte aflăm, situația internaționalului Flavius Domide continuă să rămînă, la Arad, sub semnul întrebării. Domide ne-a trimis, nu demult, o scrisoare la redacție, prin care arăta că divorțul dintre el și U.T.A. s-a produs din vina antrenorului Nicolae Dumitrescu, care l-a înlocuit în mod nejustificat în partida, de tristă amintire, cu Gloria Buzău. Adevărul ni se pare, ca și în alte dați, la mijloc, Domide avînd și el partea lui de vină. Sigur e că fotbalistul în cauză nu și-a reluat antrenamentele, așteptînd probabil o invitație specială! Convingerea noastră e că, deși la 33 de ani, Flavius Domide poate pune umărul la redresarea echipei sale. E nevoie numai de un dram de înțelegere din partea ambelor părți. ● Aflat în concediu la Geoagiu, fostul arbitru divizionar Ion Hrisafi ne-a întrebant: „L-ați văzut arbitrinde pe Ilie Alexandru din lotul divizionar B? E un al doilea Răinea?”. Nu l-am văzut, dar îl vom vedea, cu atît mai mult cu cît am auzit despre el, din mai multe surse, numai vorbe de laudă. ● Apropos de arbitri. După ce a anunțat că va renunța la fluier, Constantin Dinulescu a luat parte, săptămîna trecută, la cursul de arbitri de la Sibiu, trecînd cu succes normele de control. Există șanse ca el să revină asupra hotărîrii, regretată de toată lumea. De ce s-a supărat Dinulescu? Pentru că, din rațiuni de vîrstă, el și Constantin Bărbulescu, deținători ai ecusonului F.I.F.A., au fost scoși de pe listă, fiind înlocuiți cu Vasile Tatar din Hunedoara și Ion Igna din Arad, adăugați lui Răinea, Anderco, Ghiță, Stîncan și Coloși, ultimii 2 mai avînd nevoie de un singur meci internațional pentru a intra în posesia mult rîvnitului ecuson. Poate că-i va trece lui Dinulescu! Oricum, încercările sale de a deveni antrenor au eșuat. ● În ciuda promisiunilor făcute de federație, marți la amiază, problema antrenorului principal nu era încă rezolvată la Politehnica Timișoara! Antrenamentele erau conduse de Costică Rădulescu, la ele luînd parte, alături de componenții mai vechi ai lotului, și Titu Nicolae, Șunda, Stoșin și Suciu, transferați de la C.F.R. din localitate după căderea acestei echipe din divizia B. ● S-a dat publicității, în ziarul de specialitate de luni, programul turului diviziei A. Parcurgîndu-l, am constatat că, înaintea partidei cu A.E.K. Atena din Cupa campionilor, programată la Pitești, Argeșului i-au fost rezervate două deplasări, la Buzău și București! Creдем că era mai normal ca formația piteșteană să întîmpine meciul de acasă, jucînd acasă în campionat, dar federația a vrut altfel! Ciudat mod de a ajuta! ● Ștefan Covaci a declinat oferta venită de la Cosmos New York. ● Dîndu-i dezlegare lui Mulțescu, Jiul a primit în schimb pe Varga de la Mureșul Deva și pe Răutu de la Dinamo Slatina, ambii prin intermediul lui Dinamo București. ● Chemat la or-

dine în fața Biroului federal și amenințat cu o suspendare pe un an, antrenorul Ion Ionescu și-a luat angajamentul de a reveni la Gloria Buzău, pe care o părăsise în favoarea Petrolului. Drept urmare, el a asistat, duminică dimineață, pe Gloria la Cîmpina. După amiază, a fost văzut pe banca Petrolului, la meciul dintre echipa ploieșteană și Karl Marx Stadt! Complicate sînt căile fotbalului! Lăsînd gluma de o parte, să notăm că la Buzău se vorbește despre venirea lui Gheorghe Ene, fost la Jiul Petroșani, ca secund. Întrebarea e al cui secund? ● Dacă demersurile lui Ion Ionescu vor eșua, ceea ce pare aproape sigur, conducerea tehnică a Petrolului va fi îndreptată fostului internațional Mihai Mocanu. ● Se anunță promovări spectaculoase pe lista arbitrilor de divizia A. Se dau ca sigure numele lui Ianul (Iasi), Deleanu (București), Mustăța (Pitești) și Ivănescu (Brașov), fosti fotbalisti de elită. ● Surpriza acestui început de săptămîină: Florea Voicilă de la Rulmentul Alexandria la Clubul sportiv Tirgoviște! C.S. Tirgoviște a introdus acte în regulă pentru internaționalul teleormănean, inclusiv acordul lui scris și dezlegarea Rulmentului, dar validarea transferului e încă în discuție, întrucît Voicilă a depus la F.R.F. o declarație prin care se deice de semnăturile anterioare! În aceeași situație cu el se găsește și Gheorghe Radu, tot de la Rulmentul, și Dumitru Birlă, de la Chimia Turnu Măgurele, cu observația că ultimul a însoțit formația dimbovitcană în recentul turneu din China. Tot în suspensie și tot pentru Tirgoviște, fundașul Filipescu de la Reșița. Cît despre portarul Windt, aflat cu serviciul la Tirgoviște, la I.A.B.T., am fost informați că C.S. n-are intenția să-l ceară transferul, fiind vorba numai, după declarațiile unuia din conducătorii clubului, de dorința lui Windt de a locui și lucra cît mai aproape de Turnul Chindiei! Oare? ● Noutăți, obținute telefonic, de la „U” Cluj-Napoca. Lipsesc de la antrenamente Cîmpeanu II și Vidican, primul convocat la lotul universitar, celălalt accidentat. Sînt prezenți, pe lîngă jucătorii cu care s-a realizat promovarea, Boca, fost la C.F.R., Ion Popa de la Sebeș Alba, precum și juniorii Bîlcos, Pop și Suciu, ultimii reveniți de la Luceafărul. Se află la pregătiri și fundașul Porațki, pentru care se poartă discuții cu F.C.M. Reșița. Situația lui Dobrău e încă nerezolvată. ● 14 arbitri bucureșteni, între care Ioniță I și II, Urdea, Fodor, Istrate și Vasilescu II, au fost scoși din lotul divizionar B. Oamenii ne-au adresat un memoriu, cerînd explicații. Chiar așa, de ce-au fost retrogradați cei 14? ● Aflăm că Sport club Bacău, aflat în aceste zile în turneu în Iugoslavia, a făcut deplasarea fără Florea, fără Pană și fără Mihu, la care a renunțat. În locul lor au fost promovați Egișe și juniorii Pant, Borcea, Moldovan și Ursu, cel din urmă fost la Letea.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

du-ne s-o facem, a terminat învingătoare la 1500 de metri, alît timp obținut, 3:58,8, la 6 zecimi de secundă de recordul țării, cît și valoarea adversarilor, între care campioanele europene de anul trecut, Romanova pe 1500 și Ulmasova pe 3000, punînd în valoare isprava alergătoare noastre. Nu începe nici o îndoială că, la ora de față, Natalia e cea mai rapidă și mai constantă alergătoare din lume pe distanța care a consacrat-o. Felicitînd-o pentru succesul de la Moscova, îi dorim să-și păstreze forma și să cîștige și la anul, pe aceeași pistă, mult dorita medalie olimpică de aur.

Am fost o zi cumpărător de mașină

● Intre a fi și a nu fi proprietar ● Obstinați ai volanului și orfevieri ai motoarelor ● Testate — da, atestate — ba! ● Port ilegal de sex și de ecuson ● Bacșișul nu se pretinde, dar nici nu se refuză ● În principal — proiectant principal, în secundar — bișnițar principal în concediu medical

Tirgul de mașini din strada Valea Cascadelor (nr. 24) se tine fie vremea cât de rea, zilnic, în municipiul București, începând cu orele 7,00 fix. Vine lume de pe lume! Puhoi, încă de cu noaptea-n cap (deși aici «cine se scoală de dimineață...» n-are decît, intrucît nu ordinea sosirii la poarta I.D.M.S. contează, ci ordinea depunerii banilor la C.E.C.). Pofim de-i lămurește însă pe cei cărora le-a venit rîndul la mașină!

Și, iată-i pe toți acești mînași din urmă de condiții, ori de ambiții, iată-i zic, pe esplanada din Valea Cascadelor. Și să mai zicem că este luni, 23 iulie. Pentru că iată, tale quale, cum a decurs vânzarea automobilelor în prima parte a zilei de la începutul săptămîinii trecute. Ce se putea observa în primul rînd? Mult, mulți și multe. Și cumpărătorii, și necumpărătorii, și inimoși, și invidioși, și admiratorii, și detractorii, și vinzătorii, și toți... „torii” de pe toată Terra. Păreau să-și fi dat înținare aici, într-o mișcare năucitoare de la o mașină la alta, de la o culoare la alta, de la o marcă la alta, într-un zigzag care ar face-o să roșească de ciudă pînă și pe dumneaei, mișcarea browniană. Toți, mai puțin primii, sînt foarte siguri pe picioarele lor, și pe fețele lor, și pe buzunarele lor. Un om cu mașină este evident un om cu mașină. Un om fără mașină este fără discuție un om fără mașină. Un om care urmează să-și cumpere mașină în minutele imediat următoare are cite ceva din ambii, dar nu seamănă cu nici unul.

— Dumneavoastră?! Pe ecusonul vinzătorului care m-a abordat citesc numărul 46. Este formidabilă lumea asta a vinzătorilor de automobile, iar ei sînt nemaipomeniți. Cei mai mulți au nimerit aici pentru că sînt obstinați ai volanului și orfevieri ai motoarelor, fie că-i vorba de Dacia, Trabant 401, Skoda 120 L, Lada... Stai și te uita la ei prin portierie deschise, ori prin geamuri. La volan par de-o eleganță și de-o nonsalanță pe care numai stăpînire perfectă a meseriei și le conferă. Aproape că nu-ți vine a crede că unii dintre soferii aceștia de elită fac parte din iritabilul neam al vinzătorilor, iar alții — după cum vom vedea — sînt frați buni cu ciubucarii.

Ce să-i răspund lui 46? (Povestea asta cu ecusoanele... cifrate trebuie schimbată, fie și numai pentru faptul că permite — vom vedea — o serie de substituiri trăsnetoare, ca să nu mai insistăm cit este de degradant și de cutremurător ca în locul numelui și prenumelui unui om să citești o cifră!) Răspund că așa fi din seria următoare și-i sugerez să se ocupe de tovarășul Ion Dobre, pe care-l reținusem ca fiind al doilea strigat și care achitase, evident, mașina, pe deasupra mai plătind dinșiul încă 5.000 de lei pentru tipul Dacia Lux-Special. (În prima serie din acea dimineață fuseseră programați 44 de oameni — trei, supererocosi — Cristina Filip, Vasilica Stinga și Florea C. — C.E.C.-ul fiind acela care le-a „plătit” automobilele în calitate lor de posesori ai unor librete cîștigătoare; pentru toți acești oameni IDMS-ul nu pregătise decît 75 Dacii — roșii, portocalii, verzi și galbene — și 74 automobile Skoda, Trabant, Moskvici. Mult prea puține pentru că, socotiți și dumneavoastră, dacă cei din prima serie puteau alege o mașină din trei, celor din

seria a doua șansele le-au scăzut pînă la... „dacă-ți place asta o iei, dacă nu — nu!”, ceea ce compromite ideea de vânzare înlocuind-o cu aceea de repariție.)

Între timp mă duc să văd cum Georgetei Vasilescu din Brăila, vinzătorul cu nr. 137 încearcă să-și vindă o Dacie galbenă. Dînsa a venit cu fiul care afirma că-i mecanic, cu soțul și cu încă un prieten. Nu știu de ce, ori știu dinșiul ce știu, vor să verifice dacă „se lasă pe spate”. Ne roagă deci ca împreună cu alți trei să-i ocupăm ultima banchetă. Ceea ce și facem sub privirile atente ale ochilor de cumpărători care hotărâse într-un glas că „nu se lasă”. Concluzia: «Pe asta o luăm că e bună». O fi. Numai că între timp, deschizîndu-se capota motorului ambalat în draci de către Vasilescu jr., cineva aruncă așa, la întimplare, precum că fulia ventilatorului ar juca pe ax. Nr. 137 se jură pe ce are mai scump că nu joacă nimic, că așa-i la toate și că „chibiții ăștia” ar cam trebui puși la zid, că nu fac decît să incurce lumea. Așa pare să fie. Dar ce se întimplă? În timp ce 137 se apleca gesticulînd furios deasupra motorului, un client în cămașă roșie se trage cu gura lîngă urechea vinzătorului și șoptește „Vrei să mi-o aduci dumneata? Te duc la o ciorbă de burtă nemaivăzută, pînă atunci la să ai acolo” și-i strecoară fulger în buzunarul halatului un pachet de Kent. Fata lui 137 se destinde o clipă, se întoarce către cel cu pachetul de țigări, îi răspunde «în-te de mine că se face» după care, abrupt, redevine furios deasupra motorului soților Vasilescu. Formidabil actor acest 137! Ca el am văzut mulți! Face parte din categoria aceluia care, de regulă, afirmă că «Da’ ce, am băgat eu mina în buzunarul clientului, i-am prîns eu ceva?! Nu, tovarășu’!» Așa cam așa e, dar nici n-a procedat invers, să zică, adică „du-te dom’le, de aici cu atenția dumitale”. De unde trag concluzia că la IDMS bacșișul nu se pretinde, dar nici nu se refuză. Pe omul cu țigările îl știu, am avut timp să ne cunoaștem dimineața. Se numește Gheorghe Ispas, este din Constanta, stă pe aproape de Mamaia, și a venit însoțit de un unchi care acela „este tata mașinilor, așa le cunoaște”. A venit încă de ieri, a avut două cartuse de Kent, da’ nu mai are decît unul, ar vrea să dea și ceva bani — „o dată-mi iau motor” — ca să scape repede și să nimerescă ceva ca lumea. Și-a pus nădejdea în acest 137 cu părul alb, azi o să fie umbra lui, între timp hai să mîncăm ceva împreună. Ne deplasăm la bufet dar acolo găsim închis. S-au cam făcut ceasurile zece, soarele s-a înălțat pînă în dreptul burții, cum zice simpaticul constănțean, dar degenba. Ne interesăm cum îl cheamă pe cel de la bufet dar care azi n-a dat pe acolo, aflăm doar atita, că e „un tovarăș Gheorghe, zis Gigi”.

Din nu pe betonul din curte. Tovarășul Ion Dobre, căruia îi explicasem cam ce mă interesează, mă invită în viitoarea sa mașină ca să-l stenografiez: Dacă și noi am fi lucrat așa pe unde am fost, ne-ar fi făcut pachet și ne-ar fi trimis înapoi. Așa aflăm că I. D. este tehnician constructor la Șantierul 2 Săvinești, că a lucrat în străinătate și că e nemulțumit de cum se procedază. Îmi face inventarul nemulțumirilor sale la mașină: lipsesc o mulțime de șuruburi (spre a-mi demonstra, adună cu mina de parcă

ar fi fost surcele, toate ornamentele din aluminiu din interior), radioul nu merge... „N-o cumpărați” îi sugerez. „Pe naiba, răspunde, stau de șase zile în București pentru afurisita asta de mașină, am vrut un alb 13, dar o s-o iau pe asta alb 40 că e singura albă de citeva zile. Dacă pe cei de la fabrică îi mai înțeleg, nu-i pricep însă pe cei de la I.D.M.S. care susțin că ar fi pregătit mașina pentru vânzare; chiar mi-am permis să întreb, cum, adică, ați pregătit-o pe asta care e și lux și special, cum arată celelalte mai puțin luxoase și deloc speciale?”

Arată simplu, după cum mă convîng privind chiar lîngă noi. Maistrul Tudose Stelian de la C.F.R. București — Triaș, împreună cu prietenul său Constantin Nicolae fac haz de necaz transpirînd la pompa manuală și căutînd să umfle cauciucul din față-stînga care-i aproape pe geantă. Vinzătorul cu nr. 46 le-a prezentat spre cumpărare tocmai mașina asta, le-a lăsat-o și a promis că revine. Îl tot așteptăm de 30 de minute și discutăm. Notez: N-am altă sursă de venit decît retribuția de ceferist. Am strîns bani pentru mașină. Anul trecut, cînd m-am înscris, am plătit 40.000 de lei. Astăzi am depus diferenta. Deci, bani. Ați putea să-mi spuneți de ce acela care achită integral încă de la început, C.E.C.-ul le asigură 2 la sută dobîndă, iar celor ca mine nu li se dă nimic? Un an de zile nu s-a folosit C.E.C.-ul și de banii mei? Am venit aici și mi s-au mai cerut 50 de lei pentru volan, 255 lei pentru cauciucurile despre care se zice că ar fi cu inserție de sîrmă. De ce nu și se spune cit costă totul de la început? Așa, te poți trezi că miine sau săptămîna viitoare, deși tu crezi că și-ai achitat mașina integral, cînd te prezintă s-o iei te trezești că-ți mai cer bani, poate că pentru faruri, telescoape, frîne, ori pentru bricheta de la bord. I.D.M.S.-ul îți pune în rezervor 3 l. de benzină. Cit ti-o plimbă pe aici se consumă atita — mai ales dacă mașina este refuzată de un cumpărător, apoi e prezentată altuia — că și-ai și frică să pleci din curtea lor, să nu faci pana prostului pînă la prima stație PECO.

Discuția ne-a întrerupt-o un ins care ne întrebă dacă nu cumva dorim să cumpărăm un manometru pentru verificat presiunea în pneuri. Zicem că da și ne trezim cu minile pline — la alegere — de respectivele aparate «Made in R.F.G.». Cel care ni le oferă spre cumpărare este un tînar „în jur de 30”, cu mustață pe oală, trăsături rezulate, agreabil — as zice dacă l-aș fi înțilnit în alte împrejurări. Cere 50 de lei/buc. În comerțul nostru ele costă 28 de lei. Refuzăm oferta și-l lășăm pe bișnițar în plata Domnului. Aparent, Pentru că deja l-am observat pe Dumitru Pușcașu, șeful pazei, făcîndu-și loc în apropierea mușticosului, luîndu-l în mîna și întrînd apoi ambii într-un birou. I-am urmat. Acolo aflăm că bișnițarul are o meserie. Transcriu citeva date din Legitimăția 265 emisă de către Institutul de cercetări și proiectări pentru elemente și echipamente telefonice din Calea Rahovei nr. 266—268: Tov. Brad Gheorghe, funcția — tehnician principal, locul de muncă — atelierul de proiectare cercetare. Adresa din Buletinul de identitate: Str. Furculești nr. 30. Bișnițarul nostru principal pretindea — în discuția purtată cu el pînă în clipa în care un echipaj de la circă 21 l-a invitat la o plimbare — că socrul dumisale, care-l marinar, l-ar fi pus să vindă manometrele, că a avut 18 și că i-au mai rămas 11 bucăți. Nu, nu se află la serviciu intrucît are apă la genunchi și nu poate să stea în picioare la planșetă. Pentru asta a primit concediu medical încă de acum trei zile. Da-da, susține că-i vorba de un certificat

medical autentic, stampilat și cu parafă în regulă, certificat în baza căruia va primi și niște bani, ceea ce parcă n-aș prea crede...

Aflînd cine sînt și pentru ce ne aflăm acolo, tovarășul Constantin Rădulescu, șeful magazinului, și Constantin Cocu, gestionarul șef al seției import, devin gercum nervoși, primul trage sertarul biroului — în care am timp să observ un pachet Ken și altul Marlboro — și scoate o țigară Snașov. O aprinde, trage citeva fumuri, după care îmi spune că nu-i foarte convins că mi-ar putea fi de folos cu ceva explicații intrucît dumnealui este prea mic pentru noi (?); așa că ar fi bine să vorbim cu tovarășul director, măcar telefonic, să nu se supere dumnealui... Bineînțeles că, acolo, cite ceva, ne poate spune și tovarășul Rădulescu. Spre pildă faptul că ecusonul cu nr. 46 este al vinzătorului numit Gheorghe Dumitru, iar cel cu 137 al căserei Ivan Stela. Îl rog să mai verifice o dată și îmi da asigurări că da, 137 e al căserei. I l-am arătat atunci prin fereaștră pe vinzătorul pe care o dimineață întregă îl văzusem purtînd 137. Îl cheamă pe acela, citim — bineînțeles că 137 — și pricepem clar că avem în față un om care poate fi acuzat nu numai de port ilegal de sex, dar chiar și de ecuson, intrucît vinzătorul în chestie se numește Ghiță Pîslă, nicidecum Ivan Stela. Urmează explicația cu „știți, tovarășu”, se întimplă, la ecusoanele astea le sare acul, se rupe. Ghiță nu putea să lucreze cu publicul fără să aibă ecuson și atunci l-a luat pe-al tovarășei”. Explicațiile le primesc în duet, de la tovarășii Cocu și Ghiță. Între timp, tovarășul Rădulescu mă roagă respectuos să vorbesc „cu tovarășul director care se află în aparat, că v-am făcut eu legătura”. Iau receptorul, îi explic tovarășului director că n-aveam de gînd să-l deranjez, intrucît doream un reportaj din viața magazinului de autoturisme, nicidecum din viața unui birou, fie el și al directorului I.D.M.S. Tovarășul director îmi comunică că oricum îmi stă la dispoziție, chiar și telefonic, dacă așa avea eu ceva nelămuriri, dar că mi recomandă două lucruri: 1. Să vorbesc neapărat cu directorul adjunct Octavian Olteanu care se află pe undeva chiar în magazin și 2. După ce-mi termin reportajul să trec și pe la dînsul înainte de a-l publica, așa, eu să beau o cafea, iar dumnealui să citească ce am scris eu despre I.D.M.S.

Mă văd nevoit să cer scuze publice tovarășului director al I.D.M.S. pentru faptul că nu i-am îndeplinit decît 50 la sută dintre recomandări. Altfel, cine știe dacă așa fi știut vreodată cit de frumos și în ce condiții minunate se pregătesc și se vind autoturismele pe teritoriul I.D.M.S. din Valea Cascadelor. Notez aici și aflați și dumneavoastră, cei care cumpărați, sau care veți cumpăra, că o mașină, de cum este dată jos de pe trailerul sesit de la Pitești trebuie supus următorului program de pregătire pentru vânzare: „1. Verificarea aspectului interior și exterior al automobilului, al mecanismelor, al agregatelor și plinurile cu benzină, ulei și anti-gel. 2. Verificarea stringerilor, etanșeităților și sigiliilor. 3. Testarea electronică a motorului și verificarea aparatului electronic. 4. Deconserare și spălare. 5. Stringerea piulițelor și verificarea presiunii pneurilor”.

Deci asta înseamnă pregătirea pentru vânzare! Atit tovarășul director adj. Octavian Olteanu cit și tovarășul ing. Găleşanu Dumitru, șeful serviciului auto din centrală, care mi-au explicat pe puncte cele consemnate mai sus mi-au dat și asigurări precum că ceea ce-i scris pe puncte se respectă cu sfîntenie. Că stau și acum să întreb, care o fi realitatea? A ceea ce care mi-au prezentat-o în birou cei doi tovarășii care sînt persoane cu funcții și bine intenționate, sau să cred în ceea ce am văzut la fața locului înainte de a-i cunoaște pe dumnealor?

MIRCEA BUNEA ■

„Miine primesc permisul și poimîine plec la mare”

Ținta foarte multor deplasări cu autoturismul în aceste zile este litoralul. Coloane de mașini se scurg fără încetare atit ziua cit și noaptea către mare, iar de aici alte șiruri de autovehicule se reintorc acasă.

Zăduful, aglomerația, circulația în coloană compactă „bară la bară”, monotonia șoselei care leagă Capitala de litoral sînt factorii care solicită soferilor antrenament, rezistență și mai ales le cere să fie înarmați cu răbdare, cu multă răbdare.

A obține azi permisul de conducere și a pleca a doua zi ori peste o săptămîna la mare constituie un act de iresponsabilitate, de înțelegere simplistă a dificultăților probleme ale circulației. Numeroase evenimente rutiere — nu doar simple tamponări, ci accidente foarte grave — care au avut loc în ultimele zile pe artera sus-amintită, arată cit de inoportună este prezența soferilor de pe a căror permise nu s-a uscat bine cerneala, pe acest drum arhiaglomerat.

Alfred Gromes — inginer constructor din Brașov — se deplasa în ziua de 20 iulie 1979 cu autoturismul nr. 3-B-5625 proprietatea sa, pe drumul Albești — Urziceni către litoral. Primise permisul de conducere pe data de 4 iulie 1979.

La intersecția care o formează șoseaua sus-amintită cu D.N. nr. 2 Buzău — București, proaspătul sofer, neatent, a ignorat indicatorul rutier „Cedează trecerea” care îl obliga să acorde prioritate la intrarea pe drumul național nr. 2. Neatenția de citeva secunde i-a fost fatală. Deși era ora 8 dimineața și circulația intensă de pe drumul cu prioritate se putea observa cu ușurință, iar condițiile atmosferice și starea arterei rutiere erau optime, accidentul s-a produs totuși. Apărînd la mică distanță în fața unui autotren, fragilul autoturism a fost pur și simplu spulberat, decimat. Bucăți din autoturism, bagaje împrăștiate laolaltă cu cadavrele sfîrțecate ale soției inginerului și copilului acestora

în vîrstă de doar doi ani, au fost semănate pe o distanță de o sută de metri.

A doua zi după acest tragic accident, pe aceeași șosea, la doar 2—3 km distanță de locul primului eveniment, a fost comis un alt accident în care și-au pierdut viața alți doi oameni.

Ora 4.30. Autoturismul 13-B-462, condus de Vintilă Cocioabă, se deplasa din direcția București spre Urziceni — Constanta Pe raza comunei Coșereni — unde drumul trece printre vii — pilotul autovehiculului se angajează într-o depășire fără asigurare din față și intră în plin într-un ARO care circula regulamentar din sens opus și al cărui sofer nu mai poate face nimic pentru evitarea coliziunii. Violenta lovitură răstoarnă ARO-ul, care ia foc instantaneu. Cei doi ocupanți prînsi sub încălcătura autoturismului nu mai pot fi salvați din cauza flăcărilor puternice care fac imposibilă apropierea de autovehicul.

Cercetările stabilesc că inițial SKODA a fost condusă de soția lui Vintilă Cocioabă, posesoare a permisului de conducere de... 7 zile și apoi incredîntă soțului care se pregătea pentru examenul de sofer. Se mai stabilește că schimbul celor doi soți la volan s-a făcut pentru că era foarte devreme, traficul era ceva mai redus, și mai ales pentru că la acea oră o întîlnire cu organele de control ale circulației care ar fi putut con-

stata conducerea fără permis, era mai puțin probabilă.

Vintilă Cocioabă a decedat în spital la citeva zile după accident, iar soția sa se află în stare foarte gravă.

Nu există zi în care fie pe magistra la rutieră către litoral, ori pe alte drumuri din țară să nu fie angajați în accidente grave începători care s-au aventurat doar la citeva zile după primirea permisului în călătorii de sute de kilometri, deseori pe drumuri foarte dificile cu numeroase serpentine, cu pante și rampe pronunțate, pe artere rutiere arhiaglomerate. Se nenorocesc ei, își nenorocesc familiile care îi însoțesc deseori pentru a le admira formidabilul talent de piloți, îi nenorocesc pe alții care poartă unica „vină” de a fi circulat în apropierea mașinilor cu portocala pe geam.

Combaterea concepției sintetizată în replica: „Miine primesc permisul și poimîine plec la mare” este o problemă de interes general. E păcat ca bucuria vacanțelor să fie umbrită ori transformată chiar în tragedii de oameni iresponsabili care nu înțeleg că simpla posesedare a unui permis nu e suficientă pentru a se angaja în călătorii lungi, dificile chiar și pentru soferi cu ani mulți de experiență la volan.

Colonel VICTOR BEDA ■

Cooperarea echitabilă este posibilă numai între state deplin suverane

Este un adevăr ce nu mai trebuie demonstrat că asigurarea dezvoltării în lume, lichidarea marilor decalaje economice dintre state fac necesară imbinarea eforturilor proprii ale fiecărei țări cu roadele unei largi și echitabile colaborări internaționale, pe multiple planuri. Într-un asemenea context, cerința raporturilor de interdependență a dobândit o evidentă recunoaștere mondială, realitate dovedită de amploarea fără precedent a legăturilor ce se stabilesc și se desfășoară între state în domeniile politic, economic, științific, tehnic, cultural. La fel de clar este însă și faptul că în prezent, când edificarea unei noi ordini economice și politice internaționale este unul din marile imperative ale omenirii, important este nu numai aspectul cantitativ al raporturilor interstatale, ci și cel calitativ, ca expresie directă a esenței principiilor ce trebuie să orienteze aceste relații. În acest cadru se impune, obiectiv, necesitatea ca raporturile bi și multilaterale să excludă dominația și dictatul, să asigure exercitarea liberă a drepturilor fundamentale ale tuturor statelor și popoarelor, evoluția independentă a acestora, folosirea de sine stătătoare a bogățiilor naționale în interesul propriei dezvoltări, participarea cu drepturi egale la viața politică și economică mondială.

Este una din condițiile primordiale ce trebuie îndeplinită, cu atât mai mult cu cât întreprinderea problemelor interne ale dezvoltării cu cele internaționale a făcut ca statele să devină tot mai interdependente, astăzi nefiind posibilă soluționarea de către un singur stat sau de un grup restrâns de state a marilor probleme existente în lume. Totodată, este clar că nici o țară nu se poate izola, nu poate să nu ia parte la schimbul mondial de valori, fără a suporta consecințe nefaste în propria dezvoltare. Ceea ce se cere este ca statele să ia parte la viața economică și politică internațională, la discutarea și găsirea soluțiilor celor mai potrivite și viabile ale omenirii, ca subiecte suverane și independente, exprimând voința națiunilor ce le-au creat, în virtutea dreptului neîngrădit la autodeterminare. Participarea independentă a unui stat la raporturile cu alte țări este, în fapt, manifestarea dreptului de a nu depinde de nici o altă voință, de a acționa potrivit propriei dorințe. „Colaborarea internațională — sublinia, în acest sens, tovarășul Nicolae

Ceaușescu — înseamnă că, până la urmă, națiunile se înțeleg să-și facă între ele anumite concesii. Principalul este însă ca fiecare națiune să poată hotărî în deplină libertate, fără nici o constrângere, formele și căile de colaborare internațională. Aceasta înseamnă până la urmă însăși o manifestare a independenței și suveranității”. Este, în fapt, o reafirmare a poziției României potrivit căreia edificarea unei noi ordini economice internaționale are ca punct de plecare o realitate fundamentală a întregii evoluții istorice contemporane, evoluție ce este rodul coroborării a doi factori primordiali: existența și consolidarea statelor naționale independente și largirea colaborării echitabile între acestea. De aici, cerința adâncirii colaborării între toate statele pe baze democratice, prin respectarea principiilor suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța. Necesitatea existenței unui raport just, democratic, între factorii amintiți a fost și este evocată adeseori, cu pregnanță, de reprezentanții multor state, punându-se în lumină faptul că încălcarea acestei corelații nu poate determina decât înrăutățirea situației internaționale, ivirea unor noi stări de încordare, prejudicierea, adeseori gravă, a climatului de colaborare internațională.

Necesară în multiple domenii — între care rezolvarea problemelor păcii și securității internaționale, reducerea decalajelor dintre state, acționarea pentru soluționarea problemei alimentației în lume, a gășirii celor mai adecvate soluții în chestiunile legate de resursele energetice sau ale mediului înconjurător — cooperarea interesează, desigur, în mod diferit și în momente diferite națiunile lumii. Dar condiția ca ea să se desfășoare între state suverane și independente trebuie respectată permanent. Nu este numai o problemă de echitate sau numai o revendicare a țărilor în curs de dezvoltare; țările industrializate sunt, la rândul lor, interesate să participe efectiv la crearea unor noi structuri internaționale bazate pe cooperare echitabilă între toate statele, ca entități naționale ce pot stabili și desfășura relații între ele în baza independenței și suveranității depline, ceea ce conferă fiecăruia libertatea de voință și de manifestare. Ca atare, toate

statele trebuie să se bucure de același statut, să constituie subiecte de drept internațional cu drepturi și obligații bazate pe o neîngrădită egalitate.

Necesitatea statului independent este pusă în evidență pregnant de situația din țările ce și-au cucerit relativ recent dreptul la evoluție de sine stătătoare, unde una din cerințele stringente este tocmai consolidarea independenței. Insuși procesul de decolonizare, de constituire a noilor națiuni independente este expresia afirmării năzuințelor de libertate, de demnitate. Viața a arătat cu prisosință că, întotdeauna, când unui popor i s-a răpit o parte din atributele sale suverane, el a încetat să mai fie liber, fiind periclitată însăși dezvoltarea sa economico-socială. De aici cerința ca pentru o colaborare echitabilă să fie exclusă posibilitatea constituirii și existenței unor organisme cu prerogative supranatale. Exemple în acest sens sunt oferite chiar de statele occidentale, în Piața comună dovedindu-se, nu o dată, că realizarea intențiilor comunitare se lovește de interesele naționale ale țărilor membre. Cea mai recentă mărturie este dată de dezbaterile contradictorii privind atribuțiile Parlamentului vest-european, pozițiile majoritare exprimate opunându-se ca acest organism să aibă prerogative supranaționale.

Referindu-se la problema în discuție, răspunzând unor ideologi occidentali care afirmă că statul suveran ar fi o „noțiune istorică perimată”, care ar îngredi cooperarea, secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim, releva: „În ultimele trei sau patru secole, istoria a fost fărâșită, în primul rând, de stat-națiune și acest stat se menține încă. În mod evident, el nu a fost anulat prin crearea Națiunilor Unite. Dimpotrivă, Carta O.N.U. recunoaște statul independent și suveran ca unitate fundamentală a relațiilor internaționale”. De altfel, se naște o întrebare firească: dacă independența națională și cooperarea internațională ar fi două noțiuni opuse, dacă statele ar renunța la atributele lor suverane, deci nu ar dispune de dreptul deplin de a hotărî sfera și amploarea legăturilor lor internaționale, între cine s-ar stabili și desfășura raporturile de interdependență? Răspunsul implică evocarea concluziei că un popor nu poate contribui cu adevărat la desfășurarea normală a vieții internaționale, renunțând la propria identitate politico-economică, cedând din atributele sale naționale. Dimpotrivă, tocmai independența și suveranitatea națională îi conferă unei țări libertate și voință de acțiune. De respectarea acestor atribute fundamentale depind atât dezvoltarea social-istorică a unui stat, cât și posibilitatea promovării unei politici noi în viața internațională, fapt ce evidențiază pregnant că noțiunile de independență națională și de colaborare între state nu sunt antinomice, ci că o colaborare echitabilă poate fi asigurată numai respectându-se atributele suverane ale statelor, dreptul și obligația lor de a fi exersată direct și deplină a voinței poporului pe care-l reprezintă.

EUGEN STĂNESCU ■

Ochii și urechile lumii

Transmisie din Golful Mexicului

Victorie, iubito, victorie!

Îți transmit din adâncul unui ciclon tropical, sint în miezul lui, în inima lui, de atâtea ori ți-am jurat că te iubesc ca un ciclon devastator, pătimaș, gata să te iau pe sus, ca un taifun, gata să te smulg pământului, de atâtea ori mi-ai smiorcâit că folosesc doar vorbe, doar metafore, iată-mă, sint în plin ciclon, zbor odată cu metafora.

Nu-i nici o metaforă, facem praf tot ce găsim, nu găsim praf, doar apă, apă, apă, răzbuim peste Golful Mexicului, răscolim tot ce e de răscolit, ridicăm valuri cât casele, le distrugem, le nenorocim, le prăvălim, radem tot, speriem rechini, speriem delfinii, speriem tot ce se poate speria, distrugem flora, distrugem fauna, nimic nu ne poate ține în loc, răcnim hurra, hurra, hurra, nimic nu-i poate sta în cale unui hurricane, nu te uita în dicționare, hurricane vine de la hurra, hurra, hurra, nu de la indianul Yrican, care yrican? Văd la orizont Matamoros, Tampico, Veracruz, orașele coastei, le vom smulge antenele, mustățile, rufe, le vom prăpădi cât se va putea, cit vom fi de capabili, le vom ridica pe sus cu fulgi cu tot găinile, curcanii, rațele, ogrăzile, livezile, circurile cu elefanții lor, gardurile și cinemaurile, filmele cu plasatori și asasinii lor, vom trece prin baruri și vom ieși pe partea cealaltă, dincolo de Sierra Madre, spre Hermosillo, Culiacan și Guadaluajara, fărâmițând munții, căutând alte curți, alte cotețe, alte tropice, alte farmacii, alte rețete, alte cabinete dentare, alte bacuri, alte bănci, bărci, alți îndrăgostiți, alte hurricane, care să-ți spună la ureche, într-o dulce șoaptă: victorie, iubito, victorie, hurra, hurra, hurra — mă numesc Bob, îți vorbește Bob, sint primul ciclon trecut peste Golful Mexicului pe care-l cheamă Bob! Sint primul hurricane pe care nu-l mai cheamă Cici, Dora, Nora, Pusi, Mimi, Lili, Gita, Gina — ci Bob, Bob, Bob! O luptă îndelungă a atitor femei, pentru care am lăsat nuvele nescrie ca să le susțin mesajul, să abolim groaznică obișnuință de a boteza cicloanele numai cu nume de iubite, o luptă dreptă și vede încununată de succes. Bob, Bob e un săpun — cînta tata. Bob, Bob e un ciclon — cînt eu. Ravagiile lui Bob nu-s mai mici decât ale lui Cici. Bărbatul-ciclon e la fel de capabil ca femeia-taifun. S-a făcut lumină. S-a făcut dreptate. Sint fericit. Ești fericită? De ce te încrunți? De ce mă fulgeri? De ce te infurii...? De ce te infuneci? De ce...?

Nu te mai aud...

RADU COSAȘU ■

Lumea se amuză

(Din „Bhoemia” — CUBA)

Sicilianul Leonardo Sciascia a fost 20 de ani învățător în satul său natal, Racalmuto, pentru ca, apoi, să devină un mare scriitor. Un mare scriitor italian. Cu siguranță că a contribuit mult la aceasta și imaginea ce se cerea povestită, a unor locuri încărcate de secole de violență, de praf și de sărăcie. A ceea ce el numește „simțul mafiot”. Definiția unei organizații care controlează crima, drogul, racketul, afacerile imobiliare și traficul electoral din cartierele sărăcăcioase ale orașului Palermo și până în inima Manhattanului. Este o lume pe care a cunoscut-o la locul ei de obirșie Leonardo Sciascia. Sau Anti-„Nașul”, cum i se mai spune. Chipul îngrozitor al acestei lumi este prezentat de scriitor într-o carte de interviuri pe care el le-a acordat ziaristei Marcela Padovani. Cartea se numește „Sicilia ca o metaforă” și a apărut recent la editura franceză „Stock”.

Multe dintre lucrurile pe care le povestește Sciascia nu le cunoașteam din relatările presei sau din memoriile unuia dintre cei mai cunoscuți membri ai sinistrelor bande „Cosa Nostra”: Joseph Valachi. Sciascia își amintește, de exemplu, că în satul său, din cei 5.000 de locuitori, 50 aparțineau înaltei societăți (onorata societă), erau adică mafioți.

După ce a distrus agricultura — vă amintiți, desigur, de Calogero Sedara, cinicul arivist din celebrul roman „Ghepardul” al lui Giuseppe Tomasi di Lampedusa — mafia se amestecă în procesul de dezvoltare industrială — dezvoltare haotică, dezordonată — a Siciliei. Ea reprezintă singura burghezie din această regiune. O burghezie care cultivă o exploatare crîncenă, sălbatică. Este, în al doilea rând, o burghezie care se dezvoltă după alte reguli decât cele clasice, pentru că puterea mafiotă nu este ereditară. Oricînd se poate naște o „familie” nouă, care să răstoarne ordinea existentă. Așa încît fiul o ia de la capăt. El ucide sau șantajează ca să parvină la o anumite situație. Unde se organizează puterea mafiotă? În închisori. O spune și Valachi. Uneori crimele se petrec chiar în locurile de arest. Valachi însuși a fost mutat dintr-un penitenciar în altul tocmai pentru a nu fi omorît.

Au ajuns aproape de necrezut legăturile dintre mafie și putere. Sint de no-

torietate cazurile în care în mrejele corupției au fost prinși în egală măsură oameni din înalte sfere ale puterii sau poliști. Mafia este, pe de altă parte, un înalt respectabil al racketului electoral. O face atât prin cultivarea fricii și a violenței, cât și prin punerea în mișcare a unor perfide mecanisme de interes: posturi pentru șomeri — e o foame de posturi în Sicilia! —, obținerea rapidă a unui certificat de naștere, de moarte, de cununie, de proprietate, de sănătate, ceea ce în Sicilia capătă aspectul unei favorii foarte speciale.

Valachi povestește pe larg ce sever erau pedepsite abaterile sau rateurile... profesionale în sinul fiecărei familii. La

Anti-„Nașul”

rîndul său, Sciascia relatează un episod deosebit de revelatoriu în acest sens. Un faimos mafiot, Sirchia, a fost asasinat în același timp cu soția sa, la 22 mai 1978, în fața închisorii Ucciardone din Palermo. Procesul său nu fusese decît un „proces fără probe”, cum se întimplă cu mai toți mafioții. Așa că Sirchia era liber. Interesant este faptul că din corespondența pe care o purta cu el, Sciascia a ajuns la concluzia că cel omorît era unul dintre acei mafioți care nu știau că fac parte din această categorie, deși trăia și acționa după legile mafiotului. Ulterior, el a căpătat conștiința faptului că mafia era altceva și a hotărît să trăiască în pace cu lumea, ceea ce i-a adus moartea. Și mai există un detaliu care a surprins. De ce a fost omorît și soția? Pentru că, se știe, una dintre regulile cele mai drastice ale mafiei este ca nicidecum femeia să nu știe nimic. În paranteză fie spus, atît Valachi cît și Sirchia au chiar un precursor. E vorba de Bernardino Verro, țaran sicilian, mafiot în prima tinerețe, care a lăsat un amplu document asupra organizației pe care a cunoscut-o din interiorul ei. Dar Verro n-a rămas un gangster nepocît ca Valachi, devenind unul dintre cei mai combativi socialiști din Italia, luptînd din răspuțeri împotriva in-

gerințelor mafiei în viața socială și economică a insulei. Ales primar al comunei sale natale, Corleone, el avea să fie răpus de gloanțe în plină zi.

Există un episod deosebit de trist în lupta împotriva mafiei. Este vorba de Comisia parlamentară de anchetă asupra mafiei, constituită în Italia, sub presiunea opiniei publice continentale și îndeeșei a P.C.I. A fost alcătuit atunci un raport anti-mafia și în care, pe parcursul a 3.000 de pagini, poate fi găsită o descriere minuțioasă și interesantă a fenomenului, a acestei specialități siciliene. Micul funcționar, carabinieri sau comisarul de poliție și-au făcut corect datoria în bătălia contra mafiei. Rapoartele acestor modeste reprezentanți ai legii au fost oneste și exacte. Dar lucrurile s-au oprit mai sus, la nivelul funcționarilor din Roma. Cei zece ani de muncă ai comisiei au avut un singur rezultat: înlăturarea din funcție a primarului orașului Palermo, Vito Ciancimino, pentru legăturile sale cu mafia. Atît.

Cam acesta e portretul pe care-l face mafiei un bun cunoscător al fenomenului, un om de conștiință și un scriitor strălucit. Evident, sint numai cîteva fragmente dispartate, ce nu redau nici pe departe chipul complet al unuia dintre cele mai triste fenomene ale acestui secol și așa atît de încărcat de griji. S-a calculat că efectul negativ asupra economiei americane era — cu cîteva ani în urmă — și probabil că este încă, atît de uriaș încît suprimînd profiturile ilegale ale organizației „Cosa Nostra”, statul putea — și probabil că situația este valabilă și astăzi — face față tuturor cheltuielilor sale reducînd impozitele cu 10 la sută, în loc să le crească cu 10 la sută, cum se întimpla cu cîteva ani în urmă și cum probabil se întimplă și astăzi. Fraudă fiscală, trafic cu arme și cu stupefiante, jafuri, eliminarea întreprinderilor ce refuză să plătească o costisitoare „taxă de protecție” și încă multe alte asemenea afaceri — aceasta este mafia. Sub ochii pasivi — numai pasivi? — ai aparatului de stat, această organizație tenebroasă continuă să existe. De multe ori tăcută, dar reală ca noaptea. O noapte care, ca atîtea altele din istoria mai veche sau mai nouă a omenirii, va servi numai tristelor rememorări.

DUMITRU AVRAM ■

Mondo umano ?

Controversa continuă

Intr-o corespondență din capitala americană, Joel Blocker scria în revista „Le Point” că, azi, în mai multe universități americane, unii profesori încă își mai pun întrebări asupra adevăratelor împrejurări în care a fost asasinat președintele Abraham Lincoln, cel care, în ianuarie 1863, a proclamat emanciparea imediată a sclavilor din toate statele membre ale S.U.A. iar doi ani mai târziu, după realizarea ca președinte, a fost impus de un actor fanatic, John Wilkes Booth. Cel puțin așa sună versiunea oficială, dar care, după un secol și ceva, e încă pusă sub semnul întrebării. Vor avea același straniu tratament și versiunile — oficiale — privind asasinarea căroră le-au căzut victimă John Fitzgerald Kennedy și, respectiv, reverendul Martin Luther King? Unii susțin că da, iar alții, mai numeroși, că nu!

Cum se știe, despre aceste asasinări, și îndeosebi despre moartea lui J.F.K., s-a scris și se scrie mult. Aceasta pentru că mereu se descoperă ceva neliut inițial în seamă, mereu se emit ipoteze noi bazate pe unele fapte incontestabile, mereu se stabilesc legături între evenimente și fapte necunoscute la vremea respectivă. În unele situații chiar și unele oficialități sunt obligate să ia poziție, să se refere la un fapt sau eveniment, la o concluzie sau ipoteză.

Astfel, a fost primită cu mult interes declarația făcută zilele trecute de William Webster, directorul F.B.I., care a arătat că „va examina cu cea mai mare atenție concluziile anchetei efectuate de Camera Reprezentanților asupra circumstanțelor în care au fost împușcați John Fitzgerald Kennedy și Martin Luther King”. În legătură cu declarația amintită s-a emis ideea că ar reprezenta începutul unei contestări a versiunii oficiale, cel puțin în cazul lui J.F.K. Dealtfel, despre acest ultim aspect conștientizat de comisia de anchetă numită de Congres și care, în cei doi ani de lucru a cheltuit exact cinci milioane dolari pentru investigații) a fost exprimată răsplat: „moartea președintelui este, în mod indiscutabil, rezultatul unui complot cu ramificații foarte vaste și care compromite personalități ale Mafiei”.

Consemnând concluzia, numeroși specialiști, ziariști și oameni simpli și-au reamintit că, în fond, după 15 ani, abia apare un document oficial care consacră ipoteza complotului și, evident, contrazice orice teză de pînă azi — cea a faimoasei (datorită opacității sale? rămîne de văzut!) comisii Warren și care a exclus ideea complotului. Mai mult, ea nu făcea nici o aluzie la temutii „nași” ori la miile de „fini” ai lor sau colaboratori (obligați prin forță). Dar concluzia răspunsivă a comisiei de anchetă reia — și ea — ceea ce au susținut, de-a lungul timpului, unii sau alții, pe cale particulară.

Oricum, ideea procurorului Blakey (profesor, director al centrului de studii asupra crimei de la Universitatea Cornell) de a studia înregistrările efectuate de F.B.I. asupra tuturor convorbirilor telefonice ale capilor Mafiei, după 22 noiembrie 1963, s-a dovedit inspirată întrucît s-au aflat certe legături ale lui Lee Oswald (asasinul prezumtiv, potrivit comisiei Warren) și Jack Ruby cu lideri mafioți. Căroră unii le-au găsit o altă explicație decît cea referitoare la complotul anti-J.F.K. Astfel încît controversa continuă și poate atinge — mai știi? — lungimea celei privind-l pe Lincoln.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Lumea se amuză

(Din „Für Dich” — R.D.G.)

Un război al florilor

Deși în Olanda cimpuri întregi sînt cultivate cu lălele, afacerile cele mai mănoase rezultă din comercializarea unor soiuri rare care, de regulă, se produc în sere. O întreagă rețea de horticultori și-au pus la bătaie destinații financiare bazuindu-se, conform unei tradiții care a funcționat pînă acum, pe generozitatea constantă a Rinului. De-a lungul fluviului, o plasă de canale de irigații se desfășoară cu o rigoare senină, asigurînd acea umiditate optimă care permite florilor o adolescență robustă și o maturizare subtilă în casele onoratele clientele împrăștiată pe tot globul.

Comerțul cu flori, mai complicat decît pare la prima vedere, organizat ca un ceasornic, pentru că floarea extrasă dintr-o seră de lângă Amsterdam trebuie să ajungă la timp și în plină strălucire pe o masă din Chicago, depinde, printre altele, de calitatea stropului de apă pulverizată pe petale sau pompat la baza tulpinelor.

Cît timp Rinul s-a menținut un fluviu corect din punctul de vedere al consistenței, marea comerț horticol a mers ca pe roate și citeva societăți de resort, în concordanță cu beneficiile dolofane realizate, au putut să facă — la încheierea bilanțului — apologia bunelor relații intercomunitare. De cînd fluviul a devenit tot mai poluat, ca urmare a deversărilor reziduale

galopante, cifra de afaceri a horticultorilor olandezi a scăzut precipitat, stîrnind reacții amare care au mers pînă acolo încît s-a apreciat că Rinul este colonizat de unii în defavoarea singeroasă a altora.

Un lanț de procese a început să se întindă în amonte, daunele solicitate de cei din aval ajungînd la multe zeci de milioane de guldeni. Experții ai Pieței comune și avocați cunoscuți din țările riverane s-au deplasat la fața locului, uitîndu-se încruntați la apă, obiectiv și rece, pentru a constata care pește mare îl înghite pe care pește mic. Fiind în joc interese vitale, beligeranții nu s-au grăbit să încheie armistițiul și cu atît mai puțin să forțeze o concluzie comună. Cîteva tribunale din Olanda, Franța și R.F.G. au trăit zilele reconfortante ale unor procese cu miză, recurburile fiind la fel de pasionante ca și includerile pe rol.

Între timp, horticultorii olandezi au încercat să folosească pentru irigarea șerelor banala apă de robinet. S-a dovedit însă că apa potabilă nu prieste unor soiuri recalcitrante. Rezervoarele cu apă de ploaie colectată în munții vest-germani au început să circule, printr-un complex proces de export-import, spre serele olandeze. Practica a demonstrat, și în această variantă, că ploile vest-germane nu priesc tulpinilor beneficiare. Soluția ideală întîrziind să se

afirme, balanța concurenței pe piața de flori a Europei occidentale a continuat să se incline într-o direcție care nu are nimic comun cu speranțele horticultorilor Olandei.

Astfel a început un război al florilor nu de o sută de ani, se speră că mai scurt, Rinul devenind cauza și efectul unor tribulații spectaculoase. După războaiele gănilor și vinurilor și lactatelor și altor confruntări pe o claviatură arhisuficientă, cel al florilor reprezintă un corolar decorativ pentru o masă comună compusă de la gustări la desert, din ciocniri dramatice.

Partenerul comunitar de dincolo de Canalul Minecii a reușit, cel puțin în acest caz, să zîmbească oarecum la urmă. În toul discuțiilor aprinse asupra implicațiilor înrîstătoare ale poluării Rinului la Londra, s-a anunțat, cu satisfacție ușor de înțeles, că Tamisa, de secole un fluviu mort, a înviat. Londonezii și nu numai ei vor pescui somoni în fluviul cu pricina, care, printr-o ofensivă susținută, a fost filtrat, curățat și împropățat după o rețetă eminamente britanică.

Microbiștii de pe continent au fost invitați de cluburile de specialitate să-și achiziționeze abonamente cu tarif redus pentru a-și satisface această plăcere istorică și, la întoarcerea acasă, pot oferi familiei și prietenilor somoni tamisieri și splendide buchete de flori „made in England”.

RADU BUDEANU ■

Între proiectele legislative supuse, în ultimul timp, dezbaterilor din Camera Reprezentanților a S.U.A. atrage atenția, atît prin obiect, cît și prin soluția finală pe care o cuprinde, textul referitor la rachetele balistice intercontinentale, cunoscut sub indicativul MX. După prezentarea de argumente pro și contra, proiectul a fost aprobat. Sigur, date fiind cererile tot mai insistente ale opiniei publice internaționale, în care este cuprinsă și cea americană, în sensul necesității stopării cursei înarmărilor, al reducerii cheltuielilor militare, al realizării dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, era de așteptat ca hotărîrea luată să vizeze tocmai asemenea finalități. Ceea ce nu s-a întîmplat. Discuțiile n-au privit oprirea cercetărilor pentru perfecționarea rachetei amintite. Nu s-au referit nici la oprirea fabricării ei, adică la limitarea cantitativă a numărului de rachete MX. Ceea ce s-a urmărit a fost... asigurarea unui mai bun sistem de protecție a acestora. Mai precis, găsirea unor căi care să evite, într-un eventual conflict, distrugerea la sol a acestor mijloace purtătoare de încărcături nucleare. În cele din urmă s-a ajuns la o soluție: se vor construi mai multe adăposturi (cărora li se mai spun și silozuri) decît numărul de rachete MX, ceea ce, după cei ce au votat proiectul, va face dificilă detectarea locurilor unde se află cu adevărat MX. Și, pentru ca ideea să fie concretizată, a fost acordat Pentagonului un fond suplimentar de 1,5 miliarde dolari, sumă din care 190 milioane

sînt destinate special sistemului de camuflare a rachetelor MX.

În expunerea de motive se consideră că sistemul adoptat este cel mai adecvat pentru protecția MX-urilor. Să fie cu adevărat soluția nimerită, să concorde ea cu interesele păcii și securității în lume? Să presupunem că mijloacele de detectare nu ar permite selectarea cu

Protecție ?

precizie a adăposturilor în care s-ar afla rachete. Se va acționa deci „pe încercate”. Căutările se vor face însă — să nu uităm — cu bombe și rachete purtătoare de încărcături nucleare. Poate se va salva una sau mai multe rachete MX. Vor fi bombardate, în schimb, mai multe locuri unde nu se găsește MX ci unde au fost construite adăposturi pentru derutarea adversarului. Dar acolo sau în împrejurimi se vor afla oameni. Cîte vieți vor fi sacrificate pentru a păstra intactă o rachetă? Mai ales că nu este exclusă posibilitatea folosirii încărcăturilor nucleare, caz în care, chiar dacă ținta ar fi situată la cîteva kilometri de centrele populate, s-ar înregistra multe victime. Un specialist englez descria astfel procesul ce ia naștere prin lansarea unei bombe nucleare de 20 megatone: „Glob

de foc avînd temperatura de 3000 grade Celsius, cu un diametru de șapte kilometri, vaporizînd totul pe această arie. Oamenii vor suferi de arsuri de gradul 3 pînă la o distanță de 30 kilometri. Va avea loc un pirjol devastator”. Să adăugăm că există bombe nucleare de puteri mult mai mari, că la Hiroshima și Nagasaki s-au înregistrat sute de mii morți, folosindu-se bombe de numai 12,5 kilotone, și că 15 la sută din victimele înregistrate în orașele amintite, în urma lansării celor două bombe, s-au datorat radiațiilor nucleare. Dealtfel, chiar o estimare a comisiei Senatului S.U.A. pentru probleme externe arată că o lovitură nucleară asupra unei instalații de rachete balistice intercontinentale ar produce circa 22,8 milioane victime.

O cifră sumbră prin semnificații, ce demonstrează că ceea ce se cere protejat este viața. Este neîndoielnic că cea mai bună protecție a vieții și comorilor de civilizație ce aparțin oamenilor ar fi... inexistența în lume a armelor, în rîndul cărora se află și rachetele MX. Adăposturile construite pentru protejarea lor ar rămîne goale. Și pentru că se mai numesc și silozuri, ar putea fi, eventual, adaptate la înmagazinarea de cereale cu care s-ar putea învinge subnutriția pe glob, preîntîmpinînd, astfel, moartea anuală a milioane de oameni care nu dispun, în unele zone ale planetei, nici de minimum de hrană pentru supra-viețuire. O soluție într-adevăr necesară...

FAPTE ȘI ZILE

Premiu fotografic

„Nu este sărut... este luptă!” a ținut să precizeze autorul acestei imagini, fotoreporterul japonez Kazuo Toyoda, care a cîștigat Marele premiu al Asociației fotografice sportive din Tokio, pentru cea mai bună fotografie din presă a anului 1978.

Bărbații — gospodine

În Occident — scrie revista „Jeune Afrique” — nu mai este suficient, astăzi, ca un bărbat să aducă bani acasă pentru a putea fi bine apreciat. Trebuie ca el să și mă-

ture sau să ștergă praful. Un sondaj efectuat de o comisie vest-europeană asupra „atitudinii bărbaților față de mișcarea feministă” a dezvăluit, îndeosebi că... 58 la sută dintre englezi se laudă că participă, adesea, la sarcinile gospodărești: bucătărie, spălarea vaselor, îngrijirea copiilor bolnavi. În schimb, numai 15 la sută dintre italieni fac aceste lucruri, iar 30 la sută dintre ei declară rușinați că nu au colaborat niciodată la astfel de sarcini. Fiind întrebat ce cred despre răspunsurile bărbaților lor, britanicele sînt de părere că cel puțin 10 la sută dintre ele „sînt exagerate”, iar italienele că 21 la sută dintre afirmații nu sînt decît... lăudăroșenii. Numai danezii par să fi spus adevărul: aceștia sînt și cei mai dispuși să împartă toate treburile casei cu soțiile lor.

Emoția ordinatorului

Mamă și fiu s-au regăsit după mai mult de 34 de ani de despărțire, grație unui ordinator și unui anuar telefonic. Horst Chelbus, 49 de ani, tocmai exersa unele operații pe ordinator înainte de a-și lua în primire noua funcție la Casa de asigurări regionale din Düsseldorf. Compunînd numele mamei sale și data nașterii acesteia a avut surpriza să constate că aceasta, pe care o credea moartă în bombardamentul Berlinului,

în 1945, era asigurată la această unitate. Este de înțeles emoția ce l-a cuprins pe Horst, mai ales dacă adăugăm (de ce nu tot de emoție?) că ordinatorul a făcut imediat pană. Răsfoind atunci mai multe anuare telefonice, fericitul fiu a descoperit că mama sa trăia, de la sfîrșitul războiului, la numai 30 de kilometri de domiciliul băiatului său, despre care credea, de asemenea, că fusese ucis în bombardamentul Berlinului. O întîmplare care nu s-ar fi produs, probabil, în alte împrejurări, fără ajutorul electronicii.

Francezul cel mai inteligent

Louis Besson, în vîrstă de 34 de ani, profesor de matematică la Longwy, în estul Franței, este considerat a fi francezul cel mai inteligent. Cel puțin așa a rezultat în urma finalei concursului național de inteligență organizat în Franța sub patronajul a patru mari cotidiane regionale, 32 de finaliști, dintre care trei femei, s-au confruntat cu ultimele teste — singurele cu adevărat dificile. 22 dintre aceștia au obținut un „coeficient intelectual” de peste 132, ceea ce le permite, dacă o doresc, să intre în „Club Mensa-France” care grupează majoritatea „creierelor mari” din Franța. Cum însă este vorba de un tip mai aparte de inteligență — precizează France Presse — prin

care se demonstrează cea mai bună aptitudine la „raționamentul logic”, performerii sînt mai ales matematicienii și cei cu pregătire științifică. Să mai menționăm faptul că teste la care au fost supuși finaliștii acestui original concurs prin presă au fost cele pe care psihologii le propun elevilor excepționali, la terminarea cursurilor liceale, în vederea unei eventuale orientări profesionale.

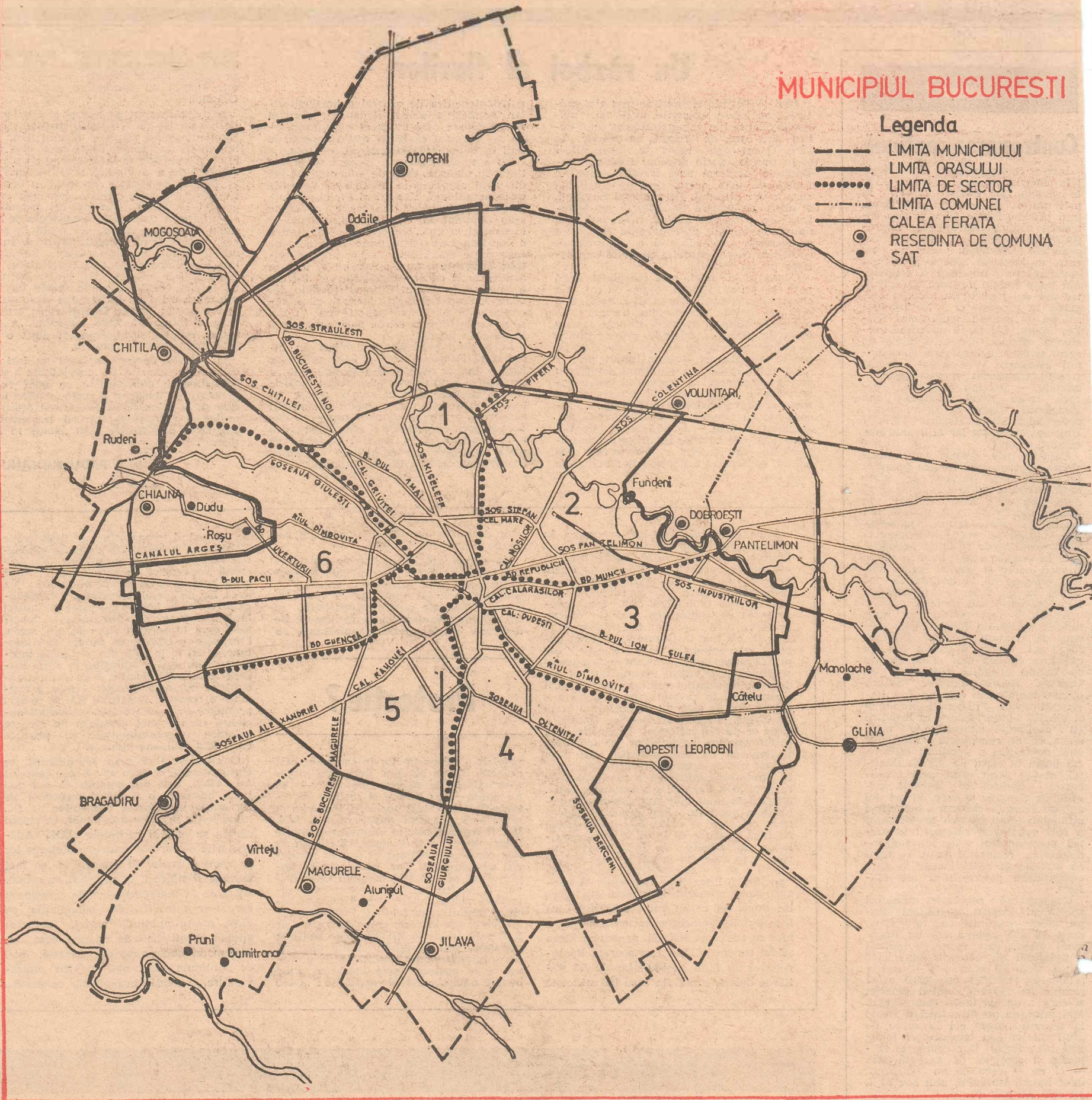
Un elefant dormind? Un pelican de strajă la porțile orașului macedonean Prilep? Nu! O stîncă sculptată de natură de-a lungul a mii de ani.

MUNICIPIUL BUCUREȘTI

Legenda

- LIMITA MUNICIPIULUI
- LIMITA ORASULUI
- ..... LIMITA DE SECTOR
- - - - - LIMITA COMUNEI
- CALEA FERATA
- RESEDINTA DE COMUNA
- SAT

București — Capitala României

● ○ nouă împărțire administrativ-teritorială ●

Noua înfățișare a hărții administrativ-teritoriale a vechiului oraș așezat pe malurile Dimboviței atestă, de fapt, creșterea sa, într-un ritm susținut, în ultimii zece ani. O înflorire care a schimbat vîrsta bătrînei Capitale, oferindu-i atributele unei impozante metropole. Dealtfel, o înflorire pe măsura înfloririi întregii țări. Pentru că primul oraș al țării poate fi un simbol al dezvoltării României din acest excepțional deceniu de avînt și împlinire. O dezvoltare ce n-ar fi fost posibilă fără progresul economic și al Capitalei.

Noua împărțire administrativ-teritorială a municipiului București vine să echilibreze un potențial economic și un poten-

tial uman a căror repartizare inegală crea însemnate diferențe atât din punct de vedere economic, cît și din punct de vedere al numărului de locuitori și al dotărilor social-culturale. S-au construit astfel întreprinderi noi, s-au ridicat ansambluri de locuințe, s-au dat în folosință obiective social-culturale și noi artere de circulație, repartizate neuniform în perimetrul orașului, fapt care a dus la înregistrarea unor importante decalaje între fostele sectoare, la un dezacord între organizarea teritorială administrativă și structura economico-socială și demografică a municipiului. Ca să sintetizăm, rațiunile care au stat la temelia acestei măsuri au

vizat reducerea decalajului privind potențialul economic al sectoarelor teritoriale, repartizarea mai judicioasă a unităților economice, de cercetare și proiectare, repartizarea mai echilibrată a teritoriului și a numărului de locuitori pe sectoare, delimitarea sectoarelor în lungul unor artere principale de circulație.

Ținînd seama de toate aceste considerente harta privind împărțirea administrativ-teritorială a municipiului București arată în felul următor:

— Sectorul 1, delimitat de Calea Giuleștii — Calea Plevnei — Splaiul Independenței — Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej — Bd. Bălcescu — Calea Floreasca. Sectorul 2, delimitat de Calea Floreasca — Bd. Bălcescu — Bd. Republicii — Calea Călărășilor — Bd. Muncii — Soseaua Vergului. Sectorul 3, delimitat de Soseaua Vergului — Bd. Muncii — Calea Călărășilor — Bd. Republicii — Calea Victoriei — Splaiul Unirii — Rîul Dimbovița. Sectorul 4, delimitat de Splaiul Unirii — strada Apolodor — Calea Rahovei — Gara Filaret — Strada Cuțitul de Argint —

Soseaua Giurgiului. Sectorul 5, delimitat de Soseaua Giurgiului — Strada Cuțitul de Argint — Gara Filaret — Calea Rahovei — Strada Apolodor — Calea Victoriei — Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej — Soseaua Cotroceni — Drumul Sării — Bd. Ghencea. Sectorul 6, delimitat de Bd. Ghencea — Drumul Sării — Soseaua Cotroceni — Calea Plevnei — Calea Giuleștii.

O mai echilibrată repartizare a potențialului economic și a celui uman din punct de vedere administrativ-teritorial va avea, fără îndoială, importante efecte și asupra împlinirii dezideratelor de ordin social, asupra bunăstării populației, asupra unei mai echitabile și mai rapide rezolvări a problemelor și nevoilor cetățeanului. Pentru că bunăstarea este un reflex al dezvoltării economiei, pentru că, de fapt, creșterea puterii noastre economice vizează chiar această bunăstare a oamenilor.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312. Oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru) — 1619; Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu) — 1606; Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu) — 1618; Sarisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea) — 1787 și 1617; Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618; Fotoreportaj — 1595; Secretariat de redacție — 1782, 1621; Administrație: 17 78 82 și 17 60 30, interior 1783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786); redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10, int. 1822. Prezentarea grafică: CORNEL CATANA ■ Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-Import presă, P.O. BOX — 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU